

GİRİŞ

Basın kelimesi ile belli aralıklarla yayınlanan gazete, mecmua, risale ve hatta kitaplar anlaşılmaktadır. Bu kavramın içine aslında kitap, broşür, risale ve benzeri yayınlar girmemektedir. Ancak bunlar “sürelî yayın” vasfını taşıdıkları takdirde kitap dahi olsalar, basın mefhumunun sınırları içine alınırlar.¹

Dar anlamda basın sadece gazete ve dergileri yani mevkuteleri kapsamakta, diğer basın ürünleri bu kavramın dışında kalmaktadır. Dar anlamda yayın ise, basın kavramının kapsamı dışında kalan, ancak basılı olan ürünlerdir. Kitaplar, broşürler, resimler birer yayındır, fakat basın değildir. Basın ve yayın terimi bir arada ve kitle haberleşmesi anlamında kullanıldığı zaman gazeteler, dergiler ve kitaplarla birlikte, radyo ve televizyon gibi tüm haber araçlarını da kapsayan bir kavram kastedilmektedir. Oysa basın için en belirgin özellik belirli zamanlarda basılmak ve yayınlanmaktır. Şu halde basını “haberleri ve fikirleri toplama, değerlendirme, işleme ve bunları başkalarına ileterek kamuoyu oluşturma sanatını mümkün hale getiren yazılı kitle haberleşme aracı” olarak tanımlamak gerekmektedir.² Bu bağlamda basın hayatının temeli olan gazetenin tanımını yaparsak; Gazete, her türlü okuyucuyu politika, tutum, kültür ve daha başka konularda bilgilendirmek, okuyuculara yorumlu yorumsuz haber ve bilgi vermek üzere her gün veya belli aralıklarla yayınlanan, değişik boyutlu kâğıtlara denir.³

İlkçağlarda insanlar yazma gereksinimlerini taş ya da tahta üzerine çeşitli resimler çizerek gidermişlerdir. Düşüncelerin resimle anlatımı, zamanla yerini belirli işaretlere bırakmış ve “hiyeroglif” adı verilen yazı şekli ortaya çıkmıştır. Bu yazılar, kil çamuru üzerine kalıplara basılarak çoğaltılmıştır. Kâğıt yapımının bulunmasıyla taş ya da tahta üzerine oyulan yazılara boyanarak basınç yoluyla kâğıda aktarılmış ve baskı kitaplar çoğalırken, el yazması çalışmalar da azalmaya başlamıştır. Gutenberg, bu

¹ Altan Deliorman, “Türk Basın Tarihi”, **Türk Kültürü**, C.4, No:43, Ankara,1966, s.616.

² Nuri İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, İstanbul, 2002, s.19.

³ İsa Kayacan, **Basınımızın Anadolu Cephesi**, Ankara, 1996, s.15.

dönemlerde ilk kez ayrı ayrı harf kalıpları hazırlayarak bunları yan yana getirip basmak düşüncesini gerçekleştirmiş ve uygulamaya koymuştur. 1440 yılında Gutenberg bu amaçla bir işletme kurmuştur. İşletmede harf kalıplarının hazırlanarak harflerin dökümünden sonra yapılan baskı deneyleri olumlu sonuçlar vermiştir. Gutenberg, geliştirdiği bu yöntemle dizilen sayfa kalıpları üzerine boya sürerek baskı yapmış ve ilk kitap baskısını 1440 yılında gerçekleştirmiştir. 19. Yüzyılın başında da basımcılığın ikinci adımı atılmış ve ilk baskı makinesi, Köning adlı bir Alman tarafından yapılmıştır.⁴

Sonraki dönemlerde basımcılık sürekli gelişme göstermiş ve yeniliklerden yararlanarak, bugün yoğun teknoloji kullanımının söz konusu olduğu bir endüstri durumuna gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk kitap basımcılığı, Türklerde değil, Osmanlı egemenliğine giren azınlık halklarında başlamıştır. Azınlığı oluşturan Rum, Ermeni, Slav ve Yahudilere ait matbaalarda Türkçe olmayan ve içerikleri açısından da Müslüman Türklere hitap etmeyen kitaplar basılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nda Türkçe kitap basımcılığı, Avrupa'ya göre yaklaşık üç yüzyıl gecikme ile başlamıştır. İbrahim Müteferrika, Türkçe kitap yayımcılığı hazırlıklarına 1719 yıllarında başlamıştır. Kaynaklar, İbrahim Müteferrika'nın Macar asıllı olduğunu, Müslümanlığı kabul edince İbrahim adını aldığını üstün yetenekleri, zekâsı ve kültürü ve altı dil bilmesi ile Türk devlet adamlarının ilgisini çektiğini, 1714 yılında Müteferrika mevkiine getirildiğini yazmaktadırlar. Müteferrikalar, son derece önemli devlet görevlerini yapmakta sorumlu, saraya bağlı bir sınıftır.⁵

Bu başlangıç yıllarında İbrahim Müteferrika'nın ilk yayımları, Marmara Denizi haritaları olmuştur. Babıâli'nin ilgisini çekmek amacıyla bu haritaları Sadrazam Nevşehirli İbrahim Paşa'ya sunmuştur. Bu arada, Fransa'dan yeni dönmüş ve Paris matbaalarındaki çalışmaların etkisi altında bulunan Sait Efendi de 1724 yılında İbrahim Müteferrika'nın çalışmalarına katılmıştır. 1726 yılında, birlikte Türkçe kitap yayımlamak için dönemin sadrazamı Nevşehirli İbrahim Paşa'ya matbaanın gerekliliğini açıklayan bir dilekçe ile başvurmuşlardır. Devrin Padişahı III. Ahmet de, matbaanın kurulmasına ve dini içerikli kitapların dışında kalan sözlük, mantık, felsefe, kozmografi gibi bilimsel nitelikteki eserlerin basılmasına izin verilmiştir. Çalışmalar

⁴ Basın Yayın Genel Müdürlüğü, **Türkiye'nin Sosyo-Politik ve Kültürel Hayatında Basım**, İstanbul, 1979, s.19,20.

⁵ Niyazi Berkes, **Türkiye'de Çağdaşlaşma**, İstanbul, 2003, ss.50-53.

sonucu ilk baskı, Türkçe kitap yayıncılığının başlangıcı olarak kabul edilen 1729 yılında gerçekleşmiştir. Bu ilk kitap, bin nüsha olarak basılan Arapça – Türkçe sözlüktür.⁶

Bu şekilde temelleri atılan süreli yayımlar için gerekli alt yapı çalışmaları başlamıştır. Dil ve yazı çalışmalarında Tanzimat döneminde radikal bir değişme olamamakla birlikte dil çağdaşlaşması zorunluluğunu yaratan öğretimin yanında belki de daha etkili bir araç olacak olan basın önem kazanmıştır. İzlenen merkezilik politikasına yardımcı olmak için 1831’de Osmanlı resmi gazetesi Takvim-i Vakayi’nin ilk sayısı yayınlanmıştır.⁷ Ancak Osmanlı’da basının bu gazeteyle başladığı söylenemez. Çünkü bu gazete bir havadis kâğıdı, padişahın reformlarını tanıtmaya çalışan resmi bir yayındı. 1840’ta ilk özel gazete olan Ceride-i Havadis ise bir Türk gazetecisi tarafından değil, diplomatik bir olay dolayısıyla İngiliz ticaret ve gazete muhabirliği yapan bir İngiliz tarafından başlatılmış, muhtemel olarak yazarları Ermeniler olmuştur. Ayrıca İstanbul’da Fransızca ve İngilizce olarak daha çok sayıda gazeteler çıkmaktaydı.⁸ İstanbul’daki Fransız büyükelçiliği 1796–1798 arasında Fransız kolonisine dağıtılmak üzere bir Fransızca gazete yayınlamıştı. Ayrıca 1820’lerde bu kez İzmir’de, başka Fransızca gazeteler de yayınlandı. Bunların en önemlisi Le Spectateur Oriental idi. Bununla beraber, 1828’de Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa tarafından Mısır’da Vakayi-i Mısriyye yayınlanmıştır.⁹ Mehmet Ali Paşa’nın bu hamlesi üzerine 1831’de Le Spectateur Oriental’in eski yayıncısı Alexandre Blacque adlı bir Fransızın yayın müdürlüğü altında Takvim-i Vakayi’nin ilk sayısı 1 Taşrin-i Sani (Kasım) 1831’de çıkmıştır. Ayrıca ilk sayıdan evvel dağıtılmış olan, aynı hacimde tarihsiz ve numarasız bir mukaddimesi vardır. Takvim-i Vakayi’nin Türkçesini müteakip Le Moniteur Otoman Fransızcası intişar edilmiştir. Bazı kaynaklarda iddia olduğu gibi Fransızca sayı Türkçesinden daha önce çıkarılmamıştır.¹⁰

Türk basın hayatının gelişmesinde önemli rolü oynayan kişi İbrahim Şinasi olmuştur. 1861’den önce Agâh Efendi tarafından kurulan Tercüman-ı Ahvâl’de kısa süre ilk gazete yazılarını yazdıktan sonra, 1862’de kendi gazetesi olan Tasvir-i Efkâr’ı

⁶ Işık Özkan, **Basım ve Basın İşletmeciliği**, İzmir, 1989, s.4.

⁷ Bernard Lewis, **Modern Türkiye’nin Doğuşu**, Çev: Metin Kıratlı, Ankara, 2000, s.95.

⁸ Berkes, **Türkiye’de**, s.260.

⁹ Lewis, **Modern**, s.95.

¹⁰ Selim Nüzhet Gerçek, **Türk Matbuatı**, Ankara, 2002, s.110, Lewis, **Modern**, s.95’te Takvim-i Vakayi’nin Türkçe nüshasının Fransızca nüshasından birkaç sonra çıkarıldığını yazmıştır.

çıkarmaya başlamıştır. Şinasi önceki gazetelerden farklı olarak Türk dilinin gelişmesi konusunda da çalışmalar da bulunmuştur.¹¹ Padişah Abdülaziz döneminde yukarıda söz ettiğimiz gazeteler dışında, 1866'da Ali Suavi'nin çıkardığı Muhbir, 1869'da Basiretçi Ali Bey'in çıkardığı Basiret, 1870'te Namık Kemal'in çıkarmaya başladığı İbret gibi Türk Basın Tarihinde önemli bir yere sahip olan gazeteler çıkmıştır.¹² Abdülhamit II'nin Mebusan Meclisi'ni dağıtmasından sonra başlayan istibdat döneminde yabancı ülkelerde Jön türk gazeteleri çıkmaya başlamışsa da, bu dönemde en büyük etkinlikleri İttihat ve Terakki Derneği'nin kurulmasından sonra başlamıştır. Bu dönemde on üç yabancı ülkede gazete çıkarılmıştır: İngiltere, Fransa, Avusturya, İsviçre, Belçika, Bulgaristan, Romanya, İtalya, Yunanistan, Kıbrıs, Mısır, Amerika ve Brezilya. Bu gazetelerin çoğu Türkçe, bazıları da Fransızca, Almanca, Arapça, İngilizce ve İbranicedir. Abdülhamit II döneminde iz bırakan Jön Türk gazeteleri olarak; 1895 yılında Ahmet Rıza Bey'in Paris'te çıkardığı Meşveret, 1896'da Tunalı Hilmi'nin Cenevre'de çıkardığı Ezan, Mizancı Murat Bey'in 1897'de kurduğu önce Kahire sonra Cenevre'de çıkan Mizan ve Mizan'ın kapatılması üzerine İshak Sukuti ile Abdulah Cevdet 1897'de çıkardıkları Osmanlı gazetelerini sayabiliriz.¹³

1908 yılında 2. Meşrutiyet'in lanıyla birlikte basına bir özgürlük ortamı hakim olmaya başlamıştır. Zira sonrasında Meşrutiyet'in ilan edildiği 24 Temmuz günü Cumhuriyet'in ilanından sonra Basın Bayramı olarak belirlenmiştir. Meşrutiyet'in ilan edildiği sırada İstanbul'da sadece dört gazete (İkdam, Sabah, Tercüman ve Saadet) çıkmaktaydı. Ancak takip eden iki ay içinde 200'ün üstünde gazete imtiyazı alındı. Bu yeni dönemde yıllar boyu düşündüklerini yazamamış olanlar yeni gazeteler çıkarmaya başladılar. Her eğilimde gazetenin yayımlandığı bu dönemde, Abdullah Zühtü'nün İkdam'dan ayrılarak çıkardığı Yeni Gazete, Hüseyin Cahit Yalçın, Tevfik Fikret, Hüseyin Kazım'ın çıkardığı Tanin, Murat Bey'in çıkarttığı Mizan, Mevlanazade Rıfat'ın Yönettiği Hukuk-u Umumiye ve onun kapanmasından sonra çıkardığı Serbesti, Kozmidi adında bir Milletvekili tarafından yayınlanan Sada-yı Millet, İttihatçıların yayın organı olan Şura-yı Ümmet, İstibdat döneminde kapanan Takvim-i Vakayi, Süleyman Nazif'in çıkarttığı Osmanlı, ve ayrıca Tercüman ve Tasvir-i Efkâr gazeteleri

¹¹ Berkes, **Türkiye'de**, s.261.

¹² Hıfzı Topuz, **Türk Basın Tarihi**, İstanbul, 2003, ss. 24 – 29.

¹³ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s. 42,43.

diğer gazetelerden ayrılarak bu furya içinde göze çarpan basın temsilcileri olmuşlardır.¹⁴ Bu özgürlük ortamı 31 Mart olayla son bulmuş 28 Nisan 1909'da Mebusan Meclisi'nin basın özgürlüğünün kısıtlamasıyla başlayan bir sansür dönemine girilmiştir. Bu tarihten sonra 2. Meşrutiyet yılları basın tarihi bakımından bir terör dönemi olmuş, Hasan Fehmi, Ahmet Samim, Zeki Bey, Hasan Tahsin isminde dört gazetecinin öldürülmesiyle de basın terörü en üst şekilde devam etmiştir.¹⁵

Türkiye'deki gazeteciliğin bundan sonraki aşamasını ileride ayrıntılı olarak ele alacağımız için şimdi Atatürk'ün basın hayatı ile olan ilişkisinin başlangıcına değinmeyi uygun görmekteyiz. Mustafa Kemal Paşa'nın hayatında askerlik mesleği kadar gazetecilik mesleğinin de önemli bir yeri ve etkinliği olduğu görülür. Mustafa Kemal harp okulunda iken (1899 – 1902) arkadaşları ile memleketin durumunun kötüye gittiğini keşfederek, durumu anlatmak için okulda el yazısıyla bir gazete çıkarmışlardı. Gazetenin yazılarını bizzat kendisi yazan Mustafa Kemal, Mektepler Müfettişi İsmail Paşa'nın takibine de uğramıştı. Bir gün arkadaşları ile Harp okulundaki Veteriner dershanelerinden birine giren Mustafa Kemal ve arkadaşları, çıkardıkları gazetenin yazılarıyla uğraşmaya başlamışlar, Okul Müdürü Rıza Bey de kendilerini suçüstü yakalamış, ama önemli bir ceza vermemiş “izinsizlik” vermekle yetinmişti.¹⁶

Daha sonraları 1912 başlarında Bingazi cephesinde İtalyan işgalcilerine karşı savaşan Libya kahramanları İdris El Sunusi ve öğretmen Ömer Muhtar mücahitlerini desteklemeye gittiği günlerde, Mustafa Kemal bir basın adamı hüviyetinde görünüyordu. O zamanların yeni erkânı harp binbaşı Mustafa Kemal, Bingazi'ye gidebilmek için Suriye, Lübnan, Ürdün, Süveyş, Mısır çöllerinden geçen uzun ve tehlikeli yolculuğunu gazeteci Şerif Bey hüviyeti ile yapmıştı.¹⁷ 1918 mütareke ve işgal döneminde askeri üniformasından bir süre ayrılmak zorunda kalan Mustafa Kemal yakın arkadaşı Fethi Okyar ve Dr. Rasim Ferit ile beraber gazeteciliğe yönelerek 1 Kasım 1918 günü Minber gazetesini yayın hayatına sokmuştur. Ali Fethi Okyar ile Mustafa Kemal Atatürk gençlik yıllarından bu yana en eski ve samimi bir dava ve

¹⁴ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, ss. 82 – 84.

¹⁵ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.87.

¹⁶ Niyazi Ahmet Banoğlu, **Basın Tarihimizin Ak ve Kara Günleri**, İstanbul, 1960, s.95; Yücel Özkaya, **Milli Mücadele'de Atatürk ve Basın**, Ankara, 1989, s.9; İlknur Kalıpcı, **Atatürk Basın ve Bursa**, Bursa, 1998, s.4.

¹⁷ Hülya Baykal, **Türk Basın Tarihi**, İstanbul, 1990, s.323.

mücadele arkadaşlarıdır. Bu arkadaşlık Harp Akademisi sıralarında başlamış, İttihat ve Terakki saflarında, Trablus ve Balkan cephelerinde devam etmiştir.¹⁸

Yıldırım Orduları Grubu ile Yedinci Ordu Karargâhı lağvedilince, Yedinci Ordu Komutanı bulunan Mustafa Kemal Paşa, Harbiye Nezareti emrine alınmıştır. Mustafa Kemal Paşa, 13 Kasım 1918 Cuma günü İstanbul'a gelmiştir. İstanbul'a gelen Mustafa Kemal Paşa'nın maaşından arttırıp biriktirdiği üç – beş bin lirası bulunuyordu. Annesine ev almak istediği bu paranın mühim bir kısmını işletmek için bir ticaret işine koyarak kaybeden Mustafa Kemal Paşa, parasının son kalan bölümünü de Ali Fethi Bey'le kurdukları Minber gazetesinin sermayesine yatırmıştır.¹⁹

Falih Rıfki Atay Minber ile ilgili şöyle demiştir: “Gazetenin başında Fethi Bey var. Mustafa Kemal, az da olsa, sermaye koyanlar arasında. Bu yeni ticaret büsbütün tatlı. Yazacaksın, yazdıracaksın, fikir kavgaları yapacaksın, üstelik para kazanacaksın. Gazete müşterisi nedir? Bir gazeteyi alanlardan yüzde kaçını ciddi yazı okur, yüzde kaçını meraklı havadisler ve tefrikalar peşindedir, Mustafa Kemal'in bunlar hakkında hiçbir fikri yok. O sanıyor ki o günkü gazetelerde Fethi Bey'den akıllı başyazar mı var, kendisinden daha polemik kavgası ilhamları kim verebilir, o halde bu gazetenin sürümü de hepsinden daha yüksek olması pek tabii değil midir?”²⁰

Minber gazetesi 1 Teşrin-i Sani (Kasım) 1334 (1918) Cuma günü İstanbul'da çıkmaya başlamıştır. Büyük boyda iki sayfadan ibaret, “Siyasi, ilmi, edebi, yevmi gazete” Minber'in imtiyaz sahibi Doktor Râsim Ferit Bey'dir.²¹ Mustafa Kemal, 1926'da yayınlanan anılarında, Fethi Bey'in İstanbul'da Minber gazetesini çıkardığını belirtip “Düşüncelerimizi birlikte yayımlamak üzere ben de kendisi ile ortak olmuştum. Gazetenin ne derece başarılı olduğunu bilmem. Herhalde benim ilk ve son gazeteciliğim başarılı olmamıştır” demektedir. Minber'de 17 Kasım 1918'de Mustafa Kemal Paşa ile Mülakat adlı yazı da yayınlanmıştı.²²

Mustafa Kemal Paşa'nın Harp Okulu'ndaki ve Minber'deki bu girişimlerinden sonra, Sivas'ta adını kendi vermiş olduğu İrade-i Milliye'nin çıkmasını, Ankara'da gene kendisinin adını vermiş olduğu Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin çıkmasına ön ayak

¹⁸ Fethi Tevetoğlu, “Atatürk'le Okyar'ın Çıkardıkları gazete: Minber”, **A.A.M.D.**, C.5, Sayı:13, Ankara, 1989, s.183; Kalıpçı, **Atatürk Basın**, s.4.

¹⁹ Tevetoğlu, “Minber”, s.184.

²⁰ Falih Rıfki Atay, **Çankaya**, İstanbul, 1980, s.158; Tevetoğlu, “Minber”, s.185.

²¹ Tevetoğlu, “Minber”, s.185.

²² Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.9,10.

teşkil etmiş olduğunu söyleyebiliriz. Bütün bunlardan anlaşıldığına göre, Mustafa Kemal Paşa'nın baştan beri basına karşı büyük bir ilgisi vardır. Ve Milli Mücadele'nin kazanılmasında basının büyük bir rol oynayacağını fark etmiş ve bu yolda yaptığı çalışmalarla Anadolu basınının kuvvetlenmesini sağlamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MİLLİ MÜCADELE BASINI

Milli Mücadele döneminde İstanbul'un işgal altında olması ve basının da buna bağlı olarak ağır bir sansür dönemi yaşaması bu dönemde Anadolu basınının önemini çok arttırmıştır. Zira Birinci Dünya Savaşı'nda uygulanan askeri sansürün ardından, Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak savaştan yenik çıktığını kabul eden İstanbul hükümeti, 2 Aralık 1918'de bir genelge yayımlayarak basına yeniden sansür koymuştur. Genelgede İtilaf Devletleri kuvvetlerinin askeri hareketi hakkında heyecan verici ve Osmanlı Devleti'ni oluşturan unsurların arasını bozucu, Padişah ve yerli ya da yabancı memurlar aleyhinde saygı çerçevesi dışına çıkan, büyük devletlerden biri üzerine tahrik edici, hükümet şekli değişikliğine ilişkin ve devlet çıkarlarına aykırı yayınlarla genel olarak kişisel tartışmalar yasaklanmıştı.²³ 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgalinden sonra 5 Ağustos 1920 tarihli bir kararname ile ikinci bir sansür dalgası yaşanmıştır. Ancak Büyük Millet Meclisi 7 Haziran 1920'de kabul ettiği yedi numaralı kanunla; İstanbul'ca akdedilmiş veya edilecek bilumum muahedeler, mukaveleler, akitler ile mukarreratı resmiye, verilmiş imtiyaz, maadin ferağ ve intikalât ruhsatnamelerini ve mütarekeden sonra akdedilmiş bilcümle muahedatı hafiye ve saireyi kenenlemyekün addettiğinden bu ikinci sansür engeli İstanbul'un surları içinde mahsur bırakmıştır.²⁴

Milli mücadele dönemi basını İstanbul basını ve Anadolu basını olarak iki ana kısma ayırarak incelememizin doğru olacağı kanaatindeyiz.

A.Milli Mücadele Döneminde İstanbul Basını

Mondros Mütarekesi'nin imzalanması ile birlikte başlayan dönem ülkeyi tam anlamıyla bir kargaşa ortamına sürükler. Ne ülkeyi idare edenler, ne de edilenler ülkenin gidişatıyla ilgili irade koymak bir yana olumlu bir tahminde dahi bulunamazlar. Birbiri

²³Alpay Kabacalı, **Türk Basınında Demokrasi**, Ankara, 1994, s.88.

²⁴Server İskit, **Türkiye'de Neşriyat Hareketleri, Tarihine Bir Bakış**", Ankara, 2000, s.104.

ardına gerçekleşen olumsuz olaylar ülkeyi ümitsizlik ve karamsarlığa sürüklemiştir. Bütün olumsuzlukların en ağır hissedildiği yer ise payitaht İstanbul'dur. Basına yansıyan yönleriyle, Mütareke dönemi İstanbul'u insanları hayattan koparacak kadar olumsuz şartlara sahipti.²⁵

Mütarekeden sonra bu kargaşa durumu içindeki basın ülkenin kurtuluşu için mücadele eden ve Kurtuluşa ilişkin farklı görüşler savunan tarafların tezlerinin temsilcisi olarak ortaya çıkacaktır. Yani basın artık İstanbul basını ve Anadolu basını olmak üzere iki gruba ayrılacaktır. İstanbul basını içerisinde şüphesiz Anadolu'daki hareketi destekleyenler vardır. Ama genelde İstanbul basını padişahın ve onun çevresinin tezlerini destekleyen ve işgalci güçlerin denetiminde yer alan ve Anadolu'daki harekete karşı olumsuz tavır takınan taraf olmuştur. Bunda İstanbul'un kontrolünün İtilaf devletlerinde olmasının da payı büyüktür.²⁶ İstanbul basını, İstanbul'un işgalinden önce Padişah'ın, 20 Mart 1920 tarihinde, İstanbul'un işgalinden sonra, hem Padişah'ın, hem de işgal kuvvetlerinin baskısı ve sansürü altında bulunduğu için bağımsız değildir. Bu yüzden İstanbul gazetelerinin pek çok sayfası boş olarak yayınlanmıştı. Diğer taraftan İstanbul gazeteleri 1921 yılına kadar Kuvâ-yı Milliye ve Kurtuluş Savaşı'ndan bahsetmişlerse de bu tarihten sonra daha fazla söz edildiğini görmekteyiz. Bu tarihten itibaren daha çok söz etmeye başlamaları ise, 1. ve 2. İnönü zaferleri, Doğu'da Ermeni hareketinin başarılı oluşu ve Fransa ile Ankara Barışı'nın yapılması gibi olaylardan sonra olmuştur. Bunun artık başarının elde edileceği inancının gelişmesi ile ilgili olduğu düşünülebilir.²⁷

Hatta Kuvâ-yı Milliye hareketinin başlamasıyla birlikte, İstanbul Basını Kuvâ-yı Milliye taraftarı ve aleyhtarı olarak iki gruba ayrılabilir bir görüntü sergilemiştir. Ana hatlarıyla milliyetçi yayınlar yapan gazeteler ve dergilerin çoğunu Kuvâ-yı Milliye taraftarı, Hürriyet ve İtilaf veya Damat Ferit Paşa hükümetlerine yandaş olanları ise Kuvâ-yı Milliye aleyhtarı şeklinde nitelendirmek mümkündür.²⁸

İstanbul basını yabancı devletler aleyhinde de yazılar yazamamıştır. Çünkü işgal kuvvetlerinin ağır sansür politikası etkisiyle istedikleri yazıları yazamamışlar, yazdıkları

²⁵Nejdet Bilgi, "Milli Mücadele'nin Başlarında İstanbul Türk Basını", **Türk Yurdu**, C.17, Sayı: 122, Ankara, 1997, s.67.

²⁶ Mustafa Yılmaz, "Kurtuluş Savaşı Sırasında İç ve Dış Basın", **Türk Yurdu**, C.17, Sayı: 122, Ankara, 1997, s.71.

²⁷ Yücel Özkaya, "Milli Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa'nın Basınla İlişkileri ", **A.A.M.D.**, C.1, Sayı: 3, Ankara, 1985, s.872

²⁸ Bilgi, "İstanbul Türk Basını", s.69.

zaman gazete kapanmak tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir.²⁹ Padişah ve İstanbul Hükümeti, milli kuvvetlerin başarıya ulaşacaklarını anlamalarından sonra cephele, mili kuvvetler, Büyük Millet Meclisi ve Mustafa Kemal Paşa konusunda bilgi vermesi konusunda basın üzerindeki baskıyı kaldırdı. Esasen; İstanbul basınının büyük bir kısmının Milli Mücadele dönemi öncesi sansürün kaldırılması konusunda çalışmaları, sayfalarını boş yayınlaması ve Milli Mücadele'nin kazanılma şansının artması üzerine durum değişmektedir. Mustafa Kemal Paşa'nın fotoğrafları, 1921 yılının Eylül ayından itibaren yalnız İstanbul basınında değil, Dünya basınında da yayınlanmaya başlamıştır.³⁰

İstanbul basınına Milli Mücadele'den yana olanlar ve karşı olanlar şeklinde ikiye ayırarak incelemek gerekir.

1.Milli Mücadele'den Yana Olan Gazeteler

a. Tasvir-i Efkâr Gazetesi

İlk Tasvir-i Efkâr gazetesini 1862 yılında Şinasi çıkarmıştır. 31 Mayıs 1913 tarihinde de Ebuzziya Tevfik tarafından yayınlanmaya başlamıştır. 19 Ocak 1913 yılından itibaren oğulları Velit ve Talha gazetenin yayın hayatını devam ettirmişlerdir. Gazete bir ara Tevhid-i Efkâr adını almıştır. Mütareke zamanında ağır baskılara rağmen çekinmeden yazılar yayınlayan gazetelerin başında yer alır. Ruşen Eşref (Ünaydın)'ı gazetenin muhabiri sıfatıyla Sivas Kongresi'ne göndermiştir. Gazete 5 Mart 1925 tarihine kadar yayın hayatını devam ettirmiştir.³¹

Tasvir-i Efkâr Milli Mücadele hakkında bilgi verirken, Mustafa Kemal Paşa'nın beyannamelerini yayınlamaktan da kaçınmamıştır. 20 Ekim 1919'da Mustafa Kemal Paşa'nın "Mühim Bir Beyannamesini" yayımlayarak başarılı bir çalışma yapmıştır. 1918 yılında gazetenin sansür yanlısı olduğu iddiaları haklı değildir. Tasvir-i Efkâr içinde bulunduğu şartlara göre Kuvâ-yı Milliye ve Mustafa Kemal Paşa ile ilgili bilgiler verirken, 1919 yılından itibaren bu lider kadronun resimlerini yayımlayan bir gazete olmuştur.³²

Mim Mim grubunda çalışan gazetenin sahibi ve başyazarı Velit Bey aynı zamanda ilk kez Mustafa Kemal Paşa'nın resmini ve biyografisini yayınlamıştır. Gazete

²⁹ Zekai Güner, **Milli Mücadele Başlarken Türk Kamuoyu** , Ankara, 1999,s.16.

³⁰ Güner, **Milli Mücadele Başlarken**, s.17

³¹ İzzet Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı'nda Türk Basını**, Ankara, 1981, s.4.

³² Zekai Güner, "Milli Mücadele'de Türk Kamuoyunu Oluşturan Basın", **Erdem**, C.11, Sayı:31, Ankara, 1999, s.93.

Türkiye ile ilgili dış haberleri daha çok Fransız basını ağırlıklı olmak üzere Batı dünyasından almıştır.³³

b. Vakit Gazetesi

1875 yılında Filip tarafından kurulmuştur. 26 Ekim 1917 tarihinde Mehmet Asım Us ve Ahmet Emin Yalman tarafından devam ettirilmiştir.³⁴ Bu gazete de Milli Mücadele'yi yakından takip edebilmek için Ankara'ya muhabir göndermiştir.³⁵ Yazı kadrosunda kurucularının dışında, Ali Ekrem (Ulaklıgil), Refik Ahmet (Sevengil), Ahmet Şükrü (Esmer), Selim Ragıp (Emeç), Enis Tahsin (Til), Halil Lütfi (Dördüncü) bulunuyordu.³⁶ Vakit gazetesinin Başyazarı Ahmet Emin Yalman 7 Şubat 1922 tarihli gazetesinde “Anadolu gezisinin intibaları” ana başlığı altında yazdığı “Mustafa Kemal” başlıklı yazısında “Mustafa Kemal Paşa, büsbütün başka ve eşi tarihte pek ender görülenlerden biridir” diyerek şöyle devam etmiştir:

“Mustafa Kemal Paşa'nın bir milletin kaderini yönetip idare edebilecek bir adam sıfatıyla başlıca kuvveti, bu ileriye görme kabiliyetinde aranmalıdır. Fazla olarak gördüğü şeyler üzerine bir saniye içinde kararını vermek, cesaret ve cüretle ortaya atılmak ve işe sarılmak onun başlıca niteliğidir.” demiştir.³⁷ Türkiye ile ilgili en çok dış haber verme özelliğini elinde bulundurmuş olan gazete aynı zamanda baskı sayısı en yüksek gazetelerin de başında yer almıştır.³⁸

c. İleri Gazetesi

1918'de Celal Nuri İleri ve kardeşi Suphi Nuri İleri³⁹ tarafından “Atı” adıyla kurulan bu gazete, 394. sayısından sonra İleri adıyla çıkmaya başlamıştır. 1924 yılına kadar çıkan gazete, İttihatçılara ve İstanbul hükümetine karşı bir yayın politikası izlemiştir.⁴⁰ İstanbul'un işgali ve iktidardan çekilip yurtdışına kaçan İttihatçılar hakkında sert yazılar yazmıştır. Yayını ile milli menfaatleri, memleketin bütünlüğünü savunmuştur. İstanbul'un işgal yıllarında hiç çekinmeden İtilaf devletlerine rağmen vatan sevgisinin kutsallığı üzerine yayın yaptı. Anadolu'daki Milli mücadele hareketini

³³ İzzet Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu'nda Milli Mücadele**, Ankara, 1989, s.14.

³⁴ Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.15.

³⁵ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.339.

³⁶ Fuat Süreyya Oral, **Türk Basın Tarihi**, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi, Ankara, 1967, s.219.

³⁷ İhsan İlgar, **Mütareke'de Yerli ve Yabancı Basın**, İstanbul, 1973, s.127

³⁸ Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.15.

³⁹ Hasan Türker, **Türk Devrimi ve Basın**, İzmir, 2000, s.9.

⁴⁰ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.338.

bütün gücü ile destekleyip, tehditlerden ve kapanma tehlikesinden yılmamıştır.⁴¹ İlk cephe haberlerini veren ve Anadolu Hükümeti tarafından maddi yönden desteklenen gazeteler arasında yer alan İleri gazetesinde yayınlanan dış haberler daha çok Fransız kaynaklı olmuştur.⁴²

d. Akşam Gazetesi

Başyazarlığını Falih Rıfkı (Atay) ve Necmettin (Sadak)'ın yaptığı Akşam gazetesi, 1918'de kurulmuştur. Başyazarlarda dâhil olmak üzere dört kurucusu (A. Naci Karacan, K. Şinasi Dersan) olan Akşam gazetesi Milli Mücadele'yi izlemek üzere Ankara'ya muhabir göndermiştir. Kurtuluş Savaşı kazanılıncaya kadar bu gazetede çalışan Falih Rıfkı, daha sonra Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde yazılar yazmaya başlamıştır.⁴³ Gazete, 1919'da başlayan Milli Mücadele hareketini İstanbul'da ilk destekleyen gazete olmuştur.⁴⁴

Akşam gazetesi yayın hayatını 1973 yılına kadar sürdürmüştür.⁴⁵ Gazetenin başyazarı Necmettin Sadak 3. ve 5. dönemler arasında milletvekili olarak TBMM'de görev almıştır.⁴⁶

e. Yeni Gün Gazetesi

Yeni Gün gazetesi, 2 Eylül 1918'de İstanbul'da yayınlanmaya başlanmış ve aralıklarla yayınına 12 Nisan 1920 tarihine kadar sürdürmüştür. Gazetenin yazı kadrosunda Aka Gündüz, Nüzhet Haşim, Ziya Gökalp, Enver Behnan (Şapolyo), Şükrü Kaya ve Kemal Ragıp bulunmuştur.⁴⁷

Mondros Mütarekesi döneminde basına getirilen sansür, Yeni Gün'ün de kapatılmasına neden olmuş ve bir ara Eski Gün adıyla da çıkmıştır. 27 Mart 1919'dan sonra altı buçuk ay kadar sürekli bir kapanış yaşayan gazete, 11 Ekim 1919 tarihinden 12 Nisan 1920 tarihine kadar çok zor şartlar altında yayınlanmıştır. Yeni Gün gazetesinin başyazarı Yunus Nadi'nin Anadolu hareketine fiilen katılması üzerine, 9 Ağustos 1920'den itibaren Ankara'da Anadolu'da Yeni Gün adıyla yayınına devam etmiştir. Sakarya Savaşı öncesinde ve sırasındaki çok büyük zorlukların yaşandığı

⁴¹ Firuzan Hüsrev Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, İstanbul, 1973, s.74.

⁴² Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.6; Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.15.

⁴³ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.339

⁴⁴ Oral, **Türk Basın Tarihi**, s.219.

⁴⁵ Türker, **Türk Devrimi**, s.10

⁴⁶ Enver Behnan Şapolyo, **Türk Gazeteciliği ve Her Yönü ile Basın**, Ankara, 1974, s.123.

⁴⁷ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.6.

günlerde, yani 1 Eylül 1921 ile 7 Teşrin-i Evvel 1921 tarihleri arasında Kayseri’de yayınlanmış ve Cumhuriyet adını aldığı 11 Mayıs 1924 tarihine kadar Anadolu’da Yeni Gün adını taşımıştır.⁴⁸ Anadolu’da Yeni Gün’ün başyazarı Yunus Nadi, 1. dönemden, 6. dönem sonuna kadar sürekli olarak TBMM’de milletvekilliği yapmış ve 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu’nu hazırlayan, Teşkilat-ı Esasiye Encümeni’nde de görev almıştır. 1924 yılı ilkbaharında kapanan Anadolu’da Yeni Gün bir ara İzmir’de de yayınlanmıştır.⁴⁹

f. İkdam Gazetesi

1894 – 1928 yılları arasında İstanbul’da çıkan gazetenin başyazarı ve kurucusu Ahmet Cevdet’tir. 1908 Meşrutiyet inkılâbından sonra İttihat ve Terakki’ye muhalefet ettiği için 31 Mart vakasından sonra Ahmet Cevdet, İsviçre’ye kaçtı. Başyazarını oradan gazeteye yollamıştır. Türk basınında önemli bir yer almış olan İkdam gazetesinde Hüseyin Rahmi’nin de büyük ilgi gören romanları tefrika edilmişti. Hürriyet ve İtilaf Fırkası’nı destekleyen gazetenin başına bir ara Ali Kemal geçmiştir. Fakat 1913’te Peyam-ı Sabah gazetesini kurunca İkdam ile ilgisi kesilmiştir.⁵⁰

Mütareke yıllarında gazeteyi Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) yönetmiştir. Anadolu Harekâtını öven yazıları yüzünden Divan-ı Harp’e verilmiştir.⁵¹ Başlangıçta 4 sayfa olarak yayınlanan gazete sansür tarafından çıkarılan yazılarının çokluğu nedeniyle, 6 Ekim 1919’da iki sayfa olarak yayınlanmak durumunda kalmıştır.⁵²

Karaosmanoğlundan ayrı olarak yazı kadrosunda Babanzade İsmail Hakkı, Ali Reşat, Ahmet Rasim, Ahmet Refik, Hüseyin Cahit, Hüseyin Rahmi, yer almışlardır. Ali Kemal de Peyam-ı Sabah gazetesini kurana değin İkdam’ın yazı kadrosunda bulunmuştur. O dönemde yazı kadrosu bu kadar zengin ve kuvvetli gazete yok denecek kadar azdı. İkdam gazetesi başlangıçta ortada gibi görünmüşse de, zamanla Ulusal Direniş’i desteklemiştir. Ankara’ya ilk muhabir gönderen İstanbul gazetesi o olmuştur.⁵³

Hint Müslümanları liderlerinden Ağa Han ve Emir Ali’nin Hilâfetin kaldırılmaması için İsmet (İnönü) Paşa’ya gönderdikleri mektubu yayınlaması sebebiyle İstanbul İstiklâl Mahkemesi’nde yargılanan Ahmet Cevdet beraat etmiş ama İkdam bu

⁴⁸ Nurettin Gülmez, **Kurtuluş Savaşı’nda Anadolu’da Yeni Gün**, Ankara, 1999, s.1-2.

⁴⁹ Şapolyo, **Her Yönü İle Basın**, s.200; Türker, **Türk Devrimi ve Basın**, s.8.

⁵⁰ Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, s.74.

⁵¹ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.5.

⁵² Bilgi, “İstanbul Türk Basını”, s.69.

⁵³ Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.15.

süreç sonunda etkinliğini yitirmiştir. 1926'da Ali Naci (Karacan) tarafından devralınmış ve 1928'de kapanmıştır.⁵⁴

g. Türk Dünyası Gazetesi

Milli Mücadele'nin başlarında İstanbul'da yayınlanan bir gazetedir. Gazete büyük ölçüde başyazarlarından Kâzım Nami (Duru) nin çabalarıyla Türk Dünyası Şirketi tarafından yayınlanmıştır. İlk sayısı 21 Ağustos 1919 tarihinde yayınlanan gazete, bazı kesintilere rağmen 5 Şubat 1920 tarihine kadar yayınlanmıştır.⁵⁵

Gazetenin başlığının altında "Halkın Dediği Hakkın Dediği" ibaresi bulunmaktadır. Türk Dünyası'nın günlük çıkan son sayısı 24 Kanun-ı evvel (Aralık) 1919 tarihinde çıkmıştır. Bu tarihten 35 gün sonra 29 Kanun-ı evvel 1920'de gazete "Haftalık Türk Dünyası" adıyla yayınlanmıştır. Haftalık ilk sayıda uzun ara verilmesinin sebebi açıklanmıştır. Açıklamada günlük olarak kurulan ve azamî fedakârlıklarla yayınlanan Türk Dünyası'nın Anadolu'da giderek artan bir ilgi gördüğü halde, "maatesüf İstanbul'da ümid olduğu kadar -temettü değil fakat- masrafını çıkaracak bir rağbet görmediğinden" yayınına ara verildiği söylenmiştir. Zaten haftalık olarak çıkmaya başladığı ikinci sayısında yayın hayatı son bulmuştur.⁵⁶

Aralıklarla beş buçuk ay yayın hayatını sürdüren gazete dönemin koşulları içinde, yoğun sansür altında yaşamını sürdüren milliyetçi bir gazete olmuştur. Gazetenin başyazarlarını kurucusu durumunda olan Kâzım Nami (duru) ile Nebizade Ahmet Hamdi (Ülkümen) yazmışlardır. Ayrıca Mehmet Emin (Yurdakul), Ahmet Rasim, Reşat Nuri (Güntekin) gibi isimleri de bünyesinde barındırmıştır.⁵⁷

h. İfham Gazetesi

Ahmet Ferit (Tek) tarafından 22 Eylül 1912 yılında Milli Meşrutiyet Fırkası'nın yayın organı olarak İstanbul'da günlük olarak çıkarılmaya başlanan siyasi bir gazetedir. Bir süre kapatılan gazete, Ahmet Ferit Bey'in sahip ve başyazarlığında ikinci yayın hayatına 23 Temmuz 1919'da başlamıştır.⁵⁸

Yusuf Kenan, Hüseyin Ragıp ve Hasan Vehbi Beylerin mesul müdürlüğünde ve aynı zamanda Hüseyin Ragıp Bey'in başyazarlığında İfham işgal altındaki İstanbul'daki

⁵⁴ Türker, **Türk Devrimi ve Basın**, s.14.

⁵⁵ Nejdet Bilgi, "Milli Mücadele'nin Başlarında İstanbul'da Yayınlanan Türk Dünyası Gazetesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.10, İzmir, 1995, s. 263,264.

⁵⁶ Bilgi, "Türk Dünyası Gazetesi", s.269.

⁵⁷ Bilgi, "Türk Dünyası Gazetesi", s.275.

⁵⁸ Güner, "Milli Mücadele'de", s.94.

Milli Mücadele’yi ve Mustafa Kemal Paşa’yı destekleyen milli bir yayın organıdır. Yazı kadrosunda Ahmet Ferit (Tek), Mehmet Emin (Yurdakul), Yusuf Akçuraoğlu, Hamdullah Suphi (Tanrıöver), Ömer Seyfettin, Necip Asım (Yazıksız), İzzet Ulvi, Falih Rıfkı (Atay) gibi güçlü imzalardan oluşuyordu.⁵⁹

ı.Memleket Gazetesi

10 Şubat 1919 tarihinde yayın hayatına giren Memleket gazetesinin hiç ara vermeden, 15 Ağustos 1919 tarihine kadar, altı aydan fazla süren bir yayın hayatı olmuştur.⁶⁰ Gazetenin Başmuharrir ve Mesul Müdürlüğünü İsmail Hami (Danişmend) yapmıştır.⁶¹

10 Şubat 1919 tarihli ilk sayısında yer alan gazetenin kurucusu olan İsmail Hami (Danişmend) imzalı “Maksadımız” başlıklı başyazıda gazetenin milli menfaatlerin müdafaası amacıyla yayımlanacağı ifade edilmiştir.⁶² Milli Mücadele gazetede olumlu karşılanmıştır. İçerik bakımından gazete dönemin diğer gazeteleri gibi, bir haber ve yorum gazetesi olma özeliği taşımaktadır. İç ve dış haberleri gazetede birbirlerine yakın oranlarda yer almıştır. İç haberlerde İstanbul ve çevresi ile ilgili haberlerin, dış haberlerde de Paris Sulh Konferansı ile ilgili haberlerin ağırlıkta olduğu gazetede başyazılar ise günün meseleleriyle ilgili olmuştur.⁶³

k.Tercüman-ı Hakikat Gazetesi

1878’de Ahmet Mithat Efendi’nin kurduğu Tercüman-ı Hakikat gazetesi, Mütareke yıllarında da ılımlı bir politikayla yayını sürdürmüştür. Gazetenin başyazılarını Hüseyin Şükrü Baban yazıyordu. Tercüman-ı Hakikat Anadolu’da zaferler kazanılmaya başlanınca ulusal eylemleri destekledi. Ruşen Eşref, Peyami Safa ve Etem İzzet Benice’nin gazetede yazıları çıkmıştır.⁶⁴

l.Tanin Gazetesi

1908 tarihinde Hüseyin Cahit Yalçın ile (1874 – 1957) Tevfik Fikret’in birlikte kurdukları Tanin gazetesi, ertesini yıl 31 Mart Vakası’nda gericilerin saldırısına uğramış

⁵⁹ Güner, “Milli Mücadele’de”, s.95.

⁶⁰ Nejdet Bilgi, “Mütareke Döneminde İsmail Hâmi (Danişmend) Tarafından Yayımlanan Memleket Gazetesi”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.8, İzmir,1992, s.127.

⁶¹ Zekai Güner, Orhan Kabataş, **Milli Mücadele Dönemi Beyannameleri ve Basımı**, Ankara, 1990, s.350.

⁶² Bilgi, “Memleket Gazetesi”, s.131.

⁶³ Bilgi, “Memleket Gazetesi”, s.137.

⁶⁴ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.116.

ve yok edilmişti. Yalçın, kısa bir süre sonra yeniden çıkarmaya başladığı Tanin'i, 1913'te başkasına bırakmış, ve İttihatçıların yanında önemli roller almıştır. 1919'da İngilizler tarafından tutuklanıp Malta'ya sürülmüştür. Yalçın, 14 Temmuz 1922'de İstanbul'a dönmüş, önce Vakit gazetesinde sonra Renin gazetesinde yazılar yazmış, 20 Kasım 1922'de Tanin'i çıkarmıştır. Gazetenin ilk başyazısında İsmail Müştak Mayokan, "Kalbim bütün saygı ve bağlılığı ile biat ediyor" diyerek Anadolu'nun egemenliğini tanıdığını belirtmiştir.⁶⁵

2. Milli Mücadele'ye Karşı Olan Gazeteler

a. Alemdar Gazetesi

1909 – 1922 yılları arasında yayınlanmıştır. Gazete Milli Mücadele'ye bütün gücüyle karşı çıkmıştır. Memleketin kurtuluşunu İngilizlere sığınmakta bulmuş ve bu yönde halkı devamlı kışkırtmıştır.⁶⁶ Gazetede "ay dede" , "kirpi" gibi takma adlarla yazan Refik Halit (Karay), Mustafa Sabri, Hafız İsmail, Milli Mücadele'nin başarıya ulaşamayacağını, ülkeye zarar vereceğini belirtmişlerdir.⁶⁷

Alemdar Milli Mücadele'ye bütün gücü ile karşı çıkmış, ülkenin kurtuluşu için İngiltere'nin yardımının zorunlu olduğunu ısrarla savunmuştur. Özellikle bu konudaki yazılar sorumlu müdürü ve başyazarı Refi Cevat (Ulunay) tarafından yazılmıştır.⁶⁸ Refi Cevat 26 Ekim 1919 tarihli Alemdar gazetesinde Mustafa Kemal Paşa'nın yanında Milli Mücadele'ye katılanları deliler olarak nitelendirmiştir. "Ne kadar deli varsa gözlerini göz pınarlarında fırl fırl döndürerek bu genç kumandanın yürüteceği harekâta taraftar oluyor." Şeklinde bu görüşünü ifade etmiştir.⁶⁹

Bu gazete 11 Nisan 1920 günlü nüshasında, Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları hakkında Dürrizade'nin fetvasına yer veriyor, başyazısında da şu ifadeleri kullanıyordu: "En büyük düşmanlarımız bile bizlere bunlar kadar fenalık yapmamışlardı. Onun için Hükümetten ısrarla rica ederiz ki ne yapıp yapıp bu rezaletlere bu hezeyanlara son versin!"⁷⁰ Bu yazıdan da anlaşılacağı üzere Anadolu hareketine en acımasız saldırıları yapan gazetelerin başında Alemdar gazetesi yer almıştır.

⁶⁵ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.117.

⁶⁶ Güner, **Türk Kamuoyu**, s.23

⁶⁷ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.342.

⁶⁸ Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.17.

⁶⁹ Ilgar, **Mütareke'de**, s.11.

⁷⁰ Güner, **Türk Kamuoyu**, s.23.

b. Peyam-ı Sabah Gazetesi

16 Kasım 1913 – 7 Kasım 1922 tarihleri arasında İstanbul’da yayınlanmıştır. Mihran’ın çıkarmakta olduğu Sabah gazetesi ile Ali Kemal’in kurmuş olduğu Peyam gazetesinin birleşmesinden bu gazete, Peyam-ı Sabah gazetesi doğmuştur.⁷¹ Eğitimini İstanbul mülkiye Mektebi’nde, Paris ve Cenevre’de yapan Ali Kemal 1889 yılında politik faaliyetleri yüzünden Halep’e sürülmüştü. Oradan Avrupa’ya kaçan Ali Kemal Paris’ten İkdam gazetesine yazılar gönderiyordu. 1908’de İstanbul’a döndü ve İkdam’da çalıştı. Bir müddet sonra Peyam adında günlük bir siyasi gazete çıkarmış sonraları Sabah gazetesi ile birleşerek Peyam-ı Sabah adını alan gazetenin başına geçmiştir.⁷²

Günlük olarak yayınlanmış olan gazete Milli Mücadele’ye açık ve sert şekilde muhalefet etmiştir. Peyam-ı Sabah, Türkiye’nin geleceği için izleyeceği yol olarak İngiltere ile siyasi diyalog kurularak sorunların çözümünü önermekte, bu açıdan da Kuvâ-yı Milliye hareketini cinnet olarak nitelemekte ve onun yöneticilerine de Dâğiler, Bâğiler diye hitap etmekteydi.⁷³ 10 Eylül 1922’de Ali Kemal “Gayeler” başlıklı yazısında Milli Kuvvetlerin İzmir kapılarına dayanmış olmasına rağmen hala endişeler içerisinde ve ne diyeceğini şaşırılmış bir halde olduğunu görmekteyiz. Bu şaşkınlık “İtiraf etmeliyiz ki Anadolu’nun son zaferleri kuvvetimize dayanarak Milli davamızı ve istiklâlimizi kazanmak inancının velev pek büyük fedakarlıklarla da olsa büyük başlangıcının tahakkuk ettiğini gösterir gibidir. Ancak Ankara ricalinin fikren bu üstünlükleri bu devletin idaresi zamanında kazandığı haklarını, milletin itimadını, tevaccühünü, mazhariyetlerini temin eyler. Bu şartları bizi hâlen barışsever siyasetle elde edilebileceği kanısındaız”⁷⁴ sözlerinde açıkça görülmektedir.

Milli Mücadele boyunca Mustafa Kemal Paşa’ya ve Kuvâ-yı Milliyecilere ağır bir dille sürekli saldırmış ve ülkenin geleceği için İngiliz mandasını savunmuş olmasının neticesi olarak; aşırı sert muhalefeti, Ali Kemal’in Kurtuluş Savaşı kazanıldıktan sonra halk tarafından linç edilmesiyle son bulmuş ve basın tarihimize kara bir sayfa eklenmesine sebep olmuştur.⁷⁵

⁷¹ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.8.

⁷² Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, s.12.

⁷³ Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.17.

⁷⁴ Ilgar, **Mütareke’de**, s.80.

⁷⁵ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.342.

c. Türkçe İstanbul Gazetesi

Bu gazete ilk olarak 9 Kasım 1918'de Yeni İstanbul adıyla çıkmıştır. Gazetenin başyazarı Süleyman Radi adında bir kişiydi. Ama yönetim Dr. Abdullah Cevdet'le Sait Molla'nın elinde olmuştur. 6 Aralık 1918'de gazetede önemli değişiklikler olmuş, Süleyman Radi'nin gazeteyle ilgisi kalmadığı ilan edilmişti. 8 Aralık 1918'de ise gazetenin adı Türkçe İstanbul'a dönüştürülmüş ve Sait Molla gazetenin tek yöneticisi ve başyazarı durumuna gelmiştir.⁷⁶

Sait Molla, Danıştay üyesiydi. Ayrıca ittihatçı düşmanı olarak tanınmıştı. Osmanlı Sulh ve Selâmet Cemiyeti ve sonrasında İngiliz Muhipleri Cemiyeti'nin kurucuları arasında yer almıştır. 10 Ocak 1919'da yapılan Hürriyet ve İtilaf Partisi kongresinde genel merkez üyeleğine de seçilen Sait Molla'nın Türkçe İstanbul'daki yazıları hep İngiltere'ye övgü ve hayranlıklarla doluydu. Gazete Amerikan mandasına karşı da bir kampanya yürütmüştür. Milli Mücadele döneminde 11 Ekim – 5 Kasım tarihlerinde Papaz Frew'e yazdığı 12 mektubun kopyası ortaya çıkmasıyla Mollan'ın Milli Mücadele'yi baltalamak için Papaz Frew'den para istediği ortaya çıkmıştır.

Sait Molla bu olaydan sonra daha bir süre Türkçe İstanbul'da yazılarını sürdürdü. 9 Kasım'da gazete toplatılmıştır. Sait Molla 1920 yılının Subat ayında da Alemdar'da yazmaya başlamış, sonrasında Peyam-ı Sabah gazetesinde de yazmıştır. Büyük Zafer'den sonra gazeteler Molla'nın Mısır'a kaçtığını yazmış, Sait Molla 16 Nisan 1924'te yayınlanan yasayla 150'likler listesine alınmış ve yurttaşlıktan çıkarılmıştır.⁷⁷

Bu gazetelerden başka, mesul müdürlüğünü Ahmet Faik'in yaptığı "Hadisat" ; Sahip ve başyazarlığını Abdullah Zühtü, müdürlüğünü Mehmet Sadık'ın yaptığı "Yeni Gazete"; Sahibi Cevat İbrahim, mesul müdürlüğünü Fuat Fazlı'nın yaptığı "Zaman" gazeteleri⁷⁸ de karşı gazetelerini de Milli Mücadele'ye karşı olan basın organları arasında sayabiliriz.

⁷⁶ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.113, Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.17'de gazetenin kuruluş tarihi 5 Aralık 1918 olarak geçmektedir.

⁷⁷ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.114.

⁷⁸ Öztoprak, **Türk ve Batı Kamuoyu**, s.17; Güner, **Türk Kamuoyu**, s.25.

B.Milli Mücadele Döneminde Anadolu Basını

Anadolu'da Milli Mücadele'nin doğup gelişmesinin yanı sıra bir de Milli Mücadele basını doğmuş ve gelişmiştir. En basit baskı araçlarıyla çalışılmıştır. Bu basın Esercedid denilen yazı kağıtları araçlarıyla çalışmıştır. Baskı makineleri at ve öküz arabaları ile ilden ile taşınmış ve en ilkel koşullar altında gazeteler yayınlanmıştır. Meslekten mürettip, matbaacı olmadığı gibi kağıt ve yedek parça da yoktur. Ama her şeye rağmen bu gazeteler çıkarılmış ve bu dönem Türk Basın Tarihi açısından kahramanlıklarla dolu bir bölümünü teşkil etmiştir.⁷⁹

Türk Kurtuluş Savaşı mücadelesinde, Türk basının en güçlü sesi Anadolu'dan çıkmıştı. Kurtuluş Savaşı boyunca, Anadolu Basınının, Milli Mücadele'ye yaptığı destek karşısında, İstanbul basının yaptıkları özellikle, başlangıç yıllarında çok sınırlı olmuştu. Milli mücadele'den önce çıkmakta olan gazetelerle, daha sonra çıkan tüm Anadolu gazeteleri, birkaçı dışında (İrşad ve Ferda gazeteleri) Milli Mücadele'den yana olmuşlar ve Milli Mücadele'yi desteklemişlerdi.⁸⁰

İtilaf devletleri ve İstanbul hükümetince uygulanan baskı ve önlemler şüphesiz ki Anadolu'da başlayan Milli Mücadele ateşini söndürmeye yönelmişti. İstanbul hükümetine göre Kuvâ-yı Milliye eşkıya kuvvetlerinden ibaretti. Bu sebeple Anadolu'daki mücadeleden söz etmek, mücadeleye öncülük edenleri basında desteklemek, onları alkışlamak devletin dış politikasına tamamen ters ve iç güvenliği sarsıcı bir davranıştı. Milli duygulardan yoksun ve bu mantık sefaletinin sonucu birçok vatansever gazeteci sorguya çekiliyor, tutuklanıyor, ağır cezalara çarptırılıyordu. Ancak bütün bu engellemelere rağmen Milli Mücadele yanlısı basın, hak bildiği yolda büyük bir kararlılıkla yürümüş, Türk kamuoyunun ve zaferin kazanılmasında ayrı bir güç oluşturmuştur.⁸¹

En önemli bölgeleri düşman kuvvetleri tarafından işgal edilmiş, diğer kısımları bir ölüm – kalım savaşı hazırlığıyla çırpınan ülkede, en ilkel koşullarla filizlenme çabaları sürdüren basının tam bir ifade özgürlüğüne kavuşamayacağı ortadaydı. Fakat kâğıdın, mürekkebin bile bulunmadığı, meslekten yetişmiş mürettip ve matbaacının olmadığı Anadolu ilerinde, her çeşit yokluğa rağmen bir – iki sayfalık gazeteler çıkartılmış, Anadolu halkının birlik ve beraberliğini sağlama çabaları sürdürülmüştür.⁸² Milli

⁷⁹ Hıfzı Topuz, **100 Soruda Türk Basın Tarihi**, İstanbul, 1973, s. 127.

⁸⁰ Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.234.

⁸¹ Güner, "Milli Mücadele'de", s.98.

⁸² İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.351.

Mücadele'nin başlangıcında bir avuçtan ibaret olan bu Anadolu gazetelerinin sayısı gün geçtikçe arttığı gibi etkinlikleri de görülmeye başlamıştır. Mustafa Kemal Paşa, TBMM'nin açılışından sonra, 28 Eylül 1920 tarihinde, mecliste yaptığı konuşmada, o dönemdeki basın için şunları söylemişti:

“Anadolu’da bir sene evvel, altı ay evvel matbuat denecek bir şeyler yoktu. Bunu cümlemiz biliriz. Fakat bugün hakikaten Anadolu’da matbuat vardır ve matbuat, yine Anadolu’da vuku bulan mesainin neticesidir. Hemen hemen, mühim bir merkezimiz yoktur ki, orada gazete çıkmamış olsun demek ki, Anadolu’da matbuat vardır.”⁸³

Bütün bu olumsuz şartlar altında, işgal altındaki bölgelerde çıkmakta olan gazetelerin bir de işgal kuvvetleri komutanlarının ağır baskıları altında bulunmaları bir gerçektir. Bu gazetelerin bazen boş çıktığı ve sansüre maruz kaldığını görmekteyiz. Ayrıca işgal kuvvetleri komutanlarının yazdıkları beyannameleri boy boy yayınladıkları da olmuştur. Ancak bütün bu şartlar altında Anadolu basını susturulamamış ve yayın hayatını sürdürmüştür.⁸⁴ Anadolu basını da İstanbul basını gibi milli mücadele’den yana ve karşı olanlar şeklinde ayırmak mümkündür. Ayrıca bazı gazeteler Milli Mücadele’ye yana olma boyutunu aşmış öncüsü konumuna gelmiştir.

1. Milli Mücadele’den Yana Olan Gazeteler

a. Hukuku Beşer Gazetesi

Türk topraklarına yabancı ayağı bastırmamak konusundaki kararlılığın en göze çarpan örneği, İzmir’in Yunanlılara verileceği söylentileri üzerine İzmir’de çıkardığı Hukuku Beşer gazetesinin 19 Şubat 1919 tarihli sayısında Osman Nevres (Hasan Tahsin)’in yazdığı “Namus Uğrunda” başlıklı makalede görülür. Enver Paşa’nın kurduğu Teşkilat-ı Mahsusa’nın önde gelen elemanlarından olan Osman Nevres bu yazısında silah olmasa dişleriyle savaşacaklarını ve ülkeyi başkasına vermeyeceklerini belirtir.⁸⁵ Gazeteci Osman Nevres, Selanik’te doğmuş, Fevziye Lisesi’ni bitirmiş, Paris’te Siyasal Bilgiler Okulu’ndan diploma almış, İstanbul’a döndükten sonra, Osmanlı Devleti aleyhine Balkanları karıştıran İngiliz Burkston Kardeşlerin gizli faaliyetlerini önlemekle görevlendirilmişti. Bu kardeşlere yapılan suikast üzerine on yıla mahkûm olmuş, 1. Dünya Savaşı’nda Bükreş’in Osmanlı Devleti ve müttefikleri tarafından alınması üzerine İstanbul’a dönmüştü. Mütarekenin karanlık günlerinde ise

⁸³ Yücel Özkaya, “Milli Mücadele’nin Başlangıcında Basın”, s.900; Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.235.

⁸⁴ Güner, “Milli Mücadele’de”, s.99.

⁸⁵ Orhan Koloğlu, **Kuvayı Milliye’den Günümüze Türk Basını**, Ankara, 1993, s.22.

İzmir’de gazetecilik yapmıştır.⁸⁶ Hukuku Beşer gazetesi 4 Ocak 1919 tarihinden itibaren “Sulh ve Selamet” adı ile çıkmıştır.⁸⁷

b. Öğüt Gazetesi

1917 yılı başlarında Abdülgani Ahmet Bey tarafından Afyon’da kuruldu.⁸⁸ Gazetenin yazı işleri müdürlüğünü Sadri Ertem yapmakta⁸⁹, yazar kadrosunda Münir Müeyyet Bekman, Lütfü Arif, Keramettin, Raif Nezihi, Celâl Davut (Arıbal) ve Enver Behnan (Şapolyo)’dan oluşmaktaydı.⁹⁰

Ege’nin birçok şehirlerinin Yunan işgali altında inlediği sırada, Abdülgani Efendi, 1918 yılının başından beri çıkartmakta olduğu Öğüt gazetesi ile matbaasını biraz daha gerilerde emniyete almak istemişti. Yunanlıların İzmir’e çıkış tarihi olan 15 Mayıs 1919’dan birkaç ay sonra Abdülgani Efendi, matbaası ile gazetesini Konya’ya götürmüş ve Öğüt Konya’da yayın hayatına devam etmişti.⁹¹ Ancak Abdülgani Ahmet (Doyran) Bey tarafından çıkartılan gazete Milli Mücadele hareketini desteklediği için İngilizler tarafından baskıya mâruz kalmıştır. “Buna rağmen yeri değiştirilen Öğüd’de 12 Ocak 1920 günü İngilizler aleyhinde ağır bir yazı yayınlanmıştır. Aynı gün, Konya’daki, İngiliz yüzbaşı İtalya komutanına giderek, “Yazı işleri müdürünü tutuklamasını talep etmiş” ve yeni merkezi sormuştur. İtalyan subay, General Milne’den bu yönde bir bilgi gelmediği için, İngiliz yüzbaşıya olumsuz cevap vermiştir. General Milne, Konya’daki İtalyan birliğinin komutanına gönderdiği bir telgrafta “Öğüd gazetesinin bir an önce çaresine bakmasını” bildirmiştir. Bunun üzerine İtalyanlar 13/14 Ocak 1920’de Öğüd gazetesinin matbaasını işgal etmişler ve kapısını mühürleyip önüne de nöbetçi dikmişlerdir.”⁹² Fakat bu girişim gazetenin yayınına susturamamış matbaası gizlice başka bir yere taşınarak İngilizler alyhinde sert yazılar yayınlamaya devam etmiştir. Gazetenin kapatılmasını içine sindiremeyen bölge ahalsinin ileri gelenlerinin yanı sıra Anadolu halkının da tepkisine neden olmuştur. Konya ve Anadolu’dan yapılan baskılara rağmen İtalyanlar, Öğüd matbaasının işgaline son vermedikleri gibi, gazetenin yayınlanmasına da izin vermemişlerdir. Öğüd gazetesinin kapatılmasına ve yerine

⁸⁶ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.352.

⁸⁷ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.383; Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.262.

⁸⁸ Şapolyo, **Her Yönü ile Basın**, s.200; İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.353. Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.9’da gazetenin kuruluşu 1917 olarak gösterilmiş, ancak gün belirtilmemiştir. Mehmet Önder, “Milli Mücadele’nin Yanında ve Safında Öğüd Gazetesi”, s.2864’te ise 1917 yılı başlarında kurulduğu belirtilmiştir.

⁸⁹ Ali Gevgilli, “Türkiye Basını”, **C.D.T.A.**, C.1, İstanbul, 1983, s.213.

⁹⁰ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.353; Topuz, **100 Soruda**, s. 130.

⁹¹ Ömer Sami Coşar, **Milli Mücadele Basını**, İstanbul (sene yok), s.155-156; Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.258.

⁹² Mevlüt Çelebi, **Milli Mücadele Döneminde Türk – İtalyan İlişkileri**, Ankara, 2002, s.201.

Nasihat gazetesinin yayınlanmasına rağmen, Heyet-i Temsiliye, Öğüd matbaasındaki işgalin sona erdirilmesi için İtalyanlar ve İngilizler nezdindeki girişimlerini sürdürmüştür. Sonuç olarak 5 Şubat günü Öğüd gazetesi üzerindeki işgal sona erdirilmiş, Mustafa Kemal Paşa da 10 Şubat'ta yayınladığı bir tamimle Öğüd matbaasındaki işgalin sona erdirildiğini duyurmuştur.⁹³

Öğüt, Anadolu'da Milli Mücadele safında yer alan öteki Anadolu gazeteleri arasında en çok okunan, tirajı en fazla olan, yorumları ve haberlerine itibar edilen bir gazete olarak ün yapmıştı. 1921 yılında Meclis Başkâtibi Recep (Peker) Bey'in daveti üzerine Abdülgani Ahmet (Doyran), matbaasının bir bölümünü yazarlarından Feridun (Kandemir) ile birlikte Ankara'ya göndermiş, 7 Temmuz 1921 Perşembe günü günlük olarak Ankara'da yayınlanmaya başlamıştır.⁹⁴ Gazete daha öncesinde İzmir'in işgali sonrası Konya'ya taşınmıştı. Konya'da hâla yayımını devam ettirdiği için Konya ve Ankara olmak üzere iki şehirde de çıkan ilk Ankara gazetesi olmuştur. Ankara baskısının mesul müdürü Ahmet Tevfik, Konya'dakinin mesul müdürü ise Nuri Tahsin'dir.⁹⁵ Milli mücadele'nin kazanılmasından sonra görevinin sona erdiği düşüncesiyle Abdülgani Ahmet (Doyran) tarafından 9 Mayıs 1923 günü 1146. son sayısını çıkartarak yayın hayatına veda etmiştir.⁹⁶

c. Ses Gazetesi

Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından iki hafta önce, 17 Ekim 1918'de, Balıkesir'de haftalık olarak yayınlanan gazetenin sahibi ve başyazarı Hasan Basri'dir.⁹⁷ Nüshası bir kuruşa satılan bu gazete haftalık olarak yayınlanmıştır.⁹⁸ 1919 yılı ortalarına kadar yayınlarını sürdürmüş, İzmir ve havalisinin hiç kimseye verilmeyeceğini savunmuştur.⁹⁹

Doğru Söz gazetesinin yayınlanmaya başladığı sıralarda kapatılan bu gazetenin sahibi ve başyazarı olan Hasan Basri (Çantay) ilk T.B.M.M.'de milletvekilliği yapmıştır. Ses gazetesinin ne zaman kapatıldığı kesin olarak belli değildir. Ancak Doğru Söz gazetesinin 22 Mayıs 1919'da yayınlanmaya başladığında Ses gazetesi kapanmıştır.¹⁰⁰

⁹³ Çelebi, **Türk – İtalyan İlişkileri**, ss.202 – 204.

⁹⁴ Mehmet Önder, "Milli Mücadele'nin Yanında ve Safında Öğüd Gazetesi", Ankara, 1994, s.2875.

⁹⁵ Güner, **Türk Kamuoyu**, s.31.

⁹⁶ Önder, "Öğüd Gazetesi", s.2876.

⁹⁷ Güner, Kabataş, **Milli Mücadele Dönemi Basın**, s.360.

⁹⁸ Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.262.

⁹⁹ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.354.

¹⁰⁰ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.354; Baykal, **Türk Basın Tarihi**, 263.

d. Doğru Söz Gazetesi

22 Mayıs 1919'da Balıkesir'in işgaline karşı olarak haftalık olarak çıkan gazetenin sahibi Sındırgılızade A. Bakır, başyazarı Varnalızade İsmail Hakkı'dır.¹⁰¹ Vilayet matbaasında basılan gazetenin başlığı altında "Haftada bir defa Perşembe günü çıkar, müstakil bir gazetedir" ibaresi bulunmaktaydı.¹⁰²

Doğru Söz'ün 5 Haziran 1919 tarihli 3. nüshasında "Manda teklifi" şiddetle eleştirilmiş, Türk için "Ya İstiklâl, ya ölüm" şeklinde belirlenen iki yol olduğu dile getirilmiştir. Gazetenin kapanış tarihi belli değildir. Ancak yayınlarının kısa süreli olduğu anlaşılmaktadır. Balıkesir'in işgali ile kapandığı sanılmaktadır.¹⁰³

e. İzmir'e Doğru Gazetesi

Kuvâ-yı Milliye'nin yayın organı olarak 16 Mart 1919'da Balıkesir'de çıkmaya başlamıştır. İlk önce haftada iki defa çıkan gazete 28 Ocak 1920'den sonra haftada üç defaya çıkartılarak yayını Balıkesir'in işgaline kadar sürdürmüştür. 74. sayısında kapanan gazete, milli duyguyu işleyen yazılar yayımlayarak halkın heyecanını üst seviyede tutmuş ve Milli Mücadele için çalışmıştır.¹⁰⁴

Bu gazeteyi Vasıf Çınar, Esat Çınar, Mustafa Necati adındaki genç ve vatansever aydınlar oluşturmuştur.¹⁰⁵ Yazı işleri müdürü Esat Çınar, başyazarlığını Mustafa Necati yapmıştır.¹⁰⁶ "Kuvâ-yı Milliye Cephelerinden" başlığı altında savaş haberleri veren gazete, 20 Kasım 1919 tarihli nüshasında yayınladığı "Sefil Emeller" başlıklı makalesiyle, Kuvâ-yı Milliye'ye karşı silah çeken ve İstanbul hükümetince, beslenen aznavur çetelerine hücum etmiş, padişahı ve sadrazamı hedef almıştır.¹⁰⁷

İzmir'e Doğru gazetesinde Vasıf Çınar'ın hem işgal güçlerine, hem de batılı devletlere ve ayrıca kendi halkına hitaben yazdığı ve işgal politikasının haksızlığının anlatıldığı yazıları ağırlık taşımaktadır. Milli Mücadele dönemine ait kararların yorumlandığı, İstanbul hükümetlerinin politikalarının eleştirildiği ve cesaret milli Mücadele'ye cesaret verici yazıların yer aldığı gazete olması sebebiyle önem

¹⁰¹ Güner, Kabataş, **Milli Mücadele Dönemi Basın**, s.328.

¹⁰² İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.354; Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.263.

¹⁰³ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.354; Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.263.

¹⁰⁴ Tülay Alim Baran, **Vasıf Çınar ve İzmir'e Doğru Gazetesi Yazıları**, İstanbul, 2001, s.44; Güner, Kabataş, **Milli Mücadele Dönemi Basın**, s.344.

¹⁰⁵ Şapolyo, **Her Yönü ile Basın**, s.207; İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.354.

¹⁰⁶ Şapolyo, **Her Yönü ile Basın**, s.207.

¹⁰⁷ Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.265.

taşımaktadır.¹⁰⁸ 4.000 civarında basan gazete 27 Haziran 1920 tarihine kadar yayın hayatını sürdürmüştür.¹⁰⁹

f. Yeni Adana Gazetesi

Milli Mücadele'yi destekleyen gazetelerden biri de, Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra Fransızlar tarafından işgal edilen Adana'da, 25 Aralık 1918'de yayınlanmaya başlayan Adana ve onun devamı olarak yayınlarını sürdürecektir Yeni Adana gazetesidir.¹¹⁰

Bir taraftan Ermeni askerlerinin şımarıklığını şiddetle eleştirmiş, Çukurova'nın Türk olduğunu savunmuştur. Adana için bir umut kaynağı olan gazeteye ilk saldırılar "Fransızlar dostumuzdur" diyen Ferda gazetesinden gelmiştir.¹¹¹ Kendini "Halkçı Gazete" olarak tanımlayan Yeni Adana gazetesinin sahibi ve başyazarı Ahmet Remzi, mesul müdürü Ferid Celâl'dir.¹¹² Pozantı'da yayımlanmaya başlayan gazetenin ilk 185 sayısı, 9 Aralık 1921 tarihine kadar Adana adıyla yayınlanmıştır. Gönüllü Ermeni askerlerinin şımarıklığını şiddetle tenkit eden ve Çukurova'nın Türklüğünü haykıran bir gazete olarak dikkat çekmiştir.¹¹³

g. Açık Söz Gazetesi

15 Haziran 1919 tarihinde Kastamonu'da çıkmaya başlamıştır. İlk zamanlar haftada bir gün bir sayfa olarak çıkmış olan gazete 16 Eylül 1919 tarihinden itibaren haftada iki kez çıkmaya başlamış ve aynı tarihte Kastamonu'da Kuvâ-yı Milliye'ye katılmıştır.¹¹⁴

Kastamonu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti yayın organıdır.¹¹⁵ Yayımlayıcısı Ahmet Hamdi, yazı işleri müdürü İsmail Habib'dir. Kemalist şair Mehmet Akif zaman zaman gazetede yazılar yazmıştır.¹¹⁶ Ahmet Hamdi Bey'in Lisedeki tarih öğretmeni olan İsmail Hakkı (Uzunçarşılı) Bey de gazeteye yazı ve yardım vaadinde bulunmuştur.¹¹⁷ Mütarekenin karanlık günlerinde azınlıkların taşkınlıkları ve Yunan işgaline tepki göstermeyen İstanbul hükümetinin sözcülüğünü yaparak Kastamonu'da

¹⁰⁸ Baran, **Vasıf Çınar**, s.44.

¹⁰⁹ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.12.

¹¹⁰ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi** s.356.

¹¹¹ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.66.

¹¹² Güner, Kabataş, **Milli Mücadele Dönemi Basını**, s.,370.

¹¹³ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.13; Güner, **Türk Kamuoyu**, s.36.

¹¹⁴ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.10.

¹¹⁵ K. Yust, **Kemalist Anadolu Basını**, Ankara,1995, s.78.

¹¹⁶ Yust, **Kemalist Anadolu Basını**, s.80.

¹¹⁷ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.91.

halkı uyutan Zafer gazetesi bulunmasına karşı tepki olarak ortaya çıktığını da söyleyebiliriz.¹¹⁸

Açık Söz Gazetesi 1932 yılına kadar yayınlanmış ve beş yıllık bir duraklamadan sonra Hüsnü (Açıksöz) tarafından 1937 yılında Doğru Söz olarak yayınlarına devam etmiştir.¹¹⁹

h. Babalık Gazetesi

Konya’da yayınlanan bu gazetenin, yukarıda bahsi geçen gazetelerden değişik bir yönü bulunmaktadır. Diğerleri Mütareke ve Milli Mücadele döneminin ürünü olduğu, işgal altındaki Anadolu topraklarının kurtuluşunu amaç edinen bir zorunluluktan doğduğu halde, Babalık gazetesi on yıllık bir geçmişe ve tecrübeye sahip bulunmaktaydı. Çünkü o 23 Aralık 1910 tarihinde kurulmuştu.¹²⁰

Meşrutiyetten sonra Konya’da birçok gazete çıkmıştı. Fakat yalnız Babalık hayatta kalmıştı. Ülkenin menfaatleri konusunda firkacılık ihtiraslarının üzerine çıkmasını bilmiş ve ileri fikirlerin savunucusu durumunda olmuştur. Öyle ki ne İtalyan işgali ne de Yunan tehlikesi onu yolundan ayırabilmişti.¹²¹

Gazetenin sahibi Yusuf Mazhar, sorumlu müdürü Ahibazade Yusuf Ziya idi. Gazetenin başlığının altında “Çiftçi, işçi, esnaf kardeşlerin ilerlemesine çalışır, her şeyden yazar, köylü gazetesidir.” Yazılıydı.¹²² Babalık haftada iki kez çıkarken 5 Nisan 1921 tarihinden itibaren günlük olarak çıkmıştır. Yazı kadrosunda; Samizâde Süreyya, Server İskit, Abdülkadir Efendi, Reşat Ekrem (Koçu) gibi isimler yer alıyordu.¹²³

ı. Satvet-i Milliye Gazetesi

Satvet-i Milliye gazetesi, 24 Şubat 1922 yılında, sahibi M. Hulusi Bey, mesul müdürü Emin Hüseyin tarafından Elazığ’da çıkarılmıştır. Gazete Milli Mücadele’nin buhranlı yıllarında Macarzade Hakkı Bey tarafından yapılan karikatürleri ile Milli Mücadele yıllarında diğer gazetelerden ayrı olarak karikatürlü bir gazete ola sıfatı

¹¹⁸ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.91.

¹¹⁹ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.359.

¹²⁰ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.359; (Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.9’da 29 Aralık 1910; Güner, **Türk Kamuoyu**, s.30’da 25 Aralık 1910 olarak geçmektedir.)

¹²¹ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.138.

¹²² Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.9.

¹²³ Güner, **Türk Kamuoyu**, s.31.

kazanmıştır.Elazığ'da Milli Mücadele hareketini destekleyen önemli bir gazete konumundadır.¹²⁴

k. İstikbal Gazetesi

Mondros Mütarekesi'ni takip eden buhranlı günlerde, 10 Aralık 1918'den itibaren, yayın hayatına başlayan İstikbal gazetesi bazı değişikliklere uğramakla birlikte, aralıksız yedi yıla yakın bir süre Trabzon'un önemli bir basın organı olma özelliğini devam ettirmiştir.¹²⁵ Gazete kendini "Siyasi, bilimsel, hür düşünceli Türk gazetesi" olarak tanıtmıştır.¹²⁶

İstikbal Anadolu basınının en uzun ömürlü olanlarından biridir. 28 Ekim 1919'da 83'ncü, 17 Mart 1925'te ise 1426'ncı sayı yayınlanmıştır. Gazete Trabzon Muhafaza-ı Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin düşüncelerini yaymaktaydı. Zaten gazeteyi çıkarana da cemiyetin ileri gelenlerinden oluşuyordu. Cemiyetin başkanı Barutçuzade Hacı Ahmet'in oğlu Faik Ahmet (Barutçu) İstikbal'in imtiyaz sahibi ve başyazarı olup aynı zamanda cemiyetin yönetim kurulu üyesiydi. Yine aynı kurulda üye Ustazade Nazmi de gazeteye makaleler yazmıştır.¹²⁷ 1920 yılından itibaren tüm Anadolu basının olduğu gibi İstikbal'in de asıl haber kaynağını, Mustafa Kemal Paşa'nın girişimiyle 6 Nisan 1920'de kurulan Anadolu Ajansı teşkil etmekteydi.¹²⁸

l. Albayrak Gazetesi

1919 yılında Erzurum kongresi'nin toplandığı dönemde çıkartıldı. Gazetenin başında öğretmen Süleyman Necati Bey, kardeşi Mithat Bey, öğretmen Sıtkı Dursunoğlu, makinist İzmirli Arif ve Hamza Demirel Beyler vardı. Süleyman Necati Bey İttihatçıydı, Enver Paşa döneminde Erzurum Hükümet komiserliği yapmıştı¹²⁹

Albayrak gazetesi kendini "Türk Halk Gazetesi" olarak isimlendirmiştir. Başlığında "Doğu Vilayetlerinin temel vatani – Türkiye" ibaresini taşıyan gazete

¹²⁴ Coşar, **Milli Mücadele**, s.266; Güner, "Milli Mücadele'de", s.102.

¹²⁵ Mesut Çapa, "Milli Mücadele Döneminde İstikbal Gazetesi", **Atatürk Yolu**, C.3,Yıl:5, Sayı:10, Ankara, 1992, s.133.

¹²⁶ Yust, **Kemalist Anadolu Basını**, s.48.

¹²⁷ Çapa, "İstikbal Gazetesi", s.134.

¹²⁸ Yücel Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.46; Çapa, "İstikbal Gazetesi", s.134.

¹²⁹ Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.133.

haftada bir, yazıişlerinin özel matbaasında basılmıştır. Kapanışına kadar 150'den fazla sayıda çıkan Albayrak'ın tirajı 450 civarındaydı.¹³⁰

Albayrak Solcu İttihatçıların yayın organı konumunda olmuştu. Sovyetler'e, Komünizm ilkelerine sıcak bakan yazılar yer almıştır. 1921 yılı başlarında Kürt ayaklanmasını bastıran Nurettin Paşa eleştirildiği için kapatılan gazetenin kapatılması T.B.M.M.'de iki gizli oturumda tartışma konusu olmuştur.¹³¹

Anadolu'da 1918 yılından itibaren çıkmış yerel gazetelerde bulunmaktaydı. Bunlar; 1918 yılında geleceğin henüz belirlenmediği kargaşa döneminde Trabzon'da Selamet, Yeşilyurt, İğne, Kaygu ve Nur gazeteleri çıktı. Bunlardan başka İkbâl, Işık (Giresun), Bolu gazetelerini sayabiliriz.¹³² Bahsi geçen bu gazeteler Milli Mücadele ile paralel yazılara yer vermişlerdir.

m. Anadolu Gazetesi

Haydar Rüştü tarafından kurulan bu gazete, özellikle Mondros Mütarekesi'nden sonra, İzmir'in Türk olduğunu ve Türk kalacağını en kesin bir dille savunmuştur. İşgal kuvvetlerinin ilk geldiği matbaa da yine Anadolu matbaası olmuştur. Gazete idarehanesinde bulunamayan Haydar Rüştü evinde de aranmış fakat bulunamamıştır. Haydar Rüştü sığındığı Memleket hastanesinin de işgali üzerine Mustafa Necati'nin evinde gizlenmiş, daha sonra Lutfulah'ın evinde saklanmış ve İstanbul'a kaçmış, oradan da Anadolu'ya geçmiştir.¹³³

Haydar Rüştü zor şartlar altında matbaasının geri kalan kısmını Antalya'ya taşıdı. Beklediği matbaa makinelerinin İşgal altındaki İzmir gümrüğünden kurtarılamamasına rağmen ,19 Aralık 1920'de Antalya'da Anadolu adıyla tekrar yayınlanmaya başlanmıştır. O günlerde İtalyan İşgali altında olan Antalya'da İtalyanlar toleranslı davranıyorlardı. İtalyanların İzmir'deki Yunan kornolu dışındaki postanelerinden de faydalanan Haydar Rüştü bu postane kanalı ile gazetesini el altından İzmir'e sokmayı bile başarmıştır.¹³⁴

İzmir'in kurtuluşuna kadar Antalya'da çıkan gazete, sonra tekrar İzmir'e taşınmıştır.7. Dönem milletvekilliği yapan Haydar Rüştü'nün ölümünden sonra,

¹³⁰ Yust, **Kemalist Anadolu Basını**, s.127.

¹³¹ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.192; Topuz, **Türk Basın Tarihi**, s.134.

¹³² Yust, **Kemalist Anadolu Basını**, s.129.

¹³³ Fuat Süreyya Oral, **Cumhuriyet Basın Tarihi (1923-1973)**, Ankara, 1973, s.31.

¹³⁴ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.257.

Anadolu bir süre eşi tarafından yayınlanmış fakat gücü yetmediği için gazete 1953 tarihinde kapanmıştır.¹³⁵

n. Ahali Gazetesi

Mondros Mütarekesinden sonra Edirne’de Mehmet Behçet Perim tarafından Trakya’nın Türklüğünü haykırmak için çıkartılmış bir gazetedir.¹³⁶ İlk sayısı 8 Eylül 1919 tarihinde yayınlanan gazete haftada iki gün çıkmıştır.¹³⁷

Edirne’nin 1920’de işgali üzerine Ahali gazetesi baskı altına alınmış, Vilayet matbaasına basılması yasak edilmişti. Fakat bir Rum’a ait matbaada basılmaya devam edilmiş, Mart 1920’den itibaren gündelik olarak çıkmaya başlamıştır. Bir süre sonra Mustafa Behçet, gazetesini 1920 Eylül’ünde Sofya’da çıkarmaya başlamıştır. Yabancı bir ülkeden de Anadolu’nun mücadelesini bütün gücüyle desteklemiştir. Rahova Rüştiyesi Müdürlüğü’ne getirilen Mustafa Behçet, mücadelesi uğruna bir çok defalar tutklanmış ve Cumhuriyet döneminde tekrar yurda dönebilmiştir.¹³⁸

Samsun’da aynı dönemde İsmail Cenani Oral’ın sahibi olduğu Ahali adında bir gazete daha çıkartılmıştır. Bu gazete de Edirne’de çıkan adaşı gibi Milli Mücadele’yi destekleyen bir gazete olmuştur.¹³⁹ İngiliz işga kuvvetleri tarafından sık sık kapaltılan gazete 1924 yılı sonlarına kadar yayın hayatını sürdürmüştür.¹⁴⁰

o. Sadayı Hak Gazetesi

1908 Meşrutiyet devriminden sonra İzmir’de çıkan bir gazetedir. Mehmet Sırrı ve İsmail Hakkı tarafından çıkarılmıştır. Mondros Mütarekesi’nden sonra Türk kurtuluşu hakkında bir çok makalelere yer veren gazete, İzmir’in işgali üzerine 16 Mayıs 1919 günü matbaası basılmış ve ele geçen gazeteler cadde ortasında ateşe verilmiştir. Bu tarihten sonra yayını sona eren gazete 9 Eylül 1922 tarihine kadar kapalı kalmıştır.¹⁴¹

p. Emel Gazetesi

Kurtuluş Savaşı içinde, Amasya’da çıkan gazetelerin başında yer almıştır. Amasya’da 1920 yılında tek matbaa Mehmet Sırrı’nın matbaasıdır. Birkaç kasa, hrfat

¹³⁵ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.58.

¹³⁶ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.58.

¹³⁷ Coşar, *Milli Mücadele Basını*, s.204.

¹³⁸ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.59.

¹³⁹ Topuz, *Türk Basın Tarihi*, s.134.

¹⁴⁰ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.55.

¹⁴¹ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.31.

ve eski bir pedalla Emel, Milli Mücadele'nin yanında yer almıştır. 1920 Nisan'ının ilk haftasında yayına başlayan, haftada bir kez çıkan gazete 1920 Kasım ayına kadar yayını hayatını sürdürmüştür.¹⁴²

3. Milli Mücadele'ye Karşı Olan Gazeteler

a. İrşat Gazetesi

Ağustos 1920'de Yunan işgali altındaki Balıkesir'de, Yunan Komutanlığı'nın kontrol ve himayesinde çıkmıştır.¹⁴³ Ömer Fevzi ve Kadı zâde Hulusi tarafından önceleri Trabzon'da çıkarılmıştır. Milli Mücadele'nin karşısında olan Gazetenin amacı Mustafa Kemal Paşa'ya karşı yayın yapmak ve halkı isyana teşvik etmektir.¹⁴⁴

Ege şehirleri, kasabaları Yunan işgali altında inlerken İrşat bu yolda yayın yapmaktan geri kalmamıştır. 4 Eylül 1920 tarihli nüshasında Uşak'ın işgalini bildiren 20 Ağustos tarihli Yunan resmi tebliğini sütunlarında yer vermiş ve altına da “Bu mektup Uşak'a Yunan kuvvetleri girmezden evvel yazılmış ve geç kalmıştır” kaydı ile bir Uşak Mektubu yayınlıyordu. Şehri müdafaa için kan döken Kuvâ-yı Milliye'ye, Anadolu fedailerine “İpten kazıktan kurtulmuş insanlar... Haydutlar... Alçaklar...” sözlerini sarf edecek kadar ileri gidebilmiştir.¹⁴⁵

Daha önce İzmir'e Doğru gazetesinin basıldığı Vilâyet Basımevi, Yunan Kumandanlığı'nca bu gazete emrine tahsis edilmiş, kâğıt ve mürekkep ihtiyacı karşılanmıştır. Ankara'da kurulan Büyük Millet Meclisi'ni “Ankara Loncası” diye nitelendiren bu gazete, Balıkesir'in kurtuluşuna kadar yayınlarını sürdürmüştür.¹⁴⁶

b. Ferda Gazetesi

Ali İlmî tarafından 1918 – 1924 yılları arasında haftada iki kez olmak üzere Adana'da çıkarılmıştır.¹⁴⁷ Bu gazete Fransızlardan maddi ve manevi destek görmüş ve onlarla işbirliği yapmıştır. Ayrıca işgal kuvvetleri komutanlarının beyannamelerine yer vermiştir.¹⁴⁸

¹⁴² Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.50.

¹⁴³ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.362.

¹⁴⁴ Güner, **Türk Kamuoyu**, s.37.

¹⁴⁵ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.47.

¹⁴⁶ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.363.

¹⁴⁷ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.363; Güner, **Türk Kamuoyu**, s.36'da gazetenin kurucusunun soyadı Ulvi olarak geçmektedir. Ancak diğer kaynaklarda geçen hali ile “İlmî” olarak alınmıştır.

¹⁴⁸ Güner, **Türk Kamuoyu**, s.36.

Kuvâ-yı Milliye hareketine katılan yurtseverlere karşı insafsız saldırılarda bulunan, yunanlılarla işbirliği yaparak ülkesinin işgaline yardımcı olan Ferda gazetesinin sahibi Ali İlmî, Adana'nın kurtuluşundan sonra hemen Kuvâ-yı Milliye üyesi oluvermiş, ancak bu davranışı onun kara lekesini silmesine yetmemiştir.¹⁴⁹

¹⁴⁹ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.363.

İKİNCİ BÖLÜM

HÂKİMİYET-İ MİLLİYE’NİN DOĞUŞU VE ÖZELLİKLERİ

A. İrade-i Milliye Gazetesi

Türk Ulusal Kurtuluş Hareketi’nin hayat çizgisi Samsun’da başlamış, Erzurum’a uzanmış, orasını da ikinci geçici başkent yapmış ve o zamana kadar kafalarda yaşayan kurtuluş fikri hayata kavuşturulmak için, Türk Ulusal Kurtuluşu’nun öncüsü olan Mustafa Kemal tarafından, silahların en güçlüsü olan basına başvurulmuştur. Çünkü Türk’ün, özgürlük ve bağımsızlık için, bütün öncekilerinden çok daha bilinç ve inançlısı olan yemini, Sivas Kongresi kararlarının İstanbul Hükümetine, Birinci Dünya Savaşı galiplerine ve Türk Milleti’nin kendisine anlatmak için bir yayın organına şiddetle ihtiyaç duyulmuştur.¹⁵⁰ Zaten Mustafa Kemal önderliğindeki siyasal eylem, Anadolu’daki ilk örgütlenme çabalarından itibaren basına ilgi duymuş, siyasal eylem böylece iç ve dış kamuoylarına dönük bir bildirişim açmak istemiştir.¹⁵¹

Anadolu’da başlayan Milli Mücadele hareketinin yayın organı olan İradeyi Milliye Mustafa Kemal Paşa’nın çalışmaları sonucu Sivas’ta Çıkmıştır. Sivas Valisi Elhaç Ahmet İzzet Paşa tarafından 1878 yılında tesis edilen vilayet matbaası Milli Mücadele’nin ilk gazetesi olan İrade-i Milliye’nin basım yeri oluyordu. Basının önemini çok iyi bilen Mustafa Kemal Paşa, henüz Sivas Kongresi’nin toplandığı ilk günkü oturumda bu konuyu ele almıştı. İsmail Hami (Danışment) Bey “Efendim, bendeniz yakında neşredilecek gazetemizle (İrade-i Milliye) meşgul olacağım” diyordu. Bu konu, diğer günler araya önemli konuların girmesi üzerine böylece kapanmıştı. Nihayet 11 Eylül’de Rauf Bey, “Propaganda için bir gazete çıkarılacaktı. Arkadaşlarımızdan bir heyet evrakımızın neşri ve yazılar yazılmasıyla meşgul olmalıdır, kongre dağıtıldıktan sonra herkes hususi işleriyle meşgul olur, bunu şimdiden halletmelidir” demişti.¹⁵²

¹⁵⁰ Oral, *Cumhuriyet Basım*, s.40; Kayacan, *Basımımızın Anadolu Cephesi*, Ankara 1996, s.37.

¹⁵¹ Gevgilli, “Türkiye Basımı”, s.213.

¹⁵² Hüseyin Yıldırım, “İrade-i Milliye”, *A.A.M.D.*, C.8, Sayı: 23, Ankara, 1992, s.325.

Bu amaçla oluşturulan İrade-i Milliye, Heyet-i Temsiliye adına yayın yapmak üzere Mustafa Kemal Paşa tarafından kurulan ve 14 Eylül 1919'da Sivas'ta¹⁵³ çıkmaya başlayan ilk Milli Mücadele gazetesidir. Adının altında “metâlib ve âmâl-i milliyenin müdafiidir” kaydı bulunacak ve Sivas Kongresi'nin fikirlerini savunup yayacak olan İrade-i Milliye Gazetesi kongre açılmadan önce çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu gazete için kendisinden bir sahip ve sorumlu müdür bulması istenilen Mütevellîzade Rasim (Başara) Bey (eski Sivas Mebusu), öğrencilerinden, o sırada öğretmenlik yapan 22 Yaşındaki genç Demircioğlu Selahaddin (Ulusalark) Bey'i uygun görmüştür.¹⁵⁴ Yazı işleri müdürü olarak da Mazhar Müfit Kansu görevlendirilmiştir.¹⁵⁵

Ulusal Kurtuluş hareketinin içinde bulunan, Sivas Valisi Reşit Paşa'dan kolayca izin alınmıştır. Matbaa olarak da, Osmanlı Devleti'nin malı, Sadrazam Damat Ferit Paşa'nın kontrolünde bulunan Sivas Vilâyet matbaası seçildi. Gazetenin adı da, başlık altı da Mustafa Kemal'in kendisi tarafından konulmuştur.¹⁵⁶ Böylece 14 Eylül 1919 günü Milli Kurtuluş Karargâhı'nın yayın organı olan İrade-i Milliye Gazetesi'nin ilk sayısı Sivas'ta çıkmış oluyordu.¹⁵⁷ Sivas Kongresi'nin kararına dayanılarak çıkarılan gazete 4 sayfa olarak, 30x40 ebadında, 1000 sayı basıldı.¹⁵⁸ Gazetede Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal'in açış söylevi, Padişah'a çekilen telgraf, millete yayımlanan bildiri, Mustafa Kemal'in Havza'dan Padişah'a yolladığı bir telgraftan başka, İsmail Hami (Danişmend)'nin “Harekat-ı Milliye'nin Esbabı” başlıklı bir başyazısı yayımlandı. Yazıda Damat Ferit için “hain” ve “alçak” sözleri kullanıldı. “Ecnebi kuvvetlerine dayanmanın tek çaresi de tabii ecnebi sözü dinlemekle sağlanabilir” denilen gazetenin haftada iki gün yayımlanacağı ve yıllığının 220, altı aylığının 125, sayısının ise 2,5 kuruş olacağı belirtilmiştir.¹⁵⁹

Sermürettip Hamdi bu sözleri peşi sıra sütunlara yerleştirmiş, sahifeleri bağlamış, baskı makinesinin bulunduğu odaya yollamıştı. Yeni gazetenin başlığını klişe ile yapacak kimse şehirde olmadığı için 36 punto nesih harflerle hazırlamışlardı. Sivas Vilâyet matbaasının Meşrutiyette getirilen kolla çevrilen baskı makinesinden çıkmış ilk

¹⁵³ Utkan Kocatürk, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Kronolojisi**, Ankara, 1988, s.94; Fethi Kardeş, **60 Yıllık Hikayesi**, Ankara, 1980, s.5; Zeki Sarıhan, **Kurtuluş Savaşı Günlüğü**, C.2, Ankara, 1994, s.106.

¹⁵⁴ Fethi Tevetoglu, “İrade-i Milliye”, **Türk Ansiklopedisi**, C.20, Ankara 1972, s.185.

¹⁵⁵ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.352.

¹⁵⁶ Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.40.

¹⁵⁷ Gotthard Jaeschke, **Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi**, Ankara, 1970, s.64.

¹⁵⁸ Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, s.75.

¹⁵⁹ Sarıhan, **Kurtuluş Savaşı Günlüğü**, s.106.

nüşhayı Mustafa Kemal Paşa'nın yaveri Ruhi Bey hemen kontrol için Mustafa Kemal'e getirmişti. İrade-i Milliye'nin ilk nüshasında gazetenin bir prensip kararı olan yazıların imzasız yazılması direktifine uyulmamış, İsmail Hami başyazısına imzasını koymuştur.¹⁶⁰ Mustafa Kemal, İsmail Hamdi'nin bu davranışını iyi karşılamadı. İsmail Hami, Heyet-i Temsiliye ile Ankara'ya gelmiş, fakat küskün olarak İstanbul'a dönmüştür. Bunun üzerine İstanbul Hükümeti onu Barselona'ya "Şehbender"¹⁶¹ olarak göndermiştir.¹⁶²

İlk devrede bin kadar nüsha çıkarılan İrade-i Milliye gazetesine yurdun her tarafından telgraf ve mektuplarla abone talepleri ve tebrikler geldi. Bunu üzerine baskı sayısı gittikçe arttırıldı. Birinci ve ikinci nüshalarda sürüm tahmin edilemeyeceği için ve bir de vilayet matbaasında hayli fazla basılması abartılı görüldüğü için az basılmıştır. Yapılan müracaatlar bunun yetmediğini gösterdiği gibi, günü geçmiş nüshaları yirmi değil, iki yüz kuruşa dahi arayanlar vardı. Özellikle İstanbul'dan çok isteniyordu.¹⁶³

Ancak gazetenin İstanbul'a sokulmasında da sorun yaşanmıştır. Çünkü İstanbul Hükümeti şehre ne telgraf kabul ediyor, ne de Anadolu'dan bir paket sokuyordu. İstanbul telgrafhanesi almış olduğu emir üzerine Sivas Kongresi'nin şehir postanelerinden yollamaya çalıştığı telgrafları dahi kabul etmiyordu. Bunun için Sivas Vilâyeti Baytar Dairesi'nin kaşesi kullanılmak suretiyle gazeteler zarflandı, Böylece Türk Milli Kurtuluş Hareketi'nin yayın organı İrade-i Milliye, İstanbul'a sokulabildi. Nafia, Ziraat ve Baytar dairelerinin mühürlü zarfları içinde İradeyi Milliye sadece İstanbul'a değil istenilen her yere gönderilebilmiştir.¹⁶⁴ Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyeleri Sivas'ta kaldıkça İrade-i Milliye gazetesi'nin yayını muntazam ve hararetle bir biçimde sürmüş, hatta 2 Ekim 1919 tarihli 5. sayısında "Millet Davası" gibi başlıklarla verilen yazılar dikkat çekiyordu. 7 Ekim 1919 tarih ve 6 sayılı gazetede de "İstanbul Ahali-i Muhteremesine" başlıklı bildiri gazetenin birinci sayfasını dolduruyor. Bu tür yazılar 23 Aralık 1919 tarih ve 17. sayıya kadar sürüyor. Bu sayının birinci sayfasındaki, " Heyet-i Temsiliye Şehrimizden giderken" başlıklı haber ile "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliye'si iki gün evvel

¹⁶⁰Coşar, **Milli Mücadele Basım**, s.114.

¹⁶¹Şehbender: Bugünkü "Konsolos". Bak: Ferit Develioğlu, **Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara 1999, s.984.

¹⁶²Şapolyo, **Her Yönü İle Basım**, s.192.

¹⁶³Yıldırım, "İrade-i Milliye", s.327.

¹⁶⁴Yıldırım, "İrade-i Milliye", s.327; Kayacan, **Anadolu**, s.36.

şehrimizi terk ettiler. Sivas tarihini ve milli hatıralarla yıldızlayan bu birkaç aylık vak'ayı yâd ve tahattur ederken" diyerek Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas'tan ayrılışını haber vermiştir.¹⁶⁵ Bu sırada haftada bir gün çıkan İrade-i Milliye gazetesini Mustafa Kemal Paşa, Heyet-i temsiliye ile beraber Ankara'ya götürmek istemişti. Fakat Sivaslılar gazetenin bir hatıra olarak Sivas'ta kalmasını istediler.¹⁶⁶

Gazete Mustafa Kemal Paşa'nın 18 Aralık 1919 da Sivas'tan ayrılışıyla yeni bir döneme girmiş ve Mustafa Kemal Paşa'nın kontrolünden çıkmıştı.¹⁶⁷ Ve İrade-i Milliye hakkında istekler ve yakınmalar ortaya çıkmıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya gelmesine karşın, gazeteyle ilgili yakınmalar kısa sürede kendisine iletilmiştir. Nitekim Niğde'deki 11. Fırka Komutanı Mümtaz Bey 30 Ocak 1920'de Mustafa Kemal Paşa'ya çektiği şifreli telde, Sivas'ta daha önce yayınlanmakta olan İrade-i Milliye Gazetesi adına abone olan kişilerin isimleriyle, abone bedeli olan iki bin altmış kuruşun 8 Aralık 1919 da Sivas'ta İrade-i Milliye Gazetesi Müdürlüğü'ne gönderildiğini, ama bu gazetenin kendilerine yollanmadığını, artık bu gazete yönetimine itimadın kalmadığını, bu yüzden de abone kaydının başarılı olamayacağını bildirmekteydi. Mümtaz Bey ayrıca toplanmış abone paralarının Ankara'da yayınlanacak olan Hâkimiyet-i Milliye gazetesine adına çevrilmesini ve böylece daha çok abone sağlanacağını belirtmiştir.¹⁶⁸ Mustafa Kemal Paşa, Sivas Heyet-i Merkeziyesi'ne 15 Ocak 1920 de konuyla ilgili olarak yazdığı bir yazıda, İrade-i Milliye Gazetesi'nin abonelere sürekli gönderilmediği yolunda yakınmalar olduğunu, gazetenin abonelere düzenli olarak gönderilmesi gerektiğini hatırlatmıştır.¹⁶⁹

Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas'tan ayrılışından sonra da gazete çizgisini korumuştur. İrade-i Milliye Mebuslar Meclisi'nin İstanbul'da toplanması konusunda Kanuni Esasi'de bir kayıt olmadığını işaret etmiş ve örnek olarak ta savaş ve savaş sonrası günlerinde Fransız Parlamentosu'nun Paris yerine Versay'da; Alman Meclisi'nin Berlin yerine Weimer'de toplandığını hatırlamıştır.¹⁷⁰ Ve yine gazete düzenli ordunun kurulması aşamasında, Ankara'da toplanan kuvvetlere Kuvâ-yı Milliye

¹⁶⁵ Kayacan, **Anadolu**, s.36.

¹⁶⁶ Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, s.76.

¹⁶⁷ Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.41.

¹⁶⁸ Yücel Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.60.

¹⁶⁹ Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.61.

¹⁷⁰ Naşit H. Uluğ, **Siyasi Yönleriyle Kurtuluş Savaşı**, İstanbul, 1973, s.147.

Müfrezesi ya da çeteci denmeyip Milli Alay adının konmasını vurgulamış ve gazetenin bu uyarısı düzenli ordunun üstündeki şaibelerden kurtulmasına yardımcı olmuştur.¹⁷¹

Gazete Mustafa Kemal Paşa'dan sonra çizgisini bir süre daha devam ettirmesinin ardından bölgeciliğe kaydırıldı. Yazı işleri müdürü Halis Turgut'un aşırı bölgeciliği yüzünden gazete İstiklal Mahkemesi'nce iki defa kapatılmıştır. İrade-i Milliye tekrar yayınlandıktan sonra, 1922 yılında matbaasının yanması üzerine tamamen kapanmıştır.¹⁷² Gazetenin bölgeciliğe kaydırılmasına bakacak olursak; Ulusal Kurtuluş Savaşımızın bunalımlı aylarında İrade-i Milliye Gazetesi'ne de bunalımlar bulaştırılıyordu. O günlerde Sivaslı eşraf ikiye bölünmüştü. Yurt düzeyinde Ulusal Kurtuluş Savaşı sürerken, Sivas'ın eşrafı da birbirleriyle mücadele ediyorlardı. İşte o sıralarda İrade-i Milliye de bu gruplardan birinin yayın organlığını üstlendi. Halis Turgut'un "Müdür-i mes'ul"ü olduğu bu günlerde gazete hükümetçe iki kez kapatılıyordu. Bu kapatma sürelerinin birisi iki buçuk ay sürmüştü. Bir grup İrade-i Milliye'de, bir grupta yine o günlerde Sivas'ta yayınlanmasına başlanılan "Gaye-i Milliye" Gazetesi'nde birbirlerine veryansın edip duruyorlardı. Bu doğrultuda 1922 Halis Turgut'un yönetimi altında yayın yapan İrade-i Milliye'de bölücülük yayınlarını gittikçe şiddetlendirmişti. Bu durum 1922 Martına kadar sürdü. Kurtuluş Savaşı'nın lider kadrosuna muhalefetten çekinmeyen Halis Turgut, gazete kapandıktan sonra da tavrını sürdürdü. 1923 seçimlerinde T.B.M.M.'ye Sivas milletvekili olarak girdi. 1925 de, Atatürk'e karşı İzmir'de tertiplenen suikastçılar arasında yer aldı. Yargılandı ve idam edilene kadar muhalif tavrını sürdürmüştür.¹⁷³

Gazetenin koleksiyonları çıkan yangında yanmıştır. Onun için tam bir koleksiyon bulunmamaktadır. Dış haberler çok yoğun olamamakla birlikte gösterilen tepkiler açısından önemlidir.¹⁷⁴ Bugün Ankara'da Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde 1-42. sayılar, ayrıca Başbakanlık Basın Yayın Genel Müdürlüğü kitaplığında da 1-42. sayılar mevcut bulunmaktadır.¹⁷⁵ Mustafa Kemal Atatürk, Nutkunda İrade-i Milliye Gazetesinden Sivas halkının işgallere tepkisinin bir sesi olması hasebiyle bahsetmiştir.¹⁷⁶ Mustafa Kemal Paşa gazeteyi Ankara'ya getirmek istemiş, ama

¹⁷¹ Uluğ, **Siyasi Yönleriyle**, s.157.

¹⁷² Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.41.

¹⁷³ Kayacan, **Anadolu**, s.38.

¹⁷⁴ İzzet Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.11.

¹⁷⁵ Yıldırım, "İrade-i Milliye", s.330.

¹⁷⁶ Kemal Atatürk, **Nutuk**, Haz: Zeynep Korkmaz, Ankara, 2003, s.162.

Sivaslılar bu gazetenin Ulusal Bağımsızlığı anlatan canlı bir anıt olarak kalmasını istediklerinden Mustafa Kemal Paşa Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'ni kurma yoluna gitmiştir.¹⁷⁷

B.Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi

1.Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nin Amacı

Hâkimiyet-i Milliye'nin genel çerçevedeki amacı İstiklâl Harbi'nin amacıyla aynı doğrultudadır. İstiklâl Harbi'nin amacını, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kararlarını millete duyurmak, halkın bu savaşa desteğini sağlamak ve gelişen olaylardan toplumu haberdar etmek üzere 10 Kanun-ı Sâni 1336 (10 Ocak 1920)'da yayımlanmaya başlamıştır. Özel bir gazete görünümünde olmasına rağmen Heyet-i Temsiliye Reisi sıfatıyla Mustafa Kemal Paşa tarafından tasarlanmış, adı konulmuş ve yönlendirilmiştir.¹⁷⁸ 1919 Aralık ayının son günlerinde Heyet-i Temsiliye Reisi sıfatıyla Ankara'ya gelen Mustafa Kemal Paşa, Anadolu'da kurulan "Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti"nin kararlarını millete duyuracak bir gazeteye şiddet ihtiyaç duyulduğunu görmüş ve Konya'dan getirilen baskı makineleriyle meclis bahçesindeki binada bir basımevi kurulmasını sağlamış, bütün hazırlıklar iki hafta içinde tamamlanmıştır.¹⁷⁹

Mustafa Kemal Paşa, Milli Kurtuluş Hareketi'nin cephe harekâtı ile birlikte düşüncelerinin de yan yana savaşması gerektiğini düşünmüştür. Bu sebeple gazetesiz ve fikirsiz bir ihtilal yürüyemezdi. Gazete düşüncelerin savunulmasında çok önemli bir kuvvet teşkil etmekteydi.¹⁸⁰ Zaten, Mustafa Kemal Paşa aynı amaçla Sivas'ta İrade-i Milliye Gazetesi'ni kurmuş, bu gazeteyi Ankara'ya nakledemeyince Hâkimiyet-i Milliye adıyla yeni bir gazete oluşturulması talimatını vermişti. Bu sebeple İradeyi Milliye Gazetesi'nin bir devamı niteliği taşımaktadır. Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas'tan Ankara'ya geldikten sonra verdiği ilk direktiflerden biri "Bir gazete çıkaracağız" olmuştur. Anadolu'da ihtilal bayrağını açan Mustafa Kemal Paşa saltanata, itilafçılara, Yunanlılara karşı giriştiği topyekûn savaşta gazetenin büyük rol

¹⁷⁷ Özkaya, **Milli Mücadele**, s.62; **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I**, Haz: Durmuş Yalçın ve diğerleri, Ankara, 2002, s.215.

¹⁷⁸ Yücel Özkaya, "Hâkimiyet-i Milliye", **Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C.15, İstanbul, 1997, s.201.

¹⁷⁹ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.353.

¹⁸⁰ Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.252.

oynayacağına öylesine inanmıştı ki Ankara'ya vardıkdan bir hafta sonra etrafındakilere dönmüş ve “bir gazete çıkaracağız” demiştir.¹⁸¹ Gazetenin amacı konusunda kendi sütunlarına bakıldığında, Hâkimiyet-i Milliye başlığının hemen altında yer alan “Mesleği milletin iradesini hâkim kılmaktır” ibaresi yayın politikasının bir özeti ve özü niteliğinde olduğu görülmektedir. Sayfayı tamamen kaplayan, “Heyet-i Tahririye” imzalı yazı, Mustafa Kemal Paşa tarafından Hakkı Behiç'e not ettirilerek yazılmıştı.¹⁸² Bu yazı gazetenin ilk sayısında kendi amacı hakkında net olarak bilgi verdiği bir başyazı niteliği taşımaktadır. Bu başyazı aynen şöyledir :

“Bugünden itibaren mevkii intişara çıkan ve sütunlarında bütün Anadolu ile onu alakadar eden muhitlerin ahval ve hadisatını ihtiva edecek olan gazetemize bu ismi tesadüfi olarak vermedik. Gazetemizin ismi aynı zamanda takip edeceği tarik-i mücahedenin de nev'idir. Şu halde diyebiliriz ki Hâkimiyet-i Milliye'nin mesleği milletin müdafaa-i hâkimiyeti olacaktır.

Cihanın her tarafında, en müfrit ve en yüksek demokrasilere müteveccih inkılâplar vücuda getirildiği, milletler terekkiyat-ı medeniyenin istinat ettiği manevi hâkimiyetlerden bile müşteki bulunduğu, servetler ve maişetler hususunda bile müsavâta doğru önüne geçilmez cereyanlar peyda olduğu bir zamanda bâhusus meşrutiyeti getiren inkılâptan on iki sene sonra, tekrar hâkimiyet-i milliye için mücahedeye ihtiyaç görünmesi biraz garip telakki olunabilir. Böyle düşünecek zevata şimdiden kısaca cevap verelim ki hâkimiyet-i milliye hiçbir zaman meşrutiyet demek değildir. Meşrutiyet ancak onun vasıtası olabilir.

Her millet inkılâbını hakimiyetinin istirdadı için yaptığı gibi, bizde de inkılâbın hedefi hâkimiyet-i milliye idi. İlân-ı meşrutiyeti takip eden ilk birkaç sene içinde bu hedefe az çok yaklaşıldığı halde, bir taraftan irtica korkusunun tazyike başladığı hürriyetler, diğer taraftan mukadderat-ı millete bilâ rekabet vaziyet etmek ihtirası garibinin bulandırdığı müşevveş dimağlarla birleşerek ric'i hareketlere sebep oldu. Ve millet hissetmeyerek bir lahza elde tuttuğunu zannettiği hâkimiyeti başından geçen velvedâr fırtınalara kaptırmış bulundu. Bir gün geldi ki hürriyetten bahsedilip dururken hiç kimse istediği gibi hareket, en meşru işlerinde dahi nefsinde mezuniyet göremez oldu ve hâkimiyet-i milliye namına geçmiş zamanların belirsiz bir hatırasından başka bir şeye malik olamadığını hissetti.

¹⁸¹ Kayacan, **Anadolu**, s.39.

¹⁸² **Atatürk Ansiklopedisi**, C.6, İstanbul, 1981, s.180; Baykal, **Türk Basın**, s.252.

Buna tahammül edilemezdi. Çünkü o hâkimiyeti ele geçirinceye kadar ne fedakârlıklar yapılmış, ne kurbanlar verilmiş, otuz üç senelik bir saltanat-ı mezalimin ne kara günleri, ne acıları, ne felaketleri, ne gözyaşları çekilmişti. Fakat daima hududun bir köşesinden, mütecessis ve hain, bir fırsat-ı tecavüz bekleyen düşman gözler, hiçbir gün parlamaktan hali kalmadı. Ve millet hâkimiyetini yine ona istinaden gasbedenler, daima ufkun o iki yuvarlak ateşle parlayan noktasını göstererek tehditkar bir ittisal ile taşmak istidadını gösteren sabır ve tahammülü teskin ettiler. Muvaffak oldular. Çünkü bu millet, hayat ve mevcudiyeti nâmına her fedakarlığı bilâ tereddüt kabulden hiçbir gün çekinmemişti. Endişe-i vatan, karşısında onun unutmadığı kin ve intikam, terk ve feda etmediği emel ve menfaat, göze aldırmadığı vak'a ve tehlike yoktu. Mevcudiyetini koyduğu bu muharebede kendisine zafer vaat edenlerin, hâkimiyetine tecavüz etmelerini hoş gördü. Fakat zafer yerine hezimet gelince, bu millet dünyanın hiçbir milletinde bulunmayan büyük ve metin bir ulvi cenaplık ile hâkimiyete sahip olduğunu gösterdi. Başında bulunanları kırdı, devirdi...

Bundan sonra hâkimiyet-i milliye ihlal edilemez; buna şüphe yok. Millet bu en sonuncu tecrübesinden o kadar büyük bir intibah çıkardı ki, artık hâkimiyet onun dimağında on iki sene evvelki Temmuz hatırasından daha çok derin, daha pek çok nüfuz etmiş bir iz teşkil ediyor. Melekât-ı dimağiyesi bu iz üzerinde tevakkuf etmedikçe işleyemez. Fakat memleketimizde hâkimiyet-i milliye'nin düşmanları o kadar alçak ve o kadar zelil bir mahiyettedir ki düşman himayelerine sığınarak, ecnebi kuvvetlerinden imdat umarak milletin sadayı hak ve hâkimiyetini boğmak teşebbüsünden kolay kolay vazgeçeceklerini zannetmiyoruz. Vaktiyle büyük inkılâplar sırasında saraylarını düşman askerlerine muhafaza ettiren, milletlerine düşmanlarının süngülerini davet eyleyen hükümdarlar bile görülmüştü. Fakat unutulmamalıdır ki bu hükümdarlar siyaset meydanlarında can verdiler ve daha fenası, bütün beşeriyetin hafıza-ı teliinde yaşıyorlar. Hükümdarları affetmeyen hâkimiyet-i milliye'nin birkaç türediği ne dereceye kadar hazmedebileceği meydandadır. İşte gazetemiz, milletin hâkimiyetine musallat olmak isteyen eşhasa karşı mücadele ve intişar ediyor.

Hâkimiyet-i milliye'nin mücadeletine daha çok zaman ihtiyaç görüyoruz. Meşrutiyetin, meclislerin, oralarda herhangi birkaç manevra ile ihraz-ı ekseriyet edecek fırkaların, siyasi zümrelerin arkasında, Anadolu'nun saf, durenmiş, mütevekkil ve

alicensap, fakat daima azim ve iradesine malik vicdanını rehber edinerek Hâkimiyet-i Milliye yaşayacaktır.”¹⁸³

Heyet-i Tahririye imzasını taşıyan “Hâkimiyet-i Milliye” başlıklı bu yazıda gazetenin kimliği ve niçin çıkarıldığıının açıklandığı bu yazıda gazetenin Anadolu ve Rumeli ile ilgili olaylar hakkında bilgi vereceği ve Hâkimiyet-i Milliye adının tesadüfi seçilmediği, amacının milletin hâkimiyetini savunmak olduğu ifade edilmektedir.¹⁸⁴

Başyazı, “Hâkimiyet-i Milliye üç büyük istinatgâh tanır: Zekâ, irfan, hâkimiyet... Bunlar haricinde hiçbir şeye istinat edemez. Milletın hâkimiyeti ne sermayelerin, ne içi boş sirayetlerin, ne kinlere, ne menfaatlere, ikbal ve istikballere müteveccih geçici heveslerin baziçesi olamaz. Millet yaşamaya, hür ve müstakil yaşamaya, yaşadıkça da mesut ve mütekâmil bir unsurı terakki olmaya muhtaçtır. Hâkimiyetini bunun için istimal edecektir. Gazetemizin de gayesi milletin bu ihtiyacıdır.”¹⁸⁵ Cümleleriyle sona ererek, milletin hâkimiyeti uğruna karşılık beklemeden mücadele edeceği vurgulanarak dönemin şartları içinde fısıldanmaya bile korkulan noktaları ferdi saltanata karşı olan imaları başmakalesinde cesur bir şekilde ilân etmiştir.¹⁸⁶

Gazeteyi ortaya çıkaran dinamikler daha öncesinde Kuvâ-yı Milliye ve Müdafaa-i Hukuk teşkilatlarının oluşumunda rol oynayan dinamiklerle aynıdır. Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nin bir amacı da Kuvâ-yı Milliye'nin ne olduğunu, ne için kurulup, ne yapmak istediğini halka duyurmak olmuştur. Bununla ilgili olarak gazetenin 24 Şubat 1920 tarihli sayısında “Kuvâ-yı Milliye'ye Ne Oluyor ?”¹⁸⁷ Başlıklı yazısında Kuvâ-yı milliye ile Hükümet arasında ikilik olmadığı belirtilmiş “İkilikten maksat, hükümetten başka bir teşkilat olmasın demek ise, bunun kadar gülünç bir fikir kabul-u tasvir olunmaz” denilmiştir. Ayrıca “Milletle, hükümet ne kadar bir, ne kadar müşterek, ne kadar aynı fikir ve his ile müttehid olmak lazımsa ve nasıl bunlar arasında ikilik kabil-i tasvir değilse, milletten başka bir şey olmayan Kuvâ-yı Milliye ile hükümet de o kadar yekdiğerinin mütemmimi, o kadar samimi ve müttehid ...”¹⁸⁸ Denilerek, Kuvâ-yı Milliye'nin milletin ruhundan ve ihtiyaç-ı beka ve istiklâlden doğduğu, bu birliği

¹⁸³ Hâkimiyet-i Milliye, 10 Kanun-ı Sâni 1920; Devrin Yazarlarının Kalemıyla Milli Mücadele ve Gazi Mustafa Kemal, (Haz: Mehmet Kaplan ve Diğerleri), C.2, Ankara, 1992, s.200-202.

¹⁸⁴ Özkaya, “Hâkimiyet-i Milliye”, s.201.

¹⁸⁵ Hâkimiyet-i Milliye, 10 Kanun-ı Sâni 1336.

¹⁸⁶ Milli Egemenlik Dergisi, Yıl:1, Sayı:1, Ankara, 23 Nisan 1985, s.28.

¹⁸⁷ Hâkimiyet-i Milliye, 24 Şubat 1336.

¹⁸⁸ Hâkimiyet-i Milliye, 24 Şubat 1336.

kimsenin bozamayacağından bahsedilerek, Kuvâ-yı Milliye'nin dağılmasının, milletin dağılmasına eşdeğer olduğu söylenmektedir. Aynı yazıda Kuvâ-yı Milliye'nin hemen hemen bütün fırkalar ve siyasi eğilimlerin üstünde genel bir coşkunlukla karşılandığı, oysa Kuvâ-yı Milliye'nin verecek rütbeleri, dayanakları, bir fırka gibi sevenlerini memnun kılacak, mevkileri, memuriyetleri olmadığı ve Kuvâ-yı Milliye'nin en buhranlı zamanlarda vatanın kurtulması amacıyla halkı ruhen ve fikren birleştirmiş olduğu¹⁸⁹ açıklanmıştır. Böylece Kuvâ-yı Milliye hakkındaki olumsuz söylentileri yıkarak belki de düzenli orduya geçişte Kuvâ-yı Milliye'nin rolü şimdiden belirlenmiş olmaktadır. İleride düzenli ordunun büyük kısmını Kuvâ-yı Milliye teşkil edecektir.

Bu amaçlarının dışında Hâkimiyet-i Milliye bir gazetenin yayınlanışındaki temel gerekçe olan halkın haber alma isteğinden de doğmuştur. Hâkimiyet-i Milliye gazetesi 10 Ocak 1920'de çıkmadan önce Mustafa Kemal Paşa'ya, yurdun her köşesinden haber alınmadığı yönünde yazılar gelmekteydi.¹⁹⁰ “Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı adına Ahmet, 2 Ocak 1920'de, Ankara Hukuk-u Milliye Heyet-i Temsiliyesi'ne çektiği telde, milli bağımsızlığın konu edildiği ve ulusal geleceğimizin saptanacağı bu nazik zamanda İstanbul gazeteleri arasında birlik olmadığı, milli girişimleri bozan, bütün İslâm dünyasını zedeleyen dedikoduların çıkmasının üzüntü yarattığı, İstanbul'a telgraflar çekilerek bozulan milli birliğin sağlanması gerektiği, bunun tersine hareket edecek gazetelerin milletin gözünde zararlı sayılacağı bildirildiğinden, bütün vilayetler ve elviye-i müstakile (Vilayete bağlı olmayıp, doğrudan Dâhiliye Vekâleti'ne bağlı Çanakkale, Bolu, İzmit gibi sancaklar)'nin kendilerine bağlı yönetimleriyle aynı yola başvurmaları ve İstanbul basınına selâmet ve adalet adına gerekli yolda hareket etmelerinin duyurulması rica olunmaktaydı.”¹⁹¹ İstanbul basının sansür nedeniyle ve işgal kuvvetlerinin İstanbul ve diğer yerlerdeki etkileri tam olarak çalışamaması Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nin doğuşunu gerekli kılmıştır.

2. Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nin Yayınlanması

1919 yılı Aralık ayının 27. günü Heyet-i Temsiliye Reisi Sıfatıyla Ankara'ya gelen Mustafa Kemal Paşa¹⁹², Anadolu'da kurulan “Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin

¹⁸⁹ Yücel Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.62

¹⁹⁰ Özkaya, **Milli mücadele'de**, s.64.

¹⁹¹ Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.65.

¹⁹² Kocatürk, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi**, s.124.

kararlarını millete duyuracak bir gazeteye şiddetle ihtiyaç duyulduğunu görmüş ve çevresindekilere Ankara’da bir gazete çıkarmak, bu amaçla teşkilat kurmak gerektiği hakkındaki düşünce ve tasarılarını anlatmıştır. Nitekim Sivas’tan Ankara’ya geldikten sonra verdiği ilk direktiflerden biri, bir gazete çıkaracağız, sözü olmuştur.¹⁹³

Mustafa Kemal saltanata, itilafçılara, Yunanistan’a karşı giriştiği top yekün savaşta gazetenin büyük rol oynayacağına olan inancı ve Sivas’taki İrade-i Milliye Gazetesini Ankara’ya getirmemesi nedeniyle Ankara’ya varduktan bir hafta sonra yeni bir gazete çıkarma çalışmalarına başlamıştır. Gazeteyi çıkarma görevini Vefa İdadisi’nin genç mezunu, Balkan Harbine girmiş, Birinci Cihan Harbi’nde Sina cephesinde dövüşürken yaralanmış bir yedek subay olan Recep Zühtü’ye vermişti. Recep Zühtü Milli Mücadele Anadolu’da başlayınca Rauf (Orbay) ile birlikte oraya geçmiş, ilk defa Amasya’da karşılaşmış ve tanıştığı Mustafa Kemal Paşa’ya hemen bağlanmıştı. Mustafa Kemal Paşa itimat ettiği bu yedek subayı Sivas Kongresi’ni dağıtmaya çalışan Bedirhanilere karşı yollamıştı. Verilen bu vazifenin başarı ile sonuçlandırılması liderin, Recep Zühtü’ye karşı itimatını arttırmıştı. Bu sebeple gazetesini ona emanet etmiştir.¹⁹⁴ Ancak sorumlu müdür olan Recep Zühtü’nün gazetede hiçbir zaman yazısına rastlanmamıştır. Başyazılar genellikle Anadolu Ajansı müdürü Ahmet Ağaoğlu tarafından yazılıyordu. Yazıların Dışişleri Bakanlığı’ndan ve 1922 yılına kadar Tiflis’te bulunan Muhiddin tarafından yazıldığına dair emareler vardır. İç ve dış sorunlara ilişkin makaleler ise Büyük Millet Meclisi üyeleri tarafından yazılmıştır.¹⁹⁵

Temsil Heyeti Ankara’ya gelip Kabala’daki binaya yerleştikten sonra gazete kurma fikrini gerçekleştirmek için çalışmalara başlamıştı. Ankara’da da, Ankara adındaki gazeteyi basan bir tek vilâyet matbaası vardı. Temsil Heyeti’nden Mazhar Müfit (Kansu) matbaa ve malzeme bulması hususunda Vali Vekili Yahya Galip Bey’le görüşmekle görevlendirilmiştir.¹⁹⁶ Mazhar Müfit bu görevi yerine getirmesini şu şekilde anlatmıştır:

“Hükümete gittiğim ve Vali Vekili Yahya Galip Bey’in odasına girdiğim zaman defterdar, mektupçu, jandarma kumandanı ve sair erkânı vilayet de odada bir şeyler

¹⁹³ Nuri İnuğur, **Türk Basın Tarihi**, İstanbul, 1992, s.25.

¹⁹⁴ Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.122; İnuğur, **Türk Basını**, s.26; Kayacan, **Anadolu**, s.41.

¹⁹⁵ Yust, **Kemalist Anadolu Basını**, s.81.

¹⁹⁶ **Atatürk Ansiklopedisi**, s.179.

görüşmekte idiler. Yahya Bey beni yanına oturtmuştu. Gizlice fısıldama kabilinden: “Paşa’nın selamı var, Hâkimiyet-i Milliye’yi çıkaracağız, bize vilâyet matbaasından ödünç kağıt vermenizi ve tab için lazım gelen hurufat vesaireyi ihzar edinceye kadar Matbaai Vilâyetten yardım edilmesini rica ediyor” dedim.

Benim bu gizli sözlerim üzerine Yahya Galip Bey yüksek bir sesle: “Ne demek efendim, gazete çıkaracak iseniz kâğıdı vilâyet mi verecek? Matbaai Vilâyet sizin malikâneniz midir? Olamaz efendim, böyle şeyler usul ve nizama mugayirdir. Ben usul ve nizama mugayir işler için Heyet-i Temsiliye filan tanımam.” Diye attı, tuttu.

Doğrusu ben şaşırdım. Yahya Galip Bey’in bu tarzı hareketi ve cevabı beni hayrette bıraktığı gibi, odada hazır bulunanları da hayrete sevk etti.

Benim de sert bir cevap vereceğimi tahmin eden memur efendiler, birer birer odadan çıkıp gittiler. Yalnız kalınca, Yahya Galip Bey bir kahkaha attı: “Nasıl çalımımı beğendin mi? Defterdara, mektupçuya, jandarma kumandanına, Ben Heyeti Temsiliye tanımam filan diye atıp tuttuk. Bu adamlar da amma yaman vali, Heyeti Temsiliye’nin muavenet ricasını reddetti diyecekler. Be birader, böyle şeyler sorulur mu? Matbaai Vilâyet de sizin, biz de sizin; ne kadar kâğıt isterseniz alınız. Matbaa müdürüne lâzım gelen emirleri veriniz” dedi. Ve ısmarladığı kahveyi içtikten sonra mektebe geldim.

Vakayı anlattığım arkadaşlarla epeyce güldük. Bu suretle Hâkimiyet-i Milliye’yi çıkarmaya başladık. Sahib-i İmtiyazı Recep Zühtü idi. Gazetenin dar ve tahta bir merdivenle çıkılınca hemen iki küçük odadan ibaret idarehanesi vardı. O küçük odanın birinde tahta bir masanın kenarında, beş numaralı kötü bir lambanın ışığı altında Ziya Gevher’i, yazı yazmakla meşgul gördük. Akşamları bazı dostlar idarehaneye uğrayarak havadis getirirler, muavenet-i kalemiyede bulunurlardı.”¹⁹⁷

Malzeme yokluğu içerisinde zor şartlar altına yayınlanmaya başlayan gazetenin adını Sivas’ta olduğu gibi bizzat Mustafa Kemal Paşa koymuştur.¹⁹⁸ “İrade-i Milliye’yi müessir ve faal bulundurmaktaki gayemiz nedir? Memlekette milletin hâkimiyetini tesis etmekten başka bir şey mi? O halde İrade-i Milliye yerine çıkaracağımız gazetenin adı

¹⁹⁷Mazhar Müfit Kansu, **Erzurum’dan Ölümüne Kadar Atatürk’le Beraber**, C.2, Ankara, 1988, s.503,504; Mehmet Önder, “Milli Mücadele’nin Gazetesi Hakimiyet-i Milliye Nasıl Çıkarıldı?”, **A.A.M.D.**, C.7, Sayı:20, Ankara, 1993, s.289. (Mazhar Müfit Kansu’nun yazısını aynen almamızın nedeni Vali Vekili Yahya Galip Bey’in ilk önce sergilediği olumsuz tutumun, devamındaki olumlu tutum göz ardı edilerek bazı kaynaklarda (**Atatürk Ansiklopedisi**,C.6, s.179.) yanlış şekilde itham edilmesindedir.)

¹⁹⁸Gevgilli, “Türkiye Basını”, s.213.

Hâkimiyet-i Milliye olacak”¹⁹⁹ demiştir. Hatta ilk sayısında gazeteye isminin rastlantısal şekilde verilmediği kaydedilip eklenmiştir. “Gazetemizin ismi, aynı zamanda takip edeceği tarihi mücadele’nin nev’idir. Şu halde diyebiliriz ki Hâkimiyet-i Milliye’nin mesleği milletin müdafaa-i hâkimiyeti olacaktır.”²⁰⁰

Gazetenin idarehanesi için, Ankara’nın Ulus Meydanı’nda ilk Büyük Millet Meclisi Binasına yakın Veli Hanı’nın birinci katında iki oda kiralandı. Yazı heyeti bu odaya yerleştirildi. Vilâyet matbaası ise Valiliğin alt katındaydı. Matbaanın bir müdürü, kolla çevrilen yaşlı baskı makinesinin bir makinisti, iki-üç te mürettibi vardı.²⁰¹ Ayaklanan Çerkez Ethem’in kuvvetleri dağıtıldıktan sonra, onun emrinde Eskişehir’de bulunan ve Arif Oruç tarafından çıkarılan Yeni Dünya gazetesinin matbaası derhal Ankara’ya taşınmıştı. Matbaa, Taşhan karşısında bulunan Velihan’a kuruldu.

Hâkimiyet-i Milliye’nin 10 Ocak 1920 tarihli ilk sayısında, Bursalı Hanımların Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Temsil Heyeti’ne çektikleri işgali protesto eden telgrafı ile güneyde Fransızların Maraş’ı işgallerini protesto eden Pazarcık Müftüsü, Belediye Başkanı ve halkın telgrafına yer verilmişti.²⁰² Bu telgraflarla her şehrin, her kasabanın işgal kuvvetlerinin eylemlerini protesto etmeleri için Anadolu’ya mesajlar veriliyordu.²⁰³ İstanbul basını sansür nedeniyle ve işgal kuvvetlerinin İstanbul ve diğer yerlerdeki etkileri dolayısıyla tam olarak çalışmamaktaydı. Bu sebeple Hâkimiyet-i Milliye en önemli kaynak durumunda olmuştur.²⁰⁴

Hâkimiyet-i Milliye, Büyük Zafer’den sonra da yayınıyla Modern Türkiye’nin kurulmasında görev almıştır. O günlerde Hâkimiyet-i Milliye’nin kadrosunda yer alan Yakup Kadri Karaosmanoğlu şöyle demiştir: “İstilâ orduları topraklarımızdan çekileli henüz birkaç ay olmuştu. Ankara bir kerpiç ve tezek yığınının ibaretti. Hâkimiyet-i Milliye’nin yazı ve idare merkezi dört direk üstüne kondurulmuş iki derme çatma odasıyla bir leylek yuvasını andırıyordu. Lâkin biz bu leylek yuvasında kendimizi kartallar gibi kuvvetli buluyorduk. Ne memleketin harap, geri ve perişan hali, ne şahsi tedirginliklerimiz, sıkıntılarımız, mahrumluklarımız, bize zerre kadar fütur vermiyordu. Hatta biraz evvelki Milli Mücadele devrinin yorgunluklarından, bitkinliğinden bile

¹⁹⁹ Coşar, **Milli Mücadele Basım**, s.123.

²⁰⁰ **Hâkimiyet-i Milliye**, 10 Kanun-ı Sani 1336; Koloğlu, **Türk Basım**, s.26.

²⁰¹ Şapolyo, **Her Yönüyle Basım**, s.193; Önder, “Milli Mücadele’nin”, s.290.

²⁰² **Hâkimiyet-i Milliye**, 10 Kanun-ı Sani 1336.

²⁰³ Önder, “Milli Mücadele’nin”, s.293.

²⁰⁴ Özkaya, **Milli Mücadele’de**, s.68.

tamamıyla kurtulmuş, yeni ve daha çetin bir mücadeleye atılmak şevki inde kanat çırpıyorduk. Biz Hâkimiyet-i Milliye'nin kırık ayaklı masaları başında kendimizi böyle bir hamleye hazır buluyorduk.”²⁰⁵

Bu şartlar içinde Milli Mücadele’de görevini en iyi şekilde yapan Hâkimiyet-i Milliye Yeni Türkiye Devleti’nin yeni rejimi Cumhuriyeti de yine bütün dünyaya duyuran gazete olmuştur.²⁰⁶ 14 Şubat 1926’da yeniden yapılandırılarak Çankırı caddesindeki büyük ve modern binasına taşınmıştır. Getirttiği ilk rotatifle basılması ise 1929 yılındadır. Yeni harflerin yayılıp kullanılması için bizzat uğraşarak direktifler veren İsmet İnönü, bu husustaki kanunun yayınlanmasından en çok iki ay sonra Arap harfleriyle gazete çıkmasının yasak edilmesine ve Hâkimiyet-i Milliye’nin süratle ve tamamıyla Türk harfleriyle çıkarılmasına işaret buyurdularından gazete 29 Ağustos 1928 sayısından itibaren Türk harfleriyle bazı parçalar neşrine başlamış, 2 Eylül 1928 sayısında Arap harfli başlığını atarak, Türk harfleriyle “Hâkimiyet-i Milliye” şeklini almıştır. 22 Eylül 1928’de bağlama işaretlerini bırakarak “Hâkimiyeti Milliye” şeklini almış, 23 Eylül de ise başlık soldan birinci sayfaya geçirilmiş ve başmakale Türk harfleriyle çıkmıştır. 26 Eylül 1928’de birinci sayfası, 31 Ekim 1928’de altı sayfasının üçü, 1 Aralık 1928’den itibaren tamamı Türk(Latin) harfleriyle çıkmıştır.²⁰⁷ Hâkimiyet-i Milliye, Cumhuriyet’in ilanından sonra 1934 yılına kadar aynı adla Ankara’da yayını sürdürdü ve 4794. sayıdan sonra adını Ulus olarak değiştirdi.²⁰⁸ Ulus gazetesi Yeni Ulus, Halkçı adlarıyla da yayınlanmıştır.²⁰⁹ Hâkimiyet-i Milliye 1934 – 1953 (4794 – 11662 sayılar) Ulus, 1953 – 1954 (1 – 158 sayılar) Yeni Ulus; 1954 – 1955 (159 – 147 sayılar) arasında ise Halkçı adıyla yayınlanmıştır. 10 Haziran 1955, 11663. sayıdan başlayarak tekrar Ulus adıyla yayını sürdürmüştür.²¹⁰ Gazetenin mevcut nüshalarının tam koleksiyonu T.B.M.M. Arşivi Mikrofilm Bölümü’nde bulunmaktadır. Ancak bu koleksiyonda 1920 yılında 7,68 numaralı 1921’de 280,295, 389 numaralı 1922’de 451,465,562, 606 numaralı nüshalar eksiktir. Ankara Milli Kütüphane’de 1921 Yılı ciltli şekilde iken 1922 ve sonrası mikrofilm şeklindedir. 1920 yılı ise Ankara milli

²⁰⁵ Önder, “Milli Mücadele’nin”, s.302.

²⁰⁶ Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.74.

²⁰⁷ Server İskit, “Hakimiyet-i Milliye”, **Aylık Ansiklopedi**, C.1 , İstanbul, 1944, s.273.

²⁰⁸ Hasan Duman, **İstanbul Kütüphaneleri Arap Harfli süreli Yayınlar Toplu Kataloğu 1828 – 1928**, İstanbul, 1986, s.137.

²⁰⁹ Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.75; Önder, “Milli Mücadele’nin”, s.302.

²¹⁰ **Eski Harfli Türkçe Yayınlar Kataloğu**, C.1, Ankara, 1987; Zekai Güner, **Milli Mücadele Başlarken Türk Kamuoyu**, Ankara, 1999, s.34; Zekai Güner, “Milli Mücadele Türk Kamuoyunu Oluşturan Basın”, **Erdem**, C.11, Sayı:31, Ankara, 1999, s.101.

kütüphane’de mevcut değildir. İzmir Milli Kütüphane’de 1923’ün yılının tamamı ve 1924 yılının bir kısmı bulunmaktadır.

C. Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi’nin Yapısı

1.Gazetenin Teknik Bilgileri

a.Sayfa Yapısı

10 Ocak 1920 tarihinde yayın hayatına 28x42 cm boyutlarında ve dört sayfa halinde başlamıştır.²¹¹ Gazete 52x82 boyutlu kâğıdın ikiye katlanması ile dört sütun üzerinden hazırlanmıştır.²¹² Önceleri haftada iki gün çıkan Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi, 47. sayısından itibaren (18 Temmuz 1920) haftada üç gün çıkarılmış, 100. sayısından sonra (22 Ocak 1921) yayımına iki hafta ara verilmiştir.²¹³ 6 Şubat 1921 tarihinden itibaren günlük olarak çıkmaya başlamış ve baskı kalitesi de artmıştır.²¹⁴ Yunanlıların Sakarya’ya doğru yürüdükleri en buhranlı günlerden 23 Temmuz 1921 cumartesi günü de gazetenin çıkması lüzumlu görülmüş ve ufak hacimde bir nüsha yayınlanmıştır. Kuruluşunun ikinci, Birinci İnönü Zaferi’nin de birinci yıldönümüne rastlayan 10 Ocak 1922 de ise büyük kıtada dört sayfa olarak çıkmıştır.²¹⁵

Bazı özel haberlerin bulunduğu sayılarda sayfa yapısının değiştiği görülmektedir. Örneğin; Sakarya Meydan Muharebesinden sonra 20 Eylül 1921 nüshasında 500 adedini özel olarak Zafer Sayısı şeklinde çıkarmıştır. Bu özel nüsha tamamen yaldız baskılıdır. Ve 68x42 ebadında iki sayfa arkalı önlü basılmıştır.²¹⁶

Gazete birinci ve ikinci sayfasında üç sütun boylamasına mizanpaj kullanmıştır. Üçüncü ve dördüncü sayfalarında ise beş sütun boylamasına mizanpajı tercih etmiştir. Birinci sayfanın üst kısmında enlemesine bir sütun konularak sağ tarafta gazetenin tarihi fiyatı ve nosu yer almaktadır. Orta kısımda süslü bir yazı ile Hâkimiyet-i Milliye başlığı ve onun altında “Mesleği Milletın İradesini Hâkim kılmaktır ibaresi yer almaktadır. Sol üst köşede ise altı aylık ve senelik abonelik ücretleri belirtilen bir çerçeve bulunmakta ve onun hemen üstünde Telgraf ve Telefon Adresi olarak Ankara

²¹¹ Ülkü Ersoy , “Hâkimiyet-i Milliye”, **Türk Ansiklopedisi**, C.18, Ankara, 1970, s.330.

²¹² Önder , “Milli Mücadele’nin”, s.290.

²¹³ Baykal, **Türk Basın Tarihi**, s.254.

²¹⁴ Yücel Özkaya, “Hâkimiyet-i Milliye”, **Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C. 15, İstanbul, 1997, s.201.

²¹⁵ Server İskit , “Hakimiyet-i Milliye”, **Aylık Ansiklopedi**, C.1, İstanbul, 1944, s.272.

²¹⁶ Suphi Menteş, “Hâkimiyet-i Milliye’nin Zafer Sayısı 20 Eylül 1921” , **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, Sayı:35 ,Ağustos, 1970, s.50.

Hâkimiyet-i Milliye yazısı yer alır. Yukarıda söz ettiğimiz özel nüshalarda tek sütun mizanpajı kullanılmıştır.

b.Matbaası

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nin çıkarılmasında karşılaşılan zorluklardan birisi de matbaa sıkıntısıydı. Atatürk, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyet-i Heyet-i Temsiliye Reisi olarak 27 Aralık 1919 da Ankara'ya geldikten ve Keçiören'deki Ziraat Mektebi'ne yerleştikten iki gün sonra bir gazete çıkarmaya karar verdi. Her ne kadar Ankara'da vilâyet matbaası'nda basılan bir Ankara Vilâyet Gazetesi çıkıyorsa da bu düzensiz ve ne zaman çıkacağı belli olmayan bu gazetede ancak vilayet ilanları ile bir iki resmi haber yayınlanıyordu.²¹⁷ Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi ilk olarak bu matbaada basılmaya başlandı. Meşrutiyetin ilanından sonra getirilen bu matbaa için daha o zamanlar işe yaramaz denmişti. Taş baskısı, biraz kâğıt biraz da mürekkep vardı.²¹⁸

Bu vilâyet matbaasında elle işletilen 1827 yapımı Marinomi marka bir makine bulunmaktaydı.²¹⁹ Matbaanın müdürü Nail Bey, makinisti İhsan, başmürettibi ise Hakkı Baba idi. Baskı makinesinin ağır çalışmasının yanında matbaa çalışanları da ancak günde üç, azami üç buçuk kumpas dizebiliyorlardı. Bu kadar az yazı dizen mürettipler , ikinci ezanı okunur okunmaz evlerine dönmekteydiler. Çalışanların çoğu Çankaya, Küçükesat, Keçiören bağlarında oturuyorlardı.²²⁰ İhtiyar mürettipler yeni bir anlayışla çalışmaya başlayan vilayet matbaasına uyum sorunu yaşıyordu. Onlara göre gün batmadan evlerine dönmüş olmalıydılar.²²¹ Haftada 2 defa ve şimdilik 4 sayfa olarak yayımlanmasına karar verilen Hâkimiyet-i Milliye işte böyle yetersiz bir matbaada 10 Ocak 1920 tarihinde yayın hayatına başlamıştır.²²²

Hâkimiyet-i Milliye dar kadrosu ve yetersiz matbaasına rağmen bir dava gazetesi olarak yayınıni sürdürmekte kararlıydı. Bir defasında Mustafa Kemal Paşa tarafından ayrıca gazetenin imtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü Recep Zühtü (Soyak) imzasıyla 5 Mart 1920 de İstanbul'da Harbiye Nezareti Başyaveri Salih Bey'e bir telgraf çekilmiş, çok acele bir şapoğraf makinesi, yeteri kadar yedek muşambası ve mürekkebi istenmiştir. Eskişehir Mutasarrıflığı'ndan istenen 442 okka gazete

²¹⁷ Önder, "Milli Mücadele'nin" ,s.288.

²¹⁸ Çoşar, **Milli Mücadele Basını**,s.122.; Kayacan, **Anadolu**, s.39.

²¹⁹ Baykal, **Türk Basını** ,s.252.

²²⁰ Şapolyo, **Her Yönü İle Basını**, s193.

²²¹ Şapolyo, **Her Yönü ile Basını**,s.194.

²²² Önder , "Milli Mücadele'nin" ,s.290.

kağıdından 271 okkası ancak 20 Nisan 1920'de Ankara'ya ulaşmıştır.²²³ İstanbul'dan Bursa'ya gönderilecek kâğıtlar hususunda Mustafa Kemal'e, İstanbul'dan (Kartal) Zafer imzasıyla 14 Nisan 1920'de Bursa'ya gönderilecek olan kâğıtların, Bursa'dan birinin gelmesi ve bir matbaacı malı şeklinde bunların Bursa'ya gönderilmesi ya da bir matbaacının İstanbul'dan kâğıtları, Bursa'ya getirmesinin sağlanması istenmişti.²²⁴ Konuyla ilgili olarak Mustafa Kemal Bursa'da 14. Kolordu Komutanı Vekili Bekir Sami Bey'e de 14 Nisan 1920 tarihli bir telgraf göndermiştir.²²⁵ Bu Telgrafın tam metni şöyledir:

“Ankara 14.4.1336

Şifre

Bursa'da 14. Kor. Kumandan Vekili Bekir Sami Beyefendiye,

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi için Dersaadete kâğıt ihzar ettirilmiştir. Dersaadete bir memuru mahsusla izam edilerek muma-ileyi Kartal Telgraf Müdürü Baha Bey vasıtasıyla Zafer Bey'e müracaatla teslim edeceği mezkûr kâğıtların Bursa'ya celbinin temin buyrulmasını ve neticesinin işarını rica ederim.

Heyet-i Temsiliye Namına

Mustafa Kemal²²⁶

Gazetenin matbaa makinesinin yanında kâğıt sıkıntısı içinde olduğu da anlaşılmaktadır. Birkaç kez Ankara çarşısında esnaftan paket kâğıdı aranmış, bunlardan uygun olanlara gazete basılmıştır.²²⁷ 1 Ağustos 1920 gününden itibaren Ankara'da çıkmaya başlayan Anadolu'da Yeni Gün gazetesinin bazı dizgicileri Hâkimiyet-i Milliye'ye verildi.²²⁸ Ancak gazetenin kendi adına bir matbaa kurup yeni bir gelişme devresine girişi 6 Şubat 1921 tarihindedir.²²⁹ Çünkü bu tarihte Eskişehir'deki Seyyare-i Yeni Dünya Gazetesi'nin daha modern matbaası Ankara'ya taşınmıştır.²³⁰

Bunun sebebi 1920 yılı Eylül ayında Eskişehir'de gündelik olarak çıkan bu gazeteyi Çerkez Ethem destekliyor ve Rusya'dan yardım görüyor olmasıdır. Eskişehir'de Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin halktan toplanan paraları ile Eskişehir'de

²²³ Önder, “Milli Mücadele'nin”, s.294

²²⁴ Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.64.

²²⁵ Önder, “Milli Mücadele'nin”, s.294

²²⁶ Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.64.

²²⁷ Önder, “Milli Mücadele'nin”, s.294.

²²⁸ Önder, “Milli Mücadele'nin”, s.299.

²²⁹ İskit, “Hâkimiyet-i Milliye”, s.272.

²³⁰ Özkaya, “Hâkimiyet-i Milliye”, s.201.

iyi durumda olan Ticaret Matbaası satın alınmış, Çerkez Ethem'in emriyle Bolşeviklik propagandası yapmak üzere gazeteci Arif Oruç'a verildi. Aynı yılın Aralık ayında Yeni Dünya gazetesi Ankara'ya getirildi. Çerkez Ethem olayından sonra onun ihanetini paylaşan Yeni Dünya'ya el konularak, dizgi kasaları ve makineleri Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'ne devredildi.²³¹

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi 100 adedini Vilâyet matbaasında bastıktan sonra 22 Ocak 1920'den itibaren yeni matbaa makinesinin Ankara'ya nakil işlemlerinden dolayı iki hafta yayınına ara vermiştir.²³² Ömer Sami Coşar bu durumu şöyle betimlemiştir: “Matbaa makinesi, Taşhan karşısındaki Velihan ahırına yerleştirilmişti. Bu ahır kova kova su dökerek temizlemeye çalışmışlar, harf kasalarını da köşeye dizmişlerdi. Yeni makinenin yanında Vilâyet matbaası taş devrinden kalma bir yaratığa benziyordu. Hele yeni makinenin bir gaz motoru vardı ki, bunun yardımı ile sahifeleri basılabiliyor, elle çevrilmeye lüzum kalmıyordu...”

Bu yeni baskı makinesinin markası Yuhannes Berg idi. Üzerinde 1876 Avusburg yazıyordu. Bu yeni makineyi kullanan mürettipler Ahmet Ulus, Hakkı, Ali, Lavut ve diğer mürettipler Yahudi, Ermeni ve Rumdu. Kırkor, Taras Ermeni, Leon Yahudi idi. Ve Mustafa adında asker olan bir de makinisti bulunmaktaydı.²³³

Bu olayla birlikte 6 Şubat 1921'de kendi adına bir matbaaya kavuşan Hâkimiyet-i Milliye hem çok hem de temiz basılmıştır.²³⁴ Bu tesislerde Cumartesi dışında her gün çıkmaya başladı.²³⁵ Yavaş yavaş oturmaya başlayan bu tesislerin imkânlarıyla gazete 23 Temmuz 1921 den itibaren her gün çıkmaya başlamıştır.²³⁶

c. Tirajı ve Fiyatı

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi başlangıçta 1200–1500 adet civarında basıldığı tahmin edilmektedir.²³⁷ Bunun yarısından fazlasının ordu birliklerine, il ve ilçeler, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri'ne, valiliklere, dış temsilciliklere ve gerekli görülen yerlere dağıtıldığı bilinmektedir.²³⁸

²³¹ Önder, “Milli Mücadele'nin”, s.299,300.

²³² Coşar, **Milli Mücadele Basını**, s.129.

²³³ Şapolyo, **Her Yönü ile Basın**,s.194.

²³⁴ Oral, **Cumhuriyet Basın Tarihi**, s.44.

²³⁵ Özkaya, “Hâkimiyet-i Milliye”, s.201.

²³⁶ **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C.4,İstanbul, 1981, s.28.

²³⁷ Özkaya, “Hâkimiyet-i Milliye”, s.202.

²³⁸ Önder, “Milli Mücadele'nin”,s.293.

Gazetenin her sayısından 700 adedi İstanbul'da bulunan Çanakkale mevki müstahdem kumandanı Şevket Bey'e yollanıyordu. Bu şekilde gazete Âyan ve Mebuslar Meclisi üyelerine de dağıtılmıştır. Ayrıca İstanbul'da gizlice satılan gazetenin burada dağıtılması için tedbirler alınmıştır.²³⁹

Gazetenin 11 Ocak 1920'de çıkan 2. sayısında Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri Merkez Heyetlerine gönderilen şu genelge bulunmaktadır:

“Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Merkez Hukuk Cemiyeti meslek ve programı dâhilinde ve Heyet-i Temsiliye'nin nezareti altında Ankara'da haftada iki defa neşredilmeğe başlanan “Hâkimiyet-i Milliye” gazetesinin ilk nüshasından miktar-ı kâfi posta ile gönderilmiştir. Seneliği üç yüz, altı aylığı altmış kuruştan abone kaydedileceklerin abone bedellerinin Ziraat Bankası vasıtasıyla irsali ve bu babta delâlet ve tevkişat icrai bilhassa rica olunur.

Heyet-i Temsiliye Reisi

Mustafa Kemal²⁴⁰

Tabî ki dönemin şartları içinde gazetenin basılan adedi ile okuyucu miktarının aynı olmadığını söylemek yanlış olmaz. Gazetenin gönderildiği cemiyet, ordu birlikleri gibi bahsi geçen yer ve kurumlarda bir nüshanın çok kişi tarafından okunuyor olma olasılığı tabiidir.

Gazetenin fiyatı başlangıçtan 7 Şubat 1921 tarihine kadar üç kuruştur. Bu tarihten itibaren fiyatı beş kuruş olarak belirlenmiştir. 2 Ekim 1923 tarihinde ise fiyatında indirim yapılarak tekrar üç kuruşa satılmıştır. 1926 yılında tekrar beş kuruş olarak belirlenen fiyatı yayın hayatının sonuna kadar değişmemiştir.²⁴¹

2. Gazetenin İç Yapısı

a. Haber Kaynakları

Gazetenin cephe haberlerinin bir kısmı bizzat gazetenin imtiyaz sahibi Recep Zühtü (Soyak) tarafından cepheden bildirilmiştir. Ancak gazetenin iç ve dış

²³⁹ Özkaya, “Hâkimiyet-i Milliye”, s.202.

²⁴⁰ Hâkimiyet-i Milliye, 11 Kanun-ı Sani 1336.

²⁴¹ Şengül Altınal, **Basının Kamuoyu Oluşturma İşlevine Örnek Olarak Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi**, Marmara Üniv. (Doktora Tezi), İstanbul, 1992, s.38.

haberlerindeki en temel kaynağı 6 Nisan 1920 de Ankara’da Atatürk’ün kararıyla kurulan Anadolu Ajansı’nın oluşturduğunu söyleyebiliriz.²⁴²

Ulusal Kurtuluş Savaşı’nı desteklemek amacıyla sadece gazete çıkarılması yeterli görülmemiştir. Bu gazetelerin gereksinimleri olan haberlerin ve gereçlerin de sağlanması zorunlu idi. Milli Mücadele davasını, yurda ve dünyaya duyurmak, Anadolu halkına Ulusal Savaş konusunda doğru ve düzenli bilgiler vermek ve Türk ulusunun Kurtuluş Savaşı’nın dünya kamuoyuna duyurmak ve tanıtılabilmek amacıyla Halide Edip (Adıvar) Hanım ve Yunus Nadi Bey’in çalışmalarıyla Ankara’da Anadolu Ajansı adıyla bir kurumun kurulması yolunda çalışmalar yapıldı.²⁴³ Çünkü dışarıdaki ajanslar, Milli Kurtuluş Hareketi için hiçbir zaman faydalı olamıyordu. Yabancı kaynaklı haberler, memleket içinde zararlı sonuçlar veriyor, milli menfaatlere de uygun olmuyordu.²⁴⁴

Osmanlı İmparatorluğu’nda daha önceleri Osmanlı Telgraf Ajansı mevcuttu. Bu ajansın kurulmasına kadar olan sürede, haber kaynakları yabancı ajanslardan oluşuyordu. 1911’de kurulan Telgraf Ajansı, ulusal olmaktan çok ticari nitelikteydi. Daha sonra Osmanlı Milli Ajansı’na dönüşen Telgraf Ajansı, Birinci Dünya Savaşı sonunda tarih sahnesinden çekilmişti. 1918 Ekiminde Türkiye Havas – Reuters bileşimini görmekteyiz. Bu ajansın Türkiye ile ilgisi isim benzerliğinden başka bir şey değildi.²⁴⁵ Kurtuluş Savaşı’nda kurulan Anadolu Ajansı, Yunus Nadi ile Halide Edip’in çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir. 31 Mart 1920’de, Yunus Nadi ile Halide Edip buluştuklarında Anadolu Ajansı sorununu konuşmuşlardı. Halide Edip, Yunus Nadi’ye ajans teşkilatı kurulması ve bu yolla haberlerin iç ve dış dünyaya ulaştırılmasını önerdiğinde, Yunus Nadi ilk şart olarak bunun kurulmasının geldiğini söylemişti. Halide Edip ajansın adı konusunda öneriler yapmış ve Türk Ajansı, Ankara Ajansı, Anadolu Ajansı adlarını belirtmiş, daha da bulunabilir, demişti. Yunus Nadi en iyi adın Anadolu Ajansı olabileceğini belirtince, Halide Edip de “Evvelâ kendini ve mümkünse bütün vatani kurtaracak olan Anadolu’dur. O halde kararımızı vermiş olalım: Anadolu Ajansı” deyince Yunus Nadi de bunu kabul etmiştir. Böylece Anadolu Ajansı’nın başlangıç fikri Geyve kazasının Akhisar Nahiyesi İstasyonu’nda doğmuştur. Ankara’ya

²⁴² Oral, **Cumhuriyet Basın** ,s.47. ; Topuz,**100 Soruda**, s.132; Gevgilli, s.226; Firuzan Hüsrev Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, İstanbul, 1973, s.13, Koloğlu, **Kuvayı Milliye’den Günümüze Türk Basını**, s.30’da ajansın kuruluş tarihi 8 Nisan 1920 olarak yer almaktadır.

²⁴³ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.29; Yücel Özkaya, “Milli Mücadele’de Anadolu ajansı’nın Kuruluşu ve Faaliyetine Ait Bazı Belgeler”, **A.A.M.D.**, C.1, Sayı:2, Ankara, 1985, s.590.

²⁴⁴ Tökin, **Basın Ansiklopedisi**, s.13.

²⁴⁵ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı’nda**, s.30; Özkaya, “Anadolu Ajansı”, s.590.

geldiklerinde, 4–5 Nisan 1920’de, Yunus Nadi ve Halide Edip ajans fikrini Mustafa Kemal’e açtılar. Halide Edip ne dış dünyanın, ne de iç dünyanın milli hareketin manasını anlayamadıklarını, bu konularda gerekli haberlerin her yere ulaşamadığını, Yunus Nadi ile yolda Anadolu Ajansı kurulması konusunda konuştuklarını anlatarak, bu ajans haberlerinin, telgrafhanesi olan her yere ve olmayan yerlerde de camilere ilân halinde yapıştırılmasını önermiştir.²⁴⁶ Ulusal Kurtuluş Savaşı boyunca, Türk’ün sesini dünyaya duyuracak olan ajansın kurulduğu yer ise Vilâyet binası arkasında bir barakaydı. Bu şekilde 6 Nisan 1920 tarihinde kurulan Anadolu Ajansı’nın kuruluşu, bir bildiri ile millete duyurulmuştur. Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyeti Temsilîyesi namına Mustafa Kemal imzasını taşıyan bildiri de şöyle denilmektedir:

“Kıblegâhı İslâm olan merkezi saltanatı Osmaniye’nin düşman işgaline geçmesi neticesi olarak bütün Rumeli ve Anadolu’nun giriştiği milli ve mukaddes mücadele esnasında, efradı ümmetin dâhili ve harici en sahih havadis ile tenviri ihtiyacı mübremi nazarı dikkat ve ehemmiyete alınmış ve binnetice burada en salâhiyettar zevattan mürekkep bir heyeti mahsusa idaresinde ve “Anadolu Ajansı” unvanı altında bir müessese vücuda gelmiştir. “Anadolu Ajansı”nın en seri vesait ile vereceği havadis ve malûmat esasen heyeti temsilîyemizin menabii asliye ve mevsukası olacağı cihetle, bu ajans tebligatının oraca ve ezcümle müdafaa-i hukuk teşkilatımızca dahi memur ve mecmua olan yerlere taliki, tabîi teksiri ve tevzii ve hatta nahiye ve köylere kadar isali suretiyle mümkün olduğu kadar fazla intişar eyleyebilmesi için tertibatı müstacele alınması ve neticeden malûmat itası ehemmiyetle rica olunur.”²⁴⁷

23 Nisan 1920 tarihinde toplanan Büyük Millet Meclisi’nde Matbuat ve İstihbarat umum Müdürlüğü adlı bir örgüt kurulmuş, Anadolu Ajansı da bu örgütün bir parçası olmuştur.²⁴⁸ 8 Nisan 1920’de Anadolu Ajansı’nın resmen kurulduğu, Mustafa Kemal tarafından açıklandıktan sonra Mustafa Kemal Anadolu Ajansı haberlerinin her yere ulaşabilmesi için 18 Nisan 1920’de Konya Posta ve Telgraf Müdürlüğü’ne, Anadolu telgraf merkezine gerekli uyarıları yapmıştı.²⁴⁹

Anadolu Ajansı, Türk kamuoyunu yanlış yollara sürükleyebilecek, milli birliği tehlikeye düşürecek iç ve dış yayınlara karşı milleti uyarmak, milli kurtuluşu sağlayacak

²⁴⁶ Özkaya, “Anadolu Ajansı”, s.591.

²⁴⁷ Oral, **Cumhuriyet Basın**, s.47,48.

²⁴⁸ Topuz, **100 Soruda**, s.133.

²⁴⁹ Özkaya, **Milli Mücadele’de**, s.46.

karar ve hareketleri, Büyük Millet Meclisi'nin kararlarını günü gününe halka ulaştırmak suretiyle, hükümetle halk arasındaki bağlantıyı temin etmiştir.²⁵⁰ Görmekteyiz ki, Anadolu Ajansı sadece Hâkimiyet-i Milliye için değil dönemi paylaştığı diğer kuruluşlar içinde kaynak niteliği taşımıştır.

b. Gelir Kaynakları

Gazetenin abonelerden aldığı ücretler tirajı ve fiyatı kısmında söz ettiğimiz yerlerden başka Anadolu'nun çeşitli yerlerinden Hâkimiyet-i Milliye'ye abone olmak için başvurular başladığını görmekteyiz. Mardin 5. Fırka Kumandanı Kenan gazetesinin senelik ve aylık aboneliğini sormuş, Mustafa Kemal Paşa da cevaben 21 Ocak 1920 de abone ücretlerinin ne kadar olduğunu kendisine iletmişti. Abone bedelleri Ankara'ya gelmeye başlamıştı. Erzincan'dan, Erzurum'dan altı bin üç yüz yirmi kuruş abone ücreti alınmış, gazeteler buralara muntazaman gönderilmeye, Adana'ya dokuzuncu sayıdan itibaren otuzar adet yollanmaya başlanmıştı.²⁵¹

Gazeteye yapılan devlet yardımı Aġaoġlu Ahmet'in hazırladığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunduġu rapora göre, 1921 yılı içinde 1000 lira ile 250 top kâğıttan oluşuyordu.²⁵² Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi hakkında yapılmış olan bir tahkikat raporuna göre, 1920 yılı içerisinde Anadolu basınına yapılmış olan yardımın 465.613 kuruşu merkeze, 3000 kuruşu Sivas'a verilmişti. Ankara'da yayınlanmakta olan Hâkimiyet-i Milliye ile Yeni Gün gazetelerine ve bu iki gazeteye oranla daha düşük sayıda Sebilürreşat dergisine de yardımda bulunulmuştur.²⁵³

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'ne yapılmış olan bu yardım, üzerinde tartışılan bir konu olmuştur. Bu tartışma sırasında Hâkimiyet-i Milliye'nin yayınlarının resmi yayın niteliğinde olamayacağı, Erzurum milletvekili Hüseyin Avni (Ulaş) tarafından belirtilmiş ve gazetenin yardım olarak da 17.000 lira aldığı ileri sürülmüştür. Bu görüşe, Anadolu basınına yardım edilmediği de eklenmiştir. Buna karşın ilgili müdür Aġaoġlu Ahmet tarafından verilen yanıtta Hâkimiyet-i Milliye sahibi ile Matbuat Müdüriyeti

²⁵⁰ Özkaya, "Anadolu Ajansı", s.592.

²⁵¹ Özkaya, **Milli Mücadele'de**, s.67.

²⁵² Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.32.; Özkaya, "Anadolu Ajansı", s.201'de Büyük Millet Meclisi hükümetlerinin ilk bütçelerinden gazeteye aylık 1509 lira tahsisat ayrıldığı belirtilmektedir.

²⁵³ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı**, s.32.

arasında bir kontrat yapılmış olduğu, buna göre de adı geçen gazeteye ayda 1.100 lira verildiğini açıklanmıştır.²⁵⁴

Ayrıca az sayıda reklam gelirinin de olduğunu söyleyebiliriz. Gazetede ilk reklam ilanına 23 Şubat 1921 tarihli nüshasının 2. sayfasının sonunda rastlamaktayız. Bu reklam Ankara'da Taş Han'da bulunan Mehmet Bahattin Ticarethanesi'nin elbiselik kumaş reklamıdır.²⁵⁵

c. İdari Yapısı ve Yazarları

Gazete kurulduğunda Yazı işleri Müdürlüğü'ne Nizamettin Nazif (Tepedelenlioğlu) getirilmiş, ilk sayısı Atatürk'ün Başyazısı ile 10 Ocak 1920 de yayınlanmıştır.²⁵⁶ İlk sorumlu yazı işleri müdürlüğüne yedek subay Recep Zühtü (Soyak) 'nün getirildiği Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'ne yazı ve haber sağlama işiyle Hakkı Behiç (Bayiç) görevlendirilmiştir.²⁵⁷ 6 Şubat 1921 de günlük hale getirilen gazetenin yazı işleri müdürlüğüne Recep Zühtü den sonra Hüseyin Ragıp (Baydur), Nafi Atuf (Kansu) ve Ziya Gevher (Etili) atanmışlardır.²⁵⁸

Gazetenin idari yapısını teşkilatlandıran temel Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürlüğü'nün kurulmasıdır. Matbuat Müdürlüğü'nün ilk kuruluşu Osmanlı imparatorluğu döneminde 1862'de olmuştur. Hükümet organı Takvim-i Vakayi'nin çıkışının 1831, şahıslar tarafından çıkarılan ilk Türkçe fikir gazetesi Tercüman-ı Ahval'in yayın tarihinin 1860 olduğu düşünüldüğünde bu kuruluş ilk iki gazeteden yayın hayatına girişinden sonra kurulduğunu görmekteyiz. Bu ilk Basın – Yayın örgütünün adı Matbuat-ı Dâhiliye Müdürlüğü'dür. Ve Maarif-i Umumiye nezareti'ne bağlıdır. Ayrıca Hariciye Nezaretine bağlı bir de Matbuat-ı Ecnebiye Müdürlüğü kurulmuştur. Bunlardan birincisi Türk vatandaşlarının çıkaracakları gazetelerde, ikincisi ise yabancı vatandaşların yabancı dilerde çıkaracakları gazetelerle meşgul olmaktadır. Matbuat-ı Dahiliye Müdürlüğü 1872'de Hariciye Nezareti'ne, 1878'de Dahiliye Nezareti'ne bağlanmış, 1914'te ise Genel Müdürlük haline getirilmiş ve Osmanlı Devleti'nin sonuna kadar bu şekilde devam etmiştir.²⁵⁹ Mustafa Kemal Paşa, başlangıçtan beri son derece önem verdiği haber alma ve yayma, iç ve dış propaganda

²⁵⁴ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı'nda**, s.33.

²⁵⁵ **Hâkimiyet-i Milliye**, 23 Şubat 1921.

²⁵⁶ İnuğur, **Basın Yayın Tarihi**, s.353.

²⁵⁷ Özkaya, "Hâkimiyet-i Milliye", s.202.

²⁵⁸ Baykal, **Türk Basın**, s.257.

²⁵⁹ Doğan Kasaroğlu, **Türk Basınında Kim Kimdir**, Ankara, 1977, s.425.

işlerinin düzenle yürütmesi için 6 Nisan 1920 de Anadolu Ajansı'nı kurmuştur.²⁶⁰ 23 Nisan 1920 de açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, yeni kurulmakta olan Milli Hükümet bünyesinde teşkil edilen Matbuat Müdürlüğü yerine Anadolu Ajansı ile birleştirilmiş bir Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi'nin oluşturulmasını uygun görmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, kabul ettiği 7 Haziran 1920 gün ve 6 numaralı kanunla, İcra Vekilleri Başkanlığı'na bağlı böyle bir kuruluş vücuda getirilmesini kararlaştırmıştır.²⁶¹ Aynı gün Hamdullah Suphi Bey Antalya Mebusluğu üzerinde kalmak üzere, Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürü tayin edilmiştir. Milli Mücadele'nin başlangıç yıllarında Ankara'da devlet yönetimine yetecek kadar bir aydın kadrosunun bulunmayışı yüzünden, bazı mebuslar, kanuni görevleri üzerinde kalmak şartıyla, bazı Bakanlıklardaki Umum Müdürlük-Müsteşarlık gibi önemli vazifeleri de yapıyorlardı. Bu bağlamda Hamdullah Suphi Bey'in Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürü olarak vazifesi 7 Haziran 1920'den 19 Ağustos 1920 tarihine kadar 74 gün sürmüştür.²⁶²

7 Haziran 1920 tarihi ve sonrasında Matbuat ve İstihbarat Umum Müdüriyet-i Umumiyesi'ne Hâkimiyet-i Milliye gazetesi ile olan ilgisi, Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürleri'nin aynı zamanda Hâkimiyet-i Milliye'nin başyazarlığını yapmalarıdır. Bu sıfatla Hamdullah Suphi (Tanrıöver) den sonra, Hüseyin Ragıp Baydur (12 Mart 1921–31 Ekim 1921), Ahmet Ağaoğlu (24 Kasım 1921–11 Ağustos 1923) nun Milli Mücadele yıllarında hem umum müdürlüklerini yapmış hem de devletin yarı resmi yayın organı olması hasebiyle Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nde başyazarlık yapmışlardır.²⁶³ Milli Mücadele'den sonra gazetenin her bakımdan mükemmel hale getirilebilmesi için yine Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle, Recep (Peker) Türkiye'de hem matbaa, hem de gazete sevk ve idaresinde yetişkin bir eleman aramaya başlamış ve o zaman matbaacılıkta bir hayli ileri bulunan İzmir'den Veli Kazım Paşa (Dirik) dan tavsiye edebileceği bir kimse aranmış ve tavsiye üzerine de Kemal (önce Ünal sonra Turan soyadını almış bulunan Isparta Milletvekili de olan bir kişidir) adında bir matbaa idarecisi Ankara'ya görevlendirilmiştir.²⁶⁴

Gazetenin başyazarlarında genelde imza konmamıştır. Bu imzasız makalelerin altında tek bir yıldız bulunmaktadır. Bu yazıların Mustafa Kemal'in kaleminden çıktığı

²⁶⁰ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.47; Kardeş, *60 Yılın Hikayesi*, s.15.

²⁶¹ Server İskit, *Türkiye'de Matbuat İdareleri ve Politikaları*, Ankara,1943, s.218,219.

²⁶² Fethi Tevetoğlu, *Hamdullah Suphi Tanrıöver*, Ankara,1986, s.157.

²⁶³ Ersoy, "Hâkimiyet-i Milliye", s.330.

²⁶⁴ Oral, *Cumhuriyet Basın*, s.75; Baykal, *Türk Basın*, s.257.

ya da onun tarafından dikte ettirildiği söylenebilmektedir.²⁶⁵ Yukarıda bahsi geçen başyazarlar gazetenin aynı zamanda Milli Mücadele ruhunu kelimelere döken isimler olmuşlardır. Hamdullah Suphi Tanrıöver özellikle Hüseyin Cahid Bey'in İstanbul'da Hilâfet konusunu parmağına dolayarak yaptığı neşriyat karşısında Hükümetin sözcüsü durumunda olan Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nde "Hüseyin Cahid Bey'in Son Muhalefeti" , "Tanin ve Derviş Vahdeti-i Sani", "Son Cevap" ve Tahrikat Devam Ediyor" gibi başyazarlarla gerekli savunmayı yapmıştır.²⁶⁶ Gazetede dış haberler oldukça geniş yer almış ve bunlara karşı tepki olarak da Hüseyin Ragıp Baydur tarafından başyazarlar yazılmıştır.²⁶⁷ Ahmet Ağaoğlu ise İstanbul'daki satılmışların aleyhinde yazdığı yazıların yanı sıra Hilafet ve Milli Hâkimiyet polemikleri açmış ve Türk Milli Hareketi'nin hukuk ve sosyoloji açısından, "İhtilal mi? İnkılâp mı?" olduğuna dair yazılar yazmıştır.²⁶⁸

İdareci ve başyazarları olan Hamdullah Suphi, Hüseyin Ragıp ve Ahmet Ağaoğlu'ndan başka; Ruşen Eşref (Ünaydın), Mahmut Esat (Bozkurt), Mahmut (Soydan), Zeki Mesut ve Falih Rıfki (Atay) başyazarlık yapmışlardır.²⁶⁹ Ayrıca gazetenin yayın hayatı boyunca Yusuf Akçura (İlmi sütunlar köşesi), Aka Gündüz (Tefrikalar, eğitim ve sosyoloji), Ahmet Rasim(Tefrika, devrimler), Şevket Süreyya Aydemir, Yahya Kemal Beyatlı(Sanat ve uygarlık), İbrahim Nemci(Dil ve edebiyat), Besim Atalay(Siyasi, dil ve edebiyat), Ali Nusret(Dil ve Edebiyat), Ali İhsan, Mehmet Muhsin, Müfide Ferit, Sami Rıfat(Edebi dille savaş yazıları), Ahmet Muhtar, Dr. Fazıl Doğan, Kilisli Rıfat, Bedir Ziya, Hilmi Malik, İzzet Ulvi, Ali Nusret(Dil ve sivil toplum), Neşet Halil, Burhan Asaf(İktisat), M. Mermi, Haşim Nahit(İktisat), Reşit Saffet, Nizamettin Ali, Faruk Nafiz(Fıkra), Hilmi Malik(Pedagoji), Mehmet Vehbi, Kaya Alp, Mehmet Akif(Şiir), Cemil Sena(Şiir) ve Ali Ekrem(Şiir) yazıları yer almıştır.²⁷⁰

Gazetenin mevcut nüshaları incelendiğinde Milli Mücadele döneminde, yukarıda bahsi geçen yazarlar haricinde Trabzon Mebusu Hüsrev(Siyasi), Arif Oruç(Siyasi), Başkurtlu Şerif(Siyasi), Doktor Seyfettin Fevzi(Siyaset, sağlık), Batum Mebusu Edip(Siyasi), Süleyman Nazif(Siyasi), Cemil Sena, Ahmet Hamdi (Siyasi), Trabzon

²⁶⁵ Önder, "Milli Mücadele'nin", s.294.

²⁶⁶ Tevetoğlu, **Hamdullah Suphi**, s.141.

²⁶⁷ Öztoprak, **Kurtuluş Savaşı'nda**, s.12.

²⁶⁸ Fahri Sakal, **Ağaoğlu Ahmed Bey**, Ankara,1999,s.82; Nuri İnuğur, **Türk Basımında İz Bırakanlar**, İstanbul, 1988.

²⁶⁹ Öztoprak,, **Kurtuluş Savaşı'nda**, s.12,Yazarlar hakkında bak: İnuğur, **Türk Basımında İz Bırakanlar**, ss. 63 – 103.

²⁷⁰ Altınal, **Basımın Kamuoyu Oluşturma**, s.37.

Mebusu Nabizade Hamdi(Siyasi), Doktor İhsan Hilmi(Sağlık), Mehmet Tahsin(Tarih), Muhiddin Baha(Bursa), İsmail Hilmi(Siyasi), Muallim Hasan Ulvi(Biyografi), Ali Ekrem(Şiir), Halide Edip(Edebiyat), Papa Eftim(Din), Celal Nuri İleri(Siyasi), Doktor Tefik Rüştü(İktisat), Çorum Mebusu Abdullah Dursun(Kültür) ve Azizoğlu(Futbol)'nun yazılarına rastlamaktayız.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HÂKİMİYET-İ MİLLİYE'DE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNİN BAZI KAVRAM VE KURUMLARI

A.Bolşevizm

Köklü siyasal akımların ve bu akımların toplum yaşamında işlerlik kazanmasının çevrede etkiler yaratacağı doğaldır. Hele yakın ilişkiler içinde bulunan bir devlet komünist ya da Bolşevik bir yönetime sahipse bu etki, etkileşim daha da yoğunlaşacaktır. Bu yönden Sovyet Rusya ile çok yakın ilişki içinde bulunulan, ondan yardım ve destek sağlanan ulusal savaşım döneminde Anadolu ve Meclis'te bazı sola yönelme eylemleri görülmüştür.²⁷¹

Çarlık Rusya'sının yıkılıp Bolşevik iktidarının kurulmasından sonraki süreçte uzun süre düşman olunmuş olan Rusya ile emperyalizme karşı ortak amaç doğrultusunda birleşilmiş²⁷², Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'nda önemli bir dost ülkesi durumunda olmuştur. Anadolu 1920 yılının ilk yarısında Bolşevizm akımına sahne olmuştur. Milli Mücadele yıllarında Sovyet Rusya'dan yardım sağlanması Türkiye için stratejik bir zorunluluktur. Sovyet Rusya idarecileri de Türkiye'ye karşı olumlu davranmışlardır. Bu davranışın sebebi, Sovyetler için ulusal planda bir dış politika gereği olduğu kadar, Bolşevizm'in yayılmasını kolaylaştıracağı görüşüydü.²⁷³ Lenin emperyalizmle savaşan milli kuvvetleri tutmalıyız, emperyalistlerin çekildiği yere biz yerleşiriz, diyordu. İhtilalci Moskova'nın ilk burjuva devlet olarak Ankara'ya tanınmasının mantığı bu idi.²⁷⁴

Bolşevizm o zaman için Sovyet Rusya'nın yayılma amacına hizmet eden bir siyasi araç olarak değil, Emperyalizm karşısında Asya milletlerinin bir dayanağı, Emperyalizme alternatif ve karşı bir tez olarak görülmüştür.

²⁷¹ Suna Kili, **Türk Devrim Tarihi**, İstanbul, 1982, s.136.

²⁷² **Devrimler Ansiklopedisi**, Haz: Saadet Altay, İstanbul, 1991, s.98.

²⁷³ **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I**, Haz: Durmuş Yalçın ve diğerleri, Ankara, 2000, s.227.

²⁷⁴ Atay, **Çankaya**, s.256.

1.Bolşevizm'e Bakış

Yukarıda dile getirdiğimiz doğrultuda Hâkimiyet-i Milliye gazetesi ilk olarak Bolşevizm'den 6 numaralı sayısında (2 Şubat 1920) "Asya Tehlikesi" isimli makalesinde söz etmiştir. Bu makalede "Asya Tehlikesi" ibaresini kullanarak Avrupa'nın Bolşevizm bakış açısını ortaya koymuştur.

Avrupa'nın asırlardan beri Asya'nın kültür ve medeniyetini yok saydığı, bu köklü medeniyetin ise artık yavaş yavaş uyanmaya başladığını ve Avrupa'nın ise zafer sarhoşluğu içinde bulunmasına rağmen bu uyanıştan ürperdiği belirtilmiştir.²⁷⁵ Avrupa'nın Bolşevizm konusunda, Asya'da çıkan bütün isyan hareketlerini bolşevizme bağlama eğiliminde olduğu vurgulanmaktadır. "Kuvayı Milliye dahi kendisinden bahis olunurken, daima Bolşevizm'in öncü bir kuvveti olarak anılmaktadır."²⁷⁶ Denilerek Avrupa'nın bu genellemesine Türkiye'den somut bir örnek verilmiştir. Ve devamında Müslüman olamayan ülkelerde ise Avrupa'nın duruma farklı bakışı "Buna karşılık Bulgaristan'da bütün mahiyetiyle gelişen Sovyet idaresi hakkında gazeteler pek az endişeli görünürler. İtalya'da sosyalistler hükümet idaresini tamamen ellerinde tutukları halde gelecek namına olsun bundan bahsetmiyorlar" şeklinde ifade olunmuştur.

Hâkimiyet-i Milliye'ye göre Asya tehlikesinin Bolşevizm'le bir alakası yoktu. Zaten Bolşevizm yeni icat edilmiş bir akım değildi. "Bolşevizm teori itibariyle dünyanın her tarafında malum olan esaslardan ibarettir. Bu esasların hazırlayıcıları, Bebeuf'ten, Saint Simon'dan, Kropotkin'den, Karl Marx ve Lasalle'den itibaren Lenin ve Troçki'ye kadar dünyanın bütün ileri milletlerinde yetişen tanınmış kişilerdir. Ve bu kişileri yetiştiren milletlerin kafası sosyal demokrasiden, ılımlı sosyalizmden, kolektivizme, komünizme ve Bolşevizm'e kadar bu esasların her şeklini öğrenmiş, ezberlemiş, ya ret ya da kabul etmiştir. Dolayısıyla teori olarak Bolşevizm yeni icat edilmiş bir şey değildir... Bütün Avrupa düşünürleri bilir ki, herhangi bir usulün, herhangi bir teorinin hayata geçmesi imkânını çevrenin özel durum ve şartları hazırlar. Rusya bu şartlara sahipmiş ki orada bütün dünyanın henüz bir teori şeklinde kabul ettiği büyük sosyalizm esasları hayata geçebildi. Avrupa devletleri kendi memleketlerinde bu şartları dikkate alarak Bolşevizm'in tahribatına pekâlâ mâni olabilirler. Bunun için

²⁷⁵ "Asya Tehlikesi", **Hâkimiyet-i Milliye**, 2 Şubat 1336.

²⁷⁶ "Asya Tehlikesi", **Hâkimiyet-i Milliye**, 2 Şubat 1336; **Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi**, İstanbul, 2004, s.31.

telaşa neden mahal olduğunu anlamıyoruz. Bolşevizm Ruslardan başka hiç kimse için ne tehlike ne de bir endişe doğuramaz.”²⁷⁷ Görüldüğü gibi Hâkimiyet-i Milliye Bolşevizm’i Rusya’ya herhangi bir gücün dayattığını değil Rusya’nın kendi iç dinamiklerinin Bolşevizm’i doğurduğunu kabul etmiştir. Bu sebeple diğer ülkelerin Bolşevizm’den korkmasına gerek olmadığını belirtmiş, Rusya’nın bu ideolojiyi kimseye dayatmak gibi bir derdi olmadığını savunmuştur. Dolayısıyla Sovyet Rusya ile yakınlaşan Türkiye içinde Bolşevizm tehlikesi bulunmadığı izlenimini vermiştir.

Bununla beraber Bolşevizm’in Müslüman coğrafyada yayılışı konusunda endişeler beslendiği de görülmektedir. “Kızıl Tehlike Etrafında” isimli makalede “Kafkasya’daki durum ise Kafkas devletlerinin Bolşevizm karşısında direnecek gücü olmadığı için ilerlemesini bu devletler kendi başlarına engelleyemezler. Burada Azerbaycan siyaseti önem teşkil etmektedir. Çünkü onun siyaseti Türkistan için bir örnek oluşturacaktır.”²⁷⁸ Cümleleriyle duyulan endişe ortaya konulmuştur. Bununla birlikte Bolşevik Rusya’nın Kafkasya’da ilerlemesinden duyulan endişenin önemli bir boyutunu Ermeniler teşkil etmiştir. Kafkasya’da yayılan ve Gürcistan’ı kısa sürede kontrolü altına alan Rusya’nın ilerleyişinin yarattığı ortamdan faydalanmak isteyen Ermeniler Müslüman köylere “kudurmuş bir vahşetle”²⁷⁹ saldırmakta olduğundan, Kafkasya’nın Bolşevik çatısı altında toplanması halinde Müslümanların Ermeniler ile birlikte hareket edemeyeceğinden bir kargaşa ortamı oluşmasından kaygı duyulmuştur.

Fakat Bolşevizm’e karşı bu ihtiyatlı yaklaşım Avrupa’nın Bolşevizm’i öncelikli düşmanı olarak görmesi hasebiyle, düşmanımın düşmanı, bizim dostumuzdur anlayışıyla Bolşevizm’i bu safhada doğrudan Türkiye’ye yönelik bir tehlike olarak görmemiştir ve görmek istememiştir. Aynı makalede “Bolşevizm’in bir taraftan şarkta Türkistan üzerinden sarkarak bir şekilde yayılması, diğer taraftan garp cepheleri üzerinden Romanya’dan Bulgaristan’a, Litvanya ve Estonya cephelerinden Lehistan yoluyla Avrupa’ya yönelmesi İngiltere ve Fransa’yı tedirgin etmiş, Bolşevizm’i bir Avrupa meselesi haline getirmiştir.”²⁸⁰ Denilerek Bolşevizm’in ilerlediği coğrafya Türkiye’yi saran alanları kapsamına rağmen bu meselenin Avrupa’nın başına dert açacağı, Türkiye’ye yönelik oluşabilecek bir tehdit üzerinde bile durulmadığı

²⁷⁷ “Asya Tehlikesi”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 2 Şubat 1336; **Kurtuluş Savaşı’nın İdeolojisi**, s.32.

²⁷⁸ “Kızıl Tehlike Etrafında”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 11 Şubat 1336.

²⁷⁹ “Bolşeviklik Vaziyeti”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 3 Nisan 1336.

²⁸⁰ “Kızıl Tehlike Etrafında”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 11 Şubat 1336.

görülmektedir. Aynı ilerleyiş Avrupa coğrafyasında uyanan Asya'nın bir ilerleyişi olarak görülmüştür. Hâkimiyet-i Milliye bu dönemde İsveç ve Norveç'te sosyalizm esaslarının hükümet programlarına dâhil edildiğini, batıda mühim bir inkılâbın biltevkif ilerlemekte olduğunu ve artık fikir akımlarının hiçbir kuvvetle engellenemeyeceğini belirterek²⁸¹ Bolşevizm'i adeta Avrupa'yı da yavaş yavaş saran çağın bir gereği gibi görmüştür.

Avrupa Bolşevizm'in ilerleyişi karşısında telaşa düşmüştür. Eski azametli Rus generallerini de bünyesine katan Kızıl Ordu Avrupa ile olan ilişkisinde sadece savaş gücünü ortaya koymamış İngiltere ve Fransa tarafından parçalanmaya çalışılan Almanya ile dostane ilişkiler içine girmiştir.²⁸² Lehistan engelini de aşan Bolşeviklerin önündeki sıradaki güç olan Almanya ile bu dostane ilişkilerin ardındaki neden Versay antlaşması ile eli ayağı bağlanan Almanya'nın başındaki Kayzer devrilmiş ve onun yerine Sosyalist Parti'nin iktidara gelmiş olmasıdır. Ve Almanya'daki bu Sosyalistler Bolşevikler ve Leninizm'in savunucuları olmalarıdır.²⁸³ Avrupa bu durumda iken İslâm dünyası açısından "Bolşevikler faaliyetlerini yalnız Asya'da münhasır bırakmıyorlar. Bütün İslâm mahafiline işlemiş olmak için Afrika müstemlekatına da el atmışlardır. Asya'da İngiliz sermayesine indirilen darbe, Afrika'da da Fransız sermaye ve hâkimiyetine tevcih edilmiş olacaktır. Fas ve Cezayir'de Bolşevikler tarafından yeni istihlas mücahedesine muavenet olunmaktadır."²⁸⁴ Bolşevizm'in İslâm âlemi üzerindeki bu hâkimiyet kurma çabası Hâkimiyet-i Milliye tarafından emperyalizmin tüm kalelerine bir saldırı olarak değerlendirildiğini görmekteyiz. O derecede ki Bolşevizm'in ilerleyişinin ortaya çıkardığı manzara "Vaziyeti umumiyenin bu şeklini yaklaşımakta olan bahar mevsiminin, geçmekte olan kış esnasında vücuda getirilen azim muvaffakiyetleri kalebiyle aldırmayacak büyük hadisata namzet olduğunu göstermektedir. Avrupa emperyalizmi makul, adil ve mantıki bir siyasetle ric'at edemezse, ba husus Türkiye misal-i hassa sui tefhimler tevellüt edecek ve kabiliyet-i umumiye ve tatbikinden mahrum kalacak şekillerde zuhur ederse Asya tehlikesi hat bir dereceye intikal etmiş olacaktır." diyerek betimlenmiş bu manzaranın Türkiye açısından değerlendirmesini ise "Hindistan'ın Türkiye şerait-i sulhiyesiyle derece-i alakası bütün

²⁸¹ "Bolşeviklik Vaziyeti", **Hâkimiyet-i Milliye**, 3 Nisan 1336.

²⁸² "Bolşeviklik ve Vaziyet-i Umumiye", **Hâkimiyet-i Milliye**, 14 Mart 1336.

²⁸³ Başkurdu Şerif, "Bolşevikler ve Almanya'da Vaziyet", **Hâkimiyet-i Milliye**, 19 Ağustos 1336.

²⁸⁴ "Bolşeviklik ve Vaziyet-i Umumiye", **Hâkimiyet-i Milliye**, 14 Mart 1336.

Müslüman âleminin makam-ı hilâfet ve saltanat-ı rabıta-i sulhiyesi artık kâfi derecede anlaşılmiş olsa gerekir”²⁸⁵ şeklinde ifade ederek Bolşevizm’in Müslüman dünyasını emperyalizm esaretinden kurtarması halinde Müslümanlar üzerinde hilâfetin tekrar etkili olabileceğini ima etmiştir.

Hâkimiyet-i Milliye’ye göre meselenin özü Asya’da milliyet ve bağımsızlık hırısıdır. Bu gerçek ne ile gizlenmeye çalışılırsa çalışsın örtülemez. Bolşevizm ile beraber Türkiye’de Turanizm ve Panislamizm gibi akımlar oluşmuştur. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Turanizm “Bir nevi emperyalizm olmak itibariyle Türkiye’de bir hayalden ibarettir”²⁸⁶ Panislamizm ise “buna bir meslek ve gaye şeklinde yürümeye lüzum yoktur. İslâmiyet bütün insanlar arasında kuvvetli bir imana dayalı genel bir kardeşlik tesis etmiştir. Bu genel kardeşlik birbirine yardım ve bilhassa Hilâfet makamına pek fedakârca bağlılığı gerektirmekle beraber, hiçbir zaman bir siyasi birlik ve emperyalizm şekline dönüşmemiştir.” Şeklinde emperyalizmin karşısında duracak bir siyasi güç olarak değerlendirilmemiştir. Dolayısıyla Yeni Türkiye’nin bu iki akımı kurtarıcı olarak görmediğini ortaya koymuştur.

Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Bolşevizm çağın bir gereğidir. Hâkimiyet-i Milliye’nin Bolşevizm’i çağın gereği olarak görmesinin sebebi dünya kuvvetlerinin sağ ve sol olarak ikiye ayrılarak birbirleriyle mücadele etmesindedir. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre bu mücadele belki asırlarca sürecektir ama sonuçta büyük bir inkılâp ortaya çıkacaktır. Türkiye Devleti milletlerarası ilişkilerin dışında ve uzayda asılı bir varlık olmadığı için kendine bir yön tayin etmek durumundadır. Bu görüş ile Hâkimiyet-i Milliye neden Bolşevik yanlısı bir anlayış benimsediğini bunun bir taraftarlık değil şartların gereği olduğunu savunmuştur.²⁸⁷ Bu yön tayin meselesini ülkenin yapmak durumunda olduğunu belirten Hâkimiyet-i Milliye sağ mı sol mu? Sorusunun yanıtını “Her halde sağ değil. Çünkü insanlar fikirleriyle, siyasetleriyle, ilimleriyle devamlı olarak aksi istikameti takip ediyorlar. Umumi Harp’in yarattığı büyük sarsıntıdan sonra, büsbütün gevşedi. Ve sola doğru, bazı memleketler seri ve hamleli, bazı memleketler de yavaş bir yürüyüş başladı. Bütün milletlerin, bu birlikte yürüyüşe ayak uydurup ilerledikleri bir zamanda, biz gerici düşüncelerle yerimizde sayacak olursak, Avrupa, Asya ve Amerika milletlerini bir gün, ancak tarih öncesi

²⁸⁵ “Bolşeviklik ve Vaziyet-i Umumiye”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 14 Mart 1336.

²⁸⁶ “Asya Tehlikesi”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 2 Şubat 1336.

²⁸⁷ Hüseyin Ragıp (Baydur), “Sağdan Sola Doğru”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 6 Mart 1921.

zamanlardan seyreden insanlar haline geleceğiz. Asrın zihniyeti, evrim ihtiyatıyla değil, fakat ihtilal süratiyle değişmektedir.”²⁸⁸ Şeklinde vermiştir.

2.Bolşevizm ve Türkiye

“Bolşevik ordularının taarruzları mütemadiyen ilerliyor. Romanya’dan muhaceret her gün artıyor. Romanya seferberlik ilan ediyor. Bulgaristan’da Rusya’ya gitmek isteyen Komünistler tevkif ediliyor. Yunanistan’ın umumi seferberlik ilan ettiğinden veya edeceğinden söz ediliyor. İngiltere ve Fransa’nın sefaret heyetleri Varşova’yı terk ediyor...

Bu malumat göstermektedir ki; Bolşeviklik Merkezi Avrupa’ya ayak basmış Rusya’da, Kafkasya’da, Balkanlar’da olduğu gibi Merkezi Avrupa’da da ilerlemek ve yerleşmek istemektedir”²⁸⁹ diyen Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Türkiye’nin bu yeni durum karşısındaki etkileşimleri ne yönde olacaktı. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Bolşevizm’in Türkiye açısından değerlendirirsek; Doğu siyasetinin temel ögesi olarak Bolşevizm’i görürüz. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre “Şark siyasetinin en önemlisi Bolşeviklerle olan ilişkimizdir. Bolşevikler de bizim gibi emperyalizm belasıyla mücadele etmektedirler. Bu amaçla Lehistan’a doğru ilerlemişler, Avrupa’yı tehdit etmektedirler.”²⁹⁰ Doğu siyasetini yegâne belirleyicisi olarak görülen Bolşevizm ile emperyalizm düşmanlığı çatısı altında buluşan Türkiye bu dönemde en büyük düşmanı olarak emperyalizmi görmektedir. “En büyük düşmanımız ne şu millet ne de bu millet falan değildir. Bütün dünyaya hâkim olan kapitalizm ve onun çocuğu olan emperyalizmdir”²⁹¹ ifadesinin yanı sıra “Şarkın iki komşusu artık ittifak halindedir. Asırlar boyu komşu olduğumuz Rus milleti ile devamlı bir mücadele içinde olduk. Bu mücadeleler o dönemlerde iki tarafın izlediği siyasetin sonucu olarak yaşandı.” Cümleleriyle de ittifakın sağlamlığı Hâkimiyet-i Milliye’de açıkça ortaya konulmuştur.

Bu ortak emperyalizm düşmanlığı paydasında birleşilen Bolşevikler ile olan ilişkiye Hâkimiyet-i Milliye’nin ihtiyatlı yaklaşımı bu coşkulu dostane ilişkilerin başladığı dönemde dahi kendini göstermiştir. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre “Aynı amacı paylaştık ta Bolşevikler ve bizim ayrılan noktalarımız vardır. Onlarla aynı olmaya

²⁸⁸ Hüseyin Ragıp (Baydur), “Sağdan Sola Doğru”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 6 Mart 1921.

²⁸⁹ “Merkezi Avrupa”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 13 Ağustos, 1336.

²⁹⁰ “Şark Siyasetimiz”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 19 Ağustos 1336.

²⁹¹ “En Büyük Düşman”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 20 Temmuz 1336.

çalışırsak kendi dinimiz ve milletimize kötülük etmiş oluruz.” Denilerek Ruslarla ittifak yaparken onlara benzemek zorunda olmadığımız söylenmiştir. Ortak düşmana karşı Rus ve Türk Milleti yan yana çarpışırsa başarılı olacağı, birbirlerine desteğin birbirine benzemek ve aynı olmak anlamlarına gelmeyeceği üzerinde durulmuştur.²⁹²

Bu doğrultuda Hâkimiyet-i Milliye, Türkiye’de Bolşevizm’i uygulama sahasına sokma düşüncesi taşıyanlara uyarısını şu şekilde dile getirmiştir:

“Rusya’da kanlı bir İnkılâp olan Bolşevizm’i Türkiye’de aynı yollarla tanzim etmek isteyenler vardır. Ancak bu kişiler önce onu iyi anlamalıdır...”

Türkiye’de Rusya’daki gibi ilmi ve aydın bir edebiyat oluşmamıştır. Milli bir edebiyat bile yeni yeni oluşmaya başlamıştır. Rusya’da Çarlık saltanatının yanında yer alan aydın kesimi Bolşevizm’i desteklemiştir. Bizde bu derece filozoflar mevcut bulunmamaktadır. Bu derece kanlı bir şekilde birbirini katledecek yapıda halk bulunmamaktadır.

Bu sebeplerden dolayı Türkiye’de uygulanmak istenen Bolşevizm halkımızın yapısı dolayısıyla aynı yollarla uygulanamaz. Körü körüne taklitçilik fenadır bilhassa İnkılâpçılıkta!”²⁹³

Aynı düşmana karşı savaştığını belirttiği Rus ve Türk ordularını da kesin çizgilerle ayırmış “Milli Ordu – Kızıl Ordu” şeklinde adlandırmıştır. “Avrupa emperyalimizminin Küçük Asya (Türkiye) ve Büyük Asya (Rusya) üzerindeki emelerine karşı Kızıl Ordu Rusya’da mücadele ederken Milli Ordu da Anadolu’da mücadele vermiş ve kan dökmüştür... Kızıl Ordu, Sovyet Rusya’yı harben ve siyaseten boğmak isteyen emperyalistlere mücadele açtı. Milli Ordu da emperyalistlerin doğrudan doğruya ve aracısız olarak Anadolu’yu suikasta gelen ordularıyla harp etti. Her iki ordu Kapitalist Avrupa’nın Asya’daki iştahını söndürmek için kan döküyor. Bununla birlikte iki ordunun davasında ruhunda ve emelinde birlik vardır.”²⁹⁴ Türk ordusunun Rus ordusuyla amaç birliği yapması vurgulanırken bile Türkiye’nin Milli Ordu vasfının üzerinde durulmuş. Rus ordusunun karma yapısından dolayı türk ordusundan farklı olduğu belirtilmiştir.

Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Bolşevizm Rusya’nın kendi iç dinamiklerinden dolayı Avrupa’da daha bir teori halindeyken, Rusya’da gerçekleşmiştir. Türkiye’nin ise

²⁹² “Türk Bolşevik İttifakı”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 5 Teşrin-i Evvel 1336.

²⁹³ “Rus Bolşevizm’i ve Türk Komünizmi”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 16 Teşrin-i Evvel 1336.

²⁹⁴ Hüseyin Ragıp Baydur, “Milli Ordu – Kızıl Ordu”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 14 Şubat 1921.

gerek toplumsal yapısından gerekse dinin büyük bir bölümünü kapsadığı kültüründen dolayı Bolşevizm'in Rusya'daki gibi uygulama sahası bulacağı bir zemin bulunmamaktadır. Hâkimiyet-i Milliye çağdaşlaşma yönünde hiçbir zaman taklitçi olmamıştır. Bolşevizm'i taklit etmeyeceğini söylediği gibi Avrupa'nın da çağdaşlaşma ve uygarlık modelini alırken bile emperyalizm öğelerinin ayıklanmasını vurgulamıştır. Bunun en önemli kanıtı Hâkimiyet-i Milliye'de yayınlanan "Cereyanlar" isimli makaledir. Bu makalede "Hâkimiyet-i Milliye bu cereyanlar arasında en ileri gidenin önünde bulunmayı yahut açık bir ifade ile dünyanın sade manzarası değil, hatta temellerini de değiştirmeye doğru giden komünizm hareketine icap ederse azami programın dahi savunucusu olmayı bugün değil, çoktan beri mesleğine kaydetmiş bulunuyor. Hâkimiyet-i Milliye Tanzimatçı ruhu taklit bir Komünizm değil, Türk ve Anadolu toplumsal bünyesinin istediği hakiki ve verimli bir Komünizm savunuculuğunu yapmayı, Türkiye'yi hakiki bir selamete çıkarmak işinin esası ve temeli sayar. İşte bunu söyledikten sonra bu cereyanları dikkatle inceleyebiliriz."²⁹⁵ Diyerek bu Bolşevik hareketlerinin gazetede geniş yer almasının yanlış anlamalara yol açmasını önlemek istemiştir. O bahsi geçen 9 Ekim 1336(1920) tarihli bu makalesinde Bolşevizm'in ilerleyişini vermeden önce bu açıklamayı yapmayı uygun görmüştür. Böylece Hâkimiyet-i Milliye'nin körü körüne bir Bolşevizm taraftarı olmadığı anlatılmaya çalışılmıştır.

Hâkimiyet-i Milliye komünizmin Türkiye'ye uygulanabilirliği konusunda "Cereyanlar" isimli makalesinde kendi ismini de zikrederek Hâkimiyet-i Milliye'nin Komünizm hareketini Anadolu halkına dâhili ve harici, az olsun sükûn ve rahat verecek azizi ve kutsal saydığı bir değişim olduğunu söylemiştir. O Millet'in işlerinde kendi kendine ve yalnız kendi hâkimiyeti altında, kendi iyiliği için kendi selâmeti ve bağımsızlığına hâkim olmasını istemektedir. Hâkimiyet-i Milliye'ye göre bu amacı en iyi şekilde temin edecek araçlardan en iyisi Komünizmdir. Ve bu yüzden Hâkimiyet-i Milliye onun en hararetle savunucusudur.²⁹⁶ Bu hararetle taraftarlıktan sonra; "Ancak tıp doktorlarının olduğu kadar, toplumbilim doktorlarının da kabul ettikleri bir hakikat vardır ki, her ilaç her bünyede aynı tesiri yapamaz veyahut her ilaç aynı tarzda ve aynı miktarda verilmek suretiyle kullanılamaz Dolayısıyla Anadolu'nun toplumsal bünyesinde bu kuvvetli ilacı kullanmak isteyenler, evvela ciddi tetkikler ve tecrübeler

²⁹⁵ "Cereyanlar", **Hâkimiyet-i Milliye**,9 Ekim 1336; **Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi**, s.92.

²⁹⁶ "Cereyanlar", **Hâkimiyet-i Milliye**,9 Ekim 1336; **Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi**, s.94.

yapmak mecburiyetinde bulunulduğunu inkâr ederlerse, ilim ve fen hakikatleri aleyhinde yürümüş sayılırlar.”²⁹⁷ Diyerek Türkiye’ye uygulanması konusundaki ihtiyatlı tavrını sürdürmüştür. Çünkü Bolşevizm teoriden çıkıp uygulama alanına girdiğinde akla hemen Rusya’daki kanlı uygulamalar gelmekteydi. Zaten Hâkimiyet-i Milliye Türk toplumunun kanlı bir devrimin iç dinamiklerine sahip bulunmadığını söylemişti.²⁹⁸

Bu sebeplerden dolayı Hâkimiyet-i Milliye “Mutlaka tecrübeye dayanan bir ilerleme, gelişme taraftarı olduğu için, şimdiye kadar buna çok ehemmiyet vermiştir. Gittiği ve sade bizim değil bütün dünyanın da gittiği yol aynı yoldur. Bu yolu inkâr etmenin, o yoldan gitmekteki sonsuz faydaları tanımamanın körlük olacağı muhakkaktır. Ancak bu kadar müşkülât içinde ve harici tehlikelerin en müthişleriyle kuşatılmış bulunan bir toplumsal bünye üzerinde doktorluk yapmak mecburiyetinde bulunmaktır ki, bizi şimdiye kadar düşündürmeye sevk etmişti. Düşünmek, tereddütten değil en iyi şekilde hareket çaresini aramaktan ileri geliyordu. Bugünkü cereyanlar artık bu kadar düşünmeyi kâfi buluyorsa, Hâkimiyet’e ancak bundan memnun olmak düşer.”²⁹⁹ Böylece Hâkimiyet-i Milliye Bolşevizm taraftarlığının yanlış anlanmasından korkusunu dile getirmiş. Misyonunun toplumu bütün dünyayı etkileyen, etkilerinden kaçmanın imkânsız olduğu bu oluşum karşısında uyarmak ve uyandırmaktan öteye geçmesi halinde buna nokta koyacağını da ima etmiş bulunuyordu. Çünkü Türk – Sovyet ilişkileri sonucu doğan ortamda Ankara’da, komünizmin çok iyi karşılandığı bir hava esmeye ve her ne pahasına olursa olsun Sovyetlerle anlaşmaların ve uyuşmanın tek çıkar yol olduğu savunulmaya başlamıştı. Gerek mecliste, gerekse Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde çıkan yazılarda bu hava görülmekteydi.³⁰⁰ Hâkimiyet-i Milliye bu yüzden ihtiyatını korumuştur. Zaten Mustafa Kemal Atatürk’ün Milli Mücadele kazanıldıktan sonra Bolşevizm’i Türkiye’de uygulamak istemeyişi Hâkimiyet-i Milliye’nin Bolşevik yanlısı politikasının şartlar nedeniyle olduğunun bir kanıtıdır. Komünizme doğru kayışın nedeni Sevr antlaşması ile milletçe yaşantımıza son verilmesidir. İnönü ve Sakarya’da ordularımız yenilseydi Mustafa Kemal Paşa’nın bu yolu seçmesi zorunlu olabilirdi. Hatta resmi olarak Sovyet tipi bir anayasanın basıldığı, sonradan da yok edildiği bilinmektedir. Dr. Rıza Nur ise Bolşevikliği ilan etme konusunun Mustafa

²⁹⁷ “Cereyanlar”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 9 Ekim 1336; **Kurtuluş Savaşı’nın İdeolojisi**, s.94,95.

²⁹⁸ “Rus Bolşevizm’i ve Türk Komünizmi”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 16 Teşrin-i Evvel 1336.

²⁹⁹ “Cereyanlar”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 9 Teşrin-i Evvel 1336; **Kurtuluş Savaşı’nın İdeolojisi**, s.95.

³⁰⁰ Mustafa Yılmaz, **Milli Mücadele’de Yeşil Ordu**, Ankara, 1987, s. 38.

Kemal Paşa tarafından Vekiller Heyeti'ne getirildiğini iddia etmektedir. Ancak özetle söylenebilir ki; Mustafa Kemal Paşa için önemli olan sosyal rejim konusu değil, Milli Kurtuluş Savaş'ımızın zaferiydi.³⁰¹

Milli Mücadele yıllarında Bolşevizm'in etkisini ittihatçıların sol kanadı, Yeşil Ordu, Halk Zümresi, resmi ve gizli Komünist partileri ile Halk İştirakiyyun Fırkası'nın faaliyetleri ile gösterdiği bilinmektedir. İttihatçıların "Müslüman dünyasında Komünist devrimini örnek edinecek bir Sosyalist devrim yapmalıyız" idealiyle oluşturdukları Yeşil Ordu Cemiyeti, Mustafa Kemal Paşa tarafından önce faydalı olur diye desteklenmiştir. Ancak sonrasında Çerkes Ethem'in kontrolüne geçmesiyle durum tehlike gösterince Yeşil Ordu Cemiyeti hayli güçlkle dağıtılmak zorunda kalmıştır.³⁰² Bir yandan Osmanlı Devleti'nin çöküşü, yenilgi, umutsuzluk ve öte yandan yeni bir düzenin doğuşu, Bolşevizm'e umut bağlanmasına sebep oluşturmuştur. Bu bahsi geçen kuruluşların ve Bakü üzerinden Mustafa Suphi'nin Bolşevizm'i yayma çabaları Türkiye'de sınırlı etki yapmıştır. Mustafa Kemal Paşa, bu ortam içinde yardımına ihtiyaç duyulan Sovyet Rusya ile ilişkilerini sınırlı tutmayı ve yakın ilişkiye girmemeyi dikkate değer bir maharetle başarmıştır.³⁰³ Zaten İstiklâl Savaşı boyunca Atatürk, Kurtuluş Hareketi'ni Sovyetlerin gözlüğü ile görmediğini anlatmış, Aralık 1922'de kendisini ziyaret eden Petit Parisien muhabirine verdiği beyanatta şöyle demiştir: "Biz ne bolşevimiz, ne de komünist; ne biri, ne diğeri olamayız. Türkler milliyetperver ve dinlerine hürmetkâr bir millettir. Bizim hükümet şeklimiz tam bir demokrat hükümetidir. Ve lisanımızda bu hükümet "halk hükümeti" diye yâd edilir." Daha sonraki süreçte de Cumhuriyet'in 10. yıldönümüne doğru 1932'de, Atatürk komünist rejimi dünya ve insanlık için korkunç bir tehlike olarak görmüş ve Amerikalı General Mac Arthur'a Stalin emperyalizminin çizgilerini belirtmiştir.³⁰⁴

B.Hilâfet

Hilâfet makamı 1876 anayasasında yeryüzündeki bütün Müslümanların koruyucusu olarak belirlendikten sonraki süreçte Son padişahın İngilizlerle işbirliği yapması üzerine saltanat makamı ile ayrılmıştır. 1 Kasım 1922'de Büyük Millet Meclisi saltanatu kaldırırken, 4 Kasım 1922'de de Vahdettin'in istememesine rağmen Tefvik

³⁰¹ Rasih Nuri İleri, **Atatürk ve Komünizm**, İstanbul, 1970, s.14.

³⁰² Atay, **Çankaya**, s.255.

³⁰³ **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I**, s.229.

³⁰⁴ İsmet Giritli, "Atatürk ve Halkçılık", **A.A.M.D.**, C.7, Sayı:20, Ankara, 1991, s.182.

Paşa'nın son Osmanlı kabinesi de istifa ederek, tarih sahnesinden çekilmiştir. Son padişah Vahdettin'in 17 Kasım 1922'de ülkeyi terk etmesinden sonra yerine Halife olarak atanan Sultan Aziz'in oğlu ve Vahidettin'in yeğeni olan Abdülmecit Efendi de dini siyasete karıştırma eğilimi göstermiştir.³⁰⁵

1 Kasım 1922 – 3 Mart 1924 tarihleri arasında Türkiye'de saltanatsız bir hilafet sürdürülmüştür. Bu kurumun 16 aylık ömrü sırasında niteliğinin ne olduğu bir muhalefet temeli yarattığı gibi, kaldırılması süreci de kısa ve uzun vadede bazı muhalefet akımlarının oluşmasına yol açmıştır.³⁰⁶ T.B.M.M. 3 Mart 1924 tarihli, Hilâfet'in İlgasına ve Hanedanı Osmanîye'nin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Hariciyesine Çıkarılmasına Dair Kanunla, Osmanlı monarşisinin son dayanağı dini müessese de ortadan kaldırılmış ve yeni Türkiye demokratik ve lâik gelişme yolunda son ve önemli bir adım daha atmıştır.³⁰⁷ Bu sürecin Milli Mücadele esnasındaki Hâkimiyet-i Milliye'deki yansımalarına eğilmek gerekir.

1. İstanbul'un İşgali ve Hilâfet Makamı

Hâkimiyet-i Milliye'de Hilâfet makamına yönelik yazıların yoğunlaştığı dönem İstanbul'un 16 Mart 1920 tarihinde İtilâf Devletleri'nce resmen işgal edilmesinden³⁰⁸ sonrasına rastlamaktadır. İşgalden iki gün sonra 18 Mart 1920 tarihinde Hâkimiyet-i Milliye'de Mustafa Kemal'in Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyeti-Temsiliyesi namına imzaladığı 17 Mart 1920'de yazılan "Âlem-i İslâm'a Beyanname" yer almıştır.

Bu beyannamede mukaddes Hilâfet makamının bulunduğu İstanbul ve Meclis-i Mebusan'ın resmen işgal edildiği, Kuzey Afrika, Arabistan, Hindîçin, Azerbaycan ve tüm Cenup Kafkasya için bütün İslâm Âlemi için İstanbul'un öneminden bahis edilmiştir. Ve İstanbul'un İslâm dünyasındaki manevi değerinin bünyesinde barındırdığı Hilâfet makamı nedeniyle taşıdığı kutsiyet üzerinde durulmuştur. Müslüman ülkelere uyarı niteliğinde olan bu beyanname Hilâfet makamının ele geçirildiğini duyurduktan

³⁰⁵ Herbert W. Duda, **Hilâfetten Cumhuriyete Geçiş**, Ankara, 1989, s.140; İbrahim Agâh Çubukçu, "Halifelik, Din ve Lâiklik", **A.A.M.D.**, C.6, Sayı: 17, Ankara, 1990, s.301,302; Turgut Özakman, **Vahidettin, M. Kemal ve Milli Mücadele**, İstanbul, 1997, s.61.

³⁰⁶ Mete Tunçay, **Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek-Parti Yönetimi'nin Kurulması**, İstanbul, 1999, s.70; Yücel Özkaya, "Türk Basınında Cumhuriyetin İlanının Öncesi ve Sonrası", **Atatürk Yolu**, C.2, Sayı: 11, Ankara, 1993, s.279.

³⁰⁷ Hamza Eroğlu, **Atatürk ve Cumhuriyet**, Ankara, 1998, s.110.

³⁰⁸ Kocatürk, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi**, s.141.

sonra İtilâf Devletleri'nin amacının Hilâfet makamını kontrol ederek, bütün İslâm âleminin direnişini kırarak işgalleri kolaylaştırmak ve İstanbul'un işgalinin Müslüman milletlerin ortak acısı ve felaketi olduğunu, bu felaketin Müslümanların tamamına yönelik bir işgal olduğu "Ehli Salib (Haçlılar)'in bu son sefil hamlesinin bütün Müslüman kardeşlerimizin vicdanında da aynı tepkiyi, mukavemeti ve galeyani uyandıracığından emin olarak Cenabı-ı Hakk'ın mukaddes savaşımızda cümlemize ilahi yardımını niyaz eyeriz" cümleleriyle ifade edilerek beyannameye son verilmiştir.³⁰⁹

Hâkimiyet-i Milliye İstanbul'un işgali sırasında ve sonrasında Saltanat ve Hilâfet'in içinde bulunduğu tehlikeleri ortaya koymaya çalışmıştır. Ona göre "mütarekeden sonra ülkeye giren düşmanların hal ve hareketleri göstermiştir ki, Dünya Savaşı bütün şiddetiyle devam etmektedir."³¹⁰ İtilaf Devletleri'nin ve bunlara güvenerek hükümler olmak isteyen memleket hainlerinin aylardan beri tasavvur edip muavaf olamadıkları tecavüz, nihayet Avrupa efkârı umumiyesine aks ettirilen iftiraların ve Avrupa'nın barış istiyormuş gibi gösterilmesinin oluşturduğu ortamdan istifade ederek İstanbul'u işgal ettiklerini savunan Hâkimiyet-i Milliye Osmanlı Devleti'nin başına asırlardan beri birçok felaketin geldiğini, ancak bu sefer ülke içinde de hiç olmadığı kadar hainin bulunduğunu belirtmiştir.³¹¹ Hâkimiyet-i Milliye'ye göre; İngilizlerin amacı bütün Müslümanlara yönelik yok etme çabasıdır. İstanbul'un işgali bunu kanıtlamıştır. İstanbul'un işgaline bütün Anadolu basını tepki göstermiştir... Bütün Osmanlılığa ve Müslümanlığa açılan bu savaşta Millet'in birlik olup yapacağı iki seçenek kalmıştır. Ya Hayat! Ya Ölüm! En birinci hedefimiz Saltanat ve Hilâfet'i kurtarmak olmalıdır. Bütün İslâm âleminin maddi ve manevi lideri olan milletimiz bunu gerçekleştirecek güçtedir. "Düşman esareti altına düşen Hilâfet ve Saltanat'ı kurtarmak, bizim en kutsi ve bugün için en büyük vazifemizi teşkil ediyor. Bir vazife ki, başarıyla yerine getirilmesinde, bütün cihanın ve bilhassa bütün İslâm âleminin maddi, manevi kati desteğine mazhar olmakla da müjdelenmiş bulunuyoruz. Selamet ve kurtuluş, azim ve sebatındır."³¹² Görüldüğü gibi Hâkimiyet-i Milliye bu dönemde Saltanat ve Hilâfet yanlısı bir çizgidedir. Milli birliğin sağlanması için toplumu harekete geçirecek dinamikler kullanılmaya çalışılmıştır.

³⁰⁹ Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi Namına Mustafa Kemal, "Âlem-i İslâm'a Beyanname", **Hâkimiyet-i Milliye**, 18 Mart 1336.

³¹⁰ "Cihan İnkılâbı", **Hâkimiyet-i Milliye**, 17 Nisan 1336.

³¹¹ "Makarr-ı Hilâfet'in İşgali", **Hâkimiyet-i Milliye**, 23 Mart 1336.

³¹² "Cihan İnkılâbı", **Hâkimiyet-i Milliye**, 17 Nisan 1336.

Mustafa Kemal Paşa İslâmcılık faktörünü Milli Mücadele boyunca bir etken olarak kullanmıştır. Batının güçlü emperyalist devletlerine karşı verdiği mücadelesinde dayandığı yer İslâm dünyası olmuştur. Zaten şartlar içinde başka bir dayanak noktası düşünmek olası değildir. Mustafa Kemal Paşa'nın bu etkeni kullanmasında, Türkiye'nin o zamanki sosyo-politik durumu da tesirli olmuştur. Yeni Türkiye Devleti'nin kuruluşu yolunda büyük bir adımı teşkil eden Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplanması için yayınladığı 19 Mart 1920 tarihli bildirisinde “Nihayet bugün, İstanbul’u zorla işgal etmek suretiyle, Osmanlı Devleti’nin yedi yüz yıllık hayat ve hâkimiyetine son verildi. Yani, bugün Türk milleti, medeni kabiliyetinin, yaşama ve bağımsız kalma hakkının ve bütün bir geleceğinin savunulmasına çağrıldı. İnsanlık dünyasının takdirlerini kazanmak ve İslâm dünyasının kurtuluş emellerini gerçekleştirmek, Hilâfet makamının yabancı etkilerden kurtarılmasına ve milli bağımsızlığın şanlı geçmişimize yaraşır bir imanla savunulup kazanılmasına bağlıdır. Vatanımızı ve istiklâlimizi kurtarmak için giriştiğimiz kutsal mücadelede Tanrı’nın yardım ve koruculuğu bizimledir.”³¹³ denilmek suretiyle Milli Mücadele hareketinin Halife’ye bir isyan olmadığını aksine onu kurtarmak amacına hizmet ettiğini ilan etmiştir.

Bu dönemde değindiğimiz gibi Hâkimiyet-i Milliye’nin duruşu Hilâfet’in önemini her fırsatta dile getiren onu birleştirici bir unsur olarak gören bir şekildedir. Bizzat Mustafa Kemal Paşa tarafından yazılan 1 Mayıs 1920 tarihli bir makalede Osmanlı Devleti’nin temelini Anadolu olduğu söylenerek, Anadolu halkının Halife Efendimize düşman gibi gösterildiği oysa fetihlerde Anadolu halkının her şeyini ortaya koyduğu vurgulanmıştır. Anadolu halkının Halife’ye bağlılığının sonsuz olduğu dile getirilen yazıda Ankara’da oluşturulan Meclis’inde bu halk gibi Halife’ye tam bir sadakatle bağlı bulunduğu söylenmiştir.³¹⁴ Gazi Mustafa Kemal yedi yıl sonra bu dönemki Padişah ve Halife yanlısı politikanın nedenini “Millet ve ordu, Padişah ve Halifenin hainliğinden habersiz olduğu gibi, o makama ve o makamda bulunanlara karşı, yüz yılların kökleştirdiği din ve gelenek bağları ile boyun eğiyor ve sadık millet ve ordu kurtuluş çaresini düşünürken, dedelerinden miras kalan bu alışkanlığın etkisi ile kendisinden önce yüce Hilafet ve Saltanat makamının kurtarılması ve korunmasını

³¹³ Nutuk, s.286,287.

³¹⁴ Mustafa Kemal, “Zişan Halifemiz Efendimize Milletın Sadakati”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 1 Mayıs 1336.

düşünüyor, Halifesiz ve Padişahsız kurtuluşun manasını anlama istinadında değil...»³¹⁵
Demek suretiyle açıklamıştır.

Hâkimiyet-i Milliye’de Hilâfet konusu İstanbul’un işgali boyutuyla verildikten sonra İslâm dünyası merkezli olarak ele alınmıştır. Bunu ayrıntılı olarak aşağıda ele aldığımız için Milli Mücadele sonrasındaki görüşlerine ana hatlarıyla değinirsek; Bu dönemde halife kelimesinin islamiyetten önce de Arabistan’da kullanıldığı, ardından gelen anlamında devlet başkanlarına halife denildiği anlatılmıştır. Halifeyi ancak halkın seçebileceği ve bu sebeple halifelik görevini meclisin zaten en iyi şekilde yaptığı ve yapacağı vurgulanmıştır.³¹⁶ Ayrıca İslamiyet’in yapısı itibariyle sosyal ve siyasi hayatın her alanına dair hükümler içerdiği belirtilmiştir. Bu sebeple gerek Kuran’da gerek hadislerde devletin nasıl olması gerektiğine dair hükümler bulunduğu, ancak bu hükümlere bakıldığında yönetimin adil, hoşgörülü ve eşit davranması gerektiği ve bu şekil dışındaki yönetimlerin yasaklandığı anlatılmıştır.³¹⁷ Görüldüğü gibi bu dönemde daha çok bilimsel makaleyi anımsatan yazılarla İslâmiyet’in siyaset itibariyle halk hâkimiyetini esas alan bir anlayış olduğu³¹⁸ üzerinde durulmuştur.

2.Hilâfet ve İslâm Dünyası

Hâkimiyet-i Milliye’de İslâm etkeninin Milli Mücadele’ye yönelik milletlerarası dayanışmaya güç katması açısından önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Ayrıca Türkiye’yi aralarında paylaşmaya azmeden Büyük Güçler’in Hıristiyan, kurbanlarının ise Müslüman oluşu, Büyük çoğunluğu Milli Mücadele’nin düşmanları olan sömürgeci devletlerin tebaası olan Müslüman milletlerde idarecilere karşı infial, Türklere karşı da sempati uyandırmıştır. Zaten İslâmcılığın sömürgecilerce istismar edilmesini engellemek için Mustafa Kemal Paşa, İslâm’ın “Müslüman milletler tarafından kendi hudutları ve milliyetleri dâhilinde nail-i istiklâl olmak davasından ibaret bulunduğunu” hatırlamaları gerektiğini belirtmiştir. Nitekim Hâkimiyet-i Milliye Pan-İslamizm açıklanırken, bu “uhuvvet-i umumiyenin hiçbir zaman emperyalizm şekline münkalib

³¹⁵ Naşit Hakkı Uluğ, **Halifelğin Sonu**, İstanbul, 1975, s.21.

³¹⁶ Muş Mebusu Hoca İlyas Sami, “İslam’da Hilâfet”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 19 Kanun-ı Sani 1923.

³¹⁷ Antalya Mebusu Rasih, “İslam’da Hâkimiyet ve Tesis-i Hükümet”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 17 Kanun-ı Sani 1923.

³¹⁸ Kütahya Mebusu Besim Atalay, “İslam’da Halk Hâkimiyeti”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 19 Nisan 1923.

olmadığını kaydetmiştir. Asıl mesele milliyet ve hırs-ı istiklâldir.”³¹⁹ Hâkimiyet-i Milliye’de Türkiye ve İslâm âleminin ilişkisi şöyle yorumlanmıştır:

“Bu Avrupa ricâlinin ve bazı kozmopolit münevverlerimizin zannettikleri gibi suni ve zahiri bir nümayişten, bir karabet-i maneviyenin tevlit ettiği vazife-i insaniyeden ibaret değildir. Bu merbutiyet, Hilâfet’in şerait-i esasiyesine ve İslâmiyet’in ruh ve mahiyetine müstenit, binaenaleyh bir iman şeklinde, kavi samimi ve mukaddestir.”³²⁰

Ülkedeki Milli birliğin yanı sıra Müslüman ülkelerinde Milli Mücadele’ye destek vermeleri istenmiştir. 9 Mayıs 1920’de Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen bir beyanname Hâkimiyet-i Milliye’de yer almıştır. Bu beyanname; “İslâm kardeşlerimiz Bağdat, Şam, Basra’dan sonra Hicaz ve Yemen’e de giren düşman kuvvetleri İslâm’ın son kalesi olan İstanbul’u da işgal etmişlerdir. Bütün İslâm âlemini susturmuşlardır. Şimdi Anadolu’yu aynı şekilde elde etmek istemektedirler. Bunu da Yunan ordusu adı verilen eşkıyaları aracılığıyla yapmaktadırlar. Yaptıkları kıyımlar ve felaketler bütün İslâm’a yöneliktir”³²¹ Denilerek İstanbul’un işgaliyle başlayan sürecin Anadolu’ya da sıçradığı ve bütün İslâm dünyasını tehdit ettiği vurgulanmıştır. Bütün İslâm dünyasına bir uyarı niteliği taşıyan bu beyanname ile İngilizlerin gerçek emelleri açıklanmakla kalmamış ileriye dönük olarak bu emellerini uygulama safhaları ve yöntemleri de gene Hâkimiyet-i Milliye’de şu şekilde yer almıştır:

“Esasen Müslümanlar nerde Fransız, Moskof, Hollandalı hangi devlet ve milletin taht-ı esaretine girdilerse, bu, cahil oldukları zamanda ve cahil oldukları için vaka olmuştur. Halifemizi ellerine aldıktan sonra, memleketimizdeki Müslümanların silahlarını tamamen ellerinden alacaklar, ticaret ve iktisadi işlerde Müslümanları tazyik edip malum vasıtalarıyla Müslümanları fakir ve aciz bir hale koyacaklar ve en sonunda diyecekler ki, silahınız yok, paranız yok, akıllı adamlarınız elimizde esir, Halifeniz yine tamamen hüküm irademizdedir. Mektep, ilim, medeniyet, esasen sizin dininize yakışmaz. Haydi, bakalım artık Ehli Salibin (Haçlı) idaresine geçtiniz. Memleketinizin madeni, petrolü, serveti nesi varsa İngilizler işletecekler. Bunların yüksek ameliğini bile siz yapamazsınız, diyecekler.”³²² Böylece Hâkimiyet-i Milliye diğer Müslüman ülkelerden farklı olarak Türkiye’nin kolay uyutulamayacağını da söylemiş bulunuyordu.

³¹⁹ Mim Kemal Öke, **Hilafet Hareketleri**, Ankara, 1991, s.47,48.

³²⁰ “Asya Tehlikesi”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 2 Şubat 1336; Öke, **Hilafet Hareketleri**, s.46.

³²¹ “Büyük Millet Meclisi’nin İslâm Âlemi’ne Hitabı”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 13 Mayıs 1336.

³²² “İngilizlerin İslâm Siyaseti”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 20 Nisan 1336.

Hâkimiyet-i Milliye'nin Hilâfet makamını emperyalist düşmanlar karşısında Müslümanların birleştirici bir unsuru olarak görmesinin İslâm dünyası üzerinde etkilerinin en fazla görüldüğü yer Güney Asya coğrafyası ve özellikle de Hint Müslümanları olmuştur. Hâkimiyet-i Milliye Hintlilerin İngiliz himayesinde olmalarına rağmen Milli Mücadele ile olan alakalarını hep olumlu olarak algılamıştır. Ve onlar İngilizlerin bir kurbanı olarak görmüşlerdir. Hâkimiyet-i Milliye'ye göre "Türkiye mukadderatına, İstanbul'un vaziyetine ve Hilâfet ile Saltanat makamlarının atisine dair bütün cihan mütefekkirlerini meşgul eden mütalaa arasında en ziyade ehemmiyetle telakkisi lazım gelen teşebbüsler Hint Müslümanları tarafından vaki olmuştur."³²³ Zaten Milli Mücadele hareketinde temel düşman güç olarak İngiltere görülüyordu. İslâm dünyasının büyük bir kısmı da İngiltere'nin işgali altında bulunduğu için dolayı adı geçen devlet büyük bir Müslüman nüfusa sahip olmuş oluyordu. Müslümanlar üzerinde büyük bir nüfuz ve saygınlığa sahip olan Hilâfet makamının Türklerin elinde bulunmasından rahatsızlık duyan İngiltere'nin, gerek o zamanlar ve gerekse savaş sonrasında bu makamı Türkiye aleyhinde kullanmak istediği bilinmekteydi. Halifeliğin varlığını kendisi için tehlikeli bulan İngiltere bunu Araplara teklif ettiği zaman en şiddetli tepkiyi Hindistan Müslümanlarından görmüştür. Hint Müslümanlarına göre Mustafa Kemal Paşa Anadolu'da İslâmiyet için savaşıyordu ve Arap ülkelerinin Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmalarını da ihanet saymışlardır.³²⁴

Hâkimiyet-i Milliye'ye göre İngilizlerin Müslümanlara karşı belirli bir siyaseti vardır. Büyük Tarihçilerden Amerikalı Doktor Gibbons, Müslümanlar Efendi Değil Dost İsterler isimindeki eserinde bu siyaseti çok iyi ifade etmiştir. Ona göre: "İngilizler dünyada toplu bir halde ne kadar Müslüman varsa hepsini kendi hükümleri altında görmek isterler ve kendi hükümleri altında görmek için her vasıtaya müracaat ederler; Hatta Çin'deki Müslüman kitleleri kendi elinde olmadığı için büyük bir asabiyet hissedyorlar. Hâlbuki Müslümanlar başlarında efendi görmek istemiyorlar, onlar dost görmek istiyorlar."³²⁵ Bu örneği kullanmadaki Hâkimiyet-i Milliye'nin amacı Hint Müslümanlarının durumunu göstermektir. Hint Müslümanları Hâkimiyet-i Milliye için bir ibret örneği olarak kullanılmıştır. İngilizlerin uygulamaları ayrıntılı şekilde ele

³²³ "Hilâfet ve Âlem-i İslâm", **Hâkimiyet-i Milliye**, 28 Kanun-ı Sani 1336.

³²⁴ Mustafa Keskin, **Hindistan Müslümanlarının Milli Mücadele'de Türkiye'ye Yardımları**, Kayseri, 1991, s.75.

³²⁵ "İngilizlerin İslâm Siyaseti", **Hâkimiyet-i Milliye**, 20 Nisan 1336.

alınmıştır. İngilizler Hintlilerin elinde bir çakı dahi kalmayınca kadar silahlarını alıp, kendi yeni ticaret usulleriyle yerli İslâm ahaliyi parasız ve fakir bir hale getirdikten sonra onların bilgisizliğini arttırmak için her vasıtaya başvurmuşlardır. Hintlilere hiçbir mektep açmak için izin vermedikleri gibi kendi açtıkları mekteplerde belli bir düzeye çıkmak için okumalarına izin vermeyecek kadar ileri gidebildikleri somut örneklerle açıklanmıştır.³²⁶

Hint Müslümanlarının çalışmalarını her fırsatta takdir etmiştir. Her hakkımızı inkâr ederek milleti esarete sürükleyen hükümetimiz, gazetelerimiz bulunurken, Londra’da ve Hindistan’da yükselen İslâm sesinin Milli Mücadele’yi desteklediğini ve bu mukaddes teşebbüslerin şayan-ı şükran tesiratını unutmayacağını dile getirmiştir.³²⁷ Hint Müslümanları denildiği gibi sadece Hindistan’da değil uluslararası arenada da Türkiye lehinde girişimlerde bulunmuştur. Bu bağlamda Londra’da toplanan Hilâfet kongresinden şöyle söz etmiştir: “Hilâfet ve Türkiye davasını müdafaa etmek üzere Hilâfet Heyet-i Şerefine Osmanlı – İngiliz Cemiyeti Kâtibi Mister Arthur Felid riyasetinde büyük ve muvaffakiyetli bir içtima akdedilmiştir. Gerek hazır bulunanlardan bazılarının ehemmiyeti, gerek nutukların samimiyeti bize bu içtimayı neşr etmeye sevk etti. Aralarında Marmaduk, bütün Hilâfet Heyet-i Reisi Mehmet Ali, Seyit Hüseyin, İslâm Cemiyeti Kâtibi Doktor Abdülmecit, Hindistan Milli Kongresi ve Hıristiyan Cemaati namına Mr. Parsik, Hindu Hindistan’ını temsilen meşhur Hindu kadın şairlerden Madam Marucini bulunmuştur.”³²⁸ Böylece adeta Hintli Müslüman temsilcileri kendi temsilcileri addetmiştir.

Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Hintlilerin bu teşebbüsleri İngilizler ve İngiliz güdümünde olan Hintli idarecilerin zannettiği gibi geçici bir şey değil, devam eden bir uyanış hareketi olmuştur. Hâkimiyet-i Milliye bunu şu şekilde ifade eder:

“İslâm kıyamı, artık zihinlerde yaşayan tatlı bir hayal olmaktan çıkmış, ciddî bir hakikat halini almıştır. Asrın esir kalmış bütün milletlerin kalbine doğurduğu nur, hürriyet ve istiklâl nuru cihanın dört köşesine yayılmış Muhammed ümmetine de esaretten felâha giden şerhânın kapısını gösterdi. Müslümanlar bu kapıyı, din ve iman kuvvetiyle açacaklar ve Salib’in devlet ve hükümet ismiyle etraflarında çevirdiği esaret çemberini kırıp çıkacaklardır... Hintliler filvaki bugün istiklâllerini fiilen ve harben

³²⁶ “İngilizlerin İslâm Siyaseti”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 20 Nisan 1336.

³²⁷ “Hilâfet ve Âlem-i İslâm”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 28 Kanun-ı Sani 1336.

³²⁸ “Londra’da İçtima”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 14 Haziran 1336.

kazanmak iktidarında değillerdir. Çünkü ellerinde silah yoktur. Fakat, bu yokluk, Hint milletinin diğer her nevi vesaitle zalimlere karşı muhasara ve muharebe açmalarına mani olmuyor. Hindistan şehirlerinde hâdis olan kıyamlar, ateşe verilen İngiliz emlâki, yağma olan İngiliz servet ve sermayesi, artık her günün vakayi adiliyesi suretinde tekerrür ediyor. Ve bilhassa iktisadi cidal günden güne tevessü etmekte ve İngiltere için pek ciddi bir şekil almaktadır. Hindistan Nazırı iptida zannetti ki, Milli Calcutta Kongresi'nin verdiği karar, geçici bir heyecandan ibarettir. Fakat haftalar, aylar oldu! Senesi yaklaşıyor. İşte Hintli memurlar hâlâ İngiliz idaresine iştirak etmemekte, müstehlikler İngiliz met'i almamakta, çocuklar İngiliz mekteplerinin semtine uğramamaktadır. Calcutta ve Bombay limanlarında yarım milyar İngiliz altını tutan ticaret eşyası alıcı olmadığı için metruk, mensi duruyor.”³²⁹ Hâkimiyet-i Milliye bu yazıyla bir bakıma bu uyanışın ticari ambargo uygulama boyutunda büyüyen geliştiğini ve daha da büyüyeceğini ifade etmiştir.

Milli Mücadele'nin sonlarına doğru 1922 yılındaki manzaraya baktığımızda; 1922 Türkler için zafer yılı olmuştu. Anadolu'dan Mustafa Kemal Paşa'nın Yunan ordusunu hezimete uğrattığı haberleri Güney Asya'ya ulaştıkça Müslümanlar bayram kutlamaları yapıyorlardı.³³⁰ Hâkimiyet-i Milliye'de ise Hint Hilâfet Komitesi'nin Anadolu'ya yardım faaliyetlerinin devam edeceği kararı ve Milli Mücadele'nin başarı ile sonuçlanmasına aynı komiteden gelen tebrikler yayınlanmıştır.³³¹

Güney Asya Müslümanlarının Milli Mücadele'ye dünya ve bilhassa İslâm kamuoyunda Türkiye'ye verdikleri manevi desteğin yanında maddi yardımları da olmuştur.³³² Bu maddi yardımın boyutu önemsenecek miktardadır. Hint para yardımı Mustafa Kemal Paşa'ya çeşitli kuruluşlar yoluyla gönderildi. Bu paralar, Banka di Roma, İran Bankası, Hollanda Ticaret Şirketi, Bombay'daki Afganistan Konsolosluğu, Hindistan İmparatorluk Bankası ve çeşitli şahıslar aracılığıyla gönderildi.³³³ Bu yerlerden doğrudan doğruya Mustafa Kemal Paşa'nın emrine gönderilen para miktarı 254.038 Türk Lirası, 8250 İngiliz Lirasıdır. Hint Hilâfet Komitesinden, 781.570 Türk Lirası, 122.000 İngiliz Lirası. Muhtelif yerlerden: 254.038 Türk Lirası, 8.250 İngiliz

³²⁹ Hâkimiyet-i Milliye, 20 Nisan 1921; Öke, **Hilâfet Hareketleri**, s.65.

³³⁰ Öke, **Hilâfet Hareketleri**, s.76.

³³¹ “Hint Hilâfet Komitesi'nin Karar ve Tebriki”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 4 Kanun-ı Evvel 1922.

³³² Öke, **Hilâfet Hareketleri**, s.139.

³³³ Ali Asghar Khan, “Hint Müslümanlarının Türk Kurtuluş Hareketine Mali Yardımı (1919- 1923)”, Çev: Ahmet Özgiray, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.8, İzmir, 1992, s.206.

Lirası olmak üzere toplam: 1.035.608 Türk Lirası, 130.250 İngiliz Lirasıdır.³³⁴ Bu para Mustafa Kemal Paşa'nın Osmanlı Bankası'ndaki hesabında muhafaza edilmiştir.³³⁵ Hint Müslümanları 1919–1922 yılları arasında Türk Bağımsızlık Savaşı boyunca para yardımının dışında, önemli miktarda Türk milletine giyecek ve tıbbi malzeme de yollamıştır.³³⁶

ATASE'de mevcut 107 nolu dosyada, hem Hint Hilâfet Komitesi hem de muhtelif yerlerden, doğrudan doğruya Mustafa Kemal Paşa'ya gönderilen nakdî yardımlardan yapılan harcamalarla ilgili evrakta mevcut yardım parasından kimlere, hangi makamlara veya kuruluşlara ne kadar yardım verilmişse tarihi ve miktarı ile tespit edilmiştir. Ödemelerde oldukça titiz davranıldığı görülmektedir. Harcamalar en ince şekilde, bütün ayrıntılarıyla tespit edilmiştir ki, bu durum Yeni Türk Devleti'nin kuruluşunu gerçekleştirmiş olan Mustafa Kemal Paşa'nın inceliğini, titizliğini, dikkatliliğini ve yüksek ahlâkını gösterir. Hintli Müslümanlar tarafından muhtelif kanallardan Türkiye'ye ulaştırılan yardımlar, çok çeşitli maksatlarla, büyük savaşın yaralarının sarılmasında ve Türk Devleti'nin inşasında kullanılmıştır. 1924'te 1.000.000 Türk Lirası sermaye ile kurulan Türkiye İş Bankası'nın sermayesinin bu paradan sağlandığı anlaşılmaktadır. Yardım paralarından yapılan harcamaların tutarı 434.799 Türk Lirasıdır.³³⁷ Atatürk bu paranın bir kısmını ziraat sektöründe kullanmayı uygun buldu. Atatürk bu para ile birbiri ardınca Tekir ve Şovelya Piloğlu Çiftliğini, içinde büyük bir narenciye bahçesi olan Karabasamak Çiftliğini satın aldı. Daha sonraki yıllarda bu çiftliklerin adedi hem çoğaltıldı, hem de sahaları genişletildi. Atatürk bu paradan 250 lirayı yeni parlamento binasının inşaatı için hissesinden satın aldı. Kalan miktar da aynı bankanın 2 nolu hesabına Atatürk adına yatırıldı. Çiftliklerin gelirleri de bu hesaba dâhil edildi. Daha sonra, Atatürk tarafından satın alınan çiftlikler T.B.M.M.'nin 12 Haziran 1937 tarihli oturumunda hazineye devredilmiştir.³³⁸ Görülmektedir ki; Güney Asya Müslümanlarının Milli Mücadele'ye maddi ve manevi yardımları yadsınamayacak boyuttadır.

³³⁴ Keskin, **Hindistan Müslümanlarının Türkiye'ye Yardımları**, s.105,105.

³³⁵ Rıfat Önsoy, "Milli Mücadele'nin Mali Kaynakları ve Dış Yardımlar", **Milli Mücadele Tarihi**, Ankara, 2002, s.330

³³⁶ Asghar Khan, "Hint Müslümanları", s.205.

³³⁷ Keskin, **Hindistan Müslümanlarının Türkiye'ye Yardımları**, s.105.

³³⁸ Asghar Khan, "Hint Müslümanları", s.205,206.

İki ülke arasında uzaklığın fazlalığına rağmen kalben Türk milletine bağlı bulunan Hint Müslümanları Milli Mücadele ve Türkiye'nin bağımsızlığına maddi alandaki katkıları ve siyasi sahadaki faaliyetleriyle belki de en büyük desteği göstermiş ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. İtilaf devletlerinin Türk topraklarını işgal etmeleri, İslâm'ın son bağımsız gücü olan Türkiye'ye ümit bağlamış olan Hint Müslümanlarını bu olayı her tarafta öfke ile karşılamaya sevk etmiştir. Türk Milli Mücadelesi'nin dünya kamuoyuna ve özellikle de İslâm ve Arap âlemine duyurulmasında ve Türk tezinin maddi ve manevi açıdan destek kazanmasında Hindistan Müslümanlarından Mevlana Mehmet Ali ve Şevket Ali kardeşler, Ağa Han, Seyit Emir Ali, Abdülbari, Yusuf Ali, Şeyh Kıdevi ve İspahani gibi Hintli Müslüman liderler önderliğindeki Hint Hilafet Komitesi'nin İngilizlere karşı yaptığı başvuruların ve hatta Müslüman olmayan Mahatma Ghandi'nin yönettiği direnişçilerin oldukça önemli derecede etki ve katkıları olmuş, bu noktada önemli görevler üstlenmişlerdir.³³⁹

C.Saltanat

Saltanat, Arapça bir isim olup, sultanlık, padişahlık, hükümdarlık manasındadır.³⁴⁰ Saltanat, padişahlık demektir. Osmanlı padişahlarına “sultan” namı da verilirdi. Padişahların saltanatu kayıtsız şartsız idi. Saltanat, hükümdarlık yönetimi, bir hükümdarı tarafından yönetilen devlet, hükümdar demek olup bir hükümdarın tahtta bulunduğu dönemdir.³⁴¹

Osmanlı saltanatu ulusal eylemin, 1921 Anayasası'nın doğal sonucu olarak kaldırılmıştır. Bu anayasanın meclisçe kabulünden yirmi bir ay sonra T.B.M.M. 30 Ekim 1922'de saltanatın kaldırılmasını gündemine almıştır. Bununla ilgili önerge üzerinde uzun tartışmalar olmuş, padişahlık yanlısı milletvekilleri önergeye karşı çıkmışlardır. Saltanatın kaldırılmasını isteyen önerge Mustafa Kemal Paşa ve sekseni aşkın milletvekilince imzalanmıştır.³⁴²

Hâkimiyet-i Milliye'de saltanata bakış hilafet kısmında değindiğimiz gibi Milli Mücadele'nin başlarında saltanat ve hilafet yanlısı olduğunu söyleyebiliriz. Hilafet ile

³³⁹ Metin Hülagü, “Milli Mücadele Dönemi Türkiye – İslam Ülkeleri Münasebetleri”, **A.A.M.D.**, C.15, Sayı:45, Ankara, 1999, s.916.

³⁴⁰ Develioğlu, **Osmanlıca – Türkçe Lûgat**, s.917.

³⁴¹ Mehmet Akif Tural, **Saltanat'ın Otopsis ve Milli Hâkimiyet Yolunda Çekilen Çileler**, Ankara, 1997, s.6.

³⁴² Kili, **Türk Devrim Tarihi**, s.147.

ilgili kısımda saltanat ve hilafet makamları aynı kişinin şahsında bulunduğu için tekrar aynı makaleleri kullanmayacağız. Zaten Hilâfet Milli mücadele'nin sonuna kadar baki olduğundan onunla ilgili olumsuz bir yazıya inceleme alanımız olan Milli Mücadele nüshalarında rastlanmamıştır. Ancak Saltanat Milli Mücadele dâhilinde tarihe karıştığı için kaldırılışına yakın olumsuz bir bakış görülebilmektedir. Bununla birlikte milletin hâkimiyetinin en somut göstergesi olan T.B.M.M.'nin açılışında bile saltanat yanlısı bir hava görüşülmüştür.

Hâkimiyet-i Milliye'de saltanat T.B.M.M.'nin açılışında gündeme gelmiştir. İlk mecliste saltanat yanlıları çoğunlukta olduğu için Hâkimiyet-i Milliye'de "Büyük Millet Meclisi Açılıyor" başlığı ile Heyet-i Vekile namına Mustafa Kemal imzalı bir tamim yayınlanmıştır. Bu tamimde:

"Vatanın istiklâli, Makam-ı Refiğ Hilafet ve Saltanat istihası gibi en mühim ve hayati vazifeyi ifâ edecek olan Büyük Millet Meclisi'nin yevm-i küşadını Cuma'ya tesadüf ettirmekle yevm-i mezkûrun mübarekesinden istifade ve kıblel-şâd bilumum mebusu kiram hazretleriyle Hacı Bayram Veli Camii Şerifinde Cuma namazı eda olunarak Kur'an ve İslâmiyet'ten istifaza olunacaktır... Cuma günü ezandan evvel minarelerde salâvat-ı şerife okunacak ve hutbede hilâfet-meabımız Padişahımız Efendimiz hazretlerinin adı zikredilirken memleketin bir an önce saadet bulması duaları ilaveten edilecek ve Cuma namazından sonra hatim tamamlanarak yüce makam-ı hilafet ve saltanatın ve vatanın bütün parçalarının kurtulması maksadıyla doğan milli birliğin ehemmiyet ve kutsallığı her ferdin kendi vekillerinden oluşan Büyük Millet Meclisi'nin vatani vazifeleri yerine getirme mecburiyeti hakkında konuşmalar yapılacaktır. Cenab-ı Hakk'tan muvaffakiyet tarziye olunur."³⁴³ Görüldüğü gibi bu dönemde saltanata bağlılık ön planda olsa da saltanat, milli birlik gibi kavramlarla birlikte kullanılmıştır. Dikkatle incelendiğinde saltanat yanlısı yazılarda bile milletin hâkimiyetinin satır aralarında verildiği görülebilmektedir.

Hâkimiyet-i Milliye'ye göre bu dönemde, "Savaşımızın birinci gayesi saltanat ve hilâfet makamlarının ayrılması değildir. Düşmanlarımıza milli iradenin buna müsait olmadığını göstermek ve bu mukaddes makamı ecnebi esaretinden kurtararak düşman tehdidinden uzak tutmaktır."³⁴⁴ Mustafa Kemal Atatürk, böyle davranılmasının sebebinin

³⁴³ Heyet-i Vekile Namına Mustafa Kemal, "Büyük Millet Meclisi Bugün Açılıyor", **Hâkimiyet-i Milliye**, 23 Nisan 1336; **Nutuk**, s.294,295.

³⁴⁴ **Hâkimiyet-i Milliye**, 28 Nisan 1336.

açıklarken “Ulus ve Ordu, Padişahın hayınlığından haberli olmadığı gibi o makama ve o makamda bulunanlara karşı yüzyılların kökleştirdiği din ve gelenek bağlarıyla içten bağlı ve uysal. Ulus ve ordu, kurtuluş yolu düşünürken, bu atadan gelen alışkanlık dolayısıyla, kendisinden önce yüce halifeliğin ve padişahlığın kurtuluşunu ve dokunulmazlığını düşünüyor. Halifesiz ve padişahsız kurtuluşun anlamını kavramaya yetenekli değil. Bu inançla bağdaşmaz görüş ve düşüncelerini açığa vuracakların vay haline! Hemen dinsiz, vatansız, hain, istenmez olur.”³⁴⁵ Demiştir. Ayrıca Nutuk’ta “Gerçek amacım, Osmanlı saltanatının ve hilâfetin yıkılmış ve ortadan kalkmış olduğunu düşünerek yeni temellere dayanan, yeni bir devlet kurmaktan ibaretti. Fakat durumu olduğu gibi dile getirmek, amacın büsbütün kaybedilmesine yol açabilirdi. Çünkü, halkın düşünce ve eğilimleri, daha Padişah ve Halife’nin mazur durumda bulunduğu yolundaydı.”³⁴⁶ Şeklinde izahatta bulunmuştur.

Hâkimiyet-i Milliye’de saltanat konusunda 10 Ağustos 1920 tarihinde İstanbul hükümeti ile İtilâf Devletleri arasında Sevr Antlaşması’nın imzalamasından sonra bir daha saltanat yanlısı bir yazıya rastlanmamaktadır. Ancak İstanbul hükümeti hakkında Padişah makamı kullanılmadan eleştiriler yapılmıştır: “Hazreti Yavuzların, Sokuluların, Köprülülerin bulunduğu mekânda tarih karşısında İstanbul Hükümeti nasıl hesap verecek. Tarihin sayfaları açıldığında orada nasıl yer alacak. Milletini ve vatanını böyle zor bir günde İngilizlerle işbirliği yaparak ülkelerine hıyanette bulundular. Tarihi âlemde böyle bir hıyanetin mesulü İstanbul’daki vatansızlardır. Bizi asıl üzen şey baştanbaşa merdlik, kahramanlık, vatanperverlik ile dolu olan tarihimizde daima irin kusan böyle bir hıyanet hariciyesinin vücut bulmasıdır.”³⁴⁷

Padişah lehinde yazıya rastlanmayan bu sürece, “Padişah Sevr Muahedesinin Kabulünde” başlıklı haber ile son verilmiş, “Padişah Londra’da bulunan İstanbul heyeti Murahhasının Reisi Sadrazam Tevfik Paşaya bir telgrafname göndererek Sevr muahedesinin ahkâmını kabul etmesini tebliği etmiştir.”³⁴⁸ İbaresiyile artık Padişah aleyhindeki yazılar süreci başlamıştır. Bu dönemden itibaren Padişah hakkında ithamlara rastlanmaktadır: “Padişah sulh muahedesini bir kere daha kabul ediyor. Hem de ne zaman, Türk Milleti bu hakaretnameyi kendilerine ret ettiğinden, hatta Kurzon

³⁴⁵ Nutuk, s.8; Fethi Naci, *Atatürk’ün Temel Görüşleri*, İstanbul, 1968, s.28.

³⁴⁶ Nutuk, s.299.

³⁴⁷ “Tarih Nazarında İstanbul Hükümeti”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 2 Eylül 1336.

³⁴⁸ “Padişah Sevr Muahedesini’nin Kabulünde”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 14 Mart 1921.

bile bu hakaretin tadilini lazım ve zaruri gördükten sonra!... Türk Milleti bu utanç belgesini ret etmiştir. Asırlar boyunca boyun eymeyen bu millet asla boyun eğmeyecektir. Bu uğurda çok miktarda kan dökmüş olan bu millet bu engeli de aşacaktır.”³⁴⁹

Bu olumsuz bakış, “Anadolu Hayatıyla, Padişah Saltanatıyla Meşgul”³⁵⁰ başlığını atacak ileri boyutlara gitmiştir. Bu makalede, “Anadolu orduları cephelerde sefil ve namussuz düşmanla kahramanca dövüşürken Padişah millet düşmanlarıyla yeni müzakerelere giriyor... Tarihimizde hiçbir padişah şimdiki kadar yalnız kendisini düşünmedi, şimdiki kadar halkından uzaklaşmamıştır. Allah’a çok şükür bugün millet kendisini tutuyor, kendi namusunu ve hayatını kendisi kurtarıyor. İstanbul’un şaşırılmış siyasileri padişahları ile birlikte daha kuvvetli çalışıyorlar. Anadolu kendisini kurtaracak ve kahraman ecdadı gibi merd bir millet olarak yaşayacak!”³⁵¹ cümlelerine yer verilmiştir. Anadolu hareketi artık padişahтан hiçbir beklenti taşımamaktadır. “İstanbul’dan aldığımız malumata nazaran Yunan taarruzunun başlamasını müteakip marûf İngiliz casusu Papaz (Frev) ile Selanikli (Şeyh Ömer), İstanbul kabinesinin değiştirilmesi için padişahla temasa gelmişler ve tertibat yapmakla meşgul olmuşlardır. Padişah (Frev) ile (Şeyh Ömer)’i harem dairesinde kabul etmiştir.”³⁵² İfadesiyle de Hâkimiyet-i Milliye hainlerle işbirliği halinde bulunan padişahı düşmanla birlikte hareket halinde görmektedir.

Mustafa Kemal Paşa’nın saltanatla ilgili kesin kararının açığa çıkmasına, İstanbul’da kendisini hâlâ Padişah’ın sadrazamı gören Tevfik Paşa’nın Lozan Konferansı’nda Ankara ile İstanbul’un birlikte katılmaları yolundaki istekleri neden olmuştur.³⁵³ Son sadrazam Tevfik Paşa’nın, 27 Kasım 1922’de Lozan’da toplanacak konferansa birlikte gidilmesi teklifine Mustafa Kemal Paşa, “Barış konferansında Türkiye devleti yalnız ve ancak T.B.M.M. Hükümeti tarafından temsil olunur”³⁵⁴ yanıtını vermiştir. Bu davranış iyi değerlendirilmiş, saltanatçı milletvekillerine karşın saltanatın kaldırılışına oy birliği ile 1 Kasım 1922 günü T.B.M.M. tarafından karar

³⁴⁹ “Padişah”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 15 Mart 1921.

³⁵⁰ “Anadolu Hayatıyla, Padişah Saltanatıyla Meşgul”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 10 Nisan 1921.

³⁵¹ “Anadolu Hayatıyla, Padişah Saltanatıyla Meşgul”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 10 Nisan 1921.

³⁵² “Anadolu Hayatıyla, Padişah Saltanatıyla Meşgul”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 10 Nisan 1921.

³⁵³ Kili, **Türk Devrim Tarihi**, s.147.

³⁵⁴ Berkes, **Türkiye’de Çağdaşlaşma**, s.504.

verilmiştir.³⁵⁵ Birinci Meclis saltanatı kaldırarak Cumhuriyet'e geçiş sürecinde önemli bir adım atmıştır. Saltanatın kaldırılmasına ilişkin meclis görüşmelerinde birinci ve İkinci Grup, saltanatın kaldırılması konusunda adeta birbirleriyle yarışmışlar, gerek gruplar içindeki, gerekse gruplar dışındaki bağımsız muhafazakar mebuslar bu karar alınırken seslerini pek çıkaramamışlardır. Yapılan görüşmeler sonucunda saltanat oy birliği ile kaldırılırken, hilâfet makamı, siyasi gücü elinden alınarak korunmuştur.³⁵⁶ Hâkimiyet-i Milliye'de saltanatın kaldırılması konusu kamuoyuna 31 Ekim 1922 tarihinde "Ey ulu millet cihanın imrendiği zaferini çekemeyen, akıttığın kanların mükâfatını toplamaya mani olmak isteyen saray ve onun vasıta-i ihtirası Bab-ı Âli'n sana bir kere daha ihanet ediyor, bu kendisini mezara götüren son hıyaneti olmuştur."³⁵⁷ Başlığı ile bir gün öncesinden dolaylı olarak haber verilmiştir.

Saltanatın kaldırılması Hâkimiyet-i Milliye'de kamuoyu için tepki çekecek bir olay haline dönüştürülmemeye çalışılmıştır. Millet'in saltanatın kaldırılmasından sonra halifenin akıbetini merak etmemesine dikkat edilmiştir. "Hilâfet için bulunan suret-i hal: Hilâfet Türklere, Hanedan-ı Âl-i Osmana aittir, Türkiye Devleti makam-ı hilâfetin istinatgâhıdır, halifeliği Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bu hanedanın alma ve ahlaka ıslah ve irşat olanı intihap olunur."³⁵⁸ Şeklinde bir ifadeyle Hilâfet'in yok olmadığı T.B.M.M.'nin bu emanete sahip çıkacağı ve bu makama Osmanlı hanedanından birinin seçileceği söylenmiştir. Saltanatın kaldırılması Hâkimiyet-i Milliye'de Halifeliğin bundan sonraki durumunun izahatı itibarıyla yer bulmuştur. Zaten daha sonrasında Halife olarak Abdülmecit efendi'nin seçilmesi üzerine 20 Kasım 1922 tarihinde Mustafa Kemal Paşa "Efendiler şüphe yok ki, zâtı Hilâfetpenahiye (Efendi) demek onun kadri şerefini tenkis eder. Bu kullandığımız (Efendi) maatteessüf taammüm ettiğinden bertaraf edilemiyor. Bu Rum kelimesidir. Rum unvanıyla halifenin şerefi yükseltmek isteniliyor! Halife hazrettir ve ona hazret denilir"³⁵⁹ şeklindeki ifadesiyle de görülmektedir ki, saltanatın kaldırılmasının akabinde bir halife seçilip ona saygı gösterilmesinin saltanatın kaldırılması tepkilerinin yumuşamasını sağlamıştır. Hilâfetin niçin saltanatla birlikte kaldırılmamasının nedenleri dış politikaya ilişkin olarak, Lozan Barış Görüşmeleri sırasında halifeliğin varlığının

³⁵⁵ Necdet Öklem, **Hilâfetin Sonu**, İzmir, 1981, s.17.

³⁵⁶ Ahmet Demirel, **Birinci Meclis'te Muhalefet -İkinci Grup**, İstanbul, 1994, s.483.

³⁵⁷ **Hâkimiyet-i Milliye**, 31 Teşrin-i Evvel 1922; Altınal, **Basının Kamuoyu Oluşturma**, s.66.

³⁵⁸ **Hâkimiyet-i Milliye**, 1 Teşrin-i Sani 1922.

³⁵⁹ **Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, I**, Ankara, 1997, s.298.

gerekli görülmesi; iç politikada ise, devrimleri birdenbire değil, adım adım gerçekleştirme taktiğinin izlenmesi olmuştur. Fakat bunlar, halifeliğin kaldırılışını değil, kaldırılmasının ertelenişinin nedenleridir.³⁶⁰ Zira bu süreç sonunu Hâkimiyet-i Milliye 4 Mart 1924 tarihli nüshasında, “Dün Büyük Millet Meclisi Makam-ı Hilâfetin, Şeriye ve Evkaf Vekaleti’nin ilgası hakkındaki kanunları kabul eyledi”³⁶¹ şeklinde duyurmuştur. 5 Mart 1924’de de Abdülmecit Efendi’nin hudut dışına çıkarıldığını bildirerek saltanat ve hilafetin tamamen son bulduğunu tarihe not düşmüştür.³⁶²

D.Manda ve Himaye

Birinci Dünya Savaşı’nın bitiminden sonra toplanan Paris Barış Konferansı’nda gündeme getirilen ve bu konferansta kabul edilen manda sistemi, Latince “Mandatum”, Fransızca “Mandat” kelimelerinden gelmekte olup “Vekâlet” anlamında kullanılmıştır. Çeşitli dillerde birbirine yakın biçimlerde yazılan bu kavramın kaynağı bir parça Roma hukuk görüşüne ve bir parça da İngiliz resmî “vekillik” kavramına dayanmaktadır.³⁶³

Paris Barış Konferansı’nda gündeme gelen manda sistemi Güney Afrikalı General Jean Christian Smuts tarafından 16 Aralık 1918’de sunuldu. Buna göre, yenilen merkezi devletlerden ayrılacak olan ülkelerin yönetimi Milletler Cemiyeti’ne bırakılacaktı. Henüz bağımsız olma yeteneğine sahip sayılmayan uluslar Milletler Cemiyeti tarafından bu yeteneğe erişinceye kadar eğitilecekti. Ancak kurum bu işi kendisi yapmayacak ve büyük bir devleti görevlendirecekti. Bu devlet Milletler Cemiyeti’nin vekili olarak, söz konusu ulusu yönetecekti. Manda Sistemi halkın gelişme derecesine, ülkenin coğrafi durumuna, iktisadi şartlarına bağlı olarak üç gruba ayrılmıştı. A mandası Osmanlı İmparatorluğu’ndan ayrılacak topraklar üzerinde düşünülmüştü. Bu gruba bağımsızlık tanınmıyor, ancak geçici olarak mandater ülkenin de yönetimi öngörülüyordu. B mandası, Almanların Orta Afrika sömürgelerini kapsıyordu. C mandası iyice geri kalmış Güney Batı Afrika ile Güney Pasifik’teki Alman sömürgelerine aitti. Manda sistemi, insancıl görünümüne rağmen, hukuki bir statüye oturtulmuş sömürgeciliğin devamını sağlayacak yeni bir yöntemdi ve galip devletlere,

³⁶⁰ Tunçay, *Türkiye’de Cumhuriyeti’nde*, s.71.

³⁶¹ *Hâkimiyet-i Milliye*, 4 Mart 1924.

³⁶² *Hâkimiyet-i Milliye*, 5 Mart 1924.

³⁶³ Kadir Kasalak, *Milli Mücadele’de Manda ve Himaye Meselesi*, Ankara, 1993, s.11.

dört yıllık gayretlerinin ücreti olarak ileri sürdükleri savaş ganimetlerinin temin edilmesi için uygulanmıştır.³⁶⁴

Türkiye'deki manda düşünceleri Amerikan mandası ve İngiliz mandası şeklinde iki grupta oluşmuştur. Amerikan mandası Aralık 1918'de kurulan Wilson Prensipleri Cemiyeti'nin bağımsızlık konusunda görüşleriyle Osmanlı Devleti'ni Amerika Birleşik Devletleri himayesine sokmak istemesiyle başlamıştır.³⁶⁵ İngiliz mandacılığının başında ise Vahdettin, ondan sonra da Hürriyet ve İtilaf Partisi ve İngiliz Muhipleri Cemiyeti gelmekteydi. Bu çevreler tepkilerden dolayı İngiliz mandacılığında doğrudan söz etmemiş yaptığı icraatlarla bunu göstermişlerdir.³⁶⁶ Bu iki görüş dışında bir de bazı Türk ve yabancı kaynaklarda Mütareke döneminde İtalyan Muhipleri Cemiyeti'nin kurulduğu yazılmışsa da böyle bir cemiyetin var olduğu kesin değildir.³⁶⁷ Bu iki türlü görüş sahipleri, Osmanlı Devleti'nin bir bütün halinde korunmasını düşünenlerdir. Bu dönemde üçüncü bir kurtuluş yolu olarak da bölgesel kurtuluş çarelerine başvurmak olarak görülmüştür. Bölgeler kendilerinin Osmanlı Devleti'nden koparılacağı görüşüne karşı ondan ayrılma tedbirlerine başvurmuştur. Bazı bölgelerde Osmanlı Devleti'nin ortadan kaldırılacağını ve Osmanlı ülkesinin paylaşılacağını kabul ederek başlarını kurtarmaya çalışıyordu. Mustafa Kemal Paşa ise bu görüşlere karşı “Efendiler, bu durum karşısında bir tek karar vardı. O da milli hâkimiyete dayanan, kayıtsız, şartsız, bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak!”³⁶⁸ Görüşünü savunmuş ve tatbik etmiştir.

Kongreler, kurtuluş çareleri arayan aydın ve idarecilerimizin manda ve himaye fikirlerini en çok tartıştıkları yerler olmuştur. Özellikle Sivas Kongresi, manda konusunun uzun uzadıya tartışıldığı yer olmuştur. Kongrelerin bazılarının bölgesel nitelikli olması yanında, kongrelere katılanlar Türk milletinin temsilcileriydi. O nedenle büyük önem taşımaktadır. Bu kongrelerden Erzurum ve Sivas Kongreleri diğerlerine nazaran daha çok dikkat çekmiştir.³⁶⁹ Erzurum Kongresi'nde Manda konusu, eski Beyrut Valisi ve Milli Ahrar Fırkası yöneticilerinden Bekir Sami Bey tarafından Mustafa Kemal Paşa'ya gönderilen telgrafla ortaya atılmıştır. Ancak Mustafa Kemal

³⁶⁴ Oğuz Aypete, “Milli Mücadele’de Manda Sorunu ve Mustafa Kemal’in Yaklaşımı”, **Atatürk Yolu**, C.6, Yıl:12, Sayı:24, Ankara, 1999, s.475,476.

³⁶⁵ Sina Akşin, **İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele**, İstanbul, 1976, s.517.

³⁶⁶ Akşin, **İstanbul Hükümetleri**, s.521.

³⁶⁷ Çelebi, **Türk – İtalyan İlişkileri**, s.50.

³⁶⁸ **Nutuk**, s.8,9; Kasalak, **Milli Mücadele’de Manda**, s.10.

³⁶⁹ Kasalak, **Milli Mücadele’de Manda**, s.121.

Paşa mandacı görüşün zayıf noktalarını bildiğinden dolayı şiddetle karşı çıkmıştır.³⁷⁰ Daha sonrasında Sivas Kongresi'nde de İstanbul'da bazı çevrelerde yaygın olan bir Amerikan mandası fikri bazı üyeler tarafından ortaya atılmış, fakat büyük çoğunlukla reddedilmiştir.³⁷¹ Mustafa Kemal Paşa, iki Kongrede de yapılan propaganda ve tertiplerin tesirinde kalmamış ve bu çetin, karışık kördüğümü de son derece ustalıklı çözmeyi ve karşısındakileri darıltmadan kendine ve davaya düşman yapmadan yanına almasını başarmıştır.³⁷²

Hâkimiyet-i Milliye yayına başladığı ilk günlerde, “Hükümetin Muhtırası” başlıklı yazısında Türk Milleti'ni kastederek, “O mevcudiyetini sonuna kadar müdafaa edebilecek halde ve kılıcı elinde iken Wilson Prensipleri'nin Avrupa devletlerince kabul olmasından mütevellid bir taahhüt karşısında sulha talip olmuş ve müzakerename ile de bu vaziyetini galip devletlere tasdik ettirmiştir.”³⁷³ Demek suretiyle Türk Milleti'nin savaşı kaybetmemesine rağmen Wilson Prensipleri adı altındaki oyun sebebiyle mağlup gösterildiğini belirtmiştir. Wilson Prensipleri'nin manda sistemini de onayladığı için dolaylı olarak Hâkimiyet-i Milliye mandaya karşı duruşunu da ilk günlerinde yansıtmaya başlamıştır.

Hâkimiyet-i Milliye'de manda konusu Sivas Kongresi'nde kesin olarak reddedildiği için gazetenin yayınlanmasından sonra manda konusu tekrar açıklanmamıştır. Ancak ara ara görüşü savunanların ortaya tekrar çıkması durumlarında, Milli Mücadele'nin önder kadrosu tarafından kesin hüküm verilmiş olan bu görüşü savunanlara yönelik eleştirel yazılar yer almıştır. Hâkimiyet-i Milliye başka bir devletin himayesine girmeyi düşünenlerin bulunmasını bir endişe olarak taşımıştır. Bununla ilgili olarak; “İstanbul ve Boğazlar meselesinden sonra en ziyade tespit edilmesi gereken mesele Osmanlı memleketinin hudutlarıdır. Sadece savaş neticesi olarak değil başka neticeler sonucu dağılan eski Osmanlı topraklarını bazı kesimler tekrar bir araya getirmeyi düşünmekte ve bunun için başka bir devletin himayesine girilecek Arabistan

³⁷⁰ Akşin, **İstanbul Hükümetleri**, s.524; Fethi Tevetoğlu, **Milli Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar**, Ankara, 1991, s.193.

³⁷¹ Lewis, **Modern Türkiye'nin**, s.249.

³⁷² Tevetoğlu, **Milli Mücadele**, s.193.

³⁷³ “Hükümetin Muhtırası”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 14 Kanun-ı Sani 1336; Mehmet Şahingöz, Mustafa Keleşılmaz, “Milli Mücadele Türk Basınında Wilson Prensipleri”, **A.A.M.D.**, C.12, Sayı:35, Ankara, 1996, s.371.

toprakları dâhil Osmanlı İmparatorluk hudutlarına tekrar sahip olunmak istenmektedir.”³⁷⁴ Demiştir.

Hâkimiyet-i Milliye yukarıda bahis ettiğimiz gibi manda ve himaye yanlısı bir hava sezdiğinde bu konuya hala bu görüşe dayananların olabileceğine hayretle yaklaşmıştır. Bu şaşkınlık, “Acaba bazıları hala diyorlar mı ki: “Eğer biz İngiltere’ye temayül etseydik, İngiliz siyasetine uysaydık –Kırım’da 93’te olduğu gibi- bize yardım ederdi. Böylece düşmanın olmazdı! Acaba böyle düşünenlerden hal böyle düşünebilenler oluyor mu?”³⁷⁵ Şeklinde yansıyor.

Hâkimiyet-i Milliye’ye göre böyle düşünenlerin başında Damat Ferit gelmekteydi. D. Ferit, demeçlerinde, bağımsızlığın ateşli bir savunucusu rolüne giriyor ve manda ya da himaye konusunda kimseyi konuşurmak istemiyordu. Zira tersine bir davranış, ulusçulara kendi aleyhinde kullanacakları bir silah vermiş olacaktı. Ama gerçekte İngilizciler belki Amerikancılardan daha çok himaye ve manda yanlısıydılar. Amerika mandası, yalnız İstanbul için söz konusuydu. Ayrıca Amerika mandası altında din tehlikeli olurdu. Oysa İngiliz mandası altında İslâm birliği bile mümkün olabilirdi.³⁷⁶ Bu yüzden İngiliz yanlıları mandacı görüşü benimsemişlerdir. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre bu İngiliz mandacılığını hâlâ düşünenler İstanbul hükümetiydi. “Mamafih evet böyle düşünenler en ağır şartlarda sulh imzalayan Ferit murahhaslarıdır. Artık bu memlekette İngiliz siyasetine uymak düşünülemez... Bugün artık bir hakikattir ki; İngiltere Türklerin, Müslümanların, Osmanlıların düşmanıdır. Çünkü kocaman bir İngiltere İmparatorluğu’nun esirleri sürüsüne katılmış, kanı emilecek ve hiç başını kaldırmayacak kendi bayrağı altında bir Türkiye, bir Osmanlı, Türk, Müslüman âlemi istiyor.”³⁷⁷ Demek suretiyle bu tespitini ortaya koymuştur.

Hâkimiyet-i Milliye manda konusunda Milli Mücadele’nin öncü kadrosunun net tavrının yavaş yavaş halkın da sindirdiğini ve artık manda ve himaye karşıtlığının milletin kendi refleksi haline dönüştüğünü şöyle belirtmiştir:

“Anadolu Ajansı memleketimizin her tarafına neşir ve tamim etti;
İstanbul’dan gelen özü sözü bir yolcuları dinledi ve şu bilgiye ulaştı:

³⁷⁴ “Hudut Meselesi”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 24 Kanun-ı Sani 1336.

³⁷⁵ “Hâlâ Diyorlar mı ki?”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 20 Mayıs 1336.

³⁷⁶ Akşin, **İstanbul Hükümetleri**, s.522.

³⁷⁷ “Hâlâ Diyorlar mı ki?”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 20 Mayıs 1336.

İstanbul'da Sultan Ahmet Meydanı'nda görünüşte sulhun ağır şartlarını protesto etmek için bir miting düzenlendi. Fakat hakikatte İngiliz Himayesini kabul ettirmek gayesi vardı. Hoca Sabri Efendi, Filozof Rıza Tevfik Bey gibi meslekleri malum, hırsları ve vicdanlarına galip kimseler kürsüye çıkararak hitabetlerinde; İşte memleket sulh muahedesiyle parçalanacak gelin İngiliz himayesine girelim demişlerdir. Fakat halkın bazısı şahlanmış ve bu İngiltere dostları kendilerini zor kurtarmıştır.”³⁷⁸ Böylece manda ve himaye taraftarlığının Hâkimiyet-i Milliye gönül rahatlığı ile artık tarihe karıştığını bildirmiştir.

E. Eğitim

Osmanlı İmparatorluğu döneminde etkin olan eğitim ve öğretim müesseselerinin medreseler olduğu, Selçuklular döneminden beri hizmet veren bu kurumların Osmanlılar tarafından da benimsendiği, öğretim kadrosu ve nitelik bakımından da giderek geliştirildiği bilinmektedir. Osmanlı imparatorluğu'nun zayıflamaya başlamasıyla birlikte medreselerin de etkinliklerini yitirerek bozulmaya başlaması ve bu durum dolayısıyla neden oldukları eğitimin gerilemesi, halkın cahil kalması ya da istenen ve beklenen amacın dışına çıkıp yetersiz hale gelmesi, toplumdaki bazı değer yargılarının olumsuz yönde değişmesi gibi türlü etkenler, sonuçta yeni bir eğitim sistemi ve kurumunun gerekliliği düşüncesini doğurmuştu.³⁷⁹

Bu sebeple Osmanlılar döneminden itibaren zaman zaman eğitim sistemimizin düzeltilmesi için çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Hatta bu dönemde eğitimin içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulabilmesi için eğitim kurumlarında milli eğitim politikası hâkim kılınmak istenmiş ve bu tarihlere kadar Osmanlı toplumunda görülen “halk, medreseliler ve mektepliler” zümrelerinin birleşmedikçe hakiki bir millet olmamızın mümkün olamayacağı kuvvet kazanmaya başlamıştır.³⁸⁰ Çünkü dinsel esaslara göre ilerlemesi dondurulmuş olan medrese ve evkâk okulları ile batılı anlayışa göre özgür düşünceye yer verilen Tanzimat okulları arasında ikilik oluşmuştu. Bu durumun sonucu Osmanlı'da birbirinden ayrı zihniyette kuşakların yetişmesi olmuştur.³⁸¹

³⁷⁸ “İstanbul'da İngiliz Himayesini Düşünenler”, **Hâkimiyet-i Milliye**, 3 Haziran 1336

³⁷⁹ İlknur Polat, “Atatürk ve Milli Eğitim”, **Atatürk Yolu**, Yıl: 2, Sayı: 3, Ankara, 1989, s.437.

³⁸⁰ Özkan İzgi, “Atatürk'ün Eğitim ve Üniversitelere Bakış Açısı”, **A.A.M.D.**, C.1, Ankara, 1984, s.267.

³⁸¹ Reşat Kaynar, “Atatürk'ün Kültür ve Eğitim Anlayışı”, **A.A.M.D.**, C.2, Sayı:6, Ankara, 1996, s.582.

Bu bozuk eğitim sistemi içinde yetişmiş olan Atatürk'ün kendi dönemi eğitim açısından kendine özgü bir niteliğe sahip olmuştur. Atatürk'ün eğitim anlayışının odak noktasında aydınlanma felsefesi ve bu felsefeden doğmuş ilkeler bulunmaktadır. İlkeler birbiri ile bağlantılı bir bütündür ve dinamiktir. Atatürk, Osmanlı döneminin çöküşündeki etmenleri çok iyi analiz etmiştir. Çağdaş ve uygar toplumun oluşmasında eğitimin önemini kavrayarak, eğitimi bilimsel temeller üzerine oturtmak istemiştir.³⁸²

Bu doğrultuda eğitim Atatürk'ün üzerinde durduğu bir nokta olmuştur. Bu konuda şöyle der: “En mühim, en esaslı nokta eğitim meselesidir.” Eğitimle ilgili görüşlerini özü, ülkede bir eğitim politikası niteliğindedir. Atatürk döneminde eğitim sistemimizdeki gelişmeler altın çağını yaşamıştır. Onun öngördüğü yeni eğitim ilkelerinin çoğu gerek nicel, gerekse nitel yönden gerçekleşmiştir. Onun eğitim politikasının esasını, Kemalist felsefenin altı ilkesi oluşturmuştur. Amaçlara insan tipi akılcı, hür, özbenliğinden ve kültüründen kopmamış, pozitif bilime dayanan, güzel sanatları seven, fikren ve bedenen gelişmiş erdemli ve güçlü bir kişiliktir. Onun şu sözleri eğitimi de içeren çok içtenlikle söylenmiş bir amacı ifade ediyor: “Büyük davamız, en uygar ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektedir.” Ve Ona göre: “Eğitimidir ki bir milleti ya özgür, bağımsız, ünlü, yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da tutsaklığa yoksulluğa sürükler.”³⁸³

1. Hâkimiyet-i Milliye’de Eğitim:

Milli Mücadele döneminde Hâkimiyet-i Milliye gazetesi eğitim konusunda duyarlı davranmıştır. Ülkenin savaş durumunda olması onu eğitimle ilgilenmekten alıkoyamamıştır. Çünkü Hâkimiyet-i Milliye’ye göre Osmanlı Devleti’nin parçalanıp dağılmasındaki temel etken cehalettir. Ve savaşın kazanılması için savaş ve eğitim cephelerinin her ikisinde de başarı göstermek şarttır.

Hâkimiyet-i Milliye’de eğitim ilk olarak öğretmenlerin içinde bulunduğu zor şartların değerlendirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Aslında bu durum sadece savaş şartları sebebiyle değil önceki devirlerdeki uygulamalarının toplamının bir sonucudur. Çünkü Tanzimat dönemiyle başlayan eğitimin çağdaşlaştırılması çabaları, dinin eğitimin modernleşmesine karşı gelmenin yanı sıra onunla rekabet eder duruma

³⁸² Ersin Altıntaş, “Atatürk’ün Çağdaş Eğitim Anlayışı ve Liderliği”, **Erdem**, C.11, Sayı:32, Ankara, 1998, s.339.

³⁸³ Mahmut Tezcan, “Atatürk’ün Eğitim Anlayışı”, **A.A.M.D.**, C.5, Sayı:14, Ankara, 1989, s.594.

gelmesi, eğitim alanındaki yenileşme çabalarını yüzeysel olarak kalmasını sağlamıştır.³⁸⁴ Hâkimiyet-i Milliye öğretmenlerin içinde bulunduğu kötü durumu şöyle tasvir etmiştir:

“Bir zamandan beri muallimler mesleği terk ediyorlar. Esasen karınlarını doyuramazken İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu ile, muallimlikle hayat kazanamaz oldular.

Muallimler odacıardan daha aşağı maaş alıyorlar. Odacılar iki bin guruş aldıkları halde zavallı muallim zam almadığından dolayı ancak sekiz yüz guruş alıyorlar. Burada üç ay bazen dört ay alamadıkları oluyor.

Maarif vekâleti ilk iş olarak aç muallimleri refaha kavuşturmayı görev bilmiştir. Bir devletin memurlarının maaş almaması söz konusu olmamalıdır.”³⁸⁵

Bu değerlendirme ile eski yönetimlerin eğitimi içler acısı hale soktuğunun belirtilmesiyle birlikte bunun artık geride kalacağı da bildirilmiştir. Çünkü artık yeni bir yönetim anlayışı gelmiştir. T.B.M.M. açıldıktan yaklaşık üç ay sonra yeni hükümetin eğitimi düzeltereğini bildiren Hâkimiyet-i Milliye eğitim konusunda ne kadar duyarlı olduğunu göstermektedir. Dönemin ağır şartları düşünüldüğünde savaş dışında başka bir konuyla ilgilenilmesi oldukça önemlidir.

Hâkimiyet-i Milliye eğitim konusunu önem verilmesi gereken bir cephe olarak görmüştür. Cephelerde savaşan orduyu askerler, muallim ordusunu da öğretmenler oluşturduğu için öncelikle öğretmenlerin kazanılmasını savunmuştur. O yüzden muallimlerin durumunu önce teşhis etme arzusu taşınmıştır. Hâkimiyet-i Milliye’ye göre muallimler eğitim ordusunun neferleridir. Ve, “Cephelerdeki muharip ordular arasında bazen salgın hastalıklar çıkar, askerin içinden firar yaptırır. Muallim ordusu da bugün böyle dâhili bir illetin istilası altında gittikçe eriyip gitmektedir.

Bu hastalığın tesisat ve netayici hemen herkes, her yerde görür. Maarife mensup muallimlerden her gün bir kaç mesleklerini terk edip gidiyorlar. İstanbul ve Anadolu Dar’ül Muallimleri’ni bitirmiş, meslekten bıkmış ne kadar genç tanıyorum ki hükümete karşı evvelce taahhüt ettikleri mecburi hizmeti bile ifa etmeden, yakalarını mekteplerden kurtarmak istemişlerdir.”³⁸⁶

³⁸⁴ Berkes, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, s.230.

³⁸⁵ “Muallimlere Refah”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 29 Temmuz 1336.

³⁸⁶ “Muallim Cereyanı”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 25 Mart 1921.

Bununla beraber dönemin öğretmenleri bizzat cephede görev yapmışlardır. Örneğin Maraş Lisesi'nin genç matematik öğretmeni Hayrullah Efendi, Fransız işgal ve zulümleri üzerine beş-on arkadaşıyla dağa çıkmış, düşmanla savaşırken şehit düşmüştür. Buna benzer birçok örnek verilebilir. Özellikle 1921 başlarına düzenli ordu kuruluncaya kadar, öğretmenlerden yer yer Kuvâ-yı Milliye için silahlı örgütlenme ve mücadeleye katılanlar çoktur. Bazı yerlerde de öğretmenler gece asayiş için nöbet tutup gündüz de derslerine girmişlerdir. Ancak, cephede fiilen çarpışan öğretmenler gönüllü öğretmenlerdir. Çünkü 7 Mart 1921 tarihli kanun, öğretmen, öğrenci ve medrese mensuplarının askerlik görevlerini tecil etmiştir.³⁸⁷

T.B.M.M.'nin açılmasıyla oluşan Ankara Hükümeti kurtuluş çaresi olarak değindiğimiz gibi eğitim cephesindeki başarıyı görmüştür. Bu nedenle Milli Mücadele'nin en zorlu döneminde Sakarya Meydan Muharebesi'nin arifesinde Ankara'da bir Eğitim Kongresi toplanmıştır. Bu kongre Milli mücadele'de eğitime verilen önemin somut bir kanıtıdır. Bu kongre Hâkimiyet-i Milliye'de; "Maarif Vekâleti'nin teşebbüsüyle Temmuz'un on beşinde Ankara'da bir maarif kongresi toplanacağını iki gün evvelki gazetelerde okuduk." Şeklinde duyurulmuş ve önemi şöyle ifade edilmiştir:

"Cephelerde mücadele verilen bu zamanlarda cephe kadar cephe gerisi de önemlidir. Yunanlılar İzmir'i işgal ettiklerinde ilk olarak devletlerinden bölgeye muallim göndermelerini istemişlerdir. Var olan mektepleri yıkmamışlardır. Bir ülkeyi fetih etmek için iki amil gerekir biri ordu diğeri mekteptir. Bundan ders çıkararak savaş içinde olduğumuz şu dönemde mektepler ve muallimler de cephe kadar önem vermeliyiz. Muallimlerle desteklenmeyen bir ordunun kazandığı zafer kalıcı olamaz."³⁸⁸

Bu eğitim kongresinin çalışmaları da "Cephelerde felah ve istiklâl ordusu Yunanla mücadele ederken, Ankara'da muallimler ordusu cühelaya karşı müdafaa programını hazırlıyor. Harp ve maarif cephelerinin ikisinde de faaliyet var, vatandan milli ordu düşmanı ve muallim ordusu da cehaleti kovacaktır. İki himmetin aynı zamanda tecellisi ulvi bir tesadüftür."³⁸⁹ İfadesiyle değerlendirilmiştir.

Özet olarak eğitim meselesinin kurtuluş çaresi olarak görülmesi Hâkimiyet-i Milliye'de; "Memleketi kurtaracak, istiklâli temin edecek, bir terbiye amili olabilecek

³⁸⁷ Yahya Akyüz, **Türk Eğitim Tarihi**, İstanbul, 2001, s.290.

³⁸⁸ "Maarif Kongresi", **Hâkimiyet-i Milliye**, 3 Haziran 1921.

³⁸⁹ "İki Cephe", **Hâkimiyet-i Milliye**, 18 Temmuz 1921.

bir maarif siyasetidir. Devletler siyasetinde demokrasi devrinden anlayan tam halkçı hükümetler esaslarına göre müesseseler vücuda getirmek ihtiyacını hayati bir zaruretle duyduğumuz bir zamanda maarif siyasetini eski imparatorlukların ordu siyasetine tekabül ettirmek mecburiyetinde bulunuyoruz. Yani İmparatorlar orduları, halkçı hükümetler milliyet ruhunu ilim işlerini istinat noktası ittihaz etmektedir. Biz memlekette ilim kıymetini yükseltirken aynı zamanda da milli bir felsefe yapmak, yeni nesillere muayyen sistemler dâhilinde aşlamak mecburiyetindeyiz. Bugünün maarif meselesi, alelade malumat ve okuyup yazmanın haricinde telaki edilmelidir.”³⁹⁰ Şeklinde belirtilmiş ve konuya duyulan hassasiyet barış dönemine geçilmesiyle ileride faaliyet aşamasına da geçileceğinin de sinyalleri verilmiştir. Bu maarif kongresi 16 – 21 Temmuz 1921 tarihleri arasında toplanıp programını hazırlamıştır. Ve bu kongrenin Mustafa Kemal Paşa tarafından değerlendirilmesi 21 Temmuz 1921’de Hâkimiyet-i Milliye’de yer almıştır. Mustafa Kemal Paşa düşman taarruzu ve hızlı ilerleyişi karşısında Ankara’da toplanacak olan maarif kongresinin ertelenmesi yolundaki önerileri reddetmiş³⁹¹ ve aşağıda vereceğimiz konuşmasıyla bu kongreyi başlatmıştır. Mustafa Kemal Paşa’nın bu değerlendirmesi Kurulacak olan yeni Türkiye’nin Milli Eğitim esasları hakkında bilgi vermenin yanında Türk Tarihi ve Türk Dili alanında ileride yapılacak olan çalışmalarında haberini vermektedir. Taşındığı bu özelliklerden dolayı Milli Mücadele döneminin eğitim anlayışını tam olarak yansıtan bu yazıyı aynen vermek uygun olacaktır:

“Muhterem Hamınlar, Efendiler!

Harbi umumi memleketimize bir mağlubiyet tevcih etti. Düşmanlarımız bunu vesile ederek milletimizi tamamen imha etmek istediler. Buna karşı vukua gelen galeyanı milliyet Ankara’da muazzam bir sahne oldu. Bizi yaşatmamak isteyenlere karşı yaşamak hakkımızı müdafaa etmek üzere toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, burada, Ankara’da in’ikad etti.

Bugün Ankara Milli Türkiye’nin Milli Maarifi’ni kuracak olan Türkiye muallime ve muallimler kongresi’nin in’ikadına sahne olmak mazhariyetiyle de müftehirdir.

³⁹⁰ “Maarif Kongresi”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 3 Haziran 1921; Altınal, *Basının Kamuoyu Oluşturma İşlevine Örnek Olarak Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi*, s.225.

³⁹¹ İhsan Doğramacı, “Atatürk ve Eğitim”, *A.A.M.D.*, C.1, Sayı:3, Ankara, 1985, s.656.

Asırların mahmûl olduğu derin bir ihmali idarinin büneyi devlette vücuda getirdiği yaraları tedaviye masruf olacak himmetlerin en büyüğünü hiç şüphesiz irfan yolunda ibzal etmemiz lazımdır.

Gerçi bugün maddi manevi menabii kuvvamızı, hududu milliyemiz dâhilindeki memleketlerimizde müstevi bulunan düşmanlara karşı istimal etmek mecburiyetindeyiz. İrfanı memleket için tahsis edilebilen şey müstakbel maarifimize bilistinad olacak bir temel kurmaya kâfi değildir. Ancak vâsi ve kâfi şerait ve vesait malik oluncaya kadar geçecek eyyamı cidalde dahi kemali dikkat ve itina ile ilenip çizilmiş bir milli terbiye programı vücuda getirmeye ve mevcut maarif teşkilatımızı bu günden Müsmir bir faaliyetle çalıştıracak esasları ihzar etmeye hasrı mesai eylemeliyiz.

Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin tarihi tedenniyatında en mühim bir amil olduğu kanaatindeyim. Onun için bir milli terbiye programından bahsederken, eski devrin hurufatından ve evsafı fitriyemizle hiç de münasebeti olamayan yabancı fikirlerden, şarktan ve garptan gelebilen bilcümle tesirlerden tamamen uzak, seciyei millie ve tarihimizle mütenasip bir kültür kastediyorum. Çünkü dehayı millimizin inkişafı tamı ancak böyle bir kültür ile temin olunabilir. Lâalettâyin bir ecnebi kültürü şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin muhrip neticelerini tekrar ettirebilir. Kültür (Hırsesi fikriye) zeminle mütenasiptir. O zemin, milletin seciyesidir.

Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara bilhassa mevcudiyeti ile hakkı ile birliği ile tearuz eden bilumum yabancı anasırla mücadele lüzumu ve efkârı milliyeyi kemali istiğrak ile her mukabil fikre karşı şiddetle ve fedakârane müdafaa zaretini telkin edilmelidir. Yeni neslin bütün kuvvâ-yı ruhiyesine bu evsaf ve kabiliyetin zerki mühimdir. Daimi ve müthiş bir cidal şeklinde tebarüz eden hayatı akvamın felsefesi, müstakil ve mesut kalmak isteyen her millet için bu evsafı kemali şiddetle talep etmektedir.

Teferruatını tamamen erbabı ihtisasına bırakmak istediğim bu mesele hakkındaki umumi nikatı nazarımı ikmalen ifade için yeni neslin teşhiz olunacağı evsafı maneviye meyanında kuvvetli bir aşkı fazilet ve kuvvetli bir fikri intizam ve inzibattan da bahsetmek zaruretindeyim.

İşte biz, bu kongrenizden yalnız, çizilmiş eski yollarda alelâde yürümenin tarzı hakkında müdavelei efkâr etmeyi değil, belki serdettiğim şeraiti haiz yeni bir sanat ve

marifet yolu bulup millete göstermek ve o yolda yeni nesli yürütmek için rehber olmak gibi mukaddes bir hizmet bekliyoruz. Maarif Vekâleti'nin halkı tanımış, muhiti ve memleketi takdir etmiş, muallim ve mütehassıslardan mürekkep bir ilim ve irfan kongresini Ankara'da toplamayı düşünmüş olmasını ve bugünkü şeraiti müşküleye rağmen be teşebbüsünde muvaffak olmuş bulunmasını kemali takdir ile yâd ederim.

Huzurunuzda ve huzuru millete milli maarifimiz hakkındaki noktai nazarımı ifadeye imkân bahş olan bu vesileden bilistifade, halâsı müstakbelimizin pişvayı mükerrerleri olan Türkiye muallime ve muallimleri hakkındaki hissiyatı hürmetkâranemi tezkâr etmek isterim.

İstikbal için hazırlanan evladı vatana, hiçbir müşkül karşısında serfûrü etmeyerek kemali sabır ve metanetle çalışmalarını ve tahsildeki çocuklarımızın ebeveynine de yavrularının ikmali için her fedakârlığı ihtiyardan çekinmemelerini tavsiye ederim. Büyük tehlikeler önünde uyanan milletlerin ne kadar sebatkâr oldukları tarihen müspettir. Silahıyla olduğu gibi dimağıyla da mücadele mecburiyetinde olan milletimizin, birincisinde gösterdiği kudreti ikincisinde de göstereceğine asla şüphem yoktur. Milletimizin saf seciyesi istinat ile malîdir. Ancak bu tabii istidadı inkişaf ettirebilecek usullerle mücehhez vatandaşlar lâzımdır. Bu vazife de sizlere teveccüh ediyor. Hükümeti milliyemizin kemali ciddiyet ve samimiyetle arzu ettiği derecede, Türkiye muallime ve muallimlerinin hayat ve refahını henüz temin edememekte olduğunu bilirim. Fakat milletimizi yetiştirmek gibi mukaddes bir vazifeyi deruhte eden heyeti mübeccelenizin bugünün vaziyetini nazarı itibara alcağından ve her müşkülü iktiham ile bu yolda gayet metinane yürüyeceğinden şüphem yoktur. Vazifeniz pek mühim ve hayatidir. Bunda muvaffak olmanızı Cenabı Haktan temenni ederim.”³⁹² Görülmektedir ki; Milli Mücadele'nin önder kadrosu için eğitimde reform gerçekleştirilmesi gereken öncelikli hedef olmuştur. Bu dönemde oluşturulan eğitim kadrosu Cumhuriyet'in temellerini atmasında yardımcı olmuştur.

Zira Milli Mücadele'deki eğitim kurumları Osmanlı batılılaşması çerçevesinde açılmışlar ve Türkiye'nin çağdaşlaşmasında büyük rol oynamışlardır. Zira Cumhuriyet'e gelinceye kadar yaşanan badireli dönemlerde -Balkan Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele- yetişmiş pek çok insanımızı kaybetmemize rağmen, tıbbiye, harbiye, mülkiye, Galatasaray Sultani ve Dar'ülfunun gibi modern bilim

³⁹² “Maarif Kongresi”, *Hâkimiyet-i Milliye*, 21 Temmuz 1921; Kemal Aytaç, *Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Eğitim Politikası Üzerine Konuşmaları*, Ankara, 1984, ss.23-25.

anlayışı ile eğitim veren kurumlarda; yetişen kadrolar sayesinde askeri, siyasi ve idari alnadaki işlerin yürütülmesinde ve anılan kurumların değişiminde büyük rol oynadıkları muhakkaktır.³⁹³

Milli Mücadele dönemindeki eğitim çalışmaları Cumhuriyetin ilânından sonra hız kazanmış, 1924 yılı mart ayında, halifeliğin kaldırılması, Osmanlı hanedanının yurtdışına çıkarılması, Şer'îye ve Evkaf Vekâleti'nin lağvedilmesine ilişkin yasalarla birlikte Millet Meclisi tarafından kabul edilen Tevhid-i Tedrisat kanunu ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bu yasayla Şer'îye ve Evkaf Vekâleti'ne bağlı bütün medreseler ve okullar Eğitim Bakanlığı'na devredildi. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle ayrıca bütün bilim ve Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış oluyordu. Yasanın gerekçesine göre, bu önlemlerle, eğitimde amaç birliği ve denetim birliği sağlanacak ve milletin düşünce ve duygu bakımından birliği güven altına alınacaktı³⁹⁴. Bu sayede Milli Mücadele'de alınan askeri başarıların sonucunda Lozan Antlaşması'nın imzalanması gibi eğitim alanındaki mücadelenin sonucu da 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat kanununun uygulanmaya başlanması olmuştur. Bu kanunla Osmanlı Devleti'nden beri süre gelen eğitimde ikililiğe son verilmiştir. O zamana kadar Türkiye'de bir yanda dini eğitim veren okullar, diğer yanda ise lâik eğitim veren kurumlar vardı. Bu kurumlardan her biri kendine göre bir eğitim programı izliyor ve sonuçta iki ayrı insan tipi yetiştiriyorlardı. Bu durumun sakıncaları Kanunun gerekçesinde şöyle ifade edilmiştir: “İki türlü terbiye ve öğretim bir memlekette iki türlü insan yetiştirir. Bu ise duygu birliği, fikir birliği ve dayanışma amaçlarını toplar mahveder ve yok eder.”³⁹⁵ Bu sakıncayı ortadan kaldırmak için çıkarılan kanunla 3 Mart 1924 yılından itibaren bütün okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış, tümünde çağdaş, lâik eğitim verilmesi sağlanmıştır.

³⁹³ Ayten Sezer, “Milli Mücadele’de Eğitim Kurumları”, **Türk Yurdu**, C.17, Sayı: 122, Ankara, 1997, s.58.

³⁹⁴ İsmail Kaplan, **Türkiye’de Milli Eğitim İdeolojisi**, İstanbul, 1999, s.159.

³⁹⁵ Cemal Avcı, “Atatürk’ün Eğitim Hakkındaki Düşünceleri”, **A.A.M.D.**, C.15, Sayı:45, Ankara, 1999, s.1184.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HÂKİMİYET-İ MİLLİYE GAZETESİ BİBLİYOGRAFYASI (10 OCAK 1920 – 30 ARALIK 1923)

Bu bölümde, Hakimiyet-i Milliye'nin yayın hayatına girdiği tarihten itibaren 4 yıllık dönemini kapsayan bibliyografyası verilmeye çalışılmıştır. Bibliyografya kronolojik olarak düzenlenmiştir. Her yıla ait bibliyografik künyeler yıllar itibariyle ayrı başlıklar altında sırasıyla verilmiştir. Bibliyografya hazırlanırken bütün başlıklara yer verilmemiştir. Bunun sebebi hacim olarak çok yer kaplayacak olması yanında, 4 yıllık bir koleksiyonun ayrıntılı bibliyografyasını hazırlamak bu çalışmanın sınırlarını aşırı zorlamak olacaktır. Buna rağmen gazetenin bütün imzalı veya imzasız makale, şiir, tefrika vb. yazıları bibliyografyada yer almıştır. Sadece küçük başlıklar halindeki haberler, birbiriyle ilişkili veya benzer konudaki haberler tekrar edilmemiştir.

Bibliyografya teknik olarak her sayının üzerinde yazılı tarih ve sayıyı ardından da sayfa sırasına göre makale, tefrika ve haberleri içermektedir. Sayıların birbirinden kolay ayırt edilebilmesi için, her sayının tarih ve numarası kalın karakterle verilmiştir. Bibliyografya genel hatlarıyla incelendiğinde, hem dönemin gündeminin hem de gazetenin teknik ve içeriğinin bir panoraması sayılabilir.

Tezimizin Dördüncü Bölmü'nü oluşturan bibliyografyanın hacim bakımından fazla yer kaplamaması için, bu bölümün sayfa düzeni çift sütun olarak düzenlendiği gibi metin kısmı da tezin diğer bölümlerinden farklı olarak tek aralıkla yazılmıştır.

Bibliyografya düzenlenirken bazı durumlarda kullanılan yazım işaretlerinin ne anlama geldiğini şu şekilde sıralamak mümkündür:

([]) Gazetede açıkça belirtilmemiş bizim tespit ettiğimiz- dönemde kişilere daha verilememiş olan soyadları ve yazının türü gibi- bilgiler için kullanılmıştır.

(()) Gazetenin kendi açıklamaları, gazetede geçen başlığın içeriğinden çıkarılarak bulunan bilgiler için kullanılmıştır. Ayrıca gazete yabancı terimler için de bazen bu imgeye başvurmuştur.

A. 1920 Yılı

10 Kânun-ı sani 1336 no:1

s.1
-Hâkimiyet-i Milliye
-Kürdistan Ahvali
s.2
-Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i
Temsiliyesi'ne
-Ankara'da Heyet-i Temsiliye
Riyaseti'ne (Siirt'ten)
-Pazarcık'ın protesto telgrafı
-Bursa hanımlarının protestosu
s.3
-Komite faaliyetleri ve vatandaşlarımız
-Venizelos'un Nutku
-Azerbaycan
-Trabzon sahillerinde
s.4
-İzmir Cepheleri
-Adana, Maraş ahvali

14 Kânun-ı sani 1336 no:2

s.1

-Hükümetin muhtırası
s.2
-Mısır ve Alem-i İslâm
-Yunanistan'da ihtilal emareleri
s.3
-İslâm âleminde intibah
-Hindistan'da tezahürat
-Suriye ve Arabistan
s.4
-Deyr-i zor'un istirdadı
-Irak'ta

20 Kânun-ı sani 1336 no:3

-s.1
-Türkiye mukadderatı ve boğazlar
s.2
-Meclis-i Mebusan etrafında
-Sivas sancağı müntehib-i sanileri
-Loid Corc'un nutku ve protestolar:
Nevşehir'den
s.3
-Mardin ve Diyarbekir'de heyecan

-Adana ahvali
-Mustafa Kemal, Meclis-i Mebusan
Riyaset-i Celilesine
-Meclis-i Mebusan
s.4
-Adana, Urfa, Maraş ve Ayıntab Ahvali
-Irak'tan
-Asur-ı Kadim'in ihyası
24 Kânun-ı sani 1336 no:4
s.1
-Hudut meselesi [Hudutlar, Mandacılık]
s.2
-Avrupa ve biz
s.3
-İzmir ahvali
-Maraş ve havalisi
-Suriye ve Arabistan
s.4
-İtalya'da ihtilal emareleri
-Mısır ahvali
-Hindistan ahvali
-Sudan'da ihtilal
28 Kânun-ı sani 1336 no:5
s.1
-Hilafet ve Alem-i İslâm [Hilâfet ve Hint
Müslümanları]
-Anadolu hanımlarının teşebbüsü
s.2
-Düvel-i İtilafiye mümessillerine
(Kilis'ten)
-Bolşevizm ve Avrupa
-Maraş'ta müsademe
-Bir bühtan-ı elim (Kilis, Urfa vs'de)
s.3
-Yunanlılarda faaliyet
-Patrikhane siyaseti (Ermeni)
-İzmir ahvali
-Adana ahvali
s.4
-Malta'da isyan
-Türkiye mukadderatı etrafında
-Protesto Telgrafi (Bafra'dan)
-Amerika - İngiltere
2 Şubat 1336 no:6
s.1
-Asya tehlikesi (Bolşevizm)
s.2

-Ali Rıza (Sadrazam)“İnhiraf-ı mizac-ı
hümayun”
-Ermeniler ve Ermenistan
-Meclis-i Mebusan'ın cevabı
-Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti
s.3
-İspanya'da ihtilal
-Şark ahvali ve Bolşevizm
-arap ahvali ve bolşevizm
-Irak ve Kürdistan ahvali
-Mitingler ve protestolar
s.4
-Sivas Anadolu Kadınları Müdafaa-i
Hukuk Cemiyeti, “Anadolu'dan acıklı bir
sada”
6 Şubat 1336 no:7
s.1
-Meclis-i Mebusan kapanabilir mi?
-Suriye ve Arabistan
s.2
-Hindistan ahvali
-Mısır ahvali
-İrlanda ihtilali
s.3
-İzmir ahvali
-Maraş ahvali
-Adana ahvali
-Urfa ve Kürdistan ahvali
s.4
-Kahraman bir hanım (Maraş)
-Şark ahvali kızıl ve yeşil ordular
-Bulgaristan ahvali
- protesto telgrafi (Urfa'dan)
11 Şubat 1336 no:8
s.1
-Kızıl tehlike etrafında(Bolşevizm)
-İzmir ahvali
s.2
-Maraş müsademesi
-Aşair hal-i kıyamda
-Ayıntap'ta bir hadise
s.3
-Suriye ve Arabistan
-Bağdat'a doğru
-Şerif tarafından Suriye'ye muavenet
-Hums'da müsademe
s.4

-Mısır ahvalı
-Suriye ahvalı
-Protesto telgrafları(Akseki ve Niğde'den)
15 Şubat 1336 no:9
s.2
-Ayıntap'ta heyecan
-Maraş müsademesi
s.3
-Adana ahvalı
-Bandırma'nın işgali
-Aşairin vatanperverliği
s.4
-Bolşevikler ilerliyor
-Hint hududunda
-Maraş'ın tahliyesi
-Suriye'de
-Şark ve Bolşevizm
-Bir Yunan şeririnin itlafı
-Bandırma'nın tahliyesi
21 Şubat 1336 no:10
s.1
-Asrın prensipleri [Wilson prensipleri]
-Bolşevizm ve Şark milletleri
s.2
-İran'ın vaziyeti
s.3
-Ayıntab ve Urfa'da vaziyet
-Maraş'ta vaziyet
-Hindistan ve Çin istikametinde Bolşevizm
s.4
-İrlanda ihtilali
-Nevşehir'den protesto
24 Şubat 1336 no:11
s.1
-Kuvâ-yı Milliye ne oluyor?
s.2
-Arapkir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Reisi Ali Asım, "Gelibolu Hadisesi"
-İzmir ahvalı
s.3
-Yunan çeteleri ve hazırlıklar
-Suriye ve Arabistan
-Bir Fransız zırlısının garkı
s.4
-Tamim (Mustafa Kemal)
-Bolşeviklere ait

28 Şubat 1336 no:12
s.1
-Vahdet İhtiyacı (Milli Birlik)
s.2
-Asya tehlikesi etrafında (Bolşevizm)
s.3
-Suriye'de vaziyet
-Arabistan ve Irak ahvalı
-Mısır'da idareyi arife
-Yunanistan'da vaziyet
s.4
-Şarktaki hükümetler
-Hindistan ahvalı
3 Mart 1336 no:13
s.1
-Anadolu'nun sesleri (Anadolu Basını)
s.2
-Urfa'da vaziyet
-Adana ahvalı
-Kürdistan ve sulh konferansı
-Bolşevizm faaliyette
s.3
-Müzaheret-i İslam
-İrlanda'ya dair
-İtalyan matbuatı
-Maraş
s.4
-Yunanistan'da son vaziyet
10 Mart 1336 no:14
s.1
-Esbab-ı Nifak (islâm'ın birliğini bozucu tehditler)
s.2
-Mısır'da vaziyet
-Maraş ve havalisinde vaziyet
-Vahdet-i Milliye'ye karşı irtica
-Adana ahvalı
s.3
-Londra'da grev
s.4
-Yunanistan'da son vaziyet
14 Mart 1336, no:15
s.1
-İrade-i Milliye'nin kuvveti, mahiyeti (Anadolu ve Rumeli Milli Birliği)
s.2
-Fransa'nın nokta-i nazarı
-Bolşevikler ve vaziyet-i umumiye

- s.3
-Mısır ahvalı
-Londra'da grev
- s.4
-Trakya hududunun tahsisini talep etmekle
18 Mart 1336, no:16
- s.1
-Mustafa Kemal, Beyanname
-Mustafa Kemal, "Alem-i İslâm'a Beyanname (16 Mart 1336)
-Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi namına Mustafa Kemal, Protesto
- Mustafa Kemal, Umum Vali ve kumandanlıklara yazılan tamim
- s.2
-Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi namına Mustafa Kemal, "Asayiş hakkında tamim"
-İzmir'e dair
-Biga hadisesi etrafında
- s.3
-Hint Müslümanları
-Yeni katliamlar (Kuva-yı Milliye-Ermeni)
- s.4
-Mısır'da vaziyet
-Meclis-i Mebusan riyasetine
23 Mart 1336 no:17
- s.1
-Makarr-ı Hilâfet'in İşgali
- s.2
-Bolşevik hareketi
-Eskişehir Mebusu Fatin, "İngilizlerin Ric'atı"
-Hindistan ve Türkiye
- s.3
-Niğde Müdafaa-i Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti'nden
- s.4
-İstihbarat
-İstanbul'da vaziyet
-Mısır'da vaziyet
-İstanbul hakkında son haberler
29 Mart 1336 no:18
- s.1
-Hâkimiyet-i Milliye'nin Tecellisi (İstanbul'un İşgali)
s.2
-Alem-i İslâm Şark'ta
-Mısır'da
-Tunus ve Cezayir'de
s.3
-Hindistan
-Mısır'da vaziyet
-Kıtali kimler yapıyor (Maraş-Ermeni)
-Suriye ve Arabistan
s.4
-Osmanlı Alicenabı (Ermenistan'da Müslüman katli)
-İstihbarat
3 Nisan 1336, no:19
- s.1
-İşgalin mahiyeti ve neticesi (İstanbul'un İşgali)
- s.2
- Bolşevik vaziyeti
- Mısır'da vaziyet
- s.3
-Mısır'da vaziyet
-Hindistan ve Türkiye
-Suriye ve Arabistan'da vaziyet
- s.4
-Ermeni mezalimi (Adana'da)
-İstihbarat
10 Nisan 1336 no:20
- s.1
-İstanbul'daki İngiliz oyunları
-Mebusan-ı Millete!
- s.2
-Trabzon Mebusu Hüsrev, "İstanbul Felaketi"
- s.3
-Mısır'da vaziyet
- s.4
-Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi namına Mustafa Kemal, "Tamim".
-Fevkalede Meclis-i Milli
-Anadolu Ajansı
13 Nisan 1336 no:21
- s.1
-Vaziyetin hakikati (İstanbul'un İşgali'nin Sonuçları)

-İngiltere ve Türk milletperverliği
s.2

- Anzavur'un Paşalığı!
-(Loid Corc) okusun!
-Tezahürat-ı milliyeye
-Konya'da Büyük bir miting
-Kafkasya'da Ermeni vahşetleri
s.3
- Trakya kongresi
-İtalya Türkiye'ye asker göndermiyor
-Yunanistan ahvali dâhiliyesi
-Meclis-i Fevkalade İntihabatı
s.4

- Millet İstanbul İşgalini nasıl karşıladı?
-Anadolu Ajansı tebligatı

17 Nisan 1336 **no:22**

s.1
-Cihan İnkılâbı (Batının Acımasızlığı
Karşısında Türkiye)
-Trabzon Mebusu Hüsrev, "İstanbul
Felaketi" -2-

s.3
-Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi namına
Mustafa Kemal, " Millet Vaziyete
Hâkimdir"

-Hilal-ı Ahmer ve İngiltere
-Son havadis
-Kürdlerin sadakati
-Millet Meclisi'nin dağıtılması
s.4
-Aydın demiryolu

20 Nisan 1336, **no:23**

s.1
-İngilizlerin İslâm Siyaseti (Amerikalı
Tarihçi Doktor Gibbons'un Tesbitleri)
-Dâhili ve Harici vaziyete umumi bir
nazar

s.2
-Sulhumuz Avrupa ve Anadolu
-İstanbul'da vaziyet
s.3

-Mücahid -Demirci Mehmet Efe-nin
Mühim bir telgrafi
-Hindistan'da İngiliz tezviratı
-Yeni bir Maraş mı?
-Anzavur'un takibi
s.4

-Son havadis
23 Nisan 1336 **no:24**

s.1
-Tarihi bir vaka: Büyük Millet Meclisi
-İngilizlere göre şerait-i sulhiyemiz
s.2
-Abbas Han, "Hintli bir mücahidin din
kardeşlerine hitabı"

-Urfa'da bir Amerikalı
s.3
-Mustafa Kemal, "Büyük Millet Meclisi
Bugün Açılıyor"

-İlk Protesto
-Hindistan Hilâfet hareketi
-Lordlar kamarasında Türk meselesi
s.4

-Anzavur'un tenkili
-Lord Kurzon'un nutku
-Miralay Kazım

24 Nisan 1336 **no:25**

s.1
-Büyük Millet Meclisi
-Ahmet Fevzi Paşa
-Büyük Millet Emriyle Reis Mustafa
Kemal, "Büyük Millet Meclisi'nin
Memlekete Beyannamesi"(İsyanlar)
s.2

-Mustafa Kemal Paşa'nın Büyük Millet
Meclisi'ne teklifinin metni
s.3
-Afganistan ve Hindistan
-Mustafa Kemal Paşa'nın nutku
s.4

-Fethiye limanına gelen İngiliz gemisi
-Trabzon'a gelen İngiliz harb gemileri
-İki şüpheli şahsın tevkifi
-İslâm şairi Âkif Bey
-Mısır ahvali

1 Mayıs 1336 **no:26**

s.1
-Mustafa Kemal, "Ziştan-ı Halifemiz
Efendimize Milletın Sadakati"
-Hıyanet-i Vataniye Kanunu
s.2

-Nasıl oldu? maksatları nedir?
-Fevzi Paşa'nın nutku
s.3
-İngiliz hıyanet şebekesi

-İngilizlerin fesadı
-Gelibolu mevkufları (Akbaş)
-Anzavur'un takib ve tenkili
s.4

-Yeni bir Müslüman Türk devleti
-Kuva-yı tedibiye
-Adem-i kabul
-Bolşevik hareketi
-Yeni mebuslar

5 Mayıs 1336 **no:27**

s.1
-Fetava-yı Şerife
s.2

-Hilâfet ve İslâm Aleml
-Diyarbakırlıların müracaatı
s.3

-İcra Vekilleri
-Maraş Ermenileri ve Millet Meclisi
-Ethem Bey'in beyannamesi
-Ermeni ve Rumlardan asker
-Erzurum'da gürbüzler ordusu
s.4

-Müslüman memleketlerinde
-Bolşevik haberleri

9 Mayıs 1336 **no:28**

s.1
-Milletin notası (İstanbul'un İşgali)
-Yeni İngiltere
s.2

-Türkiye'nin Mukasemesi
-İrade-i Milliyenin Tezahürü
-İlk Vekiller Meclisi
-Dahiliye Vekilliği'nin tamimi
-Büyük Millet Meclisi ve millet
s.3

-İzmir fecayii
-Bir Mayıs bayramı
-Fransa – İngiltere ihtilafi
-Türkü Türk'e kırdırmak istiyorlar
-Elviye-i Selase Müslümanlarının
galeyanı
s.4

-Telgraf haberleri
-Bolşevik haberleri
-Müslüman memleketlerde

13 Mayıs 1336 **no:29**

s.1

-Büyük Millet Meclisi Emriyle Mustafa
Kemal, "Büyük Millet Meclisi'nin İslâm
Âlemine Hitabı"

s.2
-Pek mühim bir beyanname

-Maraş fecayii
-İcra vekilleri heyetinin beyannamesi
s.3

-Bismillahirrahmanirrahim
-Telgraf haberi

-Anadolu ve Rumeli'de
s.4

-İstanbul'da
-Bolşevik haberleri
-İngiltere Loid Corc aleyhinde

17 Mayıs 1336 **no:30**

s.1
-Mustafa Kemal, "Alem-i Islama Hitap"
-İstanbul İşgali

s.2
-Mısır ve İngiltere

s.3
-Maraş fecayii
-Maarif vekilinin tamimi

-Telgraf haberleri
-Kafkasya'da
s.4

-Anadolu ve Rumeli
-Fransa'da şimendifer amelesi
-İstanbul'da

20 Mayıs 1336 **no:31**

s.1
-Hâla diyorlar mı ki?(İngiliz
Mandaterliği)

-İstanbul mektubu
-Nazarı dikkat

s.2
-S..., "Ruhani bir saat"

-Sansür talimatı
s.3

-Maraş fecayii
s.4

-Büyük bir himmet
-Telgraf haberleri

-Anadolu ve Rumeli

24 Mayıs 1336 **no:32**

s.1

-Büyük Millet Meclisi'nde Milli Galeyan
(Paris Konferansı'na Tepkiler)
-Yaptıkları sulh muahedesi ne şekilde?
(Avrupa zulmü)
-İzmir işgali seneyi devriyesi
s.2
-Beyanname
s.3
-Sulh muahedesi
-Maraş fecayii
s.4
-Nazarı dikkate
-Telgraf haberleri
-Türkiye sulhu
-İstilacılara karşı
27 Mayıs 1336 **no:33**
s.1
-Sulh muahedesi muvacehesinde biz ve
Damat Ferid Kabinesi
-Milletvekillerinin heyecanı
-İstanbul'da ceryan
s.3
-Anzavur'un melanetleri
s.4
-Düzce isyanına karşı
-Telgraf haberleri
-Anadolu'da
-İhtilalcilere karşı
31 Mayıs 1336 **no:34**
s.1
-Asilerin kat'i hezimetini (İsyanların
Bastırılması)
-Öldürücü muahede hakkında
s.2
-Türkiye'nin taksimi
s.3
-İstanbul Mektubu
s.4
-Mahûd sulh muahedesi hakkında
Pozantı'nın zaptı
3 Haziran 1336 **no:35**
s.1
-İstanbul'da İngiltere Himayesini
Düşünenler (Mandacılık)
-Anzavur'un hıyanetleri
s.2
-İran ahvali
-Amerika

s.3
-İrlanda vakası
-Mısır hadisesi
-Fransa - İngiltere
-Adana'da Fransızlar
-Trakya Yunan'a karşı
s.4
-Öldürücü sulh hakkında
-Telgraf haberleri
-Aramızda vahdet
-Bursa ve havalisinde teşkil eden Kuvâ-yı
Milliye
7 Haziran 1336 **no:36**
s.1
-Son vakaların dersleri (İsyanların
Bastırılması)
-Mustafa Kemal Paşa'nın Beyanâtı
s.2
-Ermenistan hülyası
-Tayin ve tebdiller (Vali, kaymakam vs.)
-Hıyanete karşı
-Ankara'da bir ecnebi murahhas
-Anzavur
s.3
-Zeki neferlerimizin söyledikleri
-Telgraf haberleri
s.4
-Memelektimizde ecnebiler
-Müslüman memleketlerde
-Anadolu'da ve Rumeli'de
10 Haziran 1336 **no:37**
s.1
-San Remo'nun İçyüzü
-Şeyh Kıdeva'nın Kurzon'a mektubu
s.2
-İstanbul haberleri
-Kurtulan bir memleketimiz
-Trakya'da Türk nüfusu
s.3
-Büyük Millet Meclisi
-Cephe havadisi
-Ecnebi aleminde
-Karesililerin hamiyeti
s.4
-Ankara hayatı
-Kuva-yı tedibiyenin beyanamesi
-Küçük sıhhiye memurları mektebi
-Venizelos'un vaziyeti

14 Haziran 1336 no:38

- s.1
-Londra'da içtima(Hilâfet)
s.2
-İstanbul Haberleri
-Kafkasya'da
s.3
-Yaşamak için
-Haksızlığa karşı
-Asilere karşı
-Harici haberler
s.4
-Bolşevik haberleri
-Trakya'da istilacılara karşı

16 Haziran 1336 no:39

- s.1
-Ermeni fecayii (Ermeni Mezalimi)
-Bayram (Ramazan)
s.2
-Arif Oruç, "İstanbul İşgali" -1-

24 Haziran 1336 no:40

- s.1
-Emperyalist Fransa
-İngiltere Kralı'na bir telgraf
-Öldürücü sulh
-Emir Ali'nin bir mektubu
s.2
-Şark Âlemi
-Londra'da bir içtima
-Hürriyet ve İtilaf'ın hamileri
s.3
-İran İstilasası
-Türkiye için Bulgarlar ne istiyorlar?
-Tebriiz'de ihtilal
s.4
-Cephelerde
-Bayram merasimi
-Maarifte teşkilat

28 Haziran 1336 no:41

- s.1
-Bir ibret numunesi
-İstanbul haberleri
-Yozgad vukuatı
-Zatı şahaneye mektup
s.2
-Ermeni mezalimi devam ediyor
-Londra'da bir içtima
-İtalya'da islahat

-Amerika'da Bolşevikler

- s.3
-Şark âlemi
-Şarkta İngiliz siyaseti
-Afgan Emirinin Nutku
s.4
-Cephelerde
-Türk sulhu için
-Öldürücü sulh

1 Temmuz 1336 no:42

- s.1
-Sulh muahedesi -1- Türkiye'nin
Hudutları (San Remo)
-Kuvâ-yı Tedibiye kumandanlığının bir
beyannamesi
s.2
-Almanya'da intihabat
-Hudutlarımız nerelerden olacak?
-Irak ile hudut
-Garp ile cenupta

s.3

- Millet vaziyeti anlamalıdır
-İzmir muhacirleri(İzmir'den İstanbul'a
Kaçanlar)
-Medeni adamlar!
-Anadolu'da Rum istihsalatı
-Avrupa'daki grevler

s.4

- Cephelerde
-Milli varlık için

5 Temmuz 1336 no:43

- s.1
-Yunan taarruzları
-Kardeş sesi
-Cephelerde Yunanlıların taarruzları

s.2

- Londra'da bir içtima
-İstanbul'da büyük bir yangın

s.3

- Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri
Heyeti'nin millete beyannamesi
-Türk sulhu

s.4

- Fransa – İngiltere
-Büyük Millet Meclisi'nde
- Loid Corc

8 Temmuz 1336 no:44

s.1

- Türklük ve Yunanlılık
-Kendileri de anlıyorlar
s.2
-Şark âlemi
-Londra'da bir içtima
-Bolşevik haberleri
s.3
-Türkler ve Müttehid Rus Cumhuriyeti
Münasebatı
-Muallimler Cemiyeti(Ankara'da)
s.4
-Cephelerde
-Büyük Millet Meclisi
-Milli varlık için!
-Amerika ve Ermenistan Mandası
12 Temmuz 1336 no:45
s.1
-Bir hamle, bir kıyam (Bursa)
-Bursa fecayii
-İstilacılara karşı
s.2
-Şark âlemi
-Londra'da bir içtima
-Dünya'yı kimler kurtaracak
-Kızıl Ordu
-İngiliz emperyalizmine karşı
s.3
-Bizi nasıl parçalıyorlar?
s.4
-İngiliz siyasetinde tahavvül ihtimalleri
-Büyük Millet Meclisi
-Müstakil livalar (Yozgad, Çorum,
Kırşehir, Sinob, Burdur, Lazistan,
Isparta)
-Ankara polis müdüriyeti
15 Temmuz 1336 no:46
s.1
-Müttefiklerimiz(Millî Birlik)
-Londra'daki Türkler
-Sulhumuzun tehiri
s.2
-Şark âlemi
-Londra'da bir içtima
-Türkiye – Rusya
-Amele hareketleri
s.3
-Millî varlık
-Sulhumuz ve Avrupa gazeteleri
s.4
-Erikli Hastahanesinde Fransızlar
-Bizi nasıl parçalıyorlar?
-Millet Meclisi
-Millî Cihat için
18 Temmuz 1336 no:47
s.1
-Muhakkak felah(Yunan Taarruzu)
-Şarkta adalet
-İtalya ve Anadolu
-İtalya-Yunan müsademesi
s.2
-Garp taarruzları
-Anadolu hareketi Avrupa'da nasıl
karşılıyor?
-Millî cihat için
s.3
-SanRemo muahedesi
-Cephelerde
-Kilikya'daki hareket
s.4
-Ankara'da spor
-Muavenet-i içtimaiye işleri
-Yeni Dahiliye Vekili
20 Temmuz 1336 no:48
s.1
-En büyük düşman(Kapitalime Öfke)
-San Remo sulhunu İstanbul Hükümeti
de tasdik etmiyor
-Yunan zulmü bütün şiddetiyle devam
ediyor
s.2
-Güzel İzmir'i bizden nasıl ayırıyorlar?
(San Remo Muahedesi)
-Yeni bir cidal başlangıcı (İtalya-
Yunanistan)
s.3
-Irak'ta İngilizlerin vaziyeti fenalaşıyor
-Yunanlılara karşı
s.4
-Yine Hicret
-Ankara hayatı
-Muallimlere biraz refah
-Müstakil livalar (Isparta ve Burdur)
-Konya'da yeni bir banka
23 Temmuz 1336 no:49
s.1

-Hâkimiyet-i Milliye Meşrutiyet Bayramını tebrik eder
-Yunanlıların müttefiki kimler
-İstanbul'da Anadolu muhacirleri
-Dünya dönüyor(İngiltere – Rusya Çekişmesi)
-İstanbul eteklerinde
s.2
-Şarkı nasıl görüyorlar
-Şarkta İngiltere
-Yunan istilasına karşı
-Tan ne diyor?
-İstilaya karşı kadınlarımız ne diyorlar?
-Yunan zulmü devam ediyor
s.3
-Maskeler aşağı
-Türk sulhu etrafında
-Garp cephemizde
s.4
-Kurtuluş selamı
-Almanya'da ne düşünüyorlar
-Yunanistan ve Bulgaristan
-İdman hayatı
-Trabzon'da ziraat
26 Temmuz 1336 no:50
s.1
-Mustafa Kemal (Şam'da Çıkan El-Ürdün gazetesinden alıntı)
-San Remo'nun akıbeti
s.2
-Irak'ta İngilizler
-Suriye'de Fransızlar
s.3
-Besim Atalay, "Uşak'tan Ayrılırken"
[Şiir]
-Garp akınları
-Kilikya'da nafiye inat
-Kilikya'da Türk varlığı
s.4
-Fedakar İstanbul
-Mudanya'da İngilizler
-Büyük Millet Meclisi
29 Temmuz 1336 no:51
s.1
-İstanbul'a selam (İstanbul şehrine methiye)
-Şark meseleleri karşısında müttefikler (Tan gazetesinden alıntı)

s.2
-İtalya'da İnkılâp
-Hintlilerin son ultimatomu
-Bursa'yı soyuyorlar
-Ermeni Zulmü
-Ermeniler ne olacak?
s.4
-Konya'da mahkum olanlar
-Yeni zabıtlarımız
-Kastamonuluların himmeti
-Diyarbakır'de gönüllüler
Musa Kazım Efendi'nin vefatı
2 Ağustos 1336 no:52
s.1
-Muzafferiyet Arifesi (Bolşevik İlerleyişi)
-Şark meselesi avam kamarasında (Fransızca Tan gazetesinden alıntı)
s.2
-Amerika'da efkâr ve Türkiye
-İngilizler ve Amerika
-Ermeniler mi, Türkler mi?
s.3
-İtalya burjuvazisinin son kozu
-Erzurumlu kardeşlerimiz
s.4
-İstanbul haberleri
-Tevfik Paşa'nın cevabı
-Kastamonu
5 Ağustos 1336 no:53
s.1
-İftira, yalan, hakaret (Sulh konferansı)
-Türk Dostu (Piyer Loti) [Yunan İşgaline Tepki]
s.2
-İstanbul haberleri
-Bir askeri mutalaa
-İrlanda
-Beynelmillel kongre
-Kırşehir'de
s.3
-Hakiki Almanya
s.4
-Büyük Millet Meclisi azası
-Türkiye ve Yunanlılar
9 Ağustos 1336 no:54
s.1
-Balkanlarda

-Şimali Suriye’de Mustafa Kemal Paşa’nın harekâtı

s.2

-Türkiye’de Yunan sergüzeşti

-Petrol yarışı

s.3

-Bolşevik taarruzlarının netayici

-Bolulular

s.4

-Büyük Millet Meclisi azai keramının isamiyesi

-Şark ahvali ve Rusya

13 Ağustos 1336 no:55

s.1

-Merkezi Avrupa (Bolşevizm)

-Şark hitası

s.2

-Petrol ve İtalyan hususu

-Avrupa diplomatlarının mağrifeti

s.3

-Lehimize bir vesika

s.4

-Hariciye ve İktisat Vekaleti Vekilleri

-Kafkas meselesi

17 Ağustos 1336 no:56

s.1

-Sulhun imzası

-Doktor Seyfettin Fevzi, “Alaşehir’in Sükûtu”

s.2

-Mehmet Akif, “Bari bir yokdur sada yok mu?”

-Halk birliği

s.3

-Arif Oruç, “Demirci Muzafferiyeti”

-Ethem Bey Demirci’de

s.4

-İstanbul haberleri

-Venizelos

-Ermeni ve Rumlar

-Müslüman memleketlerde

19 Ağustos 1336 no:57

s.1

-Şark siyasetimiz

-Hilâfet ve Hindistan (Müslim Avenluk Mecmuası’ndan)

s.2

-Başkurtlu Şerif, “Bolşevikler ve Almanya’da Vaziyet”

-Memleketimizi müdafaa uğrunda

s.3

-Şark siyaseti

- Doktor Seyfettin Fevzi, “Alaşehir Sükûtu”-2-(Hilal-ı Ahmer)

s.4

-Türkiye misalhası hakkında

-Bolşevik işleri

-Papalık ve Fransa

23 Ağustos 1336 no:58

s.1

-Cenup cephemiz

-Yunanistan’da muhalefet

s.2

-Başkurtlu Şerif, “Bolşevikler ve Almanya’da Vaziyet”

-İstanbul haberleri

s.3

-Azerbaycanlılar ve biz

-Büyük Millet Meclisi riyaşetine

s.4

-Yunan tecavüzü hakkında

-Musul ve Elcezire

-Hind Müslümanlarını vaziyeti

28 Ağustos 1336 no:59

s.1

-Kurban bayramı

-Müdafaa-i Milliye Vekili Ferik Fevzi, “Orduya Tamim”

-Kurban derileri

s.2

-Batım Mebusu Edip, “Batım hakkında bir izah”

-Yalan!

s.3

-Sulh muahedesi

-Türkiye ve İslâm âleminde bir galeyân

-İslâm kadınları

s.4

-Venizelos’un beyanâtı

-İran’da hissiyat

2 Eylül 1336 no:60

s.1

-Tarih nazarında İstanbul hükümeti(Hıyanet)

-Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal, “Bayram münasebetiyle orduya tamim”

s.2

-Biz ve onlar (İtilaf Devletleri)

-Hilafet ve Hindistan

-İshak Refet, “Ayıntap’a Selam” [Şiir]

s.3

-Hint tehlikesi karşısında İngiltere

-Kalkuta’da

-İshak Refet, “Ayıntap’a Selam” [Şiir]

s.4

-İran’da Bolşevik hareketi

-Muahedename ve Avrupa

-Japonya’da ceryan

6 Eylül 1336

no:61

s.1

-Muahede ve Millet

-Resmi Vesaik-i Hıyanet (Sait Molla ve Rahip Frew)

-Müslümanlar, Lehlilerin aleyhinde

-Akdağ Süvari alayı

-Japonya’da amele kongresi

s.2

-İran’da Bolşevik hareketi

s.3

-Öldürücü muahede münasebetiyle

-Hilafet ve Hindistan

-Bolşevikler ve Avrupa

5 Teşrin-i evvel 1336

no:62

s.1

-Birkaç söz

-İstanbul

-Bolşevik sefareti

-Şark hudutlarımız

s.2

-Cephelerde

-İstiklal muhakemeleri

-Büyük Millet Meclisi

-At yarışları

9 Teşrin-i evvel 1336

no:63

s.1

-Cereyanlar

-Konya fitnesinin imhası

-Anadolu işleri ve komünistler

-Zabitanın terfî

-Balkanlarda Komünizm

s.2

-Damat Ferit

-Harici meseleler (Litvanya)

-Sınıf ve Meslek tesanüdü

12 Teşrin-i evvel 1336

no:64

s.1

-İki komünizm (Karl Marx)

-Anadolu, hainler ve zalimlerle anlaşmaz (Konya)

-Şark hareketi

-Cephelerde

s.2

-Mısır

-İstanbul şairleri

-Konya hareketi hakkında

-Harici meseleler

16 Teşrin-i evvel 1336

no:65

s.1

-Rus Bolşevizmi, Türk Komünizmi

-Konya fesadı

-Hâkimiyet-i Milliye’nin direği: İntihabat

-Irak ahvali

s.2

-İnkılap devrinde

-İstanbul haberleri

-Şark alemi

-Bolşevik haberleri

19 Teşrin-i evvel 1336

no:66

s.1

-Yeni Anadolu ve Anasırlar

-Afganistan ve Türkiye

-Irak’ta vaziyet

-Konya vukuatı hakkında şayan-ı dikkat noktalar

s.2

-Cephelerde

-İstanbul şairleri

-Yunanistan

-İstanbul’da kızıl bir hadise

22 Teşrin-i evvel 1336

no:67

s.1

-Mesleki Temsil

-Konya fesadı

-Damat Ferid’in sükutu

-Mesleki temsilde intihabat

-Cephelelerde

s.2

-Yunan ahvali

-Buhran önünde son çare -1-

-Harici haberler
27 Teşrin-i evvel 1336 no:69

s.1

-Kaçıyorlar !

-Cephelerde

-Irak

s.2

-Suriye’de İslâm birliği

-İstanbul

-Resmi tebliğ

-Buhran önünde -2-

30 Teşrin-i evvel 1336 no:70

s.1

-Anadolu – İstanbul

-Cephelerde vaziyet

-Merkezi Asya’da Şura Teşkilatı

s.2

-Şark alemi

-İstiklal mahkemesinde

-Avrupa siyaseti

5 Teşrin-i sani 1920 no:71

s.1

-Şark harekâtı

-Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal, “Kars’ın Sükutu Bir Muzafferiyet oldu”

-Merkezi Asya’da Şura Teşkilatı

s.2

-İstanbul hükümeti

-İstiklal Mahkemesi

-Rus murahhası ile bir mülakat

7 Teşrin-i sani 1920 no:72

s.1

-Anadolu

-Cephelerde

-Piyer Loti

-Bolşevik – Lehistan sulhu

-Hindistan hareketleri

s.2

-Mesleki Temsil

-Buhran önünde -4-

-Trakya mektupları

-Münevver kahramanlar

9 Teşrin-i sani 1920 no:73

s.1

-İstanbul zihniyeti

-Ermenistan’la münasebatımız

-Komünist Bayramı

-Muahedenin mütemmimi
s.2

-İtalya’da Bolşeviklik Cereyanı

-Yunanistan’da

-Ermeniler sulh istiyorlar

11 Teşrin-i sani 1920 no:74

s.1

-Yeni siyaset

-Şark cephemizde pek mühim müzakerat ceryan ediyor

s.2

-Ermenistan’ın cevabı

-Kaymakamların şeraiti

-Buhran önünde

-Cephelerde

-Mısır parlamentosu

13 Teşrin-i sani 1920 no:75

s.1

-Şark ihtilali

-Ermeniler nasıl itiraz ediyorlar?

-İstanbul Ermenileri matemdeler

-Adana Fecayii

-İstanbul hükümetinin programında neler var?

s.2

-İrlanda ahvali

-Yunanistan’da

-İstiklal mahkemesi

-Hırs yoksulluğu

15 Teşrin-i sani 1920 no:76

s.1

-Bünye-i Devlette İkilik

-Ermenistan’ın halka beyannamesi

-Saat meselesi

-Emekçi kadınlar

s.2

-Fikir gençliği

-Garp cephesinde neler oluyor

16 Teşrin-i sani 1920 no:77

s.1

-Mücadelede birlik

-İstiklâl cidaline kalkan milletler ne yapıyorlar?

s.2

-Moskova

-Müsalemet ittifakı

-Yunanistan’da

-Resmi tebliğ

20 Teşrin-i sani 1920 no:78

- s.1
-Son ümit
-Ermenistan
-Avrupa istilacılarının şark kaleleri bir bir yıkılıyor
s.2

23 Teşrin-i sani 1920 no:79

- s.1
-Azmin mükâfatı
-Venezilos sükûtu tafsilatı
-Ermenistan işleri
s.2
-Kırım muhacirleri
-Trabzon Mebusu Hüsrev, “Anadolu’ya”
-Mısır İstiklâli

27 Teşrin-i sani 1920 no:80

- s.1
-Yeni safha
-Senusilerin İslâma büyük hizmetleri
-Ermenistan’da

- s.2
-Ricat sahasında mezalim
Yunanistan vukuatı
-Mesleki Temsil
-Kıbrıs Meselesi

29 Teşrin-i sani 1920 no:81

- s.1
-Siyaset dönümü
-İtalya ahvali
-İstanbul Haberleri
s.2
-Cephelerde
-Ankara’da Dar’ülbedayi
-Kızıl Ordu’nun yeni muvaffakiyetleri

1 Kânun-ı evvel 1920 no:82

- s.1
-Harp ve Sulh
-Süleyman Nazif, “Nazif’in Son Bir şiiri”
-İstanbul’da ne var ne yok?
s.2
-Garp Cephesi’nde düşman harekâtı
-Süleyman Nazif, “Son Nefesimle Hasbihal” [Şiir]

2 Kânun-ı evvel 1920 no:83

- s.1
-Cemiyet-i Akvam’ın müdahalesi

- Türkiye- Ermenistan
-Romanya ne halde?

- s.2
-Yunanistan parçalanıyor
-Meslek cemiyetleri

11 Kânun-ı evvel 1920 no:84

- s.1
-Konstantin’in Yunanistan’ı
-İstanbul mektubu
-İstanbul haberleri
s.2

- Harici haberler
-Sibirya madenleri
-Mülkiye tayinleri

12 Kânun-ı evvel 1920 no:85

- s.1
-Son günlerin mühim bir meselesi
-Suriye ve Kilikya için
-Trakya Müslümanları

- s.2
-Kral Konstantin’in Beyanatı

15 Kânun-ı evvel 1920 no:86

- s.1
-Bir galat ruyet
-Kafkasya işleri
-İstanbul mektubu
-Cephelerde

- s.2
-İstanbul ve Ankara
-Trabzon mebusu Hüsrev, Mesleki temsil ne için ekseriyetle redde uğradı

17 Kânun-ı evvel 1920 no:87

- s.1
-Biraz tevkif
-Venezilos kaza geçirmiş
-Şurayı devlet
-İstanbul haberleri

- s.2
-Yine meslek cemiyeti

20 Kânun-ı evvel 1920 no:88

- s.1
-Fransa ayanında
-Anadolu’yu iğfal etmek istiyorlar
-Arnavudluk’da
-Hainler!
-Mısır’a dair
s.2
-Yeni bir muahede

-Yeni taklitçilik
25 Kânun-ı evvel 1920 no:89
s.1
-İngiliz fırıldakları
-İrlanda ne halde?
-Kayser Vilhelm
s.2
- İstanbul Rumlarının Protestosu
-Tenkid ruhu
-Eskişehir İstiklal mahkemesinde
28 Kânun-ı evvel 1920 no:90
s.1
-Konstantin'in hatası?
-Türkiye – Afganistan münasebeti
-Yunanistan haberleri
-Irak'a dair
s.2

-Milli Düşüncelerden
-22 Şart!
-Kırım Mültecileri
30 Kânun-ı evvel 1920 no:91
s.1
-Ben ettim, sen etme!
-Wilson Kongre'de
-Cemiyet-i Akvam
-Yıldız meselesinin iç yüzü
-Tunus ahvali
-İtalya- Rusya
s.2
-Milli Düşüncelerden(Türk eserleri)
-Moskova'da bir sene-i devriye
-Yeni Nafia Vekili
-Yeni kazalar
-İlgaz kazası

B. 1921 Yılı

1 Kânun-ı sani 1921 no:92
s.1
-İstiklâl Günü
-Makkormik ne diyor?
-Londra Konferansı'nın Hikâyesi
-İrlanda ahvali
-s.2
-Asrın Kahramanları
-Milli Düşüncelerden - Osmanlı İstiklâli
5 Kanun- Sani 1921 no:93
s.1
-İngiliz Siyaseti
-Romanya'ya Dair
-Kurzon Ne Diyor?
-İngiltere ile Fransa mükâfatlarını
görüyorlar
s.2
-Milli düşüncelerden –sevmek kanunu
-Resmi Tebliğ
8 Kânun-ı sani 1921 no:94
s.1
-Son günlerin düellosu
-İstanbul'da milli şirketlerin başına
gelenler

-Büyük Millet Meclisi Erkan-ı
Harbiyesinden İsmet (İnönü), "Ethem
Bey'in İhaneti"
s.2
-İrlanda ahvali
-Milli düşüncelerden – Ticaret zihniyeti
10 Kânun-ı sani 1921 no:95
s.1
-Ethem'in hıyaneti
-Beyanname-i resmi
-Zavallı İstanbul
s.2
-Yunanistan'ın teminatı
-Mülkiye tayinleri
-Hilal-i Ahmer'e yardım
-Milli düşüncelerden
12 Kânun-ı sani 1921 no:96
s.1
-Garp Cephesi'nde
-Mustafa Kemal Paşa'nın beyanâtı
-Çiçerin'in notası (Hariciye Komiseri
Çiçerin)
s.2
-Lovr müzesinde
-Hariciye Vekili'nin beyanâtı

-Hayri Efendi (Malta'dan Antalya'ya gelmiş)

15 Kânun-ı sani 1921 no:97

s.1

-Hâkimiyet'in Sene-i Devriyesi

-Mustafa Kemal Paşa'nın izahatı

-İki zafer

-Müfide Ferid, "Türk Askeri"

s.2

-Türkiye ve Rusya münasebeti

-Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşa'nın beyanatı

-Yunan Taarruzu

17 Kânun-ı sani 1921 no:98

s.1

-Hakka itimat

-Garp alemime gayelerimiz hakkında Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin Cevapları

s.2

-Milli düşüncelerden

19 Kânun-ı sani 1921 no:99

s.1

-Morfin siyaseti

-Şeyh Sunusi Hazretleri'nin tebriki

-Ermeni komşuluğu

s.2

-Loid Corc ve Cemiyet-i Akvam

-İdare makinesi hakkında

22 Kânun-ı sani 1921 no:100

s.1

-Anadolu'nun zaafı!(Anadolu ve İstanbul Ayrımı)

-İstanbul haberleri

Trabzon Mebusu Hüsrev, "İstiklâl harbi ve Ordumuz"

s.2

-Resmi tebliğ

1 Şubat 1921 no:101

s.1

-Tevfik, "Hâkimiyet-i Milliye"

-Londra Konferansı

-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri ile Mülakat

s.2

-Türk sulhunun esasları ne olabilir?

2 Şubat 1921 no:102

s.1

-Gaziayıntab

-Heyet-i Vekile'nin Tevfik Paşa'ya mektubu

-Gürcistan sefiriyle mülakat

s.2

-Avrupa'da Yunan

8 Şubat 1921 no:103

s.1

-Şüphe

-Konstantin'in hayreti

-Türk- Gürcü sulhu

-Atina mektubu

s.2

-Cemil Sena, "Yurdumuz"

9 Şubat 1921 no:104

s.1

-Türkiye – Gürcistan dostluğu

-Gürcistan heyetinin kabulü

s.2

-At koşuları

10 Şubat 1921 no:105

s.1

-Konstantin'in tahakkuku

-A. F. , "Roma'da Bir Hind İhtilalcisi İle Mülakat"

s.2

-Sovyet toprağında İngilizler

-İstiklâl Mahkemesi

11 Şubat 1921 no:106

s.1

-Müfide Ferid, "İrlanda kahramanları"

-A. F. , "Roma Muhabirimizin Cavit Bey'le Mülakatı"

-Mustafa Kemal Paşa Yunan cephesinde

-Erzurum – Erzincan şimendiferi

s.2

-İstiklâl mahkemesinde

13 Şubat 1921 no:107

s.1

-Sovyet – İngiliz itilafi

-Kilikya'da Fransızların hataları ve mağlubiyetleri

-İstanbul'un bütçesi

s.2

-İzmir haberleri

14 Şubat 1921 no:108

s.1

-Milli Ordu – Kızıl Ordu

-Hindistan ihtilalinin esbabı
-Yunanlılar gemilerine doğru!
-Mehmet Akif (Ersoy), “Bursa’dan”
s.2

-Belediye intihabı münasebetiyle
-Galip Kemali Bey

15 Şubat 1921 **no:109**

s.1

-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Yunan ikiliği”

-Devrilen bir tacın hikayesi

-Konferans etrafında

-Devlet Resisinin faaliyeti

-Yunan meclisinin feshi haberi

s.2

-Büyük Millet Meclisi

-Valera nerede?

-Hakkı Hurşid, “Zabıta ve Kadro”

-Ankara piyasası

16 Şubat 1921 **no:110**

s.1

-Himalaya eteklerinde

-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin Avdeti (Eskişehir)

-Nafi Atuf [Kansu], “İktisat Vekili Celal Bey Efendi ile Mülakat”

-İstanbul murahhasları

s.2

-Nafia haberleri

-Ehli salıp ne yapıyor

17 Şubat 1921 **no:111**

s.1

-Amerika – İngiltere rekabeti

-Adliye Vekili Hafız Mehmet Bey ile Mülakat

-Hind ihtilali

s.2

-İrlanda ahvali

-Belediye varidatı

18 Şubat 1921 **no:112**

s.1

-Haftalık icmal

-İngiltere ve Amerika rekabet-i ticariyesi

-İstanbul’da kırk beş bin muhacirimiz var

-Londra Konferansı ve “Tan” ın fikri

-Hidistan’da engizisyon vahşetleri

-Atina’da ihtilal mi kopuyor!!

s.2

-Nafi Atuf [Kansu], “Cemiyet”

-İki haftanın hülasası

20 Şubat 1921 **no:113**

s.1

-Yine Ermeniler!

-Fevzi Paşa Hazretleri ile mülakat

-Bolşevik Sefiri Eskişehir’de

s.2

-Çiçerin’in Ankara’ya notası

-Büyük Millet Meclisi’nde

-Ermenistan’da darbe hükümeti

21 Şubat 1921 **no:114**

s.1

-Türkiye – Sovyet Dostluğu

-Bolşevik sefiri yoldaşla mülakat

-Ermenilere ultimatı verildi

-Türk Ordusu ve Mısır matbuatı

s.2

-Ankara Meclis’i Umumisi

-İstiklâl Mahkemelerinin ilgası

22 Şubat 1921 **no:115**

s.1

-Hüseyin Ragıp [Baydur], “İki muvasalat”

-Çin’de ihtilal zihniyeti tevsii ediyor

-İzmir’de İngiliz Filosu

-Çiçerin’in İngiltere’ye notası

-Trabzon Rumlarının mâkul bir hareketi

-Yunan Meclis-i Mebusan’ı fesh edilmemiş

s.2

-C. F. ,”İstanbul Mektubu”

-Ankara Vilayeti Meclis-i Umumi Mülakatı

-Büyük Millet Meclisi’nde

-Ankara ve İstanbul murahhasları Londra’da

23 Şubat 1921 **no:116**

s.1

-Şanlı Hilâl

-Gürcü sefiri cenaplarının beyanatı

-Ardahan ve Artvin

-Yunan silsile-i şenatı devam ediyor

-Fransızların iki yüzlü politikası

-Mısır – İngiliz müzakeresi tekrar başlıyor

-Bursa’daki Yunanlılar

s.2

-Trakya haberleri
-Bir batında üç çocuk(Akseki)
24 Şubat 1921 **no:117**
s.1
-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Tasvip Etmeye Deymez Şeyler”
-Şeriye Vekili Fehmi Efendi Hazretleri ile mülakat
-Hindistan muhtariyetine doğru
-Hindistan isyanı şiddetleniyor
-Bulgaristan’da baş kaldırıyor
-Yunan bayrağını selamlayan (Çerkez Ethem)
s.2
-A. Ş. , “Bursa Mektubu”
-Polis mi?, Jandarma mı?
-Kazım Karabekir, “Ardahan’ın İşgali ve Ahalisi”
-Elbiselik şık kumaşlar [Reklam]
25 Şubat 1921 **no:118**
s.1
-Konferans ve Şark Meselesi
-Posta ve telgraf işlerimiz intizama giriyor
-Tevfik Paşa’nın beyanâtı
-Kilikya’da Fransız entrikaları
-Yunan meselesinde Wilson
s.2
-Mehmet Tahsin ,”Harabeler”
-Büyük Millet Meclisi’nde
-Vilayet haberleri
-Rus – Gürcü muharebesi
27 Şubat 1921 **no:119**
s.1
-Trabzon Mebusu Ahmet Hamdi, “Azerbaycan ve Bolşevikler” -1-
-Dahiliye Vekili Adnan Bey Efendi
-Bekir Sami, “Londra Konferansı ilk resmi haberi”
-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin beyanâtı
s.2
-Büyük Millet Meclisi’nde
-Hardini Ermeni işlerine karışmam diyor
-Amerika itilaftan tamamen ayrılıyor
-Sovyet – Gürcü harbi
28 Şubat 1921 **no:120**
s.1

-Trabzon Mebusu Ahmet Hamdi, “Azerbaycan ve Bolşevikler” -2-
-İran, Şah , İngiltere
-İstanbul’da itilaf kutta’-ı tariki
-Hindistan galeyanı tevsii ediyor
-Loid Corc’a asi diyebilir miydik
s.2
-Büyük Millet Meclisi
-Elcezire’de İngiliz aleyhdarlığı
-İzmir’de yangın
-İran – Sovyet itilafı
-Finlandiya
1 Mart 1921 **no:121**
s.1
-Hüseyin Ragıp, “Büyük Millet Meclisi”
-Londra Konferansı müzakeratını tafsilâtı
-Rusya’nın vaziyet-i hariciyesi
-Versay muahedesinden mühin bir cüz
-Yeni bir Sovyet cumhuriyeti
-Anadolu’ya karşı kaç fırka asker lazım?
s.2
-İnebolu Şark Oteli [Reklam]
2 Mart 1921 **no:122**
s.1
-Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin mühim Nutku
s.2
-Müfide Ferid, “Kara haber”
-Avusturya’nın Almanya’ya ilhakı
-Nobel Sulh Mükafatı(Nobel Barış Ödülü)
-Büyük Millet Meclisi
-İzmit’de Yunan Entrikaları
-Resmi tebliğ
3 Mart 1921 **no:123**
s.1
-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Londra Müzakeratı”
-Hind kıyamı ve esbabı
-Yunanlılar haksızlıklarını itiraf etmişler
-Şark Cephesi Kumandanı Kazım Karabekir Paşa, “Müslüman adaletine – Hıristiyan Şahadeti”
s.2
-Taceddin, “Belediye Hakkında”
-Belediye hakkında
-Bulgar Başvekili’nin istifası
4 Mart 1921 **no:124**

s.1
-Wilson?
-Atina'da nümayişler
-İstanbul'da yeni bir oyun mu oynanıyor?
-Almanya'da
-İzmir ve Trakya tahkik heyeti
-Venizelos'a suikast edenler
-Londra'da Ermeni metalibi
s.2
-Sovyet – Gürcü harbi
-Yeni terbiye olur mu?
-Çin – Japon mukaveleyi askeriyesi
-Bekir Sami Bey'in beyanatı
6 Mart 1921 **no:125**
s.1
-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Sağdan Sola Doğru”
-Bolşevik sefiri yoldaşın kabulü
-Kahramanlıktan yine şairliğe
-Londra Konferansı'nda Alman tazminatı
-Yunanistan'a para yok
-Tahkik heyeti ne yapacak?
s.2
-Büyük Millet Meclisi
-At koşuları
-Hiyanet haberleri (Ethem)
-İtalya'da neler oluyor?
7 Mart 1921 **no:126**
s.1
- Hüseyin Ragıp [Baydur], “Sağdan Sola Doğru” -2-
-İstanbul'da itilaf kıt'a tariki
-Bekir Sami Bey kâfi görmüyor
-Tevfik Paşa'nın beyanatı
-Davet (Büyük Millet Meclisi)
s.2
-İzmir haberleri
-Hükümet-i Milliye'nin itibarı maliyesi
-Alman medeniyetinin tafsilatı
8 Mart 1921 **no:127**
s.1
-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Sağdan Sola Doğru” -3-
-İtilaf – Alman meselesi
-Türk – Rus Konferansı
-İşsizliğe karşı
-Sovyetlerin esasiyeti
s.2

-Büyük Millet Meclisi
-Bolşevikler Gürcistan'da
-İstiklal mahkemesi
9 Mart 1921 **no:128**
s.1
- Hüseyin Ragıp [Baydur], “Fabrika, Fabrika!”(Sanayileşme İsteği)
-İstanbul'da: Harac mezad!
-Almanlar pek sert davranıyor
-Hint Müslümanlarının şikayeti
-Bekir Sami Bey konferansa iştirak etmiyor
s.2
-İzzet Ulvi, “Eldiven”
-Yunanistan müslümanları da asker oluyor
-Gürcü – Sovyet harbi
-Dahiliye vekaleti(istifa)
10 Mart 1921 **no:129**
s.1
-Leyli Regaib
-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Versay Muahedesi”
-Maarif Vekili Hamdullah Suphi [Tanrıöver] Bey Efendi ile mülakat
-Şimdi de mesuliyet Yunanistan'da
s.2
-Müfide Ferit, “Hayret”
-Rus Komünist Partisinde ceryan
-Dahili haberler(Trabzon Valiliği)
11 Mart 1921 **no:130**
s.1
-Şanlı Hilal
-Hüseyin Ragıp [Baydur], “Ankara'da İslâm Kongresi
-İrlanda Reisi Cumhuri ile mülakat
-Yunanlılar İzmir'den taşınıyor mu?
-Hariciye Vekili Muhtar Bey Efendi'nin beyanatı
s.2
-Belediye intihabatı nasıl gidiyor?
-Büyük Millet Meclisi
-Ulu Camî taarruzu
-Sıhhiye Vekaleti
13 Mart 1921 **no:131**
-Şark'ta sulh hududu
-Fevzi Paşa Hazretleri ile mülakat
-Londra Konferansı-hususi telgraflarımız

- Bekir Sami Bey ne diyor?
 -Yunanistan tahkikata gelemiyor
 -İrlanda ihtilali büyüyor
 -Almanya’da müttefikler ilerliyor
 s.2
 -Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal, “Büyük Millet Meclisi”
 -İstiklâl Mahkemesi
14 Mart 1921 **no:132**
 s.1
 -Trabzon Mebusu Nabizade Hamdi, “Ankara’da Bab-ı Ali Zihniyeti Arıyorlar”
 -Irak ve El-cezire’de vaziyet
 s.2
 -Ahmet Celaleddin, “Ağaç Dernekleri Hakkında Bir Mülâhaza”
 -İstiklâl Marşı
15 Mart 1921 **no:133**
 s.1
 -Padişah (Sevr)
 -Azerbaycan’da mekteb-i maarif terekkiyatı
 -Fransa Lehistan
 -Ermenistan’da selamet komitesi
 -Londra’da yeniden müzakerat
 -Damat Ferit yine Avrupa’ya gidiyor
 -Gürcü – Bolşevik harbi
 s.2
 -Belediye intihabatı
 -İstiklâl harbi
 -Büyük Millet Meclisi
 -İstanbul haberi
 -At koşuları
16 Mart 1921 **no:134**
 s.1
 -Trabzon Mebusu Nabizade Hamdi, “16 Mart” (İstanbul’un İşgali)
 -İstanbul işgalinin tarihi vesikaları
 -Mustafa Kemal, “Alem-i İslâma Beyanname”
 -Alman topraklarında yeniden itilaf ordusu
 s.2
 -Mısır meselesi
 -Geçen sene bugün
 -Dahili haberler
17 Mart 1921 **no:135**
- s.1
 -Eşref Edip, “Anadolu’da İslâm Kongresi” (Birlik Çağrısı)
 -Yıldız’da Bahçivan Köşkü Cemiyet-i Hafiyesi -1-
 -Bolşeviklerin faaliyeti
 -İrlanda ihtilali şiddetleniyor
 s.2
 -İzzet Ulvi, “Ömer Ağa ile bir sohbet”
 -İstiklal mahkemesi
 -Ağaç derneği
 -Millet bahçesinde
18 Mart 1921 **no:136**
 s.1
 -Londra Oyunu (Londra Konferansı)
 -Yıldız’da Bahçivan Köşkü Cemiyet-i Hafiyesi -2-
 -Açık mektup
 -Heyet-i Murahhasa Ankara’ya geliyor
 -İtalyanlarda çekilme hazırlığı
 s.2
 -İstanbul haberi
 -Büyük Millet Meclisi
 -Ahval-i ziraiyemiz
20 Mart 1921 **no:137**
 s.1
 -Latin kurnazlığı
 -Yıldız’da Bahçivan Köşkü Cemiyet-i Hafiyesi -3-
 -Talat Paşa’ya suikast
 -Damat Ferit neden Avrupa’ya gitti
 s.2
 -Büyük Millet Meclisi
 -Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine
 -Emir Fazıl İngiliz hizmetinde
21 Mart 1921 **no:138**
 s.1
 -İtalyanlar
 -Yıldız’da Bahçivan Köşkü Cemiyet-i Hafiyesi -4-
 -Japonya’nın Sibiryaya siyaseti
 -Londra teklifatının metni
 s.2
 -İhsan Hilmi, “Çocuk Nedir?”
 -Türk – Rus muahedesi imza edildi
 -Heyet-i murahhasanın tarihi siyaseti
22 Mart 1921 **no:139**
 s.1

-İzzet Ulvi, “Yine İtalyanlar”
-Sıhhiye Vekili Refik Bey ile mülakat
-Almanya tehtide mi başlıyor?

s.2

-Büyük Millet Meclisi
-Elcezire muhtariyet mi?
-Hint ihtilalcileri, İrlanda ile beraber

23 Mart 1921 no:140

s.1

-Reyin neticesi
-Nusret, “Bir Şehidin Vasiyeti”
-Almanya’nın kabul etmediği şart
-İzmir’de yeniden başlayan tazyikat

s.2

-Kütahya Mebusu Besim Atalay,
“Ergenekon – Nevruz”

-Türk – Rus muahedesi
-Vrangel askerleri
-Dahili haberler(Adliye tayinleri)

24 Mart 1921 no:141

s.1

-Bugünkü Türkiye (Atatürk’ün Dindarlığı
ve Bolşevizm)

-Türkiye – Afganistan muahedesi
-Müfide Ferit, “Malta’ya”
-Sovyet – İtalya
münasebeti siyaseti başladı

s.2

-Ahval-i iktisadiyemiz
-İstanbul haberi

-Resmi tebliğ

25 Mart 1921 no:142

s.1

-Muallim buhranı
-Yunan Taarruzu Başladı
-Türk – Rus muahedenamesinin metni
-Fevzi Paşa Hazretlerinin beyanâtı

s.2

-Amerika mektepleri
-(Hasburg)ların iadeyi saltanat korkusu
-Amerika – Japonya itilafı

27 Mart 1921 no:143

s.1

-Tevfik Allah’tandır
-İstanbul’da tehlikeli bir Hıristiyan
cemiyeti

-Sevr muahedesinin mali tadilatı
-Tevfik Paşa (Nis) te kalıyor

-Batumdaki Rumlar
-“Times” ne diyor?

s.2

-Büyük Millet Meclisi
-Dahili haberler
-Resmi tebliğ

28 Mart 1921 no:144

s.1

-Kılıç ve Yalan
-Cihan Buhranı
-Mehmet Akif [Ersoy], “Cephelerde
Kahraman Mücahitlerimize” [Şiir]
-Rusya’dan Kars’a Türk Alayı geldi

-Şark sulhu

-Almanya kabinesi düştü mü?

s.2

-Yunan muhtırası
-Doktor Avni Tevfik, “Bir Mesele-i
Muamma”

-Bir meseleyi mühime

-Trakya mektubu

29 Mart 1921 no:145

s.1

-İngiltere – İran ve Sovyet Rusyası
-Almanya’da diktatörlük münakaşası
-Padişah, Damat Ferit, Tevfik Paşa
-İstanbul’da iki yüz Ermeninin tevkifi
-Muharebe lehimize devam ediyor

s.2

-Büyük Millet Meclisi

-Dahili haberler

-Anadolu’da Hilâl-i Ahmer

-Amerika – İngiliz ihtilafı

30 Mart 1921 no:146

s.1

-Düşman taarruzu kırıldı
-Pontus Rum Cemiyet-i Hafiyesi
-Muharebe muvaffakiyetlerimizle devam
etmektedir

-İstanbul’da İngiliz tazyiki yeniden
başladı

s.2

-M. Vehbi, “Bizde Tütün İhsarı”

-Bulgaristan’da içtimai ıslahat

31 Mart 1921 no:147

s.1

-Londra’da iki perdelik facia

-Muharebe dün de muvaffakiyetimizle devam etti

-Yaralılar

-Pontus Rum Cemiyet-i Hafiyesi

s.2

-İhsan Hilmi, “Çocuklarda Vafatı Azaltmaya Çareler”

-İstanbul’da Anadolu harbinin askerleri

-Rus – Alman muahedesinin Fransa’da tesiri

1 Nisan 1921

no:148

s.1

-Düşman mağlup oldu, Yunan süvarileri ric’ata başladı

-Ölümler göz göze

-Muharebe hakkında aldığımız son malumat

-Orhan Seyfi [Orhon], “Anadolu Toprağı” [Şiir]

-Yaralılarımıza hediyeler

s.2

-İzzet Ulvi, “Yaralı Gazilerle Sohbet”

-Anadolu’ya yardım ettirmeyecekmiş

-9 günlük hareket-1 harbiye safahatı

-Yunan taarruzuna Avrupa gazeteleri ne diyor?

3 Nisan 1921

no:149

s.1

-Müfide Ferit, “Zafer”

-Ankara dün heyecanlı bir zafer yaşadı

-Muzaffer kumandanlar arasında

-Resmi tebliğ

s.2

-Fevzi Paşa Hazretlerinin Beyanatı

-İzzet Ulvi, “İnönü”

-Yaralılarımız için

-At koşuları

4 Nisan 1921

no:150

s.1

-Düşman kaçmakta devam ediyor

-Padişah hastasıyla meşgul

-Almanya’da gayet mühim vaka başladı

-Denize pek yakın bir karagah

-Talat Paşa cenaze alayı

s.2

-İstanbul tütün rejisinin altı sene temdidini

-Büyük Millet Meclisi

-İngiltere’de umumi intihabat

5 Nisan 1921

no:151

s.1

-Anadolu(Akşam gazetesi)

-Almanya’da ihtilal tevsi ediyor

-Yunanistan’da arbede

-İngiltere ve Mısır milletperverleri

-Pontus Rum Cemiyet-i Hafiyesi

s.2

-İran’da İngiltere

-Romenlerle muharebeler

-Büyük Millet Meclisi

6 Nisan 1921

no:152

s.1

-Düşmanın hasırane ric’atı devam ediyor

-İngiltere’nin bitarafılığı!

-Yunan esirleri

-Refet Paşa Hazretlerinin telgrafı

-Ordumuz bu sabah Afyonkarahisar’da

s.2

-Mehmet Vehbi, “Bizde Tütün İhsarı”

-Mısır’da kabine

-Yeni bir usul-u harp

7 Nisan 1921

no:153

s.1

-Türk çocukları (Çocuklar ve Savaş)

-Mustafa Kemal Paşa

-Çiçerin ve İngiltere

-Pontus Rum Cemiyeti Hafiyesi

-Karahisar cephesinde

s.2

-İzzet Ulvi, “Hasta Bakıcı”

-Hilal-ı Ahmer

-Bir Yunan zabitanının defter hatıratından

8 Nisan 1921

no:154

s.1

-Alman vaziyeti

-Dün grubu şemsile beraber bölüğümüz

Afyonkarahisar’a dahil olmuştur

-Trablus ve İtalya

s.2

-Bulgarların takdiratı

-Büyük Millet Meclisi’nde

-Avusturya’ya muavenet edildi mi?

10 Nisan 1921

no:155

s.1

-Anadolu ve İstanbul

-Çini fabrikası muahedesini parçalandı

-Rus – Afgan İttifakı

- Bursa'nın tahliyesi başladı
 -Sultan Emir Han, "Afgan Sefirinin Telgrafı"
 -Anadolu hayatıyla, Padişah saltanatıyla meşgul
 s.2
 -Belediyemize
 -Büyük Millet Meclisi'nde
 -Çiçerin'in maksadı seyahati(Hindistan)
11 Nisan 1921 no:156
 s.1
 -Bindiği dalı kesiyor (Düşman Ric'atı)
 -İstanbul'da muzaffariyetimizin tesiri
 -Şark meselesi
 -Yunanlılar Gemlik'i tahliye ediyor
 -Suriye'de İngiltere tahrikatı
 s.2
 -Ahmet Edip, "Halkın Gıdası"
 -Moskova'da bir içtima
 -Ahval-i sıhhiyemiz
12 Nisan 1921 no:157
 s.1
 -Lafontenin kurbağası
 -Bursa'da Yunan paniği
 -Emir Fazıl
 -Resmi tebliğ
 -İtalya'da grevler
 s.2
 -Kütahya Mebusu Besim Atalay, "Türk Askerine"
 -Büyük Millet Meclisi
 -Belediyemizin bütçesi
13 Nisan 1921 no:158
 s.1
 -İkinci bir zafer
 -Mustafa Kemal Paşa Hazretler'nin Alem-i İslâm'a Beyanamesi
 -Şanlı ordumuz Dumlupınar'da da muzaffer
 -Bulgar – Yunan harbi
 s.2
 -Mustafa Kemal, "Afgan Sefirinin telgrafına Cevap"
 -Almanya meselesi
14 Nisan 1921 no:159
 s.1
 -Trabzon Mebusu Nabizade Hamdi, "Balkanlardaki Vaziyet"
 -Fevzi Paşa Hazretleri'nin beyanatı
 -Mehmet Akif (Ersoy), "Süleyman Nazif'e"
 -Yeni Yunan kabinesi teşkil etti
 s.2
 -Amerika – Japonya münasebatı
 -Kömürcüler grevi
 -Büyük Millet Meclisi
15 Nisan 1921 no:160
 s.1
 -Hani!
 -Nafia Vekili Ömer Lütfi Bey ile mülakat
 -Hindistan'ın bir müracaatı
 -Atina'da hezimet askerleri
 s.2
 -İbo kimdi ve neler yaptı?(Yalova civarında çete)
 -İstanbul kabinesi değişiyor mu?
17 Nisan 1921 no:161
 s.1
 -Balkan meselesi
 -Bugar Kralıyla bir mülakat
 -Heyet-i murahhasa Samsun'a geldi
 -İzmir'de harp aleyhdarlığı
 s.2
 -Büyük Millet Meclisi
 -Transilvanya'da Romen alyhdarlığı
18 Nisan 1921 no:162
 s.1
 -Emperyalizme karşı (Hümayun)
 -İzmir'den Kalkuta'ya kadar
 -Almanya'da sparteküsler
 s.2
 -Muhiddin Baha, Harp Hatıraları
 -Elcezirelilerin İngiliz mandasını protestoları
 -Almanya'da tehdit
19 Nisan 1921 no:163
 s.1
 -Kemalzade Ali Ekrem, "Dayanma!"
 -Trakya'da Bulgar hücumu tahakkuk ediyor.
 -Kemalzade Ali Ekrem, "Bir Mektup"
 s.2
 -Bir mektup
 -Şeyh Sunusi Hazretlerinin tebrikleri
 -İhracat kanunu
20 Nisan 1921 no:164

- s.1
-İngiltere ve İslâm müstemlekeleri (Güney Asya Müslümanları)
-Hezimetten sonra İzmir vukuatı
-İzmir haberleri
-Resmi tebliğ
s.2
-Yunan esirleri ne diyor?
-Köy hocası
-Dahili haberler
21 Nisan 1921 **no:165**
- s.1
-Salib-i Müsellah (Fener Patrikhanesi'nin İhaneti)
-Afgan Sefiri Sultan Ahmed Han bu akşam saat altıda Ankara'ya vasil olacaktır
-Mısır milletperverliği
-Ayasofya
s.2
-Mehmet Vehbi, "Bizde Tütün İhzarı"
-Belediyemizden bir rica
-Bir kurşun bile patlamadan
22 Nisan 1921 **no:166**
- s.1
-Türkiye – Afganistan
-Afgan Sefiri Hazretleriyle Mülakat
-Tevfik Paşa istifa etmiyor
-İngilizler Irak'ı tahliye edecekler mi?
s.2
-Sefir Ahmed Han Hazretlerinin muvasalatı
-Papulas azlolunmamış
-Amerika filosu
24 Nisan 1921 **no:167**
- s.1
-Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretleriyle mülakat
-Ali Ekrem, "Sancak" (şiir)
-Geçen sene
s.2
-Milli Bayram tezahüratı
-Büyük Millet Meclisi'nde milli bayram
-Büyük Millet Meclisi'nin ilk beyanamesi
25 Nisan 1921 **no:168**
- s.1
-İzmir'den Kalkuta'ya kadar
-Hariciye Vekaletimizin notası
-Afagnistan hükümeti ile muahede
-Heyet-i murahhasa bugün geliyor
s.2
-Doktor Fazıl, "Karakeçeli Aşiretleri"
-Dahili haberler-encümenlerde
26 Nisan 1921 **no:169**
- s.1
-Müfide Ferid, "Avrupa'nın Karşısındaki Tehlikeler"
-Afganistan Sefiri Hazretlerinin resmi kabulü
-Heyet-i murahhasamızın Ankara'ya muvasalatı
s.2
-Ruşen Eşref (Ünaydın), "Camii Ziyaret"
-Yunan hezimetini hakkında
-Büyük Millet Meclisi'nde
27 Nisan 1921 **no:170**
- s.1
-Eskişehir dersi
-Hariciye Vekili Bekir Sami Bey ile mülakat
-Mal kaçırırcasına
-Yeni konferans hazırlıkları
s.2
-Yunan vahşeti
-Trakya'da
28 Nisan 1921 **no:171**
- s.1
-Türkleri öldürüyorlar
-Sofya askeri klübünde bir konferans
-Hint milletperverlerinin tahrikatı
-Sırbistan Müslümanları
s.2
-Mehmet Şeref, "Malta'da Türkler"
-Resmi tebliğ
-Selam ve teşekkür
29 Nisan 1921 **no:172**
- s.1
-Hilal-ı Ahmer
-İtalya'da meclis-i mebusan niçin fes edildi?
-İtalya'da tehlikeli karışıklıklar
-Çörçil'in seyahati
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Resmi tebliğ

-Yunanistan'ı Anadolu'ya saldıran devletlere

1 Mayıs 1921 no:173

s.1

-Anadolu Rumları ve İstanbul Patrikliği

-Madam Ankara'da

-Türkler muzafferdir

-Yeni bir konferans

s.2

-Ruşen Eşref (Ünaydın), "Sen Ceymis Günleri"

-Büyük Millet Meclisi'nde

-Resmi tebliğ

2 Mayıs 1921 no:174

s.1

-On birinci asır, yirmi birinci asır

-Hariciye Vekili Bekir Sami Bey ile mülakat

-Amerika ayrı sulh yapmak istiyor

-İngiliz casusu Mustafa Sagir'in muhakemesine dün başlandı

s.2

-Hilal-ı Ahmer

-Amerika – İtalya

-Yeni konferans

3 Mayıs 1921 no:175

s.1

-Sagir mahkemesi

-Fener Patrikhanesi

-Yunan haberleri

-Edirne Mebusu Mehmet Şeref, "Malta'da Türkler" -2-

s.2

-Atina mektubu

-Büyük Millet Meclisi

-Resmi tebliğ

4 Mayıs 1921 no:176

s.1

-Japonya

-Bütün cephelerde faaliyet

-İzmir'deki Rumlar da usanmışlarmış

-(Fas) ailesi

-Almanya'nın Amerika'ya notası

s.2

-Antalya mektubu

-Dahili haberler

-Ağaç yetiştiriciliği

5 Mayıs 1921 no:177

s.1

-Yunan propagandası

-Hilal-ı Ahmer'in hizmet-i mefkuresi

-Fransa'da intizam-ı mali

-Yunanistan'da harp aleyhdarlığı

s.2

-Elektrik Mühendisi Vahaddin, "Ankara'nın Elektrik Tenevviri"

-İhracat meselesi

-Dahili haberler

6 Mayıs 1921 no:178

s.1

-Sıkıntı

-İstanbul'da Yunan Propaganda Teşkilatı

-Altın mevcudu

-Parasızlık buhranı tehlikeli bir hal aldı

-Çin'de

s.2

-Büyük Millet Meclisi

-Amerika'da camii şerif

-Rusya – İngiltere itilafı

7 Mayıs 1921 no:179

s.1

-Anadolu İhtilali (Piyer Loti'nin Desteği)

-Japon tarikatı

-Alman meselesinde müttefiklerin kararı

-Uşak'ı tahliye ediyorlar mı?

s.2

-Mektepliler bayramı

-Büyük Millet Meclisi

-Dahili haberler

9 Mayıs 1921 no:180

s.1

-Ruşen Eşref [Ünaydın], "Ramazan Ayı"

-Ramazan-ı Şerif münasebetiyle

-Müfide Ferid, "Geçen Seneki Ramazan"

s.2

-Sagir kimdir? (Babalık gazetesinden)

-İngiltere hıyaneti

-Almanya kabinesi istifası

-Muallimler birliği

10 Mayıs 1921 no:181

s.1

-Hazırız! (Cephelerde durum)

-İngiliz Casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi

-Macar naib hükümeti ile bir mülakat

-Ramazan latfeleri

s.2

- Büyük Millet Meclisi
- İstiklal mahkemesinde
- Çiçerin'in Romanya'ya notası
- Resmi tebliğ

11 Mayıs 1921 no: 182

s.1

- Patriklik devam ediyor
- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi
- Orta Avrupa'da bir infak daha
- Cemiyet-i Akvam
- Ramazan latifeleri

s.2

- İtalya'da
- Resmi tebliğ
- Araba tarifesi var mı?
- Papulas'a destan [Şiir]

12 Mayıs 1921 no:183

s.1

- Ramazan Düşüncesi
- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi
- Fevzi Paşa Hazretleri ile mülakat
- Mısır milletperverleri ne için çalışıyorlar

s.2

- Trabzon Mebusu Hüsrev, "İnönü Meydan Muharebeleri" -1-
- Amerika'nın sulh programı
- Zaruri ihtiyaçlar

13 Mayıs 1921 no:184

s.1

- Dost! (Roma'daki Türkler)
- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi
- Yunan ordusunda anarşi
- Malta'dan tahliye edilen vatandaşlarımız

s.2

- Edirne Mebusu Mehmet Şeref, "Malta'da Türkler" -3-
- Büyük Millet Meclisi'nde
- Şık kumaşlar (Reklam)

15 Mayıs 1921 no:185

s.1

- Ruşen Eşref [Ünaydın], "Rauf Paşa Hazretleri ile mülakat"
- Mevlud-ü Şerif
- Fransa – Almanya

s.2

- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in muhakemesi
- Arnavutluk – Yunan ihtilafı artıyor
- Yunanistan'ın Anadolu sergüzeştinden feragatı lazım

16 Mayıs 1921 no:186

s.1

- Hiyanet Kongresi (İslâm Kongresi)
- İngilizler Mekke'de İslâm Kongresi topluyorlar
- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi

s.2

- Doktor İhsan Hilmi, "Çocuk nasihat ocakları nelerdir?"

17 Mayıs 1921 no:187

s.1

- İngiliz Grevi
- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi

s.2

- Doktor İhsan Hilmi, "Çocuk nasihat ocakları nelerdir?"
- Rus – İran itilafı

18 Mayıs 1921 no:188

s.1

- Gayri müntezir bir istifa
- İngiliz casusu Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi
- Yunanlılar İstanbul'dan çıkartılıyorlar mı?

s.2

- Cenevre'de "Milletler Hakikatini Müdafaa" Cemiyeti

19 Mayıs 1921 no:189

s.1

- Türk – Yunan meselesi
- Caus Mustafa Sagir'in ikinci muhakemesi
- Çin'de yeni bir Cumhuriyet
- İngiliz polislerinin Tefik Paşa'ya tecavüzü

s.2

- Edirne mebusu Mehmet Şeref, "Malta'da Türkler" -4-

20 Mayıs 1921 no:190

s.1

-Yunan maliyesinde panik
-Yeni Heyet-i Vekile dün intihabat edildi
-Rauf Ahmet, “Harbi Umumiye Niçin ve Nasıl Girmişiz”
s.2
-Bulgar – Yunan ihtilafı
-Bingazi Meclis-i Mebusanı açıldı
22 Mayıs 1921 no:191
s.1
-Ateş kuşak
-Sagir’in casusluğu nasıl anlaşıldı?
-Almanya’da Fransızlar ilerliyorlar
-İngilizlerin
-Yunanlılar vahşetlerinde devam ediyorlar
s.2
-Bugünkü Afganistan
-İstiklâl Mahkemesinde idam (Bozbaş Halil Efendi)
23 Mayıs 1921 no:192
s.1
-Bîtaraflık değil tarafgirlik
-Sagir Ankara’ya suikast için gelmiştir
-Rauf Ahmet, “Harbi Umumiye Niçin ve Nasıl Girmişiz”
s.2
-Avusturya’nın iflas-ı maliyesi
-Fare mücadelesi
-Müttefiklerin Almanya’ya verdikleri notanın tam metni
24 Mayıs 1921 no:193
s.1
-Eşref saati
-Muaffak olanayan bir nokta-i nazar
-İngilizler Yunanlılara top veriyorlar
-Bir intiba
s.2
-İstanbul’da İngiliz Teşkilat-ı Hafiyesi
-Nemrut Mustafa alenen İngiliz hizmetine girdi
25 Mayıs 1921 no:194
s.1
-Bulgarlar için tehlike
-Dahiliye Vekili Ata Bey ile mülakat
-(Reymond) Puankare, “Fransız Maliyesi”
-Dünkü idam (Mustafa Sagir)
s.2

-Casusun suikast hakkındaki ifşaati (Sagir)
26 Mayıs 1921 no:195
s.1
-Alman meselesi
-Çetin, “İsviçre’de yunanlılar”
-Japonya – Amerika
-İngiltere grevi devam ediyor
s.2
-İstanbul mektubu
-Mustafa Sagir’in üçüncü mahkemesi
27 Mayıs 1921 no:196
s.1
-Çetin, “Teşkilat-ı Esasiye Kanunu”(İsviçre Modeli)
-Amerika tekrar Avrupa sahnesinde
s.2
-Mehmet Tahsin, “Kumanlar”
-Suikastı kimler tertip etmişti(Sagir)
29 Mayıs 1921 no:197
s.1
-Yalnız bir ceryan
-Beynelmilel Salibi-i Ahmer Heyeti’nin tetkikatı
s.2
-Büyük Millet Meclisi
30 Mayıs 1921 no:198
s.1
-Tereddüt!
-Yeni Türkiye
-İngiltere ile Fransa bozuşuyor
-Hicaz’da vakayı mühimme
s.2
-İslamlar arasına nifak sokmaya uğraşıyorlardı
-Japon valinin Avrupa seyahati
31 Mayıs 1921 no:199
s.1
-Siyaset-i dahiliye ve hariciyemiz
-Alman taarruzu başladı
-Ruşen Eşref [Ünaydın], “Müzakere salonunda”
s.2
-Milli orduya tebrik
-Büyük Millet Meclisi’nde
-Anadolu’da kalem
1 Haziran 1921 no:200
s.1

- “Faşistler” -1-
- Alman – Rus itilafı
- Yunan haberleri
- İngiltere – Fransa gerginliği
- Fas ahvali
- s.2
- Yeni Alman kabinesi
- Resmi tebliğ
- Sagir, İzzet de bir casustu diyor
- 2 Haziran 1921 no:201**
- s.1
- Faşistler -2-
- Yunan haberleri
- Yusuf Kemal [Tengirşek] Bey’in beyanatı
- Arnavutların ultiptonu
- s.2
- İngiltere ticareti
- Mustafa Sagir’in dördüncü muhakemesi
- 3 Haziran 1921 no:202**
- s.1
- Maarif kongresi
- Hükümet-i Milliyemizin pek mühim bir muzafferiyeti
- Irak’ta İngilizler laeyhinde teşkilat
- s.2
- Avrupa’da propaganda teşkilatımız
- Mustafa Sagir’in dördüncü muhakemesi
- 5 Haziran 1921 no:203**
- s.1
- Leyli Kadir
- “İtilaf” ihtilafı
- İngilizler bunalmaya başladı
- s.2
- Mehmet Emin, “Aydın Kızlar” [Şiir]
- Mustafa Sagir’in dördüncü muhakemesi
- 6 Haziran 1921 no:204**
- s.1
- Siyah Grev
- Ruşen Eşref [Ünaydın], “Padoleke – Londra”
- Bulgarlar ve biz
- s.2
- Sagir tekrar huzuru mahkemede
- Hicaz’da mühim vakaya doğru
- 7 Haziran 1921 no:205**
- s.1
- Bulgarların temennisi
- Yunanlılara bir hitap
- Avrupa karşısında Afrika
- Trakya’da idamlar
- s.2
- Caus bile onlar haindir diyor
- Yunanistan’da dahili karışıklıklar
- 8 Haziran 1921 no:206**
- s.1
- Bir Yunan gazetesinin hezeyanı
- Arnavutlarda intibah
- İngiltere’de istizah
- Yunanistan’da hükümete şiddetli hücum
- s.2
- Kurtulmak için dökülen diller (Sagir)
- Ferit Cavid, İngilizlerin mutemedi
- 12 Haziran 1921 no:207**
- s.1
- Milli Mücadele içinde üçüncü bayram
- Türkiye – Fransa
- İlk Afgan sancağı
- s.2
- İzzet ile Sagir karşı karşıya
- Mısır’da kanlı vaka
- Yunanlılar müttefikleri de kızdırıyor
- 13 Haziran 1921 no:208**
- s.1
- Eski Hesap (Enver Paşa)
- Marmara sahili katliamı
- İstanbul’da mühim bir heyet-i vükela içtimaı
- s.2
- Elcezire’den Kafkasya’ya
- Yunanaistan’da vaziyet karışıkça karışıyor
- 14 Haziran 1921 no:209**
- s.1
- İngilizler – Fransızlar
- Tekzip
- Adliye işlerimiz
- Ürdün ve Şeyh Sunusi Hazretlerinden tebrikler
- s.2
- Ruşen Eşref [Ünaydın], “Çelsi’de Futbol”
- Resmi tebliğ
- 15 Haziran 1921 no:210**
- s.1
- Temiz sulh

-Marmara sahili katliamı
-İngiltere kamarasında münakaşalar
s.2
-C., “İsviçre’de Türklerin verdiği bir
müsamere”
-Sagir’in şayan-ı dikkat beyanatı
16 Haziran 1921 no:211
s.1
-Türkiye – Bulgaristan
-İstanbul kabinesindeki tebdilatın esbabı
-İngiliz siyasetinde bir tebdil mi var
s.2
-Ruşen Eşref [Ünaydın], “Hyde Park’da”
-Ortodokslar memnuniyetlerini ilan
ediyorlar (Papa Nikola)
17 Haziran 1921 no:212
s.1
-İstanbul’da tahvil
-Şark meselesi karşısında Fransa ve
İngiltere
-Müdafaanamerler
s.2
-Karadeniz limanlarımızda muamelat-ı
ticariye
-Bursa mektubu
19 Haziran 1921 no:213
s.1
-İngiliz siyasetindeki tahüller
-Suriye’de Arapların faaliyetleri
-Bulgaristan mektubu
s.2
-Mustafa Sagir,-“İdam edileceksem
sukutum iyidir”
-Büyük Millet Meclisi’nde
20 Haziran 1921 no:214
s.1
-Antalya’daki İtalyanlar
-İngiliz gazetelerinde Türkler lehine
neşriyat
-İşgal altında Bursa
s.2
-İzzet, “İzzet Diyarbakır’a niçin
gidiyormuş?”
21 Haziran 1921 no:215
s.1
-Eytam-ı şüheda için
-Mehmet Ali, “Masumiyeti tecelli ettiren
deliller”

-Konstantin İzmir’de
-Şark meselesi etrafında
s.2
-Kral meşgul
-Resmi rebliğ
-Büyük Millet Meclisi’nde
22 Haziran 1921 no:216
s.1
-Tanıtmak lüzumu
-İzmir ve Türkiye derhal tahliye olunacak
-İzmir’in havası sert geldi
s.2
-Trabzon Mebusu Hüsrev, “İkinci İnönü
Meydan Muharebesi” -2-
-İdamlar
23 Haziran 1921 no:217
s.1
-Şark siyasetindeki tahaüllerin esbabı
-İran ahvali
-Mısır’da kararsızlık devam ediyor
s.2
-Ankara’da imaret başlangıçları
-Ölen sanatlar
24 Haziran 1921 no:218
s.1
-Amerika misyonerleri
-Fransız gazeteleri ve Şark meselesi
-İzmit ve Bursa önlerinde
s.2
-Maarifimizde
-Büyük Millet Meclisi’nde
26 Haziran 1921 no:219
s.1
-Fransa – İngiltere
-Şark meselesi, Fransız ve İngiltere
gazeteleri
-Atina’ya Ankara ile Uzlaşmak Tavsiye
olunuyor
s.2
-Talimatname
-Büyük Millet Meclisi
27 Haziran 1921 no:220
s.1
-Yunan zabitleri
-İngiliz matbuatı ve şark meselesi
-Hadisat-ı hariciye
s.2
-Korku zabitlerine de sıraatt etti

28 Haziran 1921 no:221

s.1

- Toptan tekzip
- Atina kabinesi nezdinde teşebbüs
- Rus sefiri dün itimatnamesini takdim etti

s.2

- Büyük Millet Meclisi
- Dahili haberler

29 Haziran 1921 no:222

s.1

- Meclis'teki beyanat
- Şanlı sancağımız İzmit üzerinde dalgalanıyor
- Tevfik Paşa'nın beyanatu

s.2

- Bozulan bir ittifak ve ehemmiyeti
- C. , "Avrupa'da Propaganda Teşkilatımız"
- sularımız

30 Haziran 1921 no:223

s.1

- Samih Rıfat, "İnönü'de Bir Hitabe"
- Eski husumet yine canlandı
- İngiltere – Fransız ihtilafı

s.2

- Mehmet Tahsin, "Ankara'nın Mazisi"

1 Temmuz 1921 no:224

s.1

- İhtiyat
- Macarlar ve ehemmiyetleri
- Ümitsiz bir kumar

s.2

- Büyük Millet Meclisi'nde
- Resmi tebliğ
- Dahili haberler

3 Temmuz 1921 no:225

s.1

- Taarruz mu?
- Yunanlılar kendilerini sigorta etmek istiyorlar

-İzmit'ten çıkarken yaptıkları

-Anadolu ve Sırplar

s.2

- Büyük Millet Meclisi

4 Temmuz 1921 no:226

s.1

- Yeni İtilaf siyaseti ne olacak?
- İtalya kabinesi teşkil edemedi

s.2

- Atıf, "Bulgaristan'da tâli mektepler"

5 Temmuz 1921 no:227

s.1

- Briyan, Kurzon, şark meselesi
- Garp cephesinde tayyare faaliyeti
- İtalyanlar bugün hareket ediyorlar

s.2

- İstiklâl Mahkemesi'nde

6 Temmuz 1921 no:228

s.1

- Vaziyet-i mütalaa
- Bağdat ve Şeria projeleri ve gayeleri
- Tekzip

s.2

- Besim Atalay, "Kısmetli Bir Ormanımız"

7 Temmuz 1921 no:229

s.1

- Çocukları himaye
- Maliye vekilimizle bir mülakat
- Müttefiklerin notası, Yunanlıların cevabı

s.2

- İzmir infilakı hakkında tafsilat

8 Temmuz 1921 no:230

s.1

- Bursa'nın sukutu
- Çok acı bir seneyi devriye (Bursa'nın] İşgali)
- Muhiddin Baha, "Sevgili Bursa"

s.2

- Büyük Millet Meclisi

10 Temmuz 1921 no:231

s.1

- Bıçak kemiğe dayandı

-Şark meselesi

-Pek heyecanlı iki celse

s.2

- Kuvâ-yı Milliye memleketi ve bizi kurtardı

-Londra'da İngiltere İmparatorluğu

11 Temmuz 1921 no:232

s.1

- Uğulduyan bir kan

-Cephelerde faaliyet

-Köyler yakılıyor, kadınlar öldürülüyor

-anadolu meselesi karşısında Bulgarlar

s.2

- Ruşen Eşref, “Fransız Edipleriyle”
 -Yunan faciaları
 -Büyük Millet Meclisi’nde
12 Temmuz 1921 no:233
 s.1
 -Son ticariye
 -Yunan taarruzu dün bütün safahatı ile inkişaf eyledi
 -Taarruz bütün cephelerde başladı
 s.2
 -Rus – Alman itilafı
 -Dahili haberler
13 Temmuz 1921 no:234
 s.1
 -İlk kuvvetli müsademeler başladı
 -Evvelki günkü vakayı harbiye
 -Bekir Sami Bey’in beyanatı
 s.2
 -Yangın yerlerinin imarı
 -Hilal-ı Ahmer’imiz
14 Temmuz 1921 no:235
 s.1
 -Kuvve-i Maneviye
 -Büyük muharebelere doğru
 -İngiltere’de sefalet
 s.2
 -Muallim Hasan Ulvi, “Salih Zeki Bey”
 -Cenup cephesinde
15 Temmuz 1921 no:236
 s.1
 -Ruşen Eşref, “Cepheye Doğru”
 -Düşman başına taş çarpmaya başladı
 -Ruşen Eşref, “Mösyö Klod Farer’i Ziyaret”
 s.2
 -Garp cephesinde
 -Büyük Millet Meclisi’nde
17 Temmuz 1921 no:237
 s.1
 -Müfide Ferid, “Ehli Nur”
 -Dün çok kanlı ve bizim için muaffakiyetli muharebeler devam ediyordu
 s.2
 -Hakkı Tahir, “Evelki gün maarif kongresi açıldı”
 -İrlanda
18 Temmuz 1921 no:238
- s.1
 -İki Cephe (Eğitim)
 -Düşman uğradığı ağır zayıat karşısında dünden beri hücumlarını gevşetti
 -Eskişehir’e kadar
 s.2
 -Ruşen Eşref, “İstanbul’da İngilizler”
 -Yeni iptidai programının münakaşası
19 Temmuz 1921 no:239
 s.1
 -İsmail Hilmi, “Ezeli Muahede”
 -Ordumuz şanlı bir hareket ile Yunanlılara mukabil taarruz başladı”
 -İlk gaziler
 s.2
 -Dar’ül-fünun Muallimlerinden Mehmet Emin, “Gazilerimizle Baş başa”
 -Üç ay evvel aynı cephelerde
20 Temmuz 1921 no:240
 s.1
 -İkinci safha
 -Dün geç vakit Kütahya ile Eskişehir arasında muharebete intizar olundu
 -İki muahede
 s.2
 -Üç ay evvel cephelerde
 -Avrupa ve sulh
21 Temmuz 1921 no:241
 s.1
 -Yalnız gaye!
 -Mevzilerimizde kuvvetli bir suretle birleşen kahraman ordumuz yeni bir darbe indirmeğe amadedir
 -Maarif Kongresi
 s.2
 -Esirler neler söylüyorlar?
 -Bekir Sami Bey’in beyanatı
22 Temmuz 1921 no:242
 s.1
 -Büyük muharebe dün bütün gün devam etti
 -Hicaz’da
 -Muhadenet ahitnamesi
 -Şark Konferansı toplanacaktı
 s.2
 -Maarif Kongresi
 -Büyük Millet Meclisi’nde
23 Temmuz 1921 no:243

- s.1
-Hükümetimizin zayıf hakkında ahalimize hitaben neşrelediği beyanname
-Ecnebi gazeteler
-Vaziyet-i harbiyemize bir nazar
- s.2
-Bekir Sami Bey'in ikinci mülakatı
-Muhadenet ahidnamesi
24 Temmuz 1921 no:244
- s.1
-İsmail Hilmi, "İmanın Terfileri" İstanbul'un İşgali]
-Fevzi Paşa Hazretlerinin Beyanâtı
- s.2
-Sulh ancak Anadolu'dan gelebilir
-Avrupa matbuatı
25 Temmuz 1921 no:245
- s.1
-M. A. , "Zaferin Sırrı" (Milli Mücadele'de İnanç)
-İki gündür mühim bir hareket olmadı
-Türkiye – Fransa
-Avrupa matbuatı ve harbimiz
- s.2
-İtalya
-Müttefikler arasında
26 Temmuz 1921 no:246
- s.1
-Anadolu davası
-İstanbul'da idamlar
-Dün yalnız Afyon'da faaliyet vardı
- s.2
-Bulgarlar ve Anadolu
-Fransa ve harp
27 Temmuz 1921 no:247
- s.1
-Cephe haberi
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin telgrafı
-İsyan
-Mısır işleri
- s.2
-Türkiye – Fransa müzakeratı
-Kimlerler muharebe ediyoruz?
28 Temmuz 1921 no:248
- s.1
-Odumuza
- Yunan yalanlarına karşı
-Askeri mutalaat
- s.2
-Türkiye – Fransa
-Boğazlar
-Ali Fehmi Kamil, "Sagır'ın Mazisi"
29 Temmuz 1921 no:249
- s.1
-Cephedeki mebuslarımızın telgrafı
-Trakya
-Bulgarlar ve Anadolu
-Türkiye'nin cihandaki ehemmiyeti
- s.2
-İsmail Hakkı, "Ruh Ölür mü?"
-Dahili haberler
31 Temmuz 1921 no:250
- s.1
-Fevzi Paşa Hazretlerinin bayanatı
-Avrupa gazetelerinin mütalaatı
-Yunanlılar itirafata başladılar
- s.2
-Hainlerin idamı
-Cihan türküsü [Şiir]
1 Ağustos 1921 no:251
- s.1
-Tashih ve tesric
-Yunanlılar muharebenin şiddetinden bahsediliyor
-Meclis-i Ali
- s.2
-Yunan zayıfı
-İstanbul'da ne düşünülüyor?
2 Ağustos 1921 no:252
- s.1
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin tamimi
-Tamis'in şeriatı ve askerleri
-Düşman zayıfı dehşet vermektedir
- s.2
-Cephedeki mebuslarımız avdet ettiler
3 Ağustos 1921 no:253
- s.1
-R. E. , "Kuvayı Meneviyemiz"
-Kahraman ordumuza itimad
-Hilal-ı Ahmer'imiz
- s.2
-Bir kardeş millet sesi (Afganistan)
-İflasa doğru (Yunan maliyesi)

-Yeni bir İngiliz manevrası

4 Ağustos 1921 no:254

s.1

-Wilhelm Konstantin

-Pek ulvi bir ses (Afgan Sefiri)

-Boğazlar

-Müttefikler Paris'te toplanıyorlar

s.2

-Büyük Millet Meclisi

-Üç idam

5 Ağustos 1921 no:255

s.1

-Şarkta İtalyan siyaseti

-Asker mebuslarımız bilfiil cephede
(İsmet Paşa)

-Avrupa'da kuvvetli bir feryat

s.2

-Lozan Kongresi

-Yeni müfettiş umumilikleri

6 Ağustos 1921 no:256

s.1

-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri dün
Büyük Millet Meclisi tarafından
Başkumandanlığa intihap edildiler

-Sinir muharebesi

s.2

-Yunan zayıfatı pek azamidir

-Vilayetlerimizde nasıl düşünülüyor?

7 Ağustos 1921 no:257

s.1

-Başkumandanımızın ordu millete
beyannamesi

-Hamle

-Ruşen Eşref, "Azim ve İman"

s.2

-Türk – Fransız itilafı

-Sefalet karşısındaki israflar

8 Ağustos 1921 no:258

s.1

-Bir İngiliz gazetesinin mütalaası

-Türkler – Fransızlar

-Türkiye ve Afganiatan muhadeneti

s.2

-Özdemir, "İtalya ve Şark"

-İrlanda

9 Ağustos 1921 no:259

s.1

-Başkumandanın beyannamesi

-Başkumandanlık karargahında

-İsmet Paşa'nın telgrafı

s.2

-Edirne Mebusu Mehmet Şeref, "Güzel
Trakya"

-İhsan, "Hamiyetli Halkımız"

-Yunanistan'daki müşkülât-ı siyasiye

10 Ağustos 1921 no:260

s.1

-Yunanistan'ın müşkülâtı

-Tan gazetesinin mühim bir mütalaası

-Ruşen Eşref, "Ümit"

s.2

-Avrupa siyasetindeki teşvik

-İngiltere'de siyasi cidal

11 Ağustos 1921 no:261

s.1

-Geçen sene bugün, gaddar Avrupa'nın
uzattığı ölüm senedini hain eller
imzalamıştı. (Sevr)

-Bir sene-i devriye (Sevr)

-Hakiki Avrupa'da Türklerin mevki

-Cemal Hüsnü, "Sevr Muahedesi"

s.2

-İktisat Vekili'nin mühim bir teşebbüsü

-Cemal Hüsnü, "Bir Suikast"

12 Ağustos 1921 no:262

s.1

-Bir tehir

-Afgan Sefiri Hazretlerinin tebriki

-Yunan zayıfatı

s.2

-Mustafa Kemal, Ordularımız İçin
Yapacağımız Fedakarlıklar"

-Lütfi Fikri Bey

-Büyük Millet Meclisi

13 Ağustos 1921 no:263

s.1

-İki manzara

-Times gazetesinin mühim makalesi

-Dünkü tezahürat

-Romanya – Macaristan münasebatı

s.2

-Refet, "Washington Kongresi ve
Ehemmiyeti"

-Mısır meselesi ve İngilizler

14 Ağustos 1921 no:264

s.1

- Müfit bir teşebbüs
-Yunanlılar gayelerine varamamışlardır!
s.2
-Ruşen Eşref, “Hicret”
-Ankara Valisi İhsan, “Gelen Kahramanlar”
15 Ağustos 1921 **no:265**
s.1
-Ruşen Eşref, ”Bayram”
-Şark Meselesi ve müttefik devletler
-İngiltere’nin İran’daki müşkülâtı
s.2
-İzzet Ulvi, “Anadolu ve Türkler”
-Bulgaristan ve Akdeniz
-Kütahya ve Eskişehir harpleri
19 Ağustos 1921 **no:266**
s.1
-Taarruz
-Bayram merasimi tafislatı
-Harp başlamak üzeredir
-Ruşen Eşref, “Tevfik Fikri’ye Ait”
s.2
-Çetin, “İspat-ı Rüşt”
-Meclis-i Aliye’de mühim müzakereler
20 Ağustos 1921 **no:267**
s.1
-Üç cidal
-Dünkü vaziyet-i harbiye
-İngiliz Şark siyaseti ve İtalyanlar
-Fas isyanı
s.2
-Çetin, “Lozan’da Mevlüt”
-İstanbul için Yunan hülyası
21 Ağustos 1921 **no:268**
s.1
-İstanbul hayali
-Düşman taarruzu henüz başlamadı
-Yunanistan’daki sabırsızlık ve yılgınlık
s.2
-Fas kıyamındaki ehemmiyet
-Bir Bulgar Miralayının fikri
22 Ağustos 1921 **no:269**
s.1
-Bir tebliğe cevap
-Dün cephele temas daha kuvvetli idi
-İstanbul kabinesindeki istifalar
s.2
-Trakya’da
-Yunanistan’daki memnuniyetsizlikler
23 Ağustos 1921 **no:270**
s.1
-Gayri müsaitiz!
-Büyük muharebeler halen başlamadı
-İstanbul kabinesindeki tebdilat
-İrlanda meselesi
s.2
-Konya’da
24 Ağustos 1921 **no:271**
s.1
-Tereddüt
-Trakya – Ukrayna muahedesi
-Yunan matbuatı
s.2
-Bütün Anadolu galeyana içinde
-Yunanlıların İstanbul hülyası
25 Ağustos 1921 **no:272**
s.1
-Yunan taarruzu
-Sakarya cenuplarında muharebe başladı
-Boş hayaller
s.2
-Anadolu’da galeyana devam ediyor
-Yunanistan’ın siyasi ve mali vaziyeti
26 Ağustos 1921 **no:273**
s.1
-Cephe gerisi
-Şimal ve cenuptaki hareket-i harbiye
-Harp bütün cephelede başladı
-Bulgarlar Türk zaferinden katiyen emindir
s.2
-Bütün Anadolu ayakta
-Kral Faysal
27 Ağustos 1921 **no:274**
s.1
-İki günlük kanlı muharebelerden sonra bazı düşman mevziinde ric’at alametleri belirmiştir. Allah bizimledir
-Türk kahramanlığının en büyük menakıbı karşısındayız
s.2
-Lütfi Fikri Bey’in mütalaası
İngilizler arasında bir intiba
28 Ağustos 1921 **no:275**
s.1

- Cuma günü muharebatta düşman hedeflerine vasıl olamamıştır
-İran'da bir ihtilal
-Edirne'de büyük bir süikast
s.2
-Gazilerimiz ile baş başa
-Anadolu tezahüratı
29 Ağustos 1921 **no:276**
s.1
-Cumaertesi günü düşman hücumlarının neticesi
-Kral Konstantin'e İzmir'e dönmesini tavsiye etmişler
-Arnavutlar ve Yunanlılar
s.2
-Anadolu Mısak-ı Milli'de sebatkardır
-Bulgaristan ordusu
30 Ağustos 1921 **no:277**
s.1
-Ölüm yolculuğu
-Pazar günü, meydan muharebesinin en kanlı bir günü olmuştur
-Üçüncü Yunan taarruzu
s.2
-Azimkar ordunun arkasındaki kudret
-Taarruz başlamadan önceki kannat
31 Ağustos 1921 **no:278**
s.1
-Pazartesi günü ve gecesi devam eden muharebeler
-Paraları da , canları da tükenmektedir
-İngilizler bu taarruzun son ümit olduğunu söylüyorlar
s.2
-İzzet Ulvi, "Anadolu Baştan Başa Türk'tür"
-Cephe gerisinde
1 Eylül 1921 **no:279**
s.1
-Salı günü şiddetli muharebeler
-Kahraman ordumuz ve İngiliz gazeteleri
-Amerika'daki tebdil-i efkar
s.2
-Ordunun arkasındaki cihet-i gayret
3 Eylül 1921 **no:281**
s.1
-Dün merkezde muharebeler
-Dünkü ve evvelki günü muharebeler
s.2
-Dokuz günlük vakayı harbiye [Anadolu Ajansı]
-Kral Fazıl
4 Eylül 1921 **no:282**
s.1
-Dün öğlene kadar cephelelerde sükut vardı
-Katu! Katu!
-Başkumandanımızın teminatı
-Yunan vahşeti
s.2
-Milletimizin azmi ordumuz kadar kuvvetlidir
-Rusya - Romanya
5 Eylül 1921 **no:283**
s.1
-Dar ağacına! [Esirlerin İdamı]
-Yunan karargahındaki hadise-i mühime
-Hindistan'da
s.2
-Hilal-ı ahmerimiz
-Arkamızdaki kuvvetin azameti [Halk]
6 Eylül 1921 **no:284**
s.1
-Yaralı kahramanlar
-Refet Paşa Hazretleri ordumuz muzafferdir diyorlar
-Anadolu harbi, İngiltere ve Fransa
s.2
-Anadolu evladının büyük kalbi
-Mısır
7 Eylül 1921 **no:285**
s.1
-İstanbul gençlerine
-5 Eylül muharebesinin safahatı
-Son taarruz ve vaziyet-i umumiye
s.2
-Zavallı Atina
-Anadolu mücadelesi halkın ruhudur
8 Eylül 1921 **no:286**
s.1
-Çayıra varmadan
-Düşmanın ric'at alametleri karşısında
-Washington Kongresi
s.2
-Anadolu azminde devam edecektir
-İnebolu'da idamlar
9 Eylül 1921 **no:287**

s.1

-Müdafaa tarihi harbin en parlak muzafferiyetini ihraz eden ordumuz tarruza başladı ve pek çok esir ve ganimet elde etti

-İstanbul Rumlarının İngiltere hayali

-Almanaya'da

s.2

-Kütahya Mebusu Besim Atalay, "Fas Meselesi"

-Anadolu'nun cihadı ve İstanbul

10 Eylül 1921 no:288

s.1

-Düşman mühim bir mevkiye on kilometre geri atılmış ve ganimet alınmıştır

-Konstantin Bursa'da imiş

-Şark meselesi hakkında müzakerat

s.2

-Ankara'nın dünkü müstesna manzarası

-Kadınlarımızın şevkati

11 Eylül 1921 no:289

s.1

-Zafer!

-Ordumuzun tazyiki karşısında düşman müşkül bir vaziyette muharebeye mecbur olmuştur

s.2

-Düşmanı yok eden azim-i milli

-Konya'da idamlar

12 Eylül 1921 no:290

s.1

-Müfide Ferit, "Türk Askeri"

-Şiddetli bir taarruz icra eden ordumuz düşmanın sağ cenahı mevziine girmiştir.

s.2

-İzmir Rum elinde esir kalmıştır

13 Eylül 1921 no:291

s.1

-Acımak meselesi

-Cepheden Büyük Millet Meclisi'ne

-Avrupa gazeteleri ve Yunan balonları

s.2

-Amerika'da İslam kini

-Fas intikamı

14 Eylül 1921 no:292

s.1

-Mustafa Kemal Paşa, Konstantin

-Düşman süratle ve pek perişan bir halde kaçmaktadır

-Heyet-i Vekilemizin kumandalarımıza tebriki

s.2

-Ankara'da zafer şenlikleri

-İzzet Ulvi, "Eski Türklerin Mukaddesiyati"

15 Eylül 1921 no:293

s.1

-Rıza Nur, "Panhelenizm, Can Veriyor"

-Dünkü vaziyet-i umumiye-i askeriye

-İstanbul'da

s.2

-Avrupa gazetelerinin lisanı değişti

-Atina'daki, Pire'deki alaylar

16 Eylül 1921 no:294

s.1

-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin millete beyannameleri

-Zafer Anadolu'ya yeni bir can verdi

-Yunanistan'da sulh arzuları

s.2

-Yunanistan'daki fırka kavgaları

-Hilal-ı Ahmerimi

18 Eylül 1921 no:296

s.1

-Halide Edip [Adivar], "Dağ Tepe"

-Büyük Millet Meclisi'nden Başkumandanımıza ve ordumuza

-Zafer ve Anadolu

s.2

-Yusuf İzzet Paşa Hazretlerinin izahatı

-Zaferimizin İstanbul ve Paris'teki akisleri

19 Eylül 1921 no:297

s.1

-İstanbul suikasti

-Batumdan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

-Suya düşen Yunan planları

s.2

-Ric'at yollarında

-Amele arasında

20 Eylül 1921 no:298

s.1

- Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin
dün Büyük Millet Meclisi'nde irad
buyurdukları tarihi nutuk
s.2
-Tiflis Müslümanları
-Bir Türk on Yunanlıya bedeldir
21 Eylül 1921 no:299
s.1
-Başkumandanımızın orduya
beyannamesi
-Gunaris kabinesi
-İzmir'de
s.2
-Sakarya Meydan Muharebesinin hakiki
safhaları
22 Eylül 1921 no:300
s.1
-Sulh ve Harp [İstiklâl Harbi'nin Amacı]
-Başkumandan Paşa Hazretlerine tebrikat
-Zaferlerimiz ve Avrupa
s.2
-Anadolu'da emsalsiz zafer şenlikleri
-İstanbul'da zafer duası
23 Eylül 1921 no:301
s.1
-Mâzi dersleri
-Ruşen Eşref, "Gazayı Tebrik"
-Azerbaycan Cumhuriyeti'nin tebrikatı
s.2
-Hint İsyanı
-Meclis'te
24 Eylül 1921 no:302
s.1
-Şih Kıdevi'nin mühim beyanâtı
-Ali Ekrem, "Türk Askerine"
-Hindistan ve Anadolu
-Azerbaycan sefiri
-Fas mücahedesi
s.2
-Zafer şenlikleri
25 Eylül 1921 no:303
s.1
-Kış harbi
-Yeni vaziyet ve İngiliz muhafil-i
siyasiyesi
-Afganistan'da son terkiyat
s.2
-Konya'da
- Büyük Millet Meclisi
26 Eylül 1921 no:304
s.1
-Gaflet
-Ruşen Eşref, "Mustafa Kemal Paşa ve
Sulh"
-İngiliz ve Fransız gazetelerinin
mütalaaları
s.2
-Ali Hikmet, "Bozdoğan – Akseki"
27 Eylül 1921 no:305
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, "Türkiyeli
Köylüler"
-Türkler Sakarya imtihanından zaferle
çıktılar
-"Pontus" fesat ocağının akıbeti
s.2
-Yunan gazetelerinin sulh teraneleri
-Afganistan – Rusya - İngiltere
28 Eylül 1921 no:306
s.1
-Washington Konferansı
-Başkumandanımızın beyannamesi ve
tesirâtı
-Kars'ta iki mühim nutuk
s.2
-Tiflis'te tezahürat
-Hindistan'da
29 Eylül 1921 no:307
s.1
-Venizelos'un şahadeti
-Bulgar kürsüsü
-Halide Edip [Adivar], "Seyid Onbaşı"
s.2
-Hilal-ı Ahmerimizin pek mühim
muavenetleri
30 Eylül 1921 no:308
s.1
-Paris – Londra
-Kardeş Azerbaycan'ın tebikâtı
-Kars Konferansı
s.2
-İstanbul'daki suikast
1 Teşrin-i evvel 1921 no:309
s.1
-Rus hariciye komiserinin tebriki
-Yunanlılar müthiş bir vaziyet karşısında

- s.2
-Hariciye Vekili Yusuf Kemal [Tengirşek], “Türkiye – Azerbaycan”
2 Teşrin-i evvel 1921 no:310
s.1
-Geldi, gördü, gidiyor!
-Yunan erkanı arasında tebdilat
-Atina bir karar mücadelesi içinde
s.2
-İzzet Ulvi, “Türkler ve İslâmiyet”
-Büyük Millet Meclisi’nde
3 Teşrin-i evvel 1921 no:311
s.1
-Halide Edip, “Über’in Karısı”
-Times gazetesi, Türk zaferi ve neticeleri
-Yunanın müşkülâtı
s.2
-Bursa’dan giderken
-Atina hükümetine karşı şiddetli hücum
4 Teşrin-i evvel 1921 no:312
s.1
-İngiltere ve şark
-Yunan gazeteleri lisanlarını tamamiyle değiştirdiler
-Hint kıyımı
s.2
-İstanbul’da bir millet davası
-“Pontus” fesat ocağının akıbeti
5 Teşrin-i evvel 1921 no:313
s.1
-Balkanlarda
-Fransız gazeteleri ve ordumuzun intizamı
-Londra yolcularının hazırlıkları
s.2
-Kars Konferansı’nda irad edilen nutuklar
-Zaferimizin Bulgar gazetelerindeki tesirâtı
6 Teşrin-i evvel 1921 no:314
s.1
-Siyah listeler
-Vatana avdet
-Venizelos sahnede
-Rusya ve Lehistan
s.2
-Tan gazetesinin pek mühim bir makalesi
-İrlanda meselesi
- 7 Teşrin-i evvel 1921 no:315**
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin Manası”[Wilson İlkeleri]
-Times gazetesinin mühim bir beyanatı
-Balkan ateşi
s.2
-E. H. , “Beyanname-i Krali”
-Büyük Millet Meclisi’nde
8 Teşrin-i evvel 1921 no:316
s.1
-Yunanistan’da kabine buhranı ve müşkülât
-Yunanistan harbe devam edemeyecektir
-İzmir ve Türkiyesiz sulh olamaz
s.2
-Londra’nın siyasi planı
9 Teşrin-i evvel 1921 no:317
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin Davası”
-Halide Edip, “Kırmızı Tepe”
-Yunanistan’a yapılacak en büyük dostluk
s.2
-Zaferimizin Bulgaristan’daki tesirleri
10 Teşrin-i evvel 1921 no:318
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin Davası”
-Türkler İzmir ve Türkiye’nin feragat edemezler
-Zaferimizin vereceği netayici mesude
s.2
-Cemal Hüsnü, “Yunanla Davamız”
11 Teşrin-i evvel 1921 no:319
s.1
-General Harington’a cevap
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin Davası”[Osmanlı Hukuk sistemi]
-Sulh şartlarımız hakkında Avrupa’nın kanaatı
s.2
-İzmir’de yaralılar arasında bir hadise
12 Teşrin-i evvel 1921 no:320
s.1
-Kardeş Azerbaycan sefaret heyeti

-Türkler zaferi kat'iden emindir
-İzmir komiserinin yaverini yaraladılar
s.2

-İzmir'de
-Yunan vahşeti

13 Teşrin-i evvel 1921 no:321
s.1

-Sırp larla Arnavutlar arasında muharebe
-Yunan efkar-ı umumiyesinin sulh arzusu
-İtalya'da fırka mücadelesi yeniden başladı

s.2
-Türk baskını
-Balkanlarda

14 Teşrin-i evvel 1921 no:322
s.1

-Yunanistan saç saça, baş başa
-Türk – Yunan ihtilafı ve müttefikler
-Sakarya hezimetinin İngiltere'deki akisleri

s.2
-Konya'da bir hekim
-Meclis'te

15 Teşrin-i evvel 1921 no:323
s.1

-Azerbaycan mümessili dün
itimatnameleri takdim eyledi
-Kars muahedesi
-Bulgarlar ve biz

s.2
-Ajans-ı Havas'ın bitarafane bir tebliği

16 Teşrin-i evvel 1921 no:324
s.1

-Sakarya Zaferinin mühim neticesi
-Bir hadise
-Arnavutluk'ta

s.2
-“Pontus” meselesi bir Yunan itirafı

17 Teşrin-i evvel 1921 no:325
s.1

-Sakarya Zaferi ve Fransız gazeteleri
-Almanya ve Rusya
-Yunan karagahı umumiyesi İzmir'de

s.2
-Cenevre hukuk kongresi

18 Teşrin-i evvel 1921 no:326
s.1

-Sulh müzakeratı yalnız Ankara ile kabildir!

-Yunanlılar sulh için ağız büküyorlar
-Almanya – Fransa
s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde
19 Teşrin-i evvel 1921 no:327
s.1

-Türkiye demek Ankara demektir
-Yunan Meclisi ve Ankara seyahati
-Washington Konferansı

s.2
-Hilal-ı Ahmerimizin kahramanlarımıza hediyesi

20 Teşrin-i evvel 1921 no:328
s.1

-Başkumandanımız
-Yunan ordusunda
-Amerika ve Şark Meselesi
-“Tan” ve hakikat

s.2
-At koşuları

21 Teşrin-i evvel 1921 no:329
s.1

-Türk – Fransız itilafnamesi
-Almanya'da
-Kahraman kadınlar

s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Zayıf yetimleri

22 Teşrin-i evvel 1921 no:330
s.1

-Atina için
-Sulh ve bir mütalaa
-İzmir'de

s.2
-Zavallı Edirne ve Edirnelilerin çektikleri

23 Teşrin-i evvel 1921 no:331
s.1

-Günaris'in sulh şartlarına dair
-İngiltere'nin şarkdaki harekatı
-Kürd asilerin şiddetli bir ultimatomu

s.2
-Avrupa meseleleri
-Büyük Millet Meclisi'nde

24 Teşrin-i evvel 1921 no:332
s.1

-Başkumandanımıza pek kıymetli bir hediye
-Şark işleri ve İngilizler, İtalyanlar
s.2
-Sason'daki çete
-Hindistan'da
25 Teşrin-i evvel 1921 no:333
s.1
-İtalya sefirinin Atina'daki bir protestosu
-Fransız Başvekilin beyanâtı
-Zavallı Edirne
s.2
-Atina için
26 Teşrin-i evvel 1921 no:334
s.1
-Kars muahedesi
-Amerika'nın şark meselesindeki alakası
-Hindistan Müslümanları ve harp
s.2
-Nasıl mağlup olmuştu?
-Şark meselesi
27 Teşrin-i evvel 1921 no:335
s.1
-Kars muahedesi
-Fransız ve İngilizlerin nokta-i nazarları
-Cihan meseleleri
s.2
-Erkan-ı Harbiye Umumiye Reisi Fevzi, "Bir Yalan İftira"
28 Teşrin-i evvel 1921 no:336
s.1
-İzmir'de
-Kral Şarl
-Sırbistan - Arnavutluk
s.2
-Hilal-ı Ahmer
-Uzaktaki Türkler
29 Teşrin-i evvel 1921 no:337
s.1
-Ermeni esirleri ve Ermenistan'ın teşekkürü
-Türkiye – Fransa itilafının tesirleri
-İtalyan gazetelerin nokta-i nazarı
s.2
-Müstakil İrlanda
-Kral Şarl tevkif edildi mi?
30 Teşrin-i evvel 1921 no:338
s.1

-Türk – Fransız itilafı
-Fadime Nine ile Kerim Dede
-Türkiye – Fransa itilafının tesirleri
s.2
-Kral Şarl tevkif edildi mi?
31 Teşrin-i evvel 1921 no:339
s.1
-Türkiye – Azerbaycan
-Günaris'in Paris ve Londra seyahatleri
-Ruşen Eşref, "Ordumuz"
s.2
-Şark meselesi ve Fransız matbuâtı
1 Teşrin-i sani 1921 no:340
s.1
-Altın oyunu
-Malta yolcuları
-Sudan'da bir isyan
s.2
-İktisadiyatımızın tekamülüne doğru
2 Teşrin-i sani 1921 no:341
s.1
-Türkiye, şark ve garp
-Türkiye – Fransız itilafnamesi
-İlyas, "Tebrikname"
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Takdirname ve İstiklâl madalyası ilanları
3 Teşrin-i sani 1921 no:342
s.1
-Günaris'in seyahati ve Tan'ın mütalaası
-Afganistan'da Türklüğe karşı merbutiyet
-Paris mülakatı samimi olmuştur
s.2
-Anadolu'da maarif
-Eskişehir
4 Teşrin-i sani 1921 no:343
s.1
-Matin gazetesinin mühim ifşaâtı
-Mustafa Kemal Paşa, "Aziz Bir Dosta Verilen Hediye"
-Türkiye – Fransa itilafnamesi
s.2
- Takdirname ve İstiklâl madalyası ilanları
5 Teşrin-i sani 1921 no:344
s.1
-Matin gazetesinin mühim ifşaâtı

- Türkiye – Fransa itilafı hakkında
-Yunan nazırları Roma’ya gidiyorlar
s.2
-Büyük Millet Meclisi’nde
6 Teşrin-i sani 1921 no:345
s.1
-Azerbaycan mümessili hazretleri
nezdinde
-Türk – Fransız itilafı ve mütalaat
-Londra seyahati
s.2
-Sakarya Harbi’nin hazin levhaları
7 Teşrin-i sani 1921 no:346
s.1
-Türkiye – Fransa itilafı ve gazeteler
-Gunaris Paris’te nasıl karşılandı
-Yunanistan ve Bulgaristan
s.2
-Papa Eftim, “Anadolu Hristiyanları ve
Arzuları”
8 Teşrin-i sani 1921 no:347
s.1
-Gunaris devletlerin hakimliğini istiyor
-Mısır istiklal amelinde Mısır’dır
-Anadolu meselesi ve Bulgaristan’ın
vaziyeti
s.2
-Sakarya Harbi’nin hazin levhaları
- Büyük Millet Meclisi’nde
9 Teşrin-i sani 1921 no:348
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni
Türkiye’nin Manası”
-Arnavutluğa karşı müşterek bir hücum
s.2
-Papa Eftim, “Anadolu hristiyanları”
10 Teşrin-i sani 1921 no:349
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni
Türkiye’nin Manası”
-Roma seyahati bir müddet tehire
uğramış
s.2
-Türkiye – Fransa ve İstanbul
11 Teşrin-i sani 1921 no:350
s.1
-İzmir Mebusu Mahmud Esad, “Yeni
Türkiye’nin Manası”
- İstanbul’daki İngiliz mahkemeleri
s.2
- Büyük Millet Meclisi’nde
-İngiltere ve Rusya
13 Teşrin-i sani 1921 no:351
s.1
-Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin
Manası”(Osmanlı İdari Sistemi)
-Sulh sözleri iyi tesir etmiş
-General Harrington’un beyanâtı
s.2
-Dünkü at koşuları
14 Teşrin-i sani 1921 no:352
s.1
-Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin
Manası”(Senedi İttifak)
-Türk – Yunan meselesi ve İtalyanlar
s.2
-Sakarya semalarının büyük kahramanı!
15 Teşrin-i sani 1921 no:353
s.1
- Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin
Manası”
-Washington Konferansı ve ehemmiyeti
s.2
-Afgan sefarethanesinde ziyafet
16 Teşrin-i sani 1921 no:354
s.1
- Mahmud Esad, “Yeni Türkiye’nin
Manası”
-Türkiye – Fransız itilafı hakkında
s.2
-İzmir ve Afyon’da
17 Teşrin-i sani 1921 no:355
s.1
-Türkiye – Fransa itilafı ve tezahüratı
-Washington’un ilk mühim kararları
-Atina’da sulh ceryanları ve gazeteler
s.2
-Veled Çelebi, “Türk Dili”
-İzmir’de
18 Teşrin-i sani 1921 no:356
s.1
-Londra, Ankara, Kabil
-Rauf Bey Efendi Nafia Vekili
s.2
-İzzet Ulvi, “Anadolu’da Hristiyan
Türkler”

20 Teşrin-i sani 1921 no:357

s.1

- Ankara itilafnamesi ve Sevr Muahedesi
- Ankara semalarında Azerbaycan sancağı
- Vehbi Bey Efendi maarif vekili

s.2

- Büyük Millet Meclisi'nde

21 Teşrin-i sani 1921 no:358

s.1

- Ankara itilafnamesi ve Sevr Muahedesi
- Times gazetesi ve Anadolu Harbi
- Sırbistan devletlerin kararını kabul etmemektedir

s.2

- Maltadan İnebolu'ya

22 Teşrin-i sani 1921 no:359

s.1

- Times'in ikinci mühim makalesi
- Mısır'dan yükselen kardeş sesi
- Nafia vekaleti

s.2

- İngilizler ve Ankara itilafnamesi

23 Teşrin-i sani 1921 no:360

s.1

- Times gazetesinin hakkımızdaki neşriyeti
- Japonya, İngiltere ile ittifakını bozacak mı?
- İngiltere Mısır'ın istiklalini tanımayacaktır

s.2

- Büyük Millet Meclisi'nde

24 Teşrin-i sani 1921 no:361

s.1

- Fransa'dan gelen dostluk sesleri
- Yunanlılarda Gunaris'in sulhuna inanıyorlar
- Yunan kabinesinin mevkî

s.2

- Adliye tayinleri
- Girid isyanı basit bir mesele değildir

25 Teşrin-i sani 1921 no:362

s.1

- İngiliz – Fransız gazeteleri arasında mühim münakaşat
- Washington muahedesi
- Muhtemel Yunan buhranı vükelası

s.2

- Damat Ferit ile İngiltere arasında

27 Teşrin-i sani 1921 no:363

s.1

- Ruşen Eşref, “Yapana, yapmalı”
- Ankara itilafnamesi ve İngiltere'nin itirazları
- Atina'da
- Hint kıyıamları

s.2

- İrlanda meselesi
- Büyük Millet Meclisi'nde

28 Teşrin-i sani 1921 no:364

s.1

- İngiltere sefiri Lord Harrington'a Tan'ın cevabı
- İrlanda işleri
- Almanya - İngiltere

s.2

- Hilal-ı Ahmer
- Yunan havadisleri

29 Teşrin-i sani 1921 no:365

s.1

- Ağa Han'ın İngiltere'ye tavsiyeleri
- Times gazetesinin pek mühim bir makalesi
- Hamit Bey Atina'da

s.2

- Ukranya isyanı
- Büyük Millet Meclisi'nde

30 Teşrin-i sani 1921 no:366

s.1

- İngiliz hariciye nazırının beyanâtı
- Ankara itilafnamesi ve İngiltere - Fransa
- Mısır istiklâli

s.2

- Papa Eftim, “Ortodoks Kiliselerine Bir Tamim”

1 Kânun-ı evvel 1921 no:367

s.1

- İngiliz kabinesi ve şark sulhu
- Lord Kurzon'un nutku ve tesirâtı

s.2

- Atina'da
- Ruşen Eşref, “Matbuanın Yemini”
- Ankara itilafnamesi ve İngiliz gazeteleri

2 Kânun-ı evvel 1921 no:368

s.1,2

-Heyet-i Vekile'nin vazife ve mesuliyetine dair kanunun müzakeresi dolayısıyla: Mustafa Kemal Paşa'nın Beyanatı

4 Kânun-ı evvel 1921 no:369

s.1

- Heyet-i Vekile'nin vazife ve mesuliyetine dair kanunun müzakeresi dolayısıyla: Mustafa Kemal Paşa'nın Beyanatı

s.2

-Adana'nın her tarafında sancağımız dalgalanıyor

-Ukranya sefareti heyeti Samsun'da

5 Kânun-ı evvel 1921 no:370

s.1

-Mahmud Esad, "Vekillerin Vazife ve Mesuliyeti"

-Hindliler ve Türkler

-Yunanistan vaziyetini muhafaza edemeyecektir

s.2

-Times, İzmir Türk'tür, diyor

6 Kânun-ı evvel 1921 no:371

s.1

-Mahmud Esad, "Vekillerin Vazife ve Mesuliyeti"

-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Beyannameleri

-Hindistan İstiklâli

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

-Mısır – İngiltere müzakeratı

7 Kânun-ı evvel 1921 no:372

s.1

-Mahmud Esad, "Vekillerin Vazife ve Mesuliyeti"

-Ankara itilafnamesi ve İngiltere – Fransa

-Yunan rezaletlerinden

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

8 Kânun-ı evvel 1921 no:373

s.1

-Mahmud Esad, "Vekillerin Vazife ve Mesuliyeti"

-İngiltere Mısır istiklâlini reddediyor

s.2

-Adliye tayinleri

9 Kânun-ı evvel 1921 no:374

s.1

-Mahmud Esad, "Vekillerin Vazife ve Mesuliyeti"

-Şark Konferansı ve İngiltere'nin müracaatı

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

11 Kânun-ı evvel 1921 no:375

s.1

-Gunaris, "Esir İstanbul"

-İstanbul telgrafları

-Sait Halim Paşa'nın katli teyit ediyor

s.2

-Anadolu Matbuatının şerefli bir günü

12 Kânun-ı evvel 1921 no:376

s.1

-Edirne Mebusu Mehmet Şeref, "Trakya"

-İrlanda hürriyetini elde etmeye muvaffak oldu

-Patrik davası

s.2

-İzzet Ulvi, "Anadolu'da Hıristiyan Türkler"

-İzmir tedavihanesi

13 Kânun-ı evvel 1921 no:377

s.1

-Ahmet Emin, "Hür İrlanda"

-Atina Başkumandanımızı davet ediyor

-Üçler kongresi(Londra)

s.2

-Hint kıyıları

14 Kânun-ı evvel 1921 no:378

s.1

-Ukranya Heyet-i Mahsusası Şehrimizde (Ankara)

-Şark konferansı ve mütteliklerin vaziyeti

-Adana'nın tahliyesine devam ediliyor

s.2

-Saruhan Mebusu Mustafa Necati, "Anadolu Halkı – İstiklâli Milli"

15 Kânun-ı evvel 1921 no:379

s.1

-Asya'nın şarkında ve garbında iki siyaset!

-Yusuf Kemal Bey Efendi Konya'da

s.2

-Mısırlıların cidali ve İngiliz arzusu

- Cemil Paşazade Ekrem!
16 Kânun-ı evvel 1921 no:380
s.1
-Harici, sulhu mu?
-Refik Bey'in istifası
-Ahmet Rıza Bey
s.2
-Şark Konferansı ve Atina düşünceleri
-İktisat vekaleti
17 Kânun-ı evvel 1921 no:381
s.1
-Yusuf Kemal Bey Efendi şehrimizde (Ankara)
-Hıyaneti Vataniye kanunu
-Ukranya sefaretinin dünkü ziyaretleri
s.2
-Büyük Millet Meclisi
-Arnavutluk'ta
19 Kânun-ı evvel 1921 no:382
s.1
-Yunanlıların harp hazırlığı devam ediyor
-Paris Konferansı ve Yunan ümitleri
-İkinci aziz dostun sesi (Klod Farer)
s.2
-Mısır ve Hindistan
20 Kânun-ı evvel 1921 no:383
s.1
-Şark konferansı Londra'da mı, Paris'te mi?
-Ukranya sefaretinde
-General Metaksas'ın yeni fırkası
s.2
-Hint Müslümanlarının kalbinde Türk mevkî
21 Kânun-ı evvel 1921 no:384
s.1
-M. Karazade, "Ukrayna hükümetinden Büyük millet Meclisi'ne selam ve tebrik"
-Adana şehrini dün Fransız askerleri tahliye etmişlerdir
s.2
-Anadolu muhacirleri
22 Kânun-ı evvel 1921 no:385
s.1
-Mahmut Esat, "Kara bahtlı İnsanlar"
-Ukranya sefiri kebirî, Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine itimadnamesini takdim eyledi
s.2
-Atina'nın minnet ve teşekküranı
23 Kânun-ı evvel 1921 no:386
s.1
-Mahmut Esat, "Halkın Alın Yazısı"
-Frunze cenaplarının yeni beyanâtı (Ukrayna)
-Adana'nın arzı teşekkürü
s.2
-Himaye-i Etfal'de
25 Kânun-ı evvel 1921 no:387
s.1
-Büyük Millet Meclisi'nden Rus Konferansı'na cevap
-Rıza Nur Bey
-Türkiye - Ukranya
s.2
-Evvelki akşamki üç büyük nutuk
26 Kânun-ı evvel 1921 no:388
s.1
-Ukranya
-Dünkü Konferans
-Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey'in nutukları
s.2
-Ordu'nun Azerbaycan sefaretine teşekkürü (İsmet Paşa)
28 Kânun-ı evvel 1921 no:390
s.1
-Ahmet Emin, "Sa'y Misak-ı Millisi Hakkında"
-Anadolu Patrikhanesi ve Adliye Vekaleti
-Papa Eftim ne diyor?
s.2
-Ermeniler memleketlerine avdet arzusundalar
29 Kânun-ı evvel 1921 no:391
s.1
-Mahmut Esat, "Türkiye - Rusya Dostluğu"
-Muahedename müzakeratı devam ediyor
-Yunan mezalimi
s.2
-Gunaris Atina'ya avdet eiyor mu?
30 Kânun-ı evvel 1921 no:392
s.1
-Yunan hasetleri

-Galip Bahtiyar Bey ne diyor?
s.2

-Büyük Millet Meclisi

C. 1922 Yılı

1 Kânun-ı sani 1922 no:393

s.1
-İstiklali Osmani sene-i devriyesi
-Frunze cenaplarının şerefine Hariciye Vekaleti tarafından verilen büyük ziyafet
-Şark Konferansı ve Sevr muahedesi
s.2
-Yunan maliyesi

2 Kânun-ı sani 1922 no:394

s.1
-Muahedename bugün imzalanıyor
-Mösyö Briyan'ın şark siyaseti
-Bursa'da idam edilen zabıtlar
s.2

-İstanbul'daki Encümen-i adil

3 Kânun-ı sani 1922 no:395

s.1
-Türkiye – Ukrayna muahedesi imzalandı
-Celal Bey Efendi'nin izahatı
-Ruşen Eşref, “Bizde Resim”
-İzmir'deki Yunan idaresi hakkında
s.2

-Himaye-i Etfal

4 Kânun-ı sani 1922 no:396

s.1
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin ve Frunze cenaplarının nutukları
-Yusuf Kemal Bey Efendinin nutku
s.2

-Washington Konferansı

5 Kânun-ı sani 1922 no:397

s.1
-Mustafa Fehmi, “İstanbul Ahalisine beyanname”
-Kral Hüseyin'e karşı muharebeler
-Samimi bir gün
s.2

-İzzet Ulvi, “Anadolu'da Hıristiyan Türkler”

-Hâkimiyet-i Milliye'den Açık Söz'e

6 Kânun-ı sani 1922 no:398

s.1
-Gelibolu Mebusu Celal Nuri [İleri], “Rusya'dan Bazı Tahvilat”
-Ukranya Heyet-i Murahhasının daveti
s.2

-Büyük Millet Meclisi

-Büyük fırtınalar

8 Kânun-ı sani 1922 no:399

s.1
-Celal Nuri [İleri], “Faal Bir Meclis”
-Hüseyin Rauf Bey'in istifası
-İtalya nezdindeki mümessilimiz
s.2

-Amerikalı misafirlerimizin ihtisasatı

-Şark Konferansı

9 Kânun-ı sani 1922 no:400

s.1
-Fevzi Paşa Hazretleri ile mülakat
-“Kan” daki müttefikin konferansı
-Fransız ayanında mühim bir nutuk
s.2

-Zonguldak kömür hususu ve ihtiyacı

10 Kânun-ı sani 1922 no:401

s.1
-Bugün heyecanla teyit ediyoruz, çünkü istiklâl müjdesini getiren bir zaferin seneyi devriyesidir (İnönü Muharebesi)
-“Hâkimiyet” in seneyi devriyesi
s.2

-Trabzon Mebusu Hüsrev, “istiklâl Harbi – İnönü”

-Hıyanet ve cinayet

s.3

-İnönüden evvel

-Gelibolu'nun önünden geçerken

s.4

-Yeni Adana ve Bitlis valileri

-Şark meselesi mevzu müzakere mi?

11 Kânun-ı sani 1922 no:402

s.1

- Askerlerimiz dün şehri İnönü Zaferinin hatırasını canlandıran, parlayan süngüleri omuzlarında
-Ruşen Eşref, “Asker Geçerken”
s.2
-Şark Konferansı Paris’te toplanacaktır
12 Kânun-ı sani 1922 no:403
s.1
-Ankara itilafnamesi ve İngiltere – Fransa
-Adana kahramanlarımızı nasıl karşıladı?
-Refet Paşa Hazretlerinin istifası
s.2
-Bedbinlik
-Avam kamarasında Türkiye işleri
-Mısır istiklali
13 Kânun-ı sani 1922 no:404
s.1
-İngiliz – Fransız itilafnamesi
-İki istifaname sureti
-Girid Asileri Hanya’ya Nasıl Girdi
-Önümüzdeki ilkbahar ve Yunanistan
-Ermenistan’da
s.2
-Ali Dersler (Veled Çelebi)
-Türk Ortodoksları
-Zonguldak’ta
15 Kânun-ı sani 1922 no:405
s.1
-Briyan’ın istifası
-Yeni Müdafaa-i Milliye Vekilimiz
-Celal Bey Efendi’nin istifası
s.2
-Üsküdar kadınları
-İngiltere’de endişe
16 Kânun-ı sani 1922 no:406
s.1
-Kale’nin Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine cavabı (Ukrayna)
-Yunan hayalleri
-Şark konferansı toplanabilecek mi?
s.2
-Ekrem Cemil neler söylüyor?
-Büyük Millet Meclisi’nde
-Keskin’in Hamiyeti
17 Kânun-ı sani 1922 no:407
s.1
-Cemiyet-i Akvam’da
-İngiliz – Fransız ihtilafi
-Loid Corc Londra’da
s.2
-Büyük Millet Meclisi’nde
-Dahili haberler
18 Kânun-ı sani 1922 no:408
s.1
-Puankare[Fransa Başbakanı] kabinesi
-Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa’nın muvasalatı
-Paris Konferansı’nın tehiri içtimai
-İtlaya’ya karşı
s.2
-Türk tarihinde (Pontus)
-Büyük Millet Meclisi’nde
19 Kânun-ı sani 1922 no:409
s.1
-Ruşen eşref, “Büyük Hitabeye Dair”
-Briyan’a Dair
s.2
-Tıbbi müsamere
-Anadolu madenleri
-İrlanda amelesi
20 Kânun-ı sani 1922 no:410
s.1
-Ruşen Eşref, “Büyük hitabeye Dair”
-İktisat Vekaleti
-Tan Gazetesi – Şark ve Yunanlılar
-Sevgili Bursamızda malulane teşebbüsler
s.2
-Büyük Millet Meclisi’nde
-Rum eşkiyası
-Program
22 Kânun-ı sani 1922 no:411
s.1
-Saray
-Ruşen Eşref, “Büyük hitabeye Dair”
-Hariciye Vekilimizin Beyanatı
s.2
-Kurzon ne diyor?
-Biga ve Ezine’nin tahliyesi
23 Kânun-ı sani 1922 no:412
s.1
-Yeni Fransız Kabinesinin kabinesi
-tan gazetesinin mütalaası
-İktisat Vekili Sırrı Bey Efendinin beyanatı
s.2

- Büyük Millet Meclisi'nde
-Tokat Mebusu Rıfat, "Bir İhmal"
24 Kânun-ı sani 1922 no:413
s.1
-İstiklâl Harbi kahramanlarının taltifi
-Doktor Tevfik Rüştü, "Ticaret Siyaseti"
-Frunze cenaplarının telgrafı
s.2
-İdadi programı
-Büyük Millet Meclisi'nde
25 Kânun-ı sani 1922 no:414
s.1
-Loid Corc ve Times fikri
-Doktor Tevfik Rüştü, "Ticaret Siyaseti"
-Puankare konferansa bizzat gidecek
s.2
-Harici haberler
-Dahili haberler
-Resmi tebliğ
26 Kânun-ı sani 1922 no:415
s.1
-Hariciye nazırları konferansı
-Kafkas birliğine dair
-Tevfik Rüştü, "Ticaret Siyaseti"
s.2
-Rusya ve Amerika
-Dahili haberler
27 Kânun-ı sani 1922 no:416
s.1
-İktisadi cephe
-İngiliz kabinesindeki ihtilaflar
-Teminat ahidesinin tadili isteniyor
s.2
-Hariciye vekilleri
-Büyük Millet Meclisi'nde
29 Kânun-ı sani 1922 no:417
s.1
-Yeni Rus sefiri şehrimizde [Ankara]
-İngiltere – Fransa arasındaki müzakerat
-İngiltere muaveneti
s.2
-Adana'da çekilen büyük sancak
-Yunan mezalimi
30 Kânun-ı sani 1922 no:418
s.1
-Adana Valisi vazifesinde devam ediyor
-Teminat muahedesi müzakeresi başladı
-Romanya – Sırbistan ittifak-ı askeriyesi
s.2
-Cenevre Konferansı tahakkuk ediyor
31 Kânun-ı sani 1922 no:419
s.1
-Hariciye Vekili Rus sefarathanesinde
-Müdafaa-i Milliye bütçesi hakkında
-Tevfik Rüştü, "Ticaret Siyaseti"
s.2
-Dahili haberler
-Büyük Millet Meclisi'nde
1 Şubat 1922 no:420
s.1
-Şark konferansı
-Aralof cenaplarının itimatnamesi
-İngiltere Mısır istiklâlini tanımayacak mı?
s.2
-Ortodokslar ve ıslahımızın zaferi davası
-İngiltere'nin muhtırası Paris'e geldi
-Askeri terfi kanunu
2 Şubat 1922 no:421
s.1
-Konferans ve mukadder tehir!
-Askeri terfi kanunu
-Hilal-ı Ahmer'imizin yeni muavenetleri
-Ankara itilaf namesi ve İngiltere
s.2
-Âli dersler
-Dahili haberler
3 Şubat 1922 no:422
s.1
-Edirne'mizin ehemmiyeti
-Mısır ihtilali tevsi ediyor
-Alman meselesi
-Hindistan Müslümanlarının kuvetli arzusu
s.2
-Tevfik Rüştü, "Ticaret Siyaseti"
-Büyük Millet Meclisi'nde
5 Şubat 1922 no:423
s.1
-Hariciye Vekilimizin Avrupa seyahati
-Şark Konferansı'na dair hadiselerimiz
-İtalya kabinesi istifa ediyor
s.2
-Yunanistan'da fırka davaları devam ediyor
-Büyük Millet Meclisi'nde

6 Şubat 1922 **no:424**

s.1

-Ruşen Eşref, “Kahraman Ölümü”

-Mısır vakası

-Yunanistan’da

s.2

-Büyük Millet Meclisi

-Dahili haberler

7 Şubat 1922 **no:425**

s.1

-Türkiye prensipler kahramanı oldu

-Hariciye Vekilliği

-İtalyan kabinesini kim teşkil edecek?

s.2

-Çorum Mebusu Abdullah Dursun,
“Ahilere Dair”

8 Şubat 1922 **no:426**

s.1

-Doktor Tevfik Rüştü, “İngiltere’nin
siyasi ve iktisadi vaziyeti”

-Şark Konferansı ve yeni bir tehir

-Heyet-i Vekile’nin sureti

s.2

-İrak’ta

-İzmir havadisleri

9 Şubat 1922 **no:427**

s.1

-Doktor Tevfik Rüştü, “İngiltere’nin
siyasi ve iktisadi vaziyeti”

-Hindistan’ın istiklâl mücadelesi

-İzmir havadisleri

s.2

-Doktor Tevfik Rüştü, “İngiltere’nin
siyasi ve iktisadi vaziyeti”

10 Şubat 1922 **no:428**

s.1

-İngiltere’de siyasi ve iktisadi vaziyet ve
biz

-Encümen-i Mahsusa’da mühim
müzakerat

-Teşkilat-ı Milliyemiz’de tadilat
Atina’da fevkalade bir içtima

s.2

-İzmir yurdu beyannamesi

-Dahili haberler

12 Şubat 1922 **no:429**

s.1

-A. , Garp ve Şark”

-İzmir’de neler oluyor?

-Bulgaristan’da yarım seferberlik

s.2

-Araplarda intibah

13 Şubat 1922 **no:430**

s.1

-A., “İki Darbe”

-Bulgar seferberliği teyit ediyor

-Cenevre Konferansı ve mühim
münakaşalar

s.2

-Mısır ve Kudüs’te

14 Şubat 1922 **no:431**

s.1

-A., “Kan’da neler olmuş”

-Şark meselesi – İngiltere siyaseti

-Heyet-i Vekile’nin vazife ve mesuliyeti

s.2

-Hindistan’da İngiliz müşkülatı

15 Şubat 1922 **no:432**

s.1

-A. E., “Puankare ve Loid Corc”

-Heyet-i Vekile’nin vazife ve mesuliyeti

-Düşman efkarı umumiyesinde endişe

s.2

-Hindistan’da galeyan devam etmektedir

16 Şubat 1922 **no:433**

s.1

-Mühim bir nokta (Heyet-i Vekile’nin
vazifesi)

-Hariciye heyetinin seyahati

-İzmir meselesi ve bir İngiliz tebliği

s.2

-Çorum Mebusu Hayreddin Dursun ,
“Ahilerin Anadolu’ya İntişarı ve
Meslekleri”

17 Şubat 1922 **no:434**

s.1

-İngiltere ve biz

-Afgan Emiri Hazretlerinden Gazi
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

-Hariciye Heyetimizin seyahati

s.2

-Fransız hükümetinin mühim bir notası

-Dahili haberler

19 Şubat 1922 **no:435**

s.1

-Cephe arkasında

-Rıza Nur Bey'in beyanâtı
-Yusuf Kemal Bey'in ziyaretleri
s.2

-Tahliyyeye karar verilerse
-Dahili haberler

20 Şubat 1922 **no:436**

s.1
-İngiltere parlamentosunun küşadı
münasebetiyle

-Garpta Türkiye lehindeki ceryanlar
-Fırar eden Türk esirleri

s.2
-Sakarya felaketzedelerine yardım
-Büyük Millet Meclisi'nde

21 Şubat 1922 **no:437**

s.1
-Cephe arkasında -2-
-Rusya'nın Meclis-i Milliyemiz'e selâmı
-Yunan hükümeti telaş ediyor

s.2
-Anadolu Patrikliği
-Büyük Millet Meclisi'nde

22 Şubat 1922 **no:438**

s.1
-Aralof ve Frunze Yoldaşlar
-İstanbul Anadolu muahedesini büyük bir
heyecanla teyit ediyor
-Vaziyet-i Milliyemiz

s.2
-Heyeti Vekilenin vazife ve mesuliyeti

23 Şubat 1922 **no:439**

s.1
-Nereye!
-Cenevre Konferansı
-Hindistan'da kuvâ-yı imdadiye istiyorlar

s.2
-Güzel İzmir pazarı
-Âli dersler

24 Şubat 1922 **no:440**

s.1
-Cephe arkasında -3-
-İngiltere Erkan-ı Harbiye Reisi İzmir'de
ne yapıyor?

-İtalya'nın Türkiye siyaseti

s.2
-Ticaret sefiri, Galip paşa nezdinde

26 Şubat 1922 **no:441**

s.1

-Irak'ta müsademeler ve itilaf fikri
-Ali Kemal Londra'ya gidiyor

-Puankare – Loid Corc mülakatı
s.2

-Türk – Yunan sulhunun şartları

-Cenevre Konferansı

27 Şubat 1922 **no:442**

s.1
-Washington Konferansı'nın neticeleri

-Puankare – Loid Corc mülakatı
-Cenevre Konferansı

s.2
-Romanya -Yunanistan

28 Şubat 1922 **no:443**

s.1
-İki cemiyet

-Şark sulhu
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin
nutukları

-İtalya kabinesi
s.2

-Cenevre Konferansı
-Rusya ve Romanya

1 Mart 1922 **no:444**

s.1
-Şark meselesi –İngiltere ve İtalya
-İtalya kabinesi teşkil etti

s.2
-Mısır ve Hint meseleleri ve İngiltere
-İstanbul ve Anadolu

2 Mart 1922 **no:445**

s.1
-Dün üçüncü seneye girerken: Mustafa
Kemal Paşa Hazretleri siyaset-i
umumiyemiz hakkında pek mühim bir
nutuk irad ediyorlar

s.2
-Hariciye Vekilimizin İstanbul'dan
mefareketi

3 Mart 1922 **no:446**

s.1
-Geçen senenin serâtını önümüzdeki
mesai için mukayese tutarsak

s.2
-Mısır İstiklâli ilan ediliyor

-Büyük Millet Meclisi'ne yeni bir
tebrikname

5 Mart 1922 **no:447**

- s.1
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin nutku
-Cuma gecesi Afgan istiklâli, cumaertesi gecesi Türk- Rus dostluğu teyit edildi
s.2
-Kızıl Ordu'ya emirname
-İzzet Paşa'nın Avrupa seyahati
6 Mart 1922 no:448
- s.1
-Yeni bir cinayet
-İzzet Paşa Londra'ya giderken
-İngiltere sanayinde büyük bir ceryan
7 Mart 1922 no:449
- s.1
-Büyük dostun minnet ve şükranı
-İki vicdan
-İngiltere Yunanistan'a para vermemelidir
s.2
-İngiliz hariciye nazırının nutku
-Meclise tebrikat
8 Mart 1922 no:450
- s.1
-Bab-ı Ali ve biz
-Yusuf Kemal Bey Marsilya'da
-İngiltere'de vaziyeti dahiliyeyi siyasi
s.2
-Adliye encümenindeki lahiya kanunu
10 Mart 1922 no:452
- s.1
-Pontus meselesi ve safhatı
-Hariciye Vekilimizi marsilya'da istikbal
-Şark Konferansı ve Avrupa kabineleri
-Mısır ve Hindistan'da İngilizlerin vaziyeti
12 Mart 1922 no:453
- s.1
-Yusuf Kemal Bey Londra'da
-Yusuf Kemal Bey Heyet-i Martın dokuzuncu günü Londra'ya vasil oldu
-İzzet Paşa'nın iç yüzü
s.2
-Loid Corc'un istifası ve rucû
-Dahili haberler
13 Mart 1922 no:454
- s.1
-İngiltere ve Hindistan
-Yunan kabinesi meclis-i mebusanda pek şiddetli bir müzakereden sonra sukut etti
-Kim Başvekil olacak
s.2
-Pontus meselesi ve safhatı
14 Mart 1922 no:455
- s.1
-Yunan kabinesini ıslahatçılar reisi (Istavros) teşkil eylemeye memur edildi
-İrlanda ihtilali yeniden başladı
s.2
-Hint ihtilalinin hakiki saikleri
15 Mart 1922 no:456
- s.1
-Yunanistan'da
-Hindistan ve Biz
-Sadrazam Tevfik Paşa'nın vakit gazetesine beyanatı
s.2
-İzmir, İstanbul ;Trakya ve Fransa
16 Mart 1922 no:457
- s.1
-Tevfik Paşa Hazretlerinin Beyanatı
-Sabık Yunan Başvekili Gunaris tekrar kabine teşkiline memur edildi
s.2
-Pontus meselesi ve safhatı
17 Mart 1922 no:458
- s.1
-İstanbul'da işler nasıl çevriliyor?
-Yusuf Kemal Bey'in yeni beyanatı
-Puankare için bir zafer
s.2
-Pontus meselesi ve safhatı
-Büyük Millet Meclisi'nde
19 Mart 1922 no:459
- s.1
-Ali Kemal'in ifşaatı
-Eski Hindistan nazırının mühim beyanatı
-Hindistan Valisi'nin telgrafının metni
20 Mart 1922 no:460
- s.1
-Sulh konferansı
-Üç hariciye nazırı toplanıyor
-Tan gazetesinin mühim makalesi
-Yusuf Kemal Bey ve İzzet Paşa
s.2

-İngilizler ve Türkler ile hüsnü münasebat
21 Mart 1922 no:461
s.1
-Yusuf Kemal Bey'in beyanâtı
-Fransa – İngiltere ve İtalya'nın vaziyeti
-Rusya'da
-İngilizler arasında bir intiba
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
22 Mart 1922 no:462
s.1
-Rusya ve Avrupa
-İstanbul'da Trakyalıların içtimâ ve kararları
-Atina ajans ne demek istiyor?
s.2
-Pontus meselesi ve safahatı
-Büyük Millet Meclisi'nde
23 Mart 1922 no:463
s.1
-Üç devlet hariciye nazırının dün sabah Paris'te içtimaları makarr idi
-Kurzon
-Resmî geçit
-İngiliz hariciye nazırının siyaseti
s.2
-İzmir'de
-İnsaniyet dersleri
26 Mart 1922 no:465
s.1
-Mütareke teklifi
-Mütareke teklifi nasıl oldu?
-Cuma gecesindeki ziyafet
s.2
-Meslektaşlarımız arasında ulvi bir gün
27 Mart 1922 no:466
s.1
-Mütareke etrafında
-İstanbul gazeteleri mütareke intihardır diyor
-Üç hariciye nazırının ilk içtimâ
s.2
-Fransız kıtaatı
-Anadolu sinemaları
28 Mart 1922 no:467
s.1
-Yunanistan'ın devletlere verdiği cevap
-Jandarma kumandanının bayanatı

-Pontus meselesi ve safahatı
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
29 Mart 1922 no:468
s.1
-Paris konferansı
-Yusuf Kemal Bey geliyor
-Sevr muahedesi gömülmelidir
-Ermeni meselsi ne şekil alıyor?
s.2
-Mersin'de tezahürat
-Büyük Millet Meclisi'nde
30 Mart 1922 no:469
s.1
-Türkiye ve Amerika
-Yusuf Kemal Bey'in seyahati
-Tiflis sefaretinde
s.2
-Sulh için tatili muhasemat lazımdır
31 Mart 1922 no:470
s.1
-Tanin baş makalesi
-Çiçerin'in seyahati
-Yunan ordusunun telaşı
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
2 Nisan 1922 no:471
s.1
-Vicdan-ı Beşer huzurunda
-Cuma günkü muazzam içtima
-Yusuf Kemal Bey'in muvassalatı
s.2
-Düşman memleketinde: Tekliflere ne diyorlar?
3 Nisan 1922 no:472
s.1
-“İstemezuk”
-Lord Kurzon'un maksadı ne idi?
-Baş Kumandanımızdan Rus Sefirine
s.2
-Yusuf Kemal Bey
-Büyük Millet Meclisi'nde
4 Nisan 1922 no:473
s.1
-Yunan Başvekili beyanattan sonra zayıf bir itimat aldı
-İngiliz hariciyesi, Yunanlıları boğazların neticesi yapmak istiyor

s.2

-Halide Edip, "Samsun"

-Anadolu'nun talebi

5 Nisan 1922 **no:474**

s.1

-Dün gece, Büyük Millet meclisi, devletlerin terk-i muhasemat teklifine karşı hükümetin hazırladığı cevabı kabul eyledi

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

6 Nisan 1922 **no:475**

s.1

-Cevabımız

-Sulh şartları ve bilhassaboğazlar ve Edirne'ye ait Fransız ve İtalyan gazetelerinin mütalaası

-Edirne hakkında arzumuz ve Bulgarlar

s.2

- İzmir'de telaş ve heyecan

-İslâm'ın kuvveti ve Fransız siyasetinin hedefi

7 Nisan 1922 **no:476**

s.1

-İstanbul gençliğinin fevranı

-Dar'ül Fünun talebesinin kuvvetli ihamları

-Hilâfet komitesi protesto ediyor

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

9 Nisan 1922 **no:477**

s.1

-Cevabımızın tesirleri

-Ermeni meselesi

-İzmir vukuatı

-Papulas İzmir'e avdet etti

s.2

-Hayasızlar ve gençliğin temiz kalbi

-Büyük Millet Meclisi'nde

10 Nisan 1922 **no:478**

s.1

-Cenevre Konferansı münasebetiyle

-Gunaris ve balta caphesinin son beyanatı

-Aralof [Rus Büyükelçisi] cenaplarının cephe ihtisatı

s.2

-İzmir'deki faaliyetler

-Darülfünun'un esrarı

11 Nisan 1922

no:479

s.1

-Mütareke şartlarımıza Yunanlılar ne diyor?

-Bursa Mebusu, "İngiliz Hariciye Nazırının lordlar kamarasında Paris Konferansı hakkında uzun beyanatı"

s.2

-Atina gazetelerinde büyük ümitsizlikler

-Kapatılan bir kilise

12 Nisan 1922

no:480

s.1

-Bab-ı Ali'nin cevabı mı, hıyaneti mi?

-Bab- Ali'nin cavabı notasının metni

-İzmir'de İtalyan – Yunan hadisesi

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

13 Nisan 1922

no:481

s.1

-“Tan” gazetesinin mühim tenkitleri

-Times'e göre sulh ümitleri

-Eskişehir – Afyon hattı ve Yunanistan

s.2

-İstanbul Dar'ülfünun'unda vicdan isyanı

14 Nisan 1922

no:482

s.1

-Afgan emirinin pek mühim bir nutku

-Cenevre Konferansı'nda Türkiye meselesi

-Sulhun iki yolu vardır

s.2

-İstanbul Dar'ülfünun'unda vicdani isyan

16 Nisan 1922

no:483

s.1

-Cenevre Konferansı -2-

-Devletlerin mukabil teklifatımıza karşı verecekleri cevap ne şekilde olacaktır?

s.2

-İki müsamere

-Resmi tebliğ

17 Nisan 1922

no:484

s.1

-Devletlerin cevabı

-General Guru

-Yunan cepheleri takviye ediliyor

s.2

-Meslektaşlarımız arasında samimi bir gece

- İzmir’de hıyanet teşkilatı
18 Nisan 1922 **no:485**
s.1
-Cevabın metni
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin teşrifleri
-Cenevre Konferansında ilk fırtına
-Hindistan - Türkiye
s.2
-İzmir’de büyük bir yeis ve endişe
19 Nisan 1922 **no:486**
s.1
-İtilaf devletlerinin teklifatı ve ordumuzun vaziyeti
-İstanbul’da anarşi çıkartmak istiyorlardı
s.2
-Cenevre Konferansı’nda Rus meselesi
20 Nisan 1922 **no:487**
s.1
-Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin nutukları
-Yunanistan cevap vermek mecburuyetinde
s.2
-Paris’te Türklük
21 Nisan 1922 **no:488**
s.1
-Cenevre Konferansı
-Avam kamarasında Türkiye meselesi
-Kars muahedesi
s.2
-Neden tahliyeye izin vermiyorlar?
23 Nisan 1922 **no:489**
s.1
-Cenevre Konferansı -4-
-Bugün 23 nisan Türkler müstakbel nesilleri için en büyük bayramdır
-Başkumandanımıza bir selam ve ihtiram
s.2
-Almanya’ya karşı alınan vaziyet
24 Nisan 1922 **no:490**
s.1
-Evvelki gün Büyük Millet Meclisi tarafından müttefekeyn kabul ve tasvib ve derhal devletlere tebliğ edilen nota metni
-Dünkü tatlı gün
s.2
- Manastır felaketi
-İrlanda harbi
25 Nisan 1922 **no:491**
s.1
-Cenevre Konferansı’na resmi protestomuz
-Hilâfet komitesinin mühim bir protestosu
-Alman – Rus muhadenamesi
s.2
-Milli Bayram – Anadolu’da tezahürat
-Büyük Millet Meclisi’nde
26 Nisan 1922 **no:492**
s.1
-Cenevre Konferansı -5-
-Başkumandanımız
-Avrupa matbuatı
s.2
-Rusya ve Almanya’nın cevabı ve tesiratı
27 Nisan 1922 **no:493**
s.1
-Cenevre Konferansı -6-
-Rus – Alman muahedesinin ehemmiyeti
-Fethi Bey Efendi ile mülakat
s.2
-Mustafa Fehmi, “Beyanname”
28 Nisan 1922 **no:494**
s.1
-Notamız
-Mübarek Ramazan
-İktisat Vekili
s.2
-İzmir Mebusu Tahsin, “Manastır İnfilakı”
30 Nisan 1922 **no:495**
s.1
-Cenevre Konferansı -7-
-Rusya’nın Lehisten’a mühim bir notası
-Yunanistan neden cevap vermiyor?
s.2
-Azerbaycan inkılabı sene-i devriyesi
-Büyük Millet Meclisi’nde
1 Mayıs 1922 **no:496**
s.1
-Loid Corc’un şaşkınlıkları
-Kabul ediyorlar, Çünkü
s.2
-Garbi Trakya ve Yunanlıların arzusu

- Ukranya Heyeti
-Cenevre'de Loid Corc'un beyanatu
3 Mayıs 1922 **no:497**
s.1
-Bab-ı Ali'nin cevabı
-Ukranya muahedenameyi tasdik etti
-Karadeniz'de
s.2
-Amale bayramı
-Büyük Millet Meclisi'nde
4 Mayıs 1922 **no:498**
s.1
-Ezimet meselesi
-Yunanistan'da fevkalade içtimalar
-Afrika hadısı
s.2
-Sulh müzakeratını kim kabul etmiyor?
5 Mayıs 1922 **no:499**
s.1
-Cenevre Konferansı
-Wilson'un şark meselesindeki fikri
-Rusya'ya itilaf hazırlıkları
s.2
-Tarikat-ı Aleviye
-Müttefik devletlerin şarktaki yeni hataları
7 Mayıs 1922 **no:500**
s.1
-Başkumandanlık kanununun temdidini
-Cevabımız karşısında İngiliz matbuatı
-10 milyon liralık avans kanunu
s.2
-Hilal-ı Ahmer
-Türk kadını
8 Mayıs 1922 **no:501**
s.1
-İngiltere ve Biz
-Fransa ve İtalya hükümetimizin teklifi üzerine müzakerata taraftar akdeder
-Hindistan hilafet komitesinin protestosu
s.2
-Hint isyanları
-Bab-ı Ali İtalya muahedesi
9 Mayıs 1922 **no:502**
s.1
-Onlar kimdir?
-İzmir Rumları Konstantin nezdinde!
-Rusya'da
- İstanbul Çerkezleri
s.2
-Dahili haberler
10 Mayıs 1922 **no:503**
s.1
-İhtilal mi, inkılap mı?
-Avam kamarasında mühim istizahlar
-Yunanistan'ın hakiki vaziyeti
s.2
-Fransız ayanından bir zatın fikri
-Mecliste
11 Mayıs 1922 **no:504**
s.1
-İhtilal mi, inkılap mı?
-Avam kamarasında mühim istizahlar
s.2
-Ruslar muhtırayı red ederlerse!
-Vahşet ve zalim kimdir?
12 Mayıs 1922 **no:505**
s.1
-İhtilal mi, İnkılap mı?
-Cenevre Konferansı memleketimiz hakkında Ruslardan ne istedi
-Avam kamarasında Türk meselesi
s.2
-Cenevre Konferansı'nda
14 Mayıs 1922 **no:506**
s.1
-Türkiye – Rusya
-Rus ve Alman muahedeyi hafiyesi
-Suriye'de ihtilal
s.2
-İngiltere'nin bugünkü şark siyaseti
-İngiltere ve Amerika
15 Mayıs 1922 **no:507**
s.1
-Tefsih arifesinde
-Bab-ı Ali kabinesinde
s.2
-Loid Corc – Bartu hadisesi
16 Mayıs 1922 **no:508**
s.1
-İhtilal mi, İnkılap mı?
-Şimal Afrika'da İtalyan aleyhtarlığı
-Rusların cevabı nasıl karşılandı?
s.2
-Hindistan'ın büyük ruhu
17 Mayıs 1922 **no:509**

- s.1
-İngiliz – Fransız düellosu
-Rus cevabı ve muhtelif tesirâtı
-Sadakayı fitir
s.2
-İzmir gecesi
-Şam hadiseleri
18 Mayıs 1922 **no:510**
- s.1
-İhtilal mi, İnkılap mı?
-İstavros'un siyaseti nedir?
-Cuma ve Cumaertesı paydos
s.2
-İzmir için
-Bulgaristan ve Rusya
19 Mayıs 1922 **no:511**
- s.1
-İflas
-Yunanistan'da fırka mücadelatına şiddetli bir devam
-Doğrudan doğruya müzakerat
s.2
-Mısır istiklali ve Mısırlıların endişesi
21 Mayıs 1922 **no:512**
- s.1
-Bir iftira karşısında
-Kurzon'un yeni bir planı
s.2
-Cenevre Konferans
-İstanbul'da Yunanlılık
22 Mayıs 1922 **no:513**
- s.1
-İngiltere ve Biz
-Günaris meclisi fesh etmek emelinde
-Cenevre'den sonra Lahey Konferansı
s.2
-Cenevre'de Türk meselesi ve İngilizler
23 Mayıs 1922 **no:514**
- s.1
-Cenaze ilanı
- Loid Corc nasıl karşılanacak?
-Nasıl ve kimler ile?
s.2
-Yavel hadisesi
24 Mayıs 1922 **no:515**
- s.1
- İhtilal mi, İnkılap mı?
-Aralof cenapları ile bir muhasebe
-Bu hafta Anklara'ya müracaat edeceklermiş
s.2
-Dar'ül Fünun'da ihtilal ve kanlı hadiseler
-İngiltere ne yapmak istiyordu?
25 Mayıs 1922 **no:516**
- s.1
-Atina'da muhtelif bir kabine teşkil edildi
-Bulgaristan'da ihtilal
-Amerika'da İngilizlerin Türk aleyhdarlıkları
s.2
-Çiçerin ile mülakat
26 Mayıs 1922 **no:517**
- s.1
-Yunan buhranı
-Loid Corc'a yapılan merasim-i istikbaliye
-İngiltere'nin şarktaki son istinadgahları
s.2
-Trabzonluların cevabı
28 Mayıs 1922 **no:518**
- s.1
-Mübarek olsun
-Çiçek günü!
-Reisi hükümetimiz
s.2
-Papa Apustol, "Yalancılara Karşı"
-Sipahi ocağı
31 Mayıs 1922 **no:519**
- s.1
-Lord Balfus
-Şark meselesinin hal inde bir safha
-Rumlar ve Ermeniler nefret ediyoruz diyorlar
s.2
-Ankara'nın eğlenceli ve mesut bir günü
1 Haziran 1922 **no:520**
- s.1
- İhtilal mi, İnkılap mı?
-Yeni Yunan kabinesinin mevkî
-Fransa ve Almanya'ya karşı nasıl davranılacak?
s.2
-Şair Nekursev ve halkçılıktaki yeri
-Herkes tekzip ederken
2 Haziran 1922 **no:521**

- s.1
-Tecavüze karşı tecavüz
-İngiltere – İtalya Akdeniz itilafı
-Romanya - Lehistan
s.2
-Mısır istiklâli
-Sipahi ocağı
4 Haziran 1922 **no:522**
- s.1
-Yunanistan ve Biz
-Tarihin büyük idamı
-Atina’da sulh müzakeratı şaiyaları
s.2
-Londra’da Türk davasının izahı
5 Haziran 1922 **no:523**
- s.1
-Bir safsatal
-Yalnız Venezilos’un reyî mi kaldı?
-Trablusgarp’ta İtalyanlar ile yeni muharebeler
-Hindistan ve biz
6 Haziran 1922 **no:524**
- s.1
-Roma Mümessili Celaleddin Arif, “Roma’da Osmanlı Sancağı Çekildi”
-Bugünkü İstanbul Muhabirimizin müşahedatı -1-
s.2
-Hıristiyanlar ne diyor?
-Rusya – Lehistan
7 Haziran 1922 **no:525**
- s.1
- İhtilal mi, İnkılap mı?
-Türkü çok seven bir üstat İstanbul’da
-Muhiddin Baha, “Muhterem Klod Farer Cenaplarına”
-Ankara’dan Klod Farer’e davet ve selam
s.2
-Bugünkü İstanbul- muhabirimizin müşahedatı
-Paris’te Türklük
8 Haziran 1922 **no:526**
- s.1
-Klod Farer
-Yunanlılar, en şeni bir tarzda ve namussuzca bir hareketle Samsunu bombardıman ettiler?
-Nafia Vekaleti
- s.2
-Hıristiyanlar ne diyor?
-Samsun mutasarrıfının Yunan ultimatonuna cevabı(Canık Mutasarrıfı Kâni)
9 Haziran 1922 **no:527**
- s.1
-Mesul kimdir?
-Yunan şenaatının yaptığı tahirbat
-Hariciyeden sual, dahiliyeden istizah
s.2
-Irak’ta İngilizlerle Vahabiler arasında
11 Haziran 1922 **no:528**
- s.1
-Açık mektup
-Fener Patriği –Kentiryuripeskos-
-Meclis’in Fethi Bey’e itimadı
s.2
-Hindistan ve Türkiye
12 Haziran 1922 **no:529**
- s.1
-Teşkilat lüzumu
-Şark meselesine dair İngiliz ve Fransız Parlemlentolarında
-Samsun bombardımanı
s.2
-Zonguldak amelesi
-Yunanistan’da sulh propagandaları
13 Haziran 1922 **no:530**
- s.1
-Fransa’dan çok namuskarane bir ses
-Söke’de Dünya’nın en feci hadiseleri
-Bir ecnebi önünde iğrenç manzaralar
-Yeni bir Ehli Salip başkumandanı
s.2
-Filistin meselesi
-Mısır kralına mektup
14 Haziran 1922 **no:531**
- s.1
-Yunan teraneleri
-Devletler müzakerede(Fransa)
-Dostumuzun cavabı(Klod Farer)
s.2
-Çanakkale sahillerinde imha siyaseti
-İzmir Rumları
15 Haziran 1922 **no:532**
- s.1

-Tan gazetesi sulh imkanı görmemektedir!

-Çanakkale harekesi ve Türklere tevcihler
-Samsun bombardımanı karşısında Yunanlılık

s.2

-Çiftçi Bankası

16 Haziran 1922 no:533

s.1

-Vasikaların mahiyeti

-Azerbaycan sefiri hazretlerinin beyanatu

-Yunan gazeteleri sonumuz ne olacak diyorlar?

s.2

-Ahmet Hamdi, “Çiftçi Bankası”

-müşterek bir kabine mi, siyasi bir şirket mi?

18 Haziran 1922 no:534

s.1

-Kelime oyunu

-Rus hariciye komiserinin beyanatu

-Rusya’da manevralar-Lehistan’da endişe

-İngilizlerin Rusya hakkındaki nokta-i nazarları

s.2

-İktisat Vekili Hasan Bey’in beyanatu

-Büyük Millet Meclisi’nde

19 Haziran 1922 no:535

s.1

-Tan’ın muhattı bir ihtarı

-Başkumandanımıza fevkalade bir istikbal

-İngiltere – İtalya arandaki itilafname

-Klod Farer İzmit’e geldi

s.2

-Lenin’in hastalığı

-Söke yağması

-Lahey Konferansı işe başladı

20 Haziran 1922 no:536

s.1

-Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri İzmit’te verilen ziyafette mühim bir nutuk irad eylemiştir

-İran sefiri

s.2

-Afgan Sefiri Hazretlerinden Papa Hırsantosa

-Büyük Millet Meclisi’nde

-21 Haziran 1922 no:537

s.1

-Lahey Konferansı

-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin beyanatu

-Çanakkale’de İngiliz askerlerine bir müsademe

s.2

-Söke’de vaziyet

22 Haziran 1922 no:538

s.1

-Bütün Cihan ve vicdan-ı beşere bir müracaat

-İzmir’deki yunan idaresi ve İsteryadis

-Papa’nın mukaddes kongredeki beyanatu hakkında

s.2

-Trakya yurdu

23 Haziran 1922 no:539

s.1

-Meclisimiz yunan vahşetini, hükümetimiz İstanbul bitaraflığının ihlalini protesto etmektedir

-Amerika vaziyeti anlamaya başlıyor

-Loid Corc’a karşı misalsiz bir hücum

s.2

-Başkumandanımız İzmit’ten ayrılırken

-Topları ve mermileri

-Mısır’da bir müzakere

25 Haziran 1922 no:540

s.1

-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin nutku

-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin avdeti (Ankara)

-Kardeş İran’ın mümessili Şehrimizde (Ankara)

s.2

-İngiltere’de suikast

-Klod Farer’in avdeti

-Yunan firarilerinden mürekkep müthiş bir çete

26 Haziran 1922 no:541

s.1

-Şark meselesi – İngiltere ve Fransa

-Anadolu’da artık bir Hıristiyan kalmamış imiş?

-İngiltere ve Filistin

-Lahey Konferansı'nda Fransa'nın şartları
s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde
-Türkiye muallime ve muallimlerine beyanname

27 Haziran 1922 no:542

s.1

-Maraşel Wilson'un katli hadisesi
-Şark meselesi
-Kralın sözleri

s.2

-Irak'ta İngilizlerin ummadığı bir uyanıklık
-Yunan donanması

28 Haziran 1922 no:543

s.1

-Londra ve Paris arasında müzakerat
-Afgan sefarethanesindeki ziyafet
-Bugünkü mücadelenin ruhu siyasesi

s.2

-Sükut karşısında çare arıyorlar

29 Haziran 1922 no:544

s.1

-Şark meselesi tekrar müzakerat safhasında
-Almanya'da idare-i arife ilan edildi
-İstanbul'da müthiş bir buhran-ı iktisadi

s.2

-Afgan sefareti

30 Haziran 1922 no:545

s.1

-Kahraman liva
-İstanbul meselesi ve Romanya'nın bir talebi

s.2

-Yunanistan'da harbin tevellüt eylediği buhranlar

-Zavallı esirlerimiz

2 Temmuz 1922 no:546

s.1

-İsmail Han Hazretlerinin itimatnamesi
-İzmit'in sene-i devriye istihlası
-Son müzakere sulh temin edememiştir

s.2

-Amerikalılar, fena bir mevkiye düşürülüyor
-Fener Patrikhanesi bunlara ne diyecek!

3 Temmuz 1922 no:547

s.1

-Londra mülakatı ve sulh şaiyaları

-Sırp – Bulgarlar

-Yunanistan kararsız

-İngiliz hariciye müsteşarının beyanatı

s.2

-Kastamonu belediye Reisi Şehrimizde (Ankara)

-Büyük Millet Meclisi'nde

4 Temmuz 1922 no:548

s.1

-İhtilal mi, İnkılap mı?

-Dahiliye Vekili

-İngiliz fevkalade Komiseri Londra'da

s.2

-Faaliyet-i İktisadiyemiz

-Büyük Millet Meclisi'nde

5 Temmuz 1922 no:549

s.1

-Atina'daki içtima ve çarpışan fikirler

-Yunanlılara göre kat'i bir safhadayız

-Romanya hudutlarındaki Rus tahsidatı

-İtlaya'da davamız lehinde bir intiba

s.2

-Bombardıman vazifesi

-Mucadele'nin ruhu

6 Temmuz 1922 no:550

s.1

-İnce bir nasihat

-Şark meselesinde, İngiliz ve İtalyan nokta-i nazarları arasında ihtilaf mevcuttur

-Türkiye sulhperverdir!

-Diğer bir Yunan Generali'nin mütalaası

s.2

-Almanya'da vaziyet

-Posta, yine posta!

7 Temmuz 1922 no:551

s.1

-İhtilal mi, İnkılap mı?

-Şark meselesinde İtalyanların teklifleri

-Heyet-i Vekile'nin suret-i intihabatı

s.2

-İstanbul'dan asker ve para dileniyorlar (Yunan Hükümeti)

9 Temmuz 1922 no:552

s.1

- Bursa'nın sükutu(8 Temmuz 1336)
-Rus Sefiri Aralof cenaplarının Cuma günü ertesi İran sefiri şerefine çektikleri ziyafet
s.2
-İrlanda faciası
10 Temmuz 1922 **no:553**
s.1
-İngilizlerin hataları
-Londra müzakeresi
-İstanbul ve Fransa
-Bab-ı Ali'nin züyuf akçeleri!
s.2
-Almanya'da dahili harp
-Moğolistan ve Rusya
11 Temmuz 1922 **no:554**
-Teşkilat- Esasiye -1-
-Heyet-i Veikle azalarımın istifası
-Moskova sefirimiz ile mülakat (Ali Fuat Paşa)
s.2
-Rusya'daki heyetimiz
12 Temmuz 1922 **no:555**
s.1
-Müdafaa-i hukuk Grubunun kararı
-İngiltere'de emperyalizm aleyhinde neşriyat
s.2
-Trakya'daki facialar
-Sökelilere imdat
13 Temmuz 1922 **no:556**
s.1
- Teşkilat- Esasiye -2-
-Büyük Millet Meclisi, Heyet-i Vekile-i Sabıkaya pek kuvvetli suretle teyit-i itimat eyledi
s.2
-İrlanda faciasının iç yüzü
-El-cezire meselesi
-Esir Edirne'miz
14 Temmuz 1922 **no:557**
s.1
-Doktor Adnan Bey Reisi Sani
-Muhiddin Baha, "İngiltere'de Türkler"
-Müttefekeyn hariciye nazırlarının konferansı
16 Temmuz 1922 **no:558**
s.1
-İngilizlerin hataları -2-
-İsmail Han şerefine ziyafet
-14 Temmuz-Fransız aid-i milliyesi
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
17 Temmuz 1922 **no:559**
s.1
-Yunanistan'daki Fırkalar
-İtalya
-İngiltere ve Türkler
s.2
-Amerika ve Türkiye
18 Temmuz 1922 **no:560**
s.1
-İhtilal mi? İnkılap mı?
-Atina'da ne gibi kararlar vermişlerdi
-İngiliz siyasetindeki tebdilat nasıl oldu?
s.2
-Söke'deki müthiş facia
-İstiklâl malulleri
19 Temmuz 1922 **no:561**
s.1
-19 Temmuz- Eskişehir'in Ziyâî
-Şark meselesinin bugünkü safhası
-Trakya meselesinde Bulgarlar ve İngilizler
s.2
-Müdafaa-i Hukuk
21 Temmuz 1922 **no:563**
s.1
-Bir vicdan zaferi!
-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri emel-i milliyenin tahkikine kadar Başkumandan
-İtalyan kabinesi istifa ati
s.2
-Bab-ı Ali davetin kabulüne karar verdi
23 Temmuz 1922 **no:564**
s.1
-İngilizlerin hataları -4-
-Bu gün, hürriyete kavuştuğumuz, topraklarımıza hakim olduğumuz günü 14'üncü sene-i devriyesindeyiz!
-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin müfareketleri
s.2
-İtalya kabinesi
25 Temmuz 1922 **no:565**
s.1

- Ayrılmayacağımız pek sevgili yurt!
-Heyet-i Mebusan şerefine verilen ziyafet
-General Tovnshend (İngiliz Generali)
s.2
-Kıymetli bir içtima
26 Temmuz 1922 no:566
s.1
-Yeni bir iflas
-Başkumandanımız Konya'ya muvasalat ettiler
-Onelli kruvazörü hasara uğradı
s.2
-Trakya ve Ordu
27 Temmuz 1922 no:567
s.1
-Şark Konferansı hakkındaki müzakerat
-Yunanistan nasıl rahat edebilir?
-Kendi milletlerine de rezil oldular
s.2
-Himaye-i Etfal
28 Temmuz 1922 no:568
s.1
- İhtilal mi? İnkılap mı?
-İstanbul'u bu seferde beş taraftan yaktılar!
-Fethi Bey'in Londra seyahati
s.2
-Trakyalıların içtiması
30 Temmuz 1922 no:569
s.1
-Satılmış ortaklar
-General Tavshend ile mülakatımız
-İstanbul'un bitarafılığı hakkında bir beyanname
s.2
-İstiklal mahkemeleri
31 Temmuz 1922 no:570
s.1
-İstanbul'a doğru bir akın cüreti!
-Şark meselesi etrafında iki müzakerat
-İtalyan buhranı vükelası devam ediyor
s.2
-Mısır vakası
1 Ağustos 1922 no:571
s.1
-İhtilal mi? İnkılap mı?
-Yunanlıların planı ne idi, ne oldu?
-İtalyan mıntıka-i nüfuzdan feragat
s.2
-Loid Corc'un mühim beyanâtı
2 Ağustos 1922 no:572
s.1
-Yunanistan'ın devletlere verdiği notası
-İzmir'de muhtariyet ilan edildi mi?
-İtalya buhranında notalarını tebliğ ettiler
s.2
-Haim Nuam Efendi
3 Ağustos 1922 no:573
s.1
-Muhtariyeti geri almaya davet ediliyorlar
-Yunanlılar Edirne üzerine çekilmeye başladılar
-Hâkimiyet-i Milliye'nin küpesi
-Bayram merasimi
-Müttefikiyin matbuatının mutalaatı
s.2
-Sipahi ocağı yürüyüşü
-Başkumandanımız
4 Ağustos 1922 no:574
s.1
-Devletler gayet kat'i bir nota verdiler
-İzmir'de ikinci mecnunane teşebbüs
-Bayramınız mübarek olsun aziz kardeşler!
s.2
-Hâkimiyet-i Milliye'nin küpesi
-Yeni program
9 Ağustos 1922 no:575
s.1
-İstanbul hadiseleri ve Avrupa'daki tesirat
-Çatalca'da bit hatt-ı fasıl ihdası
-Başkumandanımızın cepheden avdetleri
s.2
-Tiflis cinayeti
10 Ağustos 1922 no:576
s.1
-Ermeni
-Trakya vaziyetinde nispi sükunet
-Sevgili İzmir'imizde muhtariyet ilanı tafsilatı
-Londra içtimasında müzakerat
s.2
-Ermeni davası kurbanları
11 Ağustos 1922 no:577

- s.1
-İngiltere ve biz
-Gazetelerin Yunan hükümetine hücumları
-İstanbul'daki bir Anadolu evladının hediyeleri
-Lordlar Kamarasında sualler
-Fethi Bey'in İngiliz gazetelerine beyanatı
s.2
-Tan gazetesinin mühim mütalaaları
-Gazeteler Loid Corc aleyhinde
13 Ağustos 1922 no:578
- s.1
-Avrupa gazetelerinin teklifi(İngiltere istese sulh hemen olur)
-Yunan ordusu ancak "blöf" yapabilir!
-Afgan sefiri hazretlerinin mütalaaları
-İsmet Paşa
-Miletepos, "Tavshend'a Müracaat"
14 Ağustos 1922 no:579
- s.1
-Tan gazetesinin iki mühim makalesi
-Loid Corc'un nutkunu İngilizler beğenmediler!
-İran sefiri hazretlerinin mütalaaları
s.2
-Arabistan havadisleri
15 Ağustos 1922 no:580
- s.1
-İhtilal mi? İnkılap mı?
-Loid Corc'a karşı neşef ve nesirler
-Tan ve Times'de tasvip etmiyorlar!
-Şark Konferansı toplamak özrü müdür?
-Fransa Türkler ile ihtilaf istemeyiz!
-Londra Konferansı
s.2
-Kurşunlu Camii yangını tafsilatı
16 Ağustos 1922 no:581
- s.1
- Loid Corc ve biz
-Times'in şedit bir tenkidi daha
-Londra Konferansı'nda bir netice eyledi
s.2
-Tahkikat meselesi
17 Ağustos 1922 no:582
- s.1
-Yeni bir iflas daha!
-Yunan ordusunun galibiyeti imkanı yoktur!
-Hariciye Vekaleti Vekilliği ve Adliye Vekaleti
-Bab- Ali'nin teşkil edeceği kuvvetler
s.2
-Ödemiş'teki mezalim
18 Ağustos 1922 no:583
- s.1
-Venedik Konferansı
-Londra'da Şark meselesi ve İtalya
-Fransız kabinesinin mühim içtimaları
- Puankare'nun pek mühim beyanatı
s.2
-Türk Ortodoksları iş başında
20 Ağustos 1922 no:584
- s.1
-Fransa – İngiltere ihtilafı
-İstavros şimdi de ordumuza meydan okluyor!
-İstanbul hadisesi ve mütteliklerin teşebbüsleri
s.2
-İran ahvali
-Ukrayna'da Türklere hüsnükabul
21 Ağustos 1922 no:585
- s.1
-Venedik Konferansı Eylül içinde
-Irak'ta İngilizlere karşı isyan ve kıyam
-Londra müzakeresinin ehemmiyeti
s.2
-Tan'ın İstanbul mektubu
22 Ağustos 1922 no:586
- s.1
-Vaziyet-i umumiye
-Enver Paşa'nın şهادeti
-İzmir'de muhtariyet nasıl ilan edildi?
-İran ahvali
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Amerika'da vatandaşlarımız
-Dahili haberler
23 Ağustos 1922 no:587
- s.1
-Şark'ta sulh ihlal eden siyaset eli nihayet tutunamaz!
-Fethi Bey'in cevabı
-İtalya'da konferansı resmen kabul etti

- s.2
-Enver Paşa
-Londra'daki vatandaşlar
24 Ağustos 1922 **no:588**
- s.1
-Lord Palgor'un notası
-Venedik Konferansı ihzarı maiyettedir
-Büyük Millet Meclisi'nde mühim kanunlar
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-15 Eylül
25 Ağustos 1922 **no:589**
- s.1
-Yeni dolaplar
-Yunanistan'da vaziyet ve son ümitsizlikler
-Şark meselesine dair notalar
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Dahili haberler
-1341
27 Ağustos 1922 **no:590**
- s.1
-Bazı hakikatler
-Dün sabahtan itibaren bütün cephelerde kahraman ordumuz can düşmanla çarpışmaya başladı
-Kocaeli ve Menderes mıntıklarında
s.2
-Bulgaristan ve Türkiye
-Fransız hükümeti cevabını verdi
28 Ağustos 1922 **no:591**
- s.1
-Ermeni davası kurbanları -2-
-Kudüs ve Suriye
-Afyonkarahisar'ın işgali
s.2
-Vilayet havadisleri
-Dördüncü müsabakamız
29 Ağustos 1922 **no:592**
- s.1
-Başkumandanımızdan Meclis'e
-Yıkılan gurur!
-26 – 27 Ağustos hareket-i taarruziyemiz
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Arabistan'da vaziyet
30 Ağustos 1922 **no:593**
- s.1
-Vaziyet-i harbiye: 28 Ağustos ve kabine nazar-ı mütalaat ve tahminatımı
-Emri vakiler
-Vatan geliyor
-Irak'ta vaziyet
s.2
-Almanya – Fransa – İngiltere hadisesi
-Piyasa haberleri
-Taşra'da tezahürat
31 Ağustos 1922 **no:594**
- s.1
-İslamın ihyası
-Afyon halkı secdeyi şükranında
-İlk gazilerimiz Konya'da
s.2
-Avrupa hadisatı
-Büyük Millet Meclisi'nde
1 Eylül 1922 **no:595**
- s.1
-Yunan alçakları
-Cepheden teşebbüsler
-Vaziyeti harbiye
s.2
-Arabistan ahvali
-Karahisar yolcuları
-Yunanistan ahvali
-Büyük Millet Meclisi'nde
2 Eylül 1922 **no:596**
- s.1
-Gazi Başkumandanımızın ordu milletimize hitaben beyannamesi
-Ordumuzun vasıl olduğu parlak neticeler
-Vaziyeti harbiye
s.2
-Hükümetimizin devletlere gönderdiği nota
-Şehrimizde tezahürat
3 Eylül 1922 **no:597**
- s.1
-Eskişehir ve Uşak'ın zalim düşmanın elinden tahliye edildi
-Esir Yunan kumandanları sevk olunuyor
s.2
-Ankara'da zafer şenliği
-Cemiyeti Akvam'da
4 Eylül 1922 **no:598**

- s.1
-Aldanmayacağız!
-Vaziyet-i Harbiye: Düşman ordusu ric'ata ordumuz takibe devam ediyor
-Zalim Yunan kumandan askerlerine ihtar!
- s.2
-Hariciye Komiseri Karahan, "Rusya'nın Zaferimizi Tebriki"
-Gülünç bir protesto
5 Eylül 1922 **no:599**
- s.1
-Vasi bir ihanet planının yıkılması
-İnönü'nde düşmana bir darbe daha
-Vaziyet-i Harbiye
- s.2
-Hariciye Vekaleti Vekili Hüseyin Rauf, "Rus Hariciye Komiserinin Tebrikine Cevap"
6 Eylül 1922 **no:600**
- s.1
-Yunan Vaziyeti
-Yunanlılar ve Avrupa gazeteleri
-Vaziyeti harbiye
- s.2
-Bursa'nın tahliyesi
-Venedik Konferansı ve İngiltere
7 Eylül 1922 **no:601**
- s.1
-Loid Corc'un mütareke teşebbüsü
-Yunanlılar bir mütareke rica ediyorlar
-İzmir'de telaş gittikçe artıyor
- s.2
-Cemiyet-i Akvam
-Büyük Millet Meclisi'nde
8 Eylül 1922 **no:602**
- s.1
-Bursa'ya doğru
-Felaketzede köylülerimize yüz bin lira (Hindistan'dan gelen para)
-Hint Hilafet Komitesinin zaferimizi tebriki
-İzmir'e gelenler (Müttefikin Gemileri)
- s.2
-Cemiyet-i Akvam
-İstanbul'un tebrikleri
9 Eylül 1922 **no:603**
- s.1
-General Trikopolis'in esareti
-Namazgah'ta cemaat-ı kübera ile dua
-İstanbul'da zafer şenliği
-İzmir'de ecnebi harp gemileri
- s.2
-Bursa'nın hasreti
-Büyük Millet Meclisi'nde
10 Eylül 1922 **no:604**
- s.1
-Süvarilerimiz Cumaertesi günü öğleden evvel 10,30'da İzmir'e girmiştir
-İzmir'den resmi Yunanlık def oldu!
-Üç sene dört ay sonra!
-Ayasofya'da mevlüt
-Vaziyeti harbiye: Bursa civarındaki bir zafer
- s.2
-Büyük Millet Meclisi
-15 Eylül yarışı
-Zaferimiz ve Avrupa gazeteleri, devletleri
11 Eylül 1922 **no:605**
- s.1
-İzmir artık sahib-i meşruanın elinde bahtiyar ve mesut yaşıyor
-Ruşen Eşref, "İzmir Haberleri"
-Vaziyeti harbiye
- s.2
-Dünkü tezahürat tarihe geçmemiş bir vakadır
-Aydın'ın tahliyesi
13 Eylül 1922 **no:607**
- s.1
-13 Eylül'de idi ki Türk âbidat zaferinin temelleri atılmıştı
-Sakarya günü
-Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri
- s.2
-Dün gördük ki Türk yeşil Bursa'ya çok, pek çok merbuttur
- s.3
-Hilal-ı Ahmer
-Şimdi Loid Corc ne yapacaktır?
- s.4
-Sakarya Zaferinin en mühim amilleri bu mübarek yıl dönümünde hatıralarını, fikirlerini Hâkimiyet-i Milliye'ye lütfetmiştir(Fahrettin [Altay] Paşa, Halit

Bey, Kazım Paşa, Kemal Paşa, İzzettin Paşa)

14 Eylül 1922 **no:608**

s.1

-Palavra başladı

-Zaferden sonra: Siyasi inkişaf

-Kral Konstantin aleyhindeki hareket

s.2

-Eskişehir'i nasıl çapul ettiler?

15 Eylül 1922 **no:609**

s.1

-Palavra devam ediyor

-Boğazlar meselesi üzerine ne çıkmıştır!

s.2

-Biz İzmir kapılarında iken neler oluyordu?

-Azerbaycan sefaretinin tebriki

17 Eylül 1922 **no:610**

s.1

-Bitaraf mıntıka

-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin beyanatı

-İzmir'de sebebi meçhul bir yangın

-Boğazlar meselesinde İngiltere ve Fransa

s.2

-Bursamız yanmadı

18 Eylül 1922 **no:611**

s.1

-Gazi Başkumandanımızın millete beyannamesi

s.2

-Meclis'te matbuat bütçesi müzakeresi

-Hilal-ı Ahmer'in mesaisi

19 Eylül 1922 **no:612**

s.1

-Yunan yaygaraları

-Boğazlarda Rusya'nın noktai nazarı(Karahan)

s.2

-Yunanlılar Edirne'yi, Boğazları istiyorlarsa, Türklerin vazifesi Yunan ordusunu imha etmektir!

20 Eylül 1922 **no:613**

s.1

-Başkumandanımızın yeni hitabe namesi

-M. A., "Tarihi Harpte Yunan Kahramanlıları!"

s.2

-Cemal Paşa'nın cenazesi

22 Eylül 1922 **no:614**

s.1

-Üsküdar Konferansı

-İngiliz Hariciye nazırının müzakereleri

s.2

-Zaferimiz ve dost ve kardeş memleketler

24 Eylül 1922 **no:616**

s.1

-Tereddüt edecekmiyiz?

-Boğazlar meselesinde cihan efkarı

25 Eylül 1922 **no:617**

s.1

-İslâm'ın İstiklâli

-Türk ordusu Üsküdar'da toplanıyor

26 Eylül 1922 **no:618**

s.1

-İstanbul matbuatı

-Esir Generaller ile

s.2

-Zafer karşısında Avrupa matbuatı

27 Eylül 1922 **no:619**

s.1

-Lord Kurzon Londra'ya döndü

-Rus hükümetinin devletlere notası

-İstanbul'da İngiliz seferberliği

28 Eylül 1922 **no:620**

s.1

-Aka Gündüz, "Bir Gece, Bir Gündüz"

-Başkumandanımız General Harrington'un müracaatına pek müdellel bir cevap vermişlerdir

-Büyük cinayet

29 Eylül 1922 **no:621**

s.1

-Yunanistan'ı Ateş ihtilali kavuruyor

-İngiltere'de Loid Corc aleyhdarlığı

1 Teşrin-i evvel 1922 **no:622**

s.1

-Büyük Gazimiz İzmir Hemşehrisi

-Paşa Hazretleri İzmir'den hareket ettiler

s.2

-Demir Eser (Hâkimiyet-i Milliye'nin Tefrikanı, Mütercimi: M. S.,-1-)

-Aka Gündüz, "Bir Gece, Bir Gündüz"

-İstanbul programı

s.4

-İstanbul'da İngiliz nümayişi

2 Teşrin-i evvel 1922 no:623

s.1

-Gazi Başkumandanımızı istikbal

-Yunanistan ihtilaller içinde çırpınıyorlar

-Kafkas Cumhuriyetlerinin notası

s.2

-Demir Eser (Tefrika) -2-

-s.3

-Ruşen Eşref, Alaşehir'de"

s.4

-Cemiyet-i Akvam

3 Teşrin-i evvel 1922 no:624

s.1

-Paşa Ey Ulu Gazi, Bin Yaşa, Bin Yaşa
ki Dehal Büyük Millet ki, Daha Mesut
Yollar Açın!

-Dün Ankara'da Kahraman
Başkumandanını doya doya bağrına bastı

s.2

-Mudanya Konferansı bugün başlıyor

s.3

-Mirliva Halit Paşa

-Kazım Paşa

-Türkiye – Rusya

s.4

-Azizoğlu, "Hâkimiyet-i Milliye'nin
Sabıkası"

4 Teşrin-i evvel 1922 no:625

s.1

-Mudanya Konferansı içtima ediyor

-Afyonkrahisar'a taarruz

-Mağlup olan İngilizler olsaydı

s.2

-Davamız ve Avrupa gazetelerinin
mütalaaları

-Klod Farer'in alicenap sesi

s.3

-Aka Gündüz, "Tela ve Regüler Aramda"

-Demir Eser-3-

5 Teşrin-i evvel 1922 no:626

s.1

-Başkumandan Paşa Hazretleri, dün
büyük zaferin destanını dehasına has bir
belagatle tarihe tevdi eylediler

s.2

-Konstantin'in en zengin ve en
mamurelerimize dikilen gözleri bugün

canı askerleri tarafından atıldığı
mahpusta kan ağlıyor !

s.3

-General Harrington'un beyanâtı

-Demir Eser-4-

6 Teşrin-i evvel 1922 no:627

s.1

-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri ve
Ankara

-Mudanya Konferansına ait telgraflarımız

-Fethi Bey Efendi Dahiliye Vekili

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

-Hariciye Vekaletimizin 29 Eylül ve 4
Teşrin-i evvel tarihli mühim notası

s.3

-Demir Eser -5-

-Rusya – Türkiye ve Boğazlar meselesi

7 Teşrin-i evvel 1922 no:628

s.1

-Mudanya Konferansı, Trakya'nın
tahliyesi meselesinden 24 saatlik bir
fasılaya uğradı

s.2

-Trakya sulhu hakkında son müzakerat

s.3

-Demir Eser -6-

9 Teşrin-i evvel 1922 no:629

s.1

-Müttefekeyn tebliğleri

-Dün gece yarısında kadar, İngilizlerin
hakiki vaziyetlerini gösterir malumat
gelmemiştir

s.2

-Boğazlar ve İngiltere

-Trakya etrafında

s.3

-Demir Eser -7-

-Uşak faciası

s.4

-Ekmek meselesi

10 Teşrin-i evvel 1922 no:630

s.1

-Mudanya'da tali edilen mühim
mektuplar

-Konferans dün akşam 7'de içtima etti

-Dün gece aldığımız son telgraflarımız

s.2

-Eğer İngilizler bizimle harp ederlerse
s.3

-Demir Eser -8-

11 Teşrin-i evvel 1922 no:631

s.1

-Hükümetimizin tadilatı kabul edildiği
taktirde mukavele-i askeriye'nin gece
imzalanması hemen muhakkak gibi idi

s.2

-Demir Eser -9-

-Millet yapanları biliyor

12 Teşrin-i evvel 1922 no:632

s.1

-Zaferden zafere!

-Başkumandanımız zaferimizin ilk siyasi
semeresini tebeşir ediyorlar

s.2

-Harrington'un Başkumandanımıza
teşekkürü

s.3

-Azizoğlu, "Futbol"

s.4

-İzmir'in hamiyeti

13 Teşrin-i evvel 1922 no:633

s.1

-Konferans safahatına dair levhalar

-Mudanya itilafı ve Fransız – İngiliz
matbuatı

"Hâkimiyet-i Milliye'ye büyük tevci

s.2

-İzmir haberleri

s.3

-Demir Eser-10-

-Kayser'in hatıratı)Bismarck ile ilk
mücadele)

15 Teşrin-i evvel 1922 no:634

s.1

-Mudanya zaferi ve İstanbul'daki tesirleri

-Yunanlılar mukaveleyi imzaya karar
verdiler

-Kafkas federasyonu reisi şehrimizde
(Ankara)

s.2

-Himaye-i Etfal nasıl ihya ediliyor

s.3

-Demir Eser -11-

s.4

-Hilal-ı Ahmer

16 Teşrin-i evvel 1922 no:635

s.1

-Garip bir iddia

-Başkumandan Paşa Hazretleri

-Kazım Karabekir Paşa Hazretleri

s.2

-Fransa – Rusya gümrük itilafı

s.3

-Kayser'in hatıratı (Ticaret filosunun
ihdası)

-Demir Eser-12-

17 Teşrin-i evvel 1922 no:636

s.1

-Ceneral Pelle'nin beyanatı
münasebetiyel

-Müttefekeyn askerleri Trakya'da

s.2

-Trakya – Suriye gümrükleri itilafnamesi

s.3

-Demir Eser -13-

-Aka Gündüz, "Eskişehir"

18 Teşrin-i evvel 1922 no:637

s.1

-İlk çiçek

-Trakya'ya gidecek jandarmalarımızın
hareketi

-Loid Corc'un nutku ve İngiliz matbuatı

s.2

-Kars muahedesi

s.3

-Demir Eser-14-

19 Teşrin-i evvel 1922 no:638

s.1

-Şimdi de caka

-Jandarmalarımız bugün İstanbul'da
olacaktı

s.2

-Loid Corc'un mahut nutku

s.3

-İtalya – Yunanistan

s.4

-İzmir mektubu

20 Teşrin-i evvel 1922 no:639

s.1

-Büyük bir celse

-Bu kan ve ateş ne zamana kadar?
(Yunanlılar)

-İstanbul jandarmalarımızı nasıl beklemekte?

s.2

-Trakya'da tahliye olunan kasabalarımız
s.3

-Gazetecilerimizin zaferi!

-Demir Eser -15-

22 Teşrin-i evvel 1922 no:640

s.1

-Türk katili

-Rıfat Paşa ve jandarmalarımız iki gündür İstanbul'un aguş tahassür ve şefkatinde

s.2

-Loid Corc büyük bir intizam ile sukut etti

s.3

-Demir Eser-16-

23 Teşrin-i evvel 1922 no:641

s.1

-İngiliz buhranı- şekli hazır ve müstakbeli

-Times Türkleri takdir edelim diyor

s.2

-İsmet Paşa Hazretlerine bir müracaatımız

s.3

-Aka Gündüz, "Ölüm Meselesi"

-Demir Eser-17-

-İzmir'de adaletin tecellisi

24 Teşrin-i evvel 1922 no:642

s.1

-Sancağımız Trakya'da

-Başkumandan Paşa Hazretleri ile pek mühim bir mülakat

-Sulh konferansı

s.2

-Rusya ile Fransa arasında itilaf

-Demir Eser -18-

25 Teşrin-i evvel 1922 no:643

s.1

-Sulh konferansı

-Yeni İngiliz mimdarları fikirlerini söylüyorlar

s.2

-Aka Gündüz, "General Mungeli ile mülakat"

s.3

-Demir Eser-19-

-Maarif müsteşarlığı

26 Teşrin-i evvel 1922 no:644

s.1

-Banarlave'nin mektubu

-Yeni İngiliz Başvekilinin siyaseti

-Hariciye Vekaletimizin devletlere protestosu

s.2

-Şark Konferansına Rusya iştirak etmelidir!

s.3

-Demir Eser -20-

-19. Asırda

s.4

-Trakya meselesi

27 Teşrin-i evvel 1922 no:645

s.1

-Gençlik ve Hâkimiyet-i Milliye

-İsmet Paşa Hazretleri Hariciye Vekili

-İngiliz kabinesi resmen tesdik edildi

s.2

-Büyük Millet Meclisi

s.3

-Demir Eser-21-

-Hükümetimizin pek mühim muvaffakiyeti

29 Teşrin-i evvel 1922 no:646

s.1

-Heyet-i murahhasımız

-Konferansa iştirak eden her devlet ancak iki murahhas bulunduracak

-Başkumandanımız

s.2

-Ticaret ve konsolosluk mukavelesi konferansı

s.3

-Demir Eser-22-

-İstiklâl madalyası

-İslâm memleketlerinde

30 Teşrin-i evvel 1922 no:647

s.1

-Önümüzdeki konferans

-Dünkü heyecanlı ve samimi bir istikbal (Başkumandan, İsmet ve Kazım Paşalar)

s.2

-İngiliz meclis-i mebusanınin feshi

-Kafkas kabinesini ıskat eden amil

s.3

- Demir Eser-23-

31 Teşrin-i evvel 1922 no:648

s.1

-Hâla usanmadılar mı?

-Bâb-ı Ali konferansa gelmek istiyor, fakat millet onu lav ediyor

s.2

-Osmanlı İmparatorluğu münkeriz olmuştur

s.4

-Trakya bugün hakimiyetimiz altına girdi

- Demir Eser-24-

1 Teşrin-i sani 1922 no:649

s.1

-Tarihi bir celse

-Dün Müdafaa-i Hukuk grubundaki karar, 6'ncı madde olarak ilave olundu

s.4

-İstanbul'un sahte nazırları arasında

2 Teşrin-i sani 1922 no:650

s.1

-Dün meclisimiz infak-ı tam ile kararını verdi: Türkiye halkı İstanbul'daki şekli hükümeti ebediyen tarihe muntekil addetmiştir

s.3

-Demir Eser-25-

s.4

-Rusya ve Boğazlar

3 Teşrin-i sani 1922 no:651

s.1

-Tarihi bir celse

-Heyet-i Murahhasımız tekerrür etmiştir

-Yunanlılar Edirne'ye karşı top koyuyorlar

s.2

- Aka Gündüz, "Uç Ali İle Dulkara Emine"

Makam-ı Hilâfet ve Papas Meletiyos

s.3

- Demir Eser-26-

5 Teşrin-i sani 1922 no:652

s.1

-Bâb-ı Ali kabinesi istifa eylemiş ve sevgili İstanbul Türkiye Büyük Millet Meclisi namına idare edilmeye başlanmıştır

s.3

-Demir Eser-27-

-Heyet-i Vekile

-Şeriye Vekaleti

s.4

-İzmir'in ilk şehidi

-Sulh konferansının tarz-ı mesaisi

6 Teşrin-i sani 1922 no:653

s.1

-Önümüzdeki konferans

-Anadolu'nun sevinci

-Vehbi Bey'in istifası

-s.2

- Demir Eser-28-

-Yunanistan'da ihtilalciler

7 Teşrin-i sani 1922 no:654

s.1

-Tarihi bir celse

-İstanbul'da Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti resmen teşkil edildi

s.2

-İstiklal madalyası

-Sulh konferansı tehiri mi ediyor?

8 Teşrin-i sani 1922 no:655

s.1

-Tarihi bir celse

-İstanbul'da bütün nezaretler ilga edildi

-Ali Kemal nasıl parçalandı?

s.2

-Avrupa gazetelerinin fikirleri ve mütalaaları

s.3

- Demir Eser-29-

s.4

-Azizoğlu, "Futbol"

9 Teşrin-i sani 1922 no:656

s.1

-Tarihi bir celse

-Başkumandan paşa Hazretlerine

s.2

-İstanbul devair ve müessesatına talimat

-Saltanat-ı milliye

-edirne valisi

s.3

-İstiklal madalyası

- Demir Eser-30-

-Meclis'teki mühim müzakerattan mabat

10 Teşrin-i sani 1922 no:657

- s.1
-Tarihi bir celse
-Fransızlar istiklalimizi pek mühim pek muhakkak görüyorlar
-Benarlov'un programı ve şark siyaseti
- s.2
-Lozan Konferansı
- s.3
- Demir Eser-31-
-Saltanat-ı Milliye
12 Teşrin-i sani 1922 no:658
- s.1
-Ukalalık
-İstanbul'daki idaremiz ve müttefiklerin vaziyeti
-Başkumandanımızdan İran Vezir-i Harbine
-İsmet paşa Hazretlerinin yeni bir vazifesi
- s.2
-İnkılap ve İstanbul
-Şark meselesinde Amerika'nın vaziyeti
-İngiltere Hariciye nazırı ve şark meselesi
- s.3
- Demir Eser-32-
13 Teşrin-i sani 1922 no:659
- s.1
-Lord Kurzon'un nutku
-Fransız Meclis-i Mebusan'ında Türk meselesi
-Bütün İslâm alemleri bizimle hem fikirdir
- s.2
- Aka Gündüz, "Ölümü Öldüren Üç Kurşun"
-Balkan ittifakı ne netice verdi?
- s.3
- Demir Eser-33-
-İlmi Sütunlar(Fransız İhtilali)
- Büyük Millet Meclisi'nde cereyan eden mühim müzakerattan mabat
14 Teşrin-i sani 1922 no:660
- s.1
-Hükümetimiz ile müttefikler arasında (Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Hariciye Vekaleti Vekili Hüseyin Rauf)
-Şark ve Amerika
-Başkumandanımızdan Kalanin cenaplarına
- Lozan Konferansı dün açılabilir mi?
s.2
-Makam-ı Kebir Halife ve bir sultan isteniyordu!
-Arabistan haberleri
-Türk ocağı
- s.3
- Demir Eser-34-
-Kayser'in hatıratı
- s.4
- Büyük Millet Meclisi'nde sulha dair müzakerat mabat ve son
15 Teşrin-i sani 1922 no:661
- s.1
-Amerika ve Biz
-Fransa sulh isteyenlerle beraberdir
-İslâm alemleri sürur içinde
- s.2
-Hilal-ı Ahmer 3000 oy yapıyor
-Miralay Nizam Han'ın ihtisasatı
-Amerika klisesinin seferberliği
- s.3
- Aka Gündüz, "Feyzden Doğan Güneş"
- Demir Eser-35-
-Düşman esirlerimiz
16 Teşrin-i sani 1922 no:662
- s.1
-İsmet Paşa hazretleri sulh müzakeratının tehirlenmesinin gayri müntezir neticeler vereceğini müttefekeyn hariciye nazırlarına bildirmiştir
-Tarihi bir celse (Alem-i İslâm ne diyecek)
- s.2
- Demir Eser-36-
s.3
- Aka Gündüz, "Bursa'ya Geldiği Gün"
-Ağa Han – Hilâfet
-Türkiye – Afganistan
-Kayser'in hatıratı
- s.4
- Büyük Millet Meclisi
17 Teşrin-i sani 1922 no:663
- s.1
-İsmet Paşa Hazretlerinin yeni beyanatı
-Sulh konferansında kimler bulunacak?
-İngiltere ve Fransa'nın şarktaki vaziyetleri

- s.2
-Ağa Han'ın bir mektubu
-İstanbul meselesi
-Balkan ittifadı etrafında müzakerat
-Bulgaristan ve Şark
- Demir Eser-37-
-İzmir haberleri
- s.3
- Aka Gündüz, "Hayırsız Kral"
- s.4
-Falih Rıfkı [Atay], "Ev"
19 Teşrin-i sani 1922 no:664
- s.1
-Dün akşam yeniden makam-ı mulayı hilafeti Bil'intihab Abdülmecit Efendi Hazretleri işgal eylemektedir
-İsmet Paşa, Puankare nezdinde
-Hilâfet makamından, İngiliz kucağına
- s.2
- Demir Eser-38-
-İstanbul meselesi karşısında İngilizler
- s.3
- Aka Gündüz, "Herdem Güzelleşen Beldede"
-Lozan'da faaliyet
-Filistin ve Türkiye
-Müdafaa-i Milliye Vekili
20 Teşrin-i sani 1922 no:665
- s.1
-Vahideddin'in firarı ve İstanbul'daki tesirâtı
-Sulh Konferansı bugün açılıyor
-Hint Müslümanları ve son melanet
-Maliye Vekilimiz'in pek mühim beyanatı
- s.2
- Demir Eser-39-
-İstanbul matbuatı
- s.3
-Aka Gündüz, "Bir Ayrım Mezarın Huzurunda"
-Kayser'in hatıratı
- s.4
-İstanbul havadisleri
21 Teşrin-i sani 1922 no:666
- s.1
-Lozan Konferansı
-Mustafa Kemal, "Türk Ocağı'na"
- İran Sefiri
-Hilâfet'ül-müslimin Abdülmecit Hazretleri
- s.2
- Demir Eser-40-
-Ağaoğlu, "Açık Mektup"
-Mülkümüzdeki ecnebi mektepler
- s.3
- Aka Gündüz, "İçin İçin Porsiyon Diyor"
-Eğer İngiltere yalnız kalmak istiyorsa
-Fırar etrafında (Vahideddin)
- s.4
-İzmir yangını etrafında
22 Teşrin-i sani 1922 no:667
- s.1
-İslâm alemi ne diyor?
-Konferansın birinci ve ikinci içtimaları(Lozan)
-Lozan'a sulh için gidiyoruz
- s.2
-Evvele hizaya gel kumandası!(Kazım Karabekir Paşa ve eğitim)
-Puankare'nun şark hakkındaki mühim nutku
- s.3
- Demir Eser-41-
- Aka Gündüz, "Aksu Matemhanesi"
- s.4
-Vahideddin'in firarı ve İstanbul
23 Teşrin-i sani 1922 no:668
- s.1
-Sulha doğru
-Lozan Konferansı'nda İngiliz Hariciye Nazırı(Lord Kurzon) İsmet Paşa'ya ziteret etti
-Konferans faaiyetlerinden
-İsmat Paşa'nın beyanatı :Bir asker sıfatıyla Lozan'a geliyor ve kimseyi bulamıyorum!
- s.2
-Maarifimize umumi istikametler
- s.3
- Demir Eser-42-
- Aka Gündüz, "Kraldan Büyük Mezalim"
-Vahideddin Tifer kalesinin misafiri!
-Eskişehir'in ihtiyacı

- s.4
- Kayser'in hatıratı
-Azizoglu, "Kayser'in hatıratı"
24 Teşrin-i sani 1922 no:669
s.1
-Son günlerin yeni mühim entrikası
-Lozan Konferansı'nda sükun ve sulh
-S. K., "Gençliği Nasıl Yetiştireceğiz?"
s.2
-Heyet-i vekile'ye beyan-ı itimat
s.3
- Aka Gündüz, "Bedbahtlar Arasında ve Arkasında"
26 Teşrin-i sani 1922 no:670
s.1
-Lozan Konferansı'nda ne istiyoruz?
-Halife Hazretlerinin beyannameleri
s.2
-Garp medeniyeti ,ç,nde benliğimiz ne olacak?
s.3
- Demir Eser-43-
s.4
-Amerika'da Türk'ü müdafaa eden iyi insanlar
27 Teşrin-i sani 1922 no:671
s.1
-Abdülmecit Hazretleri
-Lozan Konferansı en çetin meselelerden birinin hali ile meşgul bulunuyor
s.2
-İsmet Paşa'nın ilk nutku
s.3
- Aka Gündüz, "Meletiyos! Kulak Ver"
28 Teşrin-i sani 1922 no:672
s.1
-İsmet Paşa – Venizelos karşı karşıya
-Kapitülasyonlarda râyet etmiyor etmez!
-Trakya'da gayri askeri mıntıka teklifi
s.2
-Konferansta devletlerin hat-ı hareketi
s.3
- Demir Eser-44-
-Hilâfet ve Müslümanlar
29 Teşrin-i sani 1922 no:673
s.1
-En mühim müzakere Musul üzerinde
-İngiliz muhtırasında neler vardı?
s.2
-Trakya'da ecnebiler
s.3
- Demir Eser
-İzmir haberleri
-Maarif tayinleri
30 Teşrin-i sani 1922 no:674
s.1
-İcra Vekilleri heyet-i Reisi ve Hariciye vekaleti vekili Rauf Bey Efendi'nin Lozan'da ceryan eden müzakerat hakkındaki beyanatlar
s.2
-İsmet Paşa – Lord Kurzon mülakatı
s.3
- Demir Eser-45-
-Sarı hastalıklar tehdidi altındayız
s.4
-Türk intikamının şaiyalı tecelliyatından
1 Kânun-ı evvel 1922 no:675
s.1
-Lozan'da son vaziyet
-Mösyö Çiçerin bizzat Konferansta
-Sulh Konferansı etrafında mütalaat
s.2
- Demir Eser-46-
s.3
-Rauf[Orbay] Bey Efendi'nin nutukları
s.4
-Maliye Vekili hasan Fehmi Bey'in istizahata topları
3 Kânun-ı evvel 1922 no:676
s.1
-Lozan Konferansı
-Musul'un bir şartla iadesi teklifi
s.2
-İngiltere ve Boğazlar
s.3
-Suikastçiler
s.4
-İsmet Paşa – Vuruski
4 Kânun-ı evvel 1922 no:677
s.1
- Lozan Sulh Konferansı
-Hint Hilâfet Komitesi'nin karar ve tebriki
s.2
-Türkiye – İngiltere

s.3

-Reneorilis [Tefrika 1, Mütercimi: Z: N.]

- Kayser'in hatıratı

5 Kânun-ı evvel 1922 no:678

s.1

-Lozan'daki vaziyette umumi bir nazar

-İsmet Paşa'nın cihana hitabı

-Mali mesail ve ahud-u Atike

-Venizelos'un İngilizler aleyhindeki feveranı

s.3

-Reneorilis-2-

-Amerika'da propaganda

-İstiklal mahkemeleri teşkili kabul edildi

- Kayser'in hatıratı

s.4

-Loid Corc hıyanetle itham ediliyor

6 Kânun-ı evvel 1922 no:679

- Lozan Sulh Konferansı ve bir tahlil

-Boğazlar komisyonunda faaliyet ve müzakereler

s.2

-Yunan zabitlerinin pek mühim itirafları

s.3

-Reneorilis-3-

8 Kânun-ı evvel 1922 no:680

s.1

-Milletlerin hıyanetlerindeki hizmetler

-Gazi Paşa, Büyük Kahraman!

s.2

-Musul meselesi

-Boğazlar meselesi

-Papa'nın tezkibi

s.3

- Reneorilis-4-

- Kayser'in hatıratı

-Avans kanunu

s.4

-İktisat Vekaletinin Tebliği (Ahmet Hamdi)

10 Kânun-ı evvel 1922 no:672

s.1

-Boğazlar hakkında müttefiklerin projesi

-Mustafa Kemal'in vatani

s.2

-Boğazlarda Fransız noktai nazarı

s.3

- Reneorilis-5-

-Balkanlarda sefirlerimiz

27 Kânun-ı evvel 1922 no:697

s.1

-Mütakabile esasına müstenit bir sözleşme teklif edilmiş ve bunu Yunanlılar kabul eylemişlerdir

-Macar kardeşlerimizden samimi bir ses!

-Boğazlarda bir teklifimizin daha kabulü

-Müttefiklerin vermiş olduğu iki nota

-Heyet-i Murahhaslarımızın İngiliz muhtırasına cevabı

-Müstakbel cari amellerimiz nedir?

-Bir millet derecesinde değilmişiz!

s.2

-Ahmet Edip Bey, "Maarif bahsinde dar'ül malumat!"

-Bulgaristan ve Garbi Trakya meselesi

-Parlamentoda fırkalar

s.3

-Maarifimizde intibah

-İstanbul'umuzun şekli idaresi

-İstanbul kadroları ve maaşları

-Reneorilis no:19 [Tefrika: Eski Mısır Hikâyesi, Muharriri: Azra Ardal]

s.4

-Büyük Millet Meclisi'nde

-Neden İhrrar ediyorlar

-Azizoğlu, "Futbol"

28 Kânun-ı evvel 1922 no:698

s.1

-Hasan Bey'in muhabirimize mühim beyanatı

-Ermeniler hala eski hayaller peşinde

-Boğazlar meselesinde yeni itilaflar

-Musul hakkında İngilizlere cevap

-Yunanistan yeniden uçurum kenarında

-Boğazlar bizim projemiz

s.2

-Aka Gündüz, "Kirmastı arasında"

-Büyük Millet Meclisi'nde dünkü müzakerat

-Son İngiliz intihabatında fırkalar

s.3

-İzmir haberleri

-Reneorilis -20-

-Hariciye bütçesinde

-İstikraz dâhili

-Kayser'in hatıratı

- Mısır heyeti murahhası dün gitti
s.4
- Son dakika haberlerimiz ve telgraflarımız
- Harici haberler
- İklitler meselesindeki vaziyetimiz ve projemiz
- Resmi tebliğ
- 29 Kânun-ı evvel 1922 no:699**
- s.1
- Müzakere başladı
- Devletler anlamalıdır ki manasız tehditler bizi korkutamaz!
- Boğazlar meselesi
- İran – Rus Münasebeti
- Çanakkale’de bir İngiliz taarruzu
- s.2
- Ağaoğlu Ahmet Bey, “İngiliz Parlamentosunda Amele Fırkası”
- Aka Gündüz, “Çifte Manevrada Ne Fark Var ki?”
- s.3
- Dâhili haberler
- Moskova sefirimizin kabul merasimi
- efendiler biraz dikkat!
- Kayser’in hatıratı
- Reneorilis-21-
- s.4
- Büyük Millet Meclisi’nde idare-i nevahi kanunun müzakeresi
- (Kamenef)’in beyanatı
- Tarataviç’in katli
- İnzar umumiyesi
- 31 Kânun-ı evvel 1922 no:700**
- s.1
- Lozan Konferansı şimdiye kadar geçirmedığı büyük bir buhran

C. 1923 Yılı

- 1 Kânun-ı sani 1923 no:701**
- s.1
- İngiliz muhafelinde bir köprü kurmak imkansızlığından dolayı inkitâ muhakkak görülmekte imiş. Fransız gazeteleri

- karşısındadır. İnkıtâ ihtimallerinden kuvvetle bahs edilmektedir. Lord Kurzon Paris’e gitmişse de bu bir inkitâ mahiyetinde görülmemektedir. İhtimal ki aynı zamanda, Paris’e gelmekte olan İngiliz Başvekiliyle görüşecektir.
- Lozan’da vaziyet fevkalade gergindir
- Gece aldığımız hususi telgraflarımız <İnkıtâ ihtimalleri devam ediyor>
- Amerika murahhaslarıyla murahhaslarımız arasında
- Kurzon’un marifeti
- Son mülakat
- Kapitülasyonlar meseleleriyle meşgul komisyonda (T.T.)
- s.3
- Türk ocağı
- Pastör için
- Dahili haberler
- Reneorilis -22-
- Yunanistan’da vaziyet
- s.2
- General (Telushend)
- (Puankare) ve silah
- İngilizler nasıl bir serbesti istiyorlar (Boğazlar)
- “Tan” müttefikler projesi aleyhinde
- s.4
- Büyük Millet Meclisi’nde İktisat Vekili Mahmut Bey’in İzahatı
- Varidat kanunu
- Makedonya meselesi
- İnzar umumiyesi
- Patrikhanede gizli içtimalar

- gerginliğin ezeli olacağı ümidindedir. Musul hakkında verilen İngiliz notaları baştan aşağı hakaret ile doludur. Ve tahrik kokuları neşreylemektedir.
- İnkıtâya dair bir haber gelmemiştir
- Mukaddemat-ı sulhiye

-Musul bizimdir
-Gece aldığımız tegraflarımız(-
İngilizlerin küstahane ve müteceviz
tavırları)
-İklitler kapitülasyonlarda son safha
-İngiltere ve Fransa'daki fikir nedir?
s.2
-Yunan cengaverleri?
-İsmet Paşa hazretlerinin beyanatı (T.T.)
-Boğazlar için üç proje
-Pastör
-Harici haberler
-Hindistan'da kıyاملar
s.3
-Aka Gündüz, "Hamid İçin"
-Abdülhak Hamid, "Şair Azamı"
-Musul'da isyan
-1923 – 1339
-Müthiş bir kaza
-Asılsız bir haber
-Reneorilis -23-
s.4
-Kayser'in hatıratı
-General Harington
-Türk dış deposu
-İnzar umumiyesi
2 Kânun-ı sani 1923 no:702
s.1
-Müadele edemeyiz
-Büyük Reisimizin selah gayelerimiz ve
konferans ahkında pek mühim
beyanatları
-İsmet Paşa – Çiçerin
-Çiçerin diyor ki
-İngilizlerin fikirlerinden
-Karanlığın derecesi
s.2
-Din bilmeyen dinsizlere bir cevap
(Saltanat ve Hilâfet'in Ayrılması)
-Musul etrafında
-"Tan" ve konferans
-Garbi Türkiye'de
-Hindistan'da istiklal duasının yeni
düsturu
s.3
-Millet Meclisi'nde
-Aka Gündüz, "Ya yüzü, ya sırtı"
-Dahili haberler

-Resmi tebliğ
-Afgan sefiri İzmir'de
-Bizden ayrılan yerlerde
-Mebus askerlerimiz
-Reneorilis -24-
s.4
-Tamirat meselesi
-Kayser'in hatıratı
-4,000 senelik!
-Harici haberler –Rusların faaliyeti
-Zevan niçin kaçmış
3 Kânun-ı sani 1923 no:703
s.1
-İngilizler evetli veya hayırlı bir sulh
projesi teklif ediyorlar
-Bir titiz alameti!
-Hilâfet'in Halaskarı (Mustafa Kemal
Paşa)
-Fransız murahhasları
-Şark meselesinin kilit taşı
-Kefû umumi hakkında (Çaylıd)'ın bir
talebi
-Hilâfet komitesinin mühim içtimaları
s.2
-Çaylıd'ın isteği
-Muallim Aydoğdu, "Maarif Siyaseti ve
Muallimlik Meselesi"
-Mecet ağları
-A. Lütfi, "Mesallik Mektebi Aliyesi
hakkında bir mülahaza"
s.3
-Aka Gündüz, "Lozan Sivas'tır"
-Türkiye'de asayiş
-İzmir haberleri
-Dahili haberler
-Aziz şehidimiz
-Reneorilis -25-
s.4
-Gece aldığımız hususi telgraflarımız(-
İngilizler yeniden tehditlere mi başlıyor?)
-Rauf Bey Efendi ile bir mülakat
s.4
-Lozan Konferansı müzakeratına dair
telgraflar(Mısak-ı Milli'den fedakarlık
yok!)
-Gece aldığımız hususi telgraflarımız(-
Tahakkümlerin muhtelif sahalardaki
tecelliyatı)

-Nasıl olur
-Resmi telgraflar
-Baş vekiller konferansı
5 Kânun-ı sani 1923 no:705
s.1
-Lozan'da tekrar şiddetli münakaşalar
-İngiltere'nin vaziyeti ne olmalıdır.
-Hususi muhabirimizin dünkü telgraflarız(-Kötekten uslanmayan bir millet)
-Hamit ve Cavit Bey'lerin Paris'teki vazifeleri
-Cihan sulhu (Musul)'un haline bağlıdır.
-Fransa - İngiltere
-Hasan Bey
-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde Rauf Bey'in Lozan Sulh müzakeratının safahatı hakkında verdiği malumat üzerine açılan müzakerede muhtelif mebuslarımızın nokta-i nazarları Rauf Bey Efendi'nin Türk - Rus dostluğuna dair beyanatu
s.4
-Versay Muahedesi'ni parçalamak için...
-Fransa hakikati anlamağa başlıyor mu?
-Millet meclisinde
-Bir İngiliz doktor
7 Kânun-ı sani 1923 no:706
s.1
-İki adalet karşı karşıya!
-İsmet Paşa'nın bir notası
-Musul Irak'ta değil, Anadolu'dadır(Telgraf)
-Ermeni yurdu tesisi hakkında (Çaylıd)'ın talebi Amerika hükümetinin değil Musul'undur
-Başmurahtlarımızın pek mühim beyanatu
s.2
-Rauf Bey Efendi'nin Lozan Sulh müzakeratı etrafında verdiği malumat üzerine açılan müzakerede muhtelif mebuslarımızın nokta-i nazarları
s.3
-Davamız karşısında Avrupa matbuatı
-Büyük Millet Meclisi'nde
-Bursa'da dar'ül malumat

s.4
-Ali Münif, "Bir Yıl Dönümü"
-Belçika, İtalya ve Fransa ile beraber
-Malta müceffiri firari Vahdettin
8 Kânun-ı sani 1923 no:707
s.1
-Husule gelecek bir inkitâ neticesi
-Paşa Hazretleri
-Atina'nın yıl dönümü
-Tevfik Rüştü Bey'in beyanatu
-Afgan sefiri Ahmed Han İzmir'de
s.2
-Rauf Bey Efendi'nin beyanatu münasebetiyle Büyük Millet Meclisi'ndeki müzakere
-Cumaertesi günkü müzakerat
s.3
-İstanbul'da sansür
-Müttehhid cepheleleri yıkıldıktan sonra!
-Reneorilis -25-
-Dahili haberler-Nafia tayinleri-gelenler-gidenler
-Heyet-i Vekile içtimaı
S4
-Kayser'in hatıratı
-Paris Konferansı'na aid telgraflar(-Amerika hükümeti tamirat için beynelmilel bir konferans akdini kabul etmiyormuş-Aydede çıkıyor)
-İzmir tedavihanesi
9 Kânun-ı sani 1923 no:708
s.1
-İstanbul 8:(-Muhabiri mahsuseimizin telgrafıdır-Müttefikeyn murahhasları tarafından tanzim edilen bir muahede projesi Kânun-ı sani 'nin on ikisinde heyet-i murahhassımıza takdim edilecekmiş
-İsmet Paşa Hazretleri diyorlar ki; Bizim, şarkta bütün dünya'da milli sulh selamet olmaktan başka hiçbir arzumuz yoktur!
-Muhafazakar fırkası reisine göre: Fransa ile anlaşmak ve şrkta sulhu tesis etmek vaadiyle gelmişti)
-İngiliz müşaviri rayen emaneti mübarekenin teslimini istiyor
s.2
-İzmir haberleri

-İzmir'de İktisad Kongresi
 -Paris Konferansı dağıldıktan sonra
 -İstanbul muallimleri
 -Türkler ve Kürdler
 s.3
 -Aka Gündüz, "Ne Kuvvete
 Munassır"(Siyasette Beceriksizlik)
 -Dahili haberler-Maarif haberleri
 -Hıyanet-i Vataniye
 -Mısır haberleri
 -Kayser'in hatıratı
 -Reneorilis -26-
 s.4
 -İngiliz kuklaları
 -Hıyanet-i Vataniye mücarriminin
 afviyane mürtedir kanunun tefsiri
 -Hind Kogresi
10 Kânun-ı sani 1923 no:709
 s.1
 -Aynı ruh hali!
 -Yeni Türkiye'nin ilk zaferi Birinci
 İnönü'nün sene-i devriyesi
 -Yunan zulmü
 -Baş kumandanımız
 -Heyet-i İhtiyariye intihabatı
 -Mahsumat yeniden başlayabilir mi?
 -İsmet Paşa ve İngiliz amale heyeti
 s.2
 -Fransa gizli gizli hazırlanıyor mu?
 -Konferansa ait telgraflar
 -Hindistan muhtariyeti
 -İstanbul'da Ermeniler
 -(Troçki)'nin beyanatı
 s.3
 -Aka Gündüz, "(Puankare)ya Masal"
 -Büyük Millet Meclisi'nde
 -Reneorilis
 -Nafia ve adliye kadroları
 -Müdafaa-i Hukuk Grubunda
 s.4
 -Tali mesallik tahsili hakkında bir
 mülahaza
 -Kayser'in hatıratı
 -Yeni bir mezalim kitabı
11 Kânun-ı sani 1923 no:710
 s.1
 -Hâkimiyet-i Milliye'nin Şaşadar
 tecelliyatından!(Yerel Seçim)

-İzmir'de abide
 -Hilâfet komitesi
 -Kurzon sulhden ümit var diyor
 -Büyük Gazimizin dün geceki nutukları
 -Musul meselesi hal edilmek üzere
 s.2
 -Büyük Millet Meclisi'nde İstanbul
 memurinine ait kanun lahiyası
 -Fransa bugün işgal hareketine başlıyor
 s.3
 -Aka Gündüz, "Keşke Yazmasaydım"
 -Yunan hazırlıkları ve Fransa'nın fikri
 -Dahili haberler(-Gelenler, gidenler-
 Adliye tayinleri)
 -İrlandalılar
 s.4
 -Fener papazı, arkadaş
 -Londra müzakeratındaki, ehemmiyet-i
 mahsusa
 -Türkiye sulhu neden gasp etti
12 Kânun-ı sani 1923 no:711
 s.1
 -Anadolu ve İstanbul
 -İngiliz belafii
 -Rize'nin sedası
 -Hind Heyeti
 -Paşa Hazretleri
 -Sulh on beş güne kadar
 -İktiler meselesi dahil edilmiş
 -İstanbul maşatı hakkında kanun
 -Fransızlar "Nesse"ni işgal ettiler
 s.2
 -Büyük Millet Meclisi'nde İstanbul
 memurinine ait kanun lahiyası
 -Alman memurları (Osse)'den
 çekiliyorlar
 s.3
 -Musul etrafında müzakerat inkişaf
 ediyor
 -Dahili haberler<-Heyet-i Vekile İçtimar-
 Abdülmuttalib Bey'in vefatı- Reşat
 Mithat Bey- Meclis encümenlerinde
 -İstikraz dahili
 -Reneorilis
 s.4
 -Kayser'in hatıratı
 -Köylü Memiş Çavuş cephelerde
14 Kânun-ı sani 1923 no:712

s.1

- Konferans müzakeratı inkişaf ediyor
- Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin mağrifetleri / Başkumandanımızın seyahatlerine Kâzım Karabekir Paşa Hazretleri de refakat eylemektedir
- Fransız işgal hareketi hitam buldu
- Balkanlarda
- Fransa ve Rusya

s.2

- Garbi Trakya'da
- Konstantin öldü
- İstanbul memurun maşatına ait kanun lahiyası kabul edildi

s.3

- Lozan'da
- Reneorilis -29-
- İstanbul haberleri
- Dahili haberler<-Trakya yurdu içtımı – Maarif tayinleri –Avrupa'daki talebemiz için –Yalavaç halkının maarifperverliği>
- Yani bir kanun (Ziraat Bankası)

s.4

- Kayser'in hatıratı
- Harici haberlere(- Garbi Trakya murahhasları Londra'da – Puankare'nun nutku –Yunanistan'da ithaz olunan tedbir-i askeriye)
- Amerika'daki vatandaşlarımız

15 Kânun-ı sani 1923 no:713

s.1

- Lozan Sulh Konferansı'nda muhtelif komisyonların bugüne kadar devam eden mesaisi netcesi sulh muahedesinin altmış maddesi tesbit edilmiştir. Londra'da Musul hakkında murahhaslarımızla ceryan etmekte olan müzakere hesen suretle neticelenmek üzeredir
- Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin marifetleri (-Başkumandanımız bütün ordular cephelelerini teftiş buyuracaklar ve halkla temasta bulunacaklardır)
- Garbi Trakya'da

s.2

- İngiltere'de Petrol İhtiyacı ve siyaseti
- Bütün Alman Reisi nazırlarının bir kararı

- Mısır senelerden beri İstiklâl için çalışmakta

- Filistin ve Rusya'da

- Çiçerin'in tehdidi

- Selanik limanı etrafında

s.3

- Afgan sefiri

- Büyük Millet Meclisi'nde

- Dahiliye encümeninde

- Dahili haberler (-Heyet-i Vekile içtımı

- Amerika'daki kardeşlerimiz –Maarif

- tayinleri –Maliye tayinleri –Sait Hikmet Bey'in istifası)

- Maarif encümeninde

- Sekavetin menî hakkında

- Reneorilis -30-

s.4

- Kayser'in hatıratı

- (Memel) hadisesi

- Konstantin'in naşı

- Himaye-i Etfal için

- Yeni ifsadatı red

16 Kânun-ı sani 1923 no:714

s.1

- Büyük Reisimiz Eskişehir halkı arasında

- İstanbul muhabirimizin telgraflar (-Bu

- hafta müspet neticelerini getiriyor –Lord

- Kurzon itilaftan ümit vardır. Musul

- hududlarında Londra müzakeratında tesbit

- edilmekte –Düyun-ı Umumiye meselesi hal edilmek üzeredir)

- İrfan Bey ve İstanbul gazetecileri İzmit'e geliyorlar

- Haftaya kadar mukaddematı sulhuye imzalanacak

s.2

- Muallime ve muallimlerin dünkü konferansları

- Almanya'da telaş ve tehalik tezayid etmektedir

- Hind Kongresi

- Filistin'de

- Harici haberler

s.3

- Büyük Millet Meclisi'nin dünkü

- ıçtımında idare-i nevahi kanunun hak-ı

- fezaye mutlak fazlı müzakere olunmuş ve

- köylüye selahiyet-i fezaiye verilmiş

muvaffak olup olamayacağını münakaşa edilmiştir

- Rusya'nın tebriki
- Mühim bir kanun lahiyası (-Alat-ı ziraiye)
- Dahili haberler (-İktisat Kongresi – Maarif Vekaletinin yeni neşriyatı – Ankara müftülüğü)

s.4

- Ermeni yurdu
- (Memel) etrafında
- Kayser'in hatıratı
- Türk dış deposu
- Teşekkür ederiz! (Anadolu Demiryolları Müdüriyeti'ne)

17 Kânun-ı sani 1923 no:715

s.1

-Gazi Paşa Hazretleri Eskişehir'de (Avrupa devletleri aleyhindeki fikirlerini tesit edeler ise sulhun akdine hiçbir mani kalmaz)

- Gazi Paşa Hazretleri İzmit'te
- İstanbul muhabirimizin telgrafları (Yunanistan Anadolu'daki Rumların teslimini istiyor)
- Rauf, "Halife Hazretlerinin tesirleri",
- Düyun-ı Umumiyenin taksimine muvafakat ediliyor

s.2

- Muallimler ve muallimelerin dünkü konferansları
- Almanya'da galeyan devam ediyor
- Düyun-ı Umumiye'nin taksimi meselesi
- Hintliler Kongresi (A.A.)

s.3

- Rasih, "İslam'da hakimiyet ve tesis-i hükümet"
- İzmir haberleri (-İzmir'de faaliyeti ziraiye –Askere giderken –İzmir sanatkarları arasında)
- Reneorilis-31-

-Biraz tuhaf bulduk! (İstanbul'da neşr olunan resmi bir tebliğ)

-Kapanan mektepler

s.4

-Son dakika telgrafları (-Lozan'da iklitler meselesi müzakere edilirken –Sulh hakkında kuvvetli ümitler ve tahminler –

Musul etrafındaki müzakerat inkişaf ediyor)

- (Memel) de vaziyet
- Suviyeti cemahiye müthedesı
- Türk dış deposu
- Cihan haberleri (-Yunanistan'ın vaziyeti maliyesi –Bulgaristan'da Makedonyalılar Konferansı –İki Amerika ordusu mevcuttur)

-Büyük Millet Meclisi'nde

18 Kânun-ı sani 1923 no:716

s.1

- Başkumandanımız kahraman ordu içinde
- Büyük halaskarın idaresi seyyaresindeki Türkiye hakikaten tesis edebilir
- İzmir'de muazzam bir cenaze merasimi
- Mali mesallik müzakeresi esnasında
- Dört vatansız zabıtamız tarafından tevkif edildi(İstanbul)

-İstanbul'daki İngiliz zabıtan ve efradının bir tecavüzü

-Şeriye Vekili Efendi ile bir mülakat

-Kazım Paşa avdet etti (Ankara'ya)

-Şeyh Sunusi şerefine

s.2

- Eskişehir'de istikbal ve halka hitap
- Düyun-ı Umumiye taksim edilmeli mi?
- Almanlar müşkülât göstermekte devam ediyor

-Mısır'da İngiliz tahakkümü

s.3

-Garbi Trakya'da

-(Memel) de vaziyet

-Reneorilis-32-

-Yunanistan'ın hazırlığı

-İstanbul Muallimler Cemiyeti Namına İbrahim Alaaddin, Ahmet Hamit, "İstanbul muallimleri murahhaslarının tevzihi"

-Zavallı Hindliler

-Reneorilis

-Zabıt haberleri

-Dahili haberler(-Mahkemeyi temyiz azalığı –İktisat Kongresi)

s.4

-Kayser'in hatıratı

-Büyük millet Meclisi'nde

-Romanya ve Macaristan

-İzmir tedavi hanesi
-Son telgraflar (-İngilizler artık sabırsızlanmaya başlamışlar –Venizelos ihtilal komitesiyle münasebette)

19 Kânun-ı sani 1923 no:717

s.1

-İlyas Sami , “İslâm’da Hilâfet”
-Paşa Hazretlerinin Teşekkürleri
-İngiltere’ye karşı
-Fransız işgal hareketi devam ediyor
-Müzakerat Şubat ibtidaisinde neticelenecek
-İstanbul muabirimizin telgrafları (-Müzakerat kat’i devreye giriyor
-Fransız ve İtalyanlar –Kurzon’un konferans müzakeratını inkitâyâ uğratmak için bahane aradığını iddia ediyor)
-Murahhaslarımız zararlarımızın taksim edilmesinde ısrarlı

s.2

-Romanya hududunda tahsidat
-Fransa – Almanya arasında
-Filistin ve Irak
-Büyük millet Meclisi’nde

s.3

-İbrahim Alaeddin,“Muallimlerin hayatı ve istikbali”
-Hindistan’da neler oluyor?
-İktisat Kongresi’nde
-Reneorilis-33-
-Dahili haberler <-Heyet-i Vekile İçtimaı –İktisat Kongresi Heyet-i faaliyeti>

s.4

-Balkanlarda harp rüzgarı esiyor
-Yunanlılar Mudanya mukavelenamesini ihlal ediyor
-Yunanistan’da vaziyet
-İran Konferansı
-Zevkini bilenler
-Ankara’da bir şey yok diyenlere

21 Kânun-ı sani 1923 no:718

s.1

-İkinci Modros Mukabelesine doğru
-Hükümetimizin devletlere notası
-Şeyh Sunusi Hazretleri
-Gazi Paşa İzmit halkı arasında

-Hâkimiyet-i Milliyemiz için tehlike var mıdır?

s.2

-Rasih, “İslâm’da Hâkimiyet ve Tesis-i Hükümet”

-Konferansın akıbeti kapitülasyonlara bağlıdır

-Garbi Trakya’da

-İran’ın protestosu

-Romanya hududlarında

s.3

-Büyük Millet Meclisi’nde

-Dahili haberler (-Maliye tayinleri – Maarif tayinleri)

-İskenderun’da imha siyaseti

-Tahran sefirimiz

s.4

-Gazi Paşa Kumandanımız Yeşil Bursa’da

-İşhaz ve emlakın mübadelesi şartları

-Rusların tahkikatı tekzip olunuyor

-Gazi Paşa Hazretlerinin beyanatı münasebetiyle

-Fransızlar maden sahiplerini tevkif ettiler

22 Kânun-ı sani 1923 no:719

s.1

-F. C. , “Risale Münasebetiyle” (Din, Hilâfet)

-Büyük Gazi Bursa halkı içinde

-Bahis olunan sulh projesini verdiler

-(Memel) hadisesi

-İngiliz gazeteleri vaziyeti bedbin görüyor

s.2

-Rus, Romen, Lehistan hudutlarında gerginlik

-Nur ve İrfan ordusu kumandanları arasında

-Rasih, “İslâm’da Hâkimiyet ve Tesis-i Hükümet”

-Fener Papazı’nın bir tebliği

s.3

-Aka Gündüz, “Paşaya Siparişler”

-Reneorilis

-Dahili haberler (-Heyet-i Vekile içtimaı

-İzmir Kongresi Azaları)

-İbrahim Alaeddin, “Muallimlerin Hayat ve İstikbali”

s.4

-Garbi Trakya’da

-Fransız – Alman münasebatı gerginleşiyor

-Zevkini bilenler

-Alman Hükümeti’nin (Ren) halkına bir tavsiyesi

23 Kânun-ı sani 1923 no:720

s.1

- Sadullah Suphi, “ Piyer Loti”

-Bugün Lozan’da çok ehemmiyetli meseleler mevzu olunuyor

-İngilizler Musul siyasetlerini tadil edecekler

-Fransızlar iki noktada ısrar ediyorlar

-Alman – Fransız cidalinin son şekli

-Büyük Gazi’nin teşekkür telgrafları

-Rus – Romanya hudutlarında

-İngilizlerin Yunan’a yardımı

-Sadık bir dost

s.2

-Rasih, “İslâm’da Hâkimiyet ve Tesis-i Hükümet”

-İsmet Paşa’nın Hilâfet hakkında beyanatı

-Musul meselesi bugün münakaşa edilecek

-Hinditan’ın muaviyeni

s.3

-Aka Gündüz,“Kefensizlerin ve İsimsizlerin Günü”

-Halk ve memurlarımız nasıl düşünüyor?

-Rus- İran münasebatı

-Yurvin Dağı!

-Şiddetli gürültüler ile başlayan bir else

-İzmir’de hayat

26 Kânun-ı sani 1923 no:723

s.1

-Büyük Millet Meclisi!

-Fransızlar Yunan tahsidatını teyit ediyor

-Paşa Hazretlerinin seyahati(İzmir9

-Murahhaslarımıza verilecek muahede projesi

-Musul ehemmiyeti mevzu bahis olunuyor

-Kurzon’un son bir manevrası

-Rifat, “Kurzon Petrol Kralı mıdır? Değil midir?”

-Bomba taşıyan tayyareler

s.2

-Rasih, “İslâm’da Hâkimiyet ve Tesis-i Hükümet”

-İzmir’de faaliyet

-Rus orduları tahsidatı

-Lord Kurzon’a meclisten bir ders

-Amerika kıtaatı memleketlerine dönüyor

-İstanbul haberleri

s.3

-Aka Gündüz, “Tesadüfün kötü bir hikayesi”

-Reneorilis

-Dahili haberler(-Telif ve tercüme heyeti

-339 senesi bütçesi –Gelenler, gidenler)

-Hilâl-ı Ahmer yardımı

-Garbi Trakya’da

s.4

-Gazi Paşa İzmir Yolunda Alaşehir’de

-Meclis müzakeratından mabat

28 Kânun-ı sani 1923 no:724

s.1

-Bütün İzmir yolu üzerinde!

-Kurzon bir kez daha kendilerinin hazırladığı muahedeyi kabul ettirmek istiyor

-Paşa Hazretlerinin Alaşehir’de irat buyurdıkları nutku

-Yunanlılar tecavüz emeli beslemiyorlarmış!

-Validem öldü

s.2

-Umumi intiba konferansın bir akibete doğru ilerlediği merkezindedir

- (Rur) hususunda galeyana devam ediyor

-Garbi Trakya’da vaziyet

s.3

-İbrahim Alaeddin, “Muallimlerin hayat ve istikbali”

-Türk Ocağı’nda

-Encümenlerde

-Selanik limanı

-Reneorilis

-Dahili Haberler (Mazhar Müfit Bey – Ziya Gökalp Bey – Maarif tayinleri – Yetimlerin yardımcıları)

s.4

- Büyük Millet Meclisi
- Macar ve Rus hudutlarında
- Şanlı ordu Samsun'da
- Harici haberler

29 Kânun-ı sani 1923 no:725

s.1

- 79 günlük didişme ve çekişmeden sonra konferans dün fazla vaziyet bir netice vermeksizin hitam buldu
- Büyük Halaskarın büyük yemini (Mustafa Kemal Paşa'yı İzmir'deki karşılama)
- Kurzon İngiltere'nin son sözünü söylemiş
- Rıza Nur Bey İngiliz noktai nazarı dairesinde itilaf husulü mümkün olamadığını söylemiştir

s.2

- Musul için İngiliz gazeteleri ne diyor?
- Garbi Trakya'da Yunan tahsisatı
- Zavallı Midilli
- Mısır'da meşrutiyet!
- Konferans haberleri

s.3

- Zavallı Fazıl
- İskenderun ve Antakya'da
- İzmir sanatkarları
- Kırkağaç su altında
- Dahili haberler (-Heyet-i Vekile İçtimarı –İstikraz dahili –Emaneti mübareke ve İngilizler)
- Trablusgarp'da
- Kayser'in hatıratı
- Reneorilis

s.4

- Büyük Millet Meclisi
- İsrarı mecburi mübadele mukabelesi
- İşgal sahasında
- Telgrafçılarımızın talepleri
- Amele firkasının vasıl olduğu netice
- Gelenler – Gidenler

30 Kânun-ı sani 1923 no:726

s.1

- Musul'u alacağız sulhu yapacağız
- Mustafa Kemal Paşa Hazretleri İzmir'de kendi haklarında mütevazi bir başlangıçdan sonra nutuklarında diyorlar

ki: Hâkimiyet- Milletın ahidesinde tutmak demek bir zerresini, sınıfı, ismi ne olursa olsun hiçbir makama vermemek, verdirmemek demektir

-Bizim için sulh demek, hayatı hakikatimizin teminine yarayan esbabı istihsal etmek demektir

s.2

- Harp esirleri ve ahalinin mecburi mübadelesi
- Almanaya ve Rur arasında kömürün hattı
- Garbi Trakya'da
- Büyük Millet Meclisi
- Resmi tebliğ

s.3

- Aka Gündüz, "Ezeli Davanın Muhakemesi"
- Dahili haberler (-Gelenler-gidenler – Nafia tayinleri)
- Reneorilis
- İzmir haberleri
- Taltif edilen kahramanlar

s.4

- Kayser'in hatıratı
- Murahhaslarımız İzmir yoluyla geleceklerdir
- Belediye intihabatı
- Adapazarı'nın hamiyeti
- Sadullah Suphi, "Kastamonu'dakilere Cevap"

31 Kânun-ı sani 1923 no:727

s.1

- Sahamızda Fransa'nın muvaffakiyeti
- En ziyade Fransızlardır ki, bizim sulh ve sükun devresine girmekliğimizi arzu etmiyorlar
- Akd merasimi
- Meriç sahilinde
- Aziz şehitlerimiz
- Sudan hakkında

s.2

- İtilaf husule gayrı kabil
- Beynelmilel Salib-i Ahmer heyetinin bir raporu
- İşgal sahasında
- Balkanlarda

s.3

-İngilizler nasıl idare ediyorlar ve evleniyorlar?

- Reneorilis

-Dahili haberler (-Heyet-i Vekile İçtimainda –Yeni Türk Ocakları, Giresun’da Osman Ağa Mektebi –Maarif tayinleri)

-Çestro projesi

-İzmir’in ihyası

-Hakaret mahirdir

s.4

-Yakup Kadri [Karaosmanoğlu] Bey’e

-Harici haberler

-Muallime ve muallim dernekleri

1 Şubat 1923 no:728

s.1

-Rauf Bey Efendi’nin Büyük Millet Meclisi’nde beyanâtı: Muhasemelerin bu son bir iki gün zarfında tavik-i siyasetlerinden sarfinzar ederek bizim arzu etmediğimiz, fakat onların ihlal edebilecekleri sulhun tesisine muvaffakiyet edeceklerini ümit ediyorum

-Anadolu’da (4385) kilometrelik demir şebekesi

-Fransa siyasetinde sulh lehinde tebdil

-Mukabil projemizin ihtiva ettiği mevad

-Yunanlılar sivil rehinelerin iadesi, ısrarının mübadelesi itilafnameleriyle halimübadelesi mukavelesini imzaladılar

-Nokta-i nazarlarımızın son dakikada bile anlaşmak imkanı vardır bundan aşağısını içimizde kimse kabul edemez!

s.2

-Mübadele-i ahali mukavelesi imza edildi

-İngiliz tecessüsü

-İstanbuloski diyor ki

-İngilizler il Yunanlılar arasında ittifak

- Refik Şevket [İnce][Saruhan Mebusu],”Hukuki bir münakaşa: 203’üncü madde”(Kanun Tasarısı)

-Gazi Paşa

-Rusya – Romanya

-Hindiatan’da hareketler

s.3

-Aka Gündüz,“Güzel Beldenin Küçük Cemaati”

-Reneorilis

- Hasan Esari(Eskişehir Belediye Reisi), “Eskişehir’in imarı”

-Yunan çeteleri(A.A.)

-Dahili Haberler(-Himaye-i Etfal ve Ankara –Kudüs’te irfan hayatı –Gelenler, gidenler)

s.4

-Kayser’in hatıratı

-(Rur)’da vaziyet

- Büyük Millet Meclisi

2 Şubat 1923 no:729

s.1

-Kurzon beklenildiği kadar hiddetli olmadı

-Konferans meselesinde Büyük Gazi’nin fikri

-İngiliz karargahına düşen Fransız Binbaşı

-İzmir hattında feci bir kaza

-İngiliz diplomatları harp istiyor

s.2

-Musul meselesi Cemiyet-i akvam’da

-Lozan Konferansı’nda

-Sırp ve Yunanistan

-Refik Şevket [İnce], “203’üncü madde zeyl”

-Irak halkının endişesi

s.3

- Aka Gündüz, “Balıkesir-i Şerif (Seyahat İntibaları)

- Reneorilis

Dahili haberler(-Heyet-i Vekile içtîai – Encümenlerde –Alacı Adil Bey –Sivas Türk Ocağı)

-Levazım Memuru Rıfki”,“Maarif Vekaletinin 39 senesi teşkilatı”

s.4

- Kayser’in hatıratı

- Büyük Millet Meclisi

-Yeni şimendifer tarifesi

4 Şubat 1923 no:730

s.1

-Lozan’da hissedilecek bir silah

-Ümitli haberler ikamete değil, muvaffakiyete doğru bir istikamet, fakat bu haberi her zamanki ihtiyatımızla karşılamalıyız

-Büyük Gazi'mizin İzmir'deki mühim konferansı

-Sende o hüsnüniyet ,bizdeki o dua var, Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine, zihette de

-Resmi tebliğ

-Muvaffakiyete doğru bir istikamet

-İsmet Paşa'nın 30 maddesi

s.2

-Lozan Konferansı'nda hades olan son vaziyet ve tebdil hakkında dün gelen telgraflar ve gazetelerinin mütalaat ve fikirleri

-Yunan hazırlıkları

-İhtiyatlı haberler

-Rusya ve boğazlar

s.3

- Büyük Millet Meclisi

- Reneorilis

-Dahili Haberler (-İzmir'de İktisat Kongresi Azaları –Gelenler,gidenler)

-Memurin muhakematı

-Hilal-ı Ahmer Faaliyeti

s.4

- Kayser'in hatıratı

-Paşa Hazretleri Balıkesir'e gidiyorlar

-İngiltere'nin üç mühim müşkili(?)

-Kayzer'in hatıratı

-almanya – Fransa

-Şarki Avrupa'da

-Limni de bir murakaba

-Balkanlar'da bir hareket

-Arnavutluk'ta patırtılar

-Bulgarlar ve mahrec

-Binek atı aranıyor

-İngiltere tuzaklarından bir numara

5 Şubat 1923 no:731

s.1

-Kurzon Pazar Günü Lozan'dan gidiyor

-Her gün esen başka bir hava

-İzmir'deki çok kıymetli hasbihaller

-Teklifleri hukukumuzu tatmin etmemekte

-Harrington İstanbul'da tehdit savuruyor

s.2

-Bir İngiliz gazetesi Irak'tan çıkmalıyız diyor

-İşgal sahası tevsî edilecek

Refik Şevket [İnce], "203. Maddeye Zeyl"

s.3

- Büyük Millet Meclisi

- Reneorilis

- Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimai)

-Türk isimleri

-Bulgar tenzibi

s.4

- Kayser'in hatıratı

-İngiliz uşağı

-Ölümlere hürmetkarız

-Şirket-i fahriye

-İzmir tedavihanesi

-İzmir'de halkla Paşa arasında

6 Şubat 1923

no:732

s.1

-Sarrafılık uğruna!

-İzmir İktisat Kongresi

-Fransızların ısrarı konferansı ikamete upratmış ve müzakerata nihayet verilmiştir.

-Tahsin, Mustafa Kemal Paşa'nın validesinin mezarı başındaki sözleri kendisinden beklenilebilecek bir mahiyettedir diyor

s.2

-Son söz Millet Meclisi'ndedir

-Lozan Konferansı dağılmadan evvel

-Onlara göre gizli muahedelerimiz varmış

- Refik Şevket [İnce], "203'üncü madde zeyl"

-Garbi Trakya murahhaslarının bir talebi

s.3

- Reneorilis

-Ankaralı hemşehrilerimiz

-Kurzon'a cevap

-İktisat Vekili Mahmut Esat, "İktisat Kongresi"

-İstanbul muaalimleri

-Sofya'dan Mekke'ye

- Dahili Haberler (-Adliye tayinleri - Büyük Millet Meclisi)

s.4

-Şarki Anadolu Demiryolları

-İnkıta nasıl vuku buldu

-Mısr'da İngiliz entrikaları
-Esirlerimiz geliyor
7 Şubat 1923 **no:733**
s.1
-Son vaziyet-i mutlak bir ikamet
-Mütareke inkıtaından sonra
-Halife Hazretlerinin Gazi Paşa
Hazretlerini tebrikleri
-Büyük Kumandan askerinden fevkalade
memnun
-Ne ümidimiz, ne aşkımızı kaybettik!

s.2
-İzmir Mebusu Tahsin, "İzmir İktisat
Kongresi"
-Akhisar'da Türk Ocağı'nda bir ziyafet
-Konferansın adem-i muvaffakiyetinden
sonra
-Irak'ta vaiyet
-İstanbul'daki İngiliz kuvvetleri
-Harington'un tavsiyesi

s.3
-Sarraf politikası
-Fener Papazının faaliyetleri
- Refik Şevket [İnce], "203. Maddeye
Zeyl"
-Trablusgarp kıyımı
-İstanbul hakkında bit mülakat (Ahmet
Mazhar Bey ile)

s.4
-Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde:
Pazartesi içtimaı
-Bir Yunan itirafı
-İsmet Paşa Çarşamba günü Lozan2ı terk
ediyor
-Fransız işgali
-Boğazlar ve Rusya

8 Şubat 1923 **no:734**

s.1
- Puankare'nun son talebi de ret
edilmiştir
-Lozan Konferansı dağıldıktan sonra
-Fransızlar sulh istiyorlar
-İsmet Paşa Lozan'dan hareket ederken
-Lord Kurzon'un beyanatı
-Müttefiklerin verdiği muahede metni
-Her türlü hayalin yukarısındaki İstikbâl!
s.2

-Lozan'da müttefekeyn heyet-i
murahhası tarafından imzalanmak üzere
heyet-i murahhasımıza tevdi olunan ve
heyet-i murahhasımız tarafından kabul
edilmeyerek mukabil teklifat ret olunarak
ret edilen muahedeyi sulhuye projesi
metni

s.4
-Balıkesir'de Paşa Hazretlerinin bir
hutbesi
-İngiliz hezeyanı
-Bir kepane
- Dahili Haberler (-Jandarma mahsusatı)
- Refik Şevket [İnce] Bey'in makaleleri -
Büyük Millet Meclisi -Gelenler,
gidenler]

9 Şubat 1923 **no:735**

s.1
-İnkıta karşısında üç müttefik!
-İsmet Paşa, sulh için yapılan
fedakarlıklar ve müsaadeta son vaziyetten
sonra devam edemeyiz, diyor
-Fransız ve İngiliz gazeteleri ne diyorlar
s.2

- Lozan'da müttefekeyn heyet-i
murahhası tarafından imzalanmak üzere
heyet-i murahhasımıza tevdi olunan ve
heyet-i murahhasımız tarafından kabul
edilmeyerek mukabil teklifat ret olunarak
ret edilen muahedeyi sulhuye projesi
metni

s.4
-Çalışan İzmir
-Büyük Millet Meclisi
-İlanlar
-İzmir tedavihanesi
-Beyrut'ta vaziyet-i iktisadiye

11 Şubat 1923 **no:736**

s.1
-Anadolu'da vahşetini teskin edemeyip
garbi Trakya halkına musallat olan
canavarlara karşı müthiş ve müntekim bir
fevran
-İsmet Paşa yarın İstanbul'a geliyor
-Lozan Konferansı'nın inkıta sebepleri
-Şarkta müşterek askeri cephe yoktur
-Paşa Hazretleri Balya ve Edremit'te
-Vahdettin'in arkadaşı

s.2

-Balıkesir’de fevkalade mühim bir nutuk

-Gazi Mustafa Kemal Paşa vır Hindistan

-Son vaziyet , İngiltere, Fransa, İtalya

s.3

-Baş murahhasımız İsmet Paşa’nın beyanatı

-Bulgarların bir tebliği

-Aralof yoldaş’ın seyahati

-Irak’ta hazırlık

-Sivil esirlerimiz

-Yeni Ankara

s.4

-Müttefekeyn projesi

-(Rur)’da vaziyet

- Büyük Millet Meclisi

-müzakerenin inkıtaı karşısında Yunanistan

12 Şubat 1923

no:737

s.1

-Türkiye – Amerik mudet muahedenamesi

-Lozan müzakeratı neden akim kaldı

-Gazi Paşa İzmir’e avdet etti

-Müttefiklerle aramızda esaslı ihtilaflar

-Musolini aramızdaki ihtilafı muhafaza edersek diyor

-Fransa – Rusya

-Fransız gazeteleri de hayret içinde!

s.2

-Yakup Kadri [Karaosmanoğlu],“İstanbul Düyün-ı Umumiyesi’nde: Yeni taksimatın iç yüzü”

-Müttefekeyn projelerinden birkaç parça daha imzalandı

-Sulhu kim ve nasıl bozdu?

s.3

-Reneorilis

-Garbi Trakya’da

-İzmir haberleri

-Dahili Haberler (-Yeni şimendifer tarifesi -Gelenler, gidenler)

-Sahamızın teşkilatı

-Yetimlerimizin yardımcıları

-Mısır’da vaziyet

s.4

- Büyük Millet Meclisi’nde

-Suat kimdir?

-Serbest Ali dersleri

13 Şubat 1923

no:738

s.1

-Son günü bulamayan vahşet

-Rıfat,“Bulgaristan’da vaziyet”

-İsmet Paşa İstanbul’dan geçerken

-Dost Fransızlar ve tabanca vaziyetleri, Klod Farer

-Rıfat ,“İstanbul’a 4 milyon”

s.2

-Türkiye ve Süryaniler

-Limnalar meselesi

-İstanbul ve dair ve müisatı için dört milyon liralık avans kanunu kabul edildi

s.3

-Yakup Kadri [Karaosmanoğlu],“İstanbul Düyün-ı Umumiyesi’nde: Yeni taksimatın iç yüzü”

-Muhakemat encümeninde

-İtalya’da bir şale

- Reneorilis

- Dahili Haberler (-Gelenler, gidenler - Çanakkale Kız Mektebi -Kurtulan vatandaşlarımız)

s.4

-Son cevabımız

-Atılan çocuğumuz

-Türkiye tarihinin kat’i bir devresinde bulunuyor

-İstanbul Ahmet Hamdi, “Serpuş Meraklılarına”

-Mahu olan Edirne

-İngiltere – Fransa arasında mühim bir mesele

-Harici haberler

14 Şubat 1923

no:739

s.1

-Müşretek akan kan

-Paşa Hazretlerinin avdetleri

-İngiltere ile münferit sulh sözleri

-İstanbul Mebusu Akifoğlu Ahmet Mazhar, “İstanbul Hakkında”(Besim Atlay’a Cevap)

-İzmir – İzmit

s.2

- Yakup

Kadri

[Karaosmanoğlu],“İstanbul

Düyün-ı

Umumiyesi'nde: Yeni taksimatın iç yüzü"

-(Rur) havzasının işgali ve Rus matbuatı (A.A.)

-İstanbulski kabinesi

-Suriye ve Filistin'de

-İsmet Paşa

s.3

- Reneorilis

-Son mektup

- Garbi Trakya'da kıyam

-Beklenen esirlerimiz için

-Kayser'in hatıratı

-Resmi tebliğ

- Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimaı

-Atina halkının muaviyaneti)

s.4

-Müttefiklerin verdikleri muahede projelerinden

-Azizoğlu, "Mühim bir noksan"

-Murahaslarımız İngiltere'yi sulhu münferit teklif etmedik diyor

15 Şubat 1923

no:740

s.1

-Muahedeyi sulhiyenin İstanbul'da imzalanacağı hakkında bazı şayialar devam etmektedir

-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri şerefine

-Amerika ve biz

-İzmir – İzmit

-Yunanistan'ın bir müracaatı

-Firari Vahdetin

-Sulh muahedesi nerede imzalanacak

-İkitaadan kim mesuldur

s.2

-İzmir Mebusu Tahsin, "Kirli Perde"

- Büyük Millet Meclisi

-Zavallı Midilli

-Resmi tebliğ

-Kafkasya ve Rusya'da

-Beş hainin idamı

s.3

-İktisat kongresi

-Bakü Hilal-ı Ahmeri

-Suriye'de vaziyet

-Papazın herzeleri

-Fener'den ayrılan kiliseler

-Memurin muhakematında

-(Rur)'da vaziyet

- Dahili Haberler (-Gelenler, gidenler – Maarif haberleri –Davetler, içtimalar)

- Reneorilis

s.4

- Kayser'in hatıratı(son)

-İnsafınız varsa1

-İngiliz parlamentosu

-Başmuraahamız Bükreş'te iken

-Harici haberler(-Büyük Millet Meclisi İçtimaı)

16 Şubat 1923

no:741

s.1

-Bir meselenin esası ve safhaları

-İzmir – İzmit

-İsmet Paşa İstanbul'da bekleniyor

-İktisat kongresi Cumartesi açılacak

-Fransa hayale kapılmıyormuş

s.2

-İzmir Mebusu Tahsin, "Kirli Perde"

-Trakya'nın tahliyesi için

-Fransa ve Belçika vaziyetinden emin

-Kütahya mebusu Besim Atalay, "Mazhar Bey'e Cevap"

-Mısır ve Feriye'nin beyannamesi

-Yeni Bulgar Kabinesi

- Garbi Trakya'da

s.3

- Reneorilis

-İktisat Kongresi

-Memurin muhakemat encümeni

-İskan bankası

-Resmi tebliğ

- Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimaı

-Nafia tayinleri –Yetimlerimizin yardımcıları –Maarif encümen müdüriyeti)

s.4

-Esirlerin mübadelesi hakkındaki mukavelename

-Süleyman Sabri, "Irak Anadolu Demiryolları"

-Askeri talebenin imtihanı

-Himaye-i Etfal Cemiyeti

18 Şubat 1923

no:742

s.1

-Yanlı görüşler tehlikeli tecavüzler

-İsmet Paşa Hazretlerinin avdetleri

-İsmet Paşa Bükreş'e gelirken
s.2
-Fransız gazetelerinde garibet fikirler ve mütalaalar
-Bükreş'ten geçerken
-(Grey) diyor ki
-Mısır ve Hindistan'da
-Rusya'nın vaziyeti

s.3
-İzmir – İzmit
-Memurin muhakemat encümeni
-İktisat Kongresi
-İstanbul'daki İngiliz kıtaatı
-Irak ve İngiltere
- Reneorilis

s.4
-Bulgaristan'da tamirat borcu
-Şuralar Rusyası
-Romanya'nın mukadderatı
-Mülteci Ruslar
-Faşist hareketi
-Resmi tebliğ

19 Şubat 1923 **no:743**

s.1
-İzmir'de İktisat Kongresini açarken Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Türklüğün ve Türkiye'nin itla ve ihtatının nasıl bir iktisat meselesi olduğunu edvar-ı tarihiyesini tedkik ederek ve çok kuvvetli ve mühim delil göstererek izah buyurmuşlardır
-İsmet Paşa İstanbul'da iken
-Bir İngiliz Amele Mebusu diyor ki
-Rusya'da Fransızlar
-Selanik limanı

s.3
-Murahhaslarımızla Yunanlılar arasında Lozan'da akdedilen iklitlerin mübadelesi hakkındaki mukavelename
-Ahmet Mazhar, "İstanbul Hakkında, Besim Bey'e"
- Reneorilis

s.4
-Resmi tebliğ
-Akbaba
-Yeni mecmua
-Esirlerimiz hakkında

20 Şubat 1923 **no:744**

s.1
-İki yoldan ,iki dönüş
-İzmir limanı meselesinde müttefiklere müracaat
-Büyük Gazi İzmir'den dönerken
-Bugün on buçukta şehrimizde (Ankara-Gazi Paşa)
-İsmet Paşa – harrington mülakatı

s.2
-Fransız işgali gittikçe tevsi ediyor
-Evkaf vekaleti hıdmet umumiyesine ait avans kanunu
-Bulgaristan'da vaziyet
- Garbi Trakya'da bir galeyen
-Girit'te zavallı Müslümanlar

s.3
-İstanbul'da maarif meselesi var mıdır?
- Reneorilis
-İktisat Kongresinde
-Rus ordusunda
- Dahili Haberler (-Adana maarif müdürüyeti –Malûl gaziler encümeninde
-Adliye encümeni –Nafia encümeni)

21 Şubat 1923 **no:745**

s.1
-İntizar devriyesi
-Gazi Paşa Hazretleri ve heyet-i murahhasımız dün sabah saat on da şehrimize geldiler(Ankara)
-Sudan davası
-Resmi tebliğ
-İsmet Paşa Hazretleri ile mülakatımız

s.2
-Almanya hükümeti grevcilere yardım ediyor
-İzmir – İzmit
-İktisat Kongresi
-Irak'ta vaziyet
-Mithat Nuri, "Fransız Alman Rekabeti Havaiyesi"
-Selanik limanı meselesi

-s.3
- Reneorilis
-Aka Gündüz, "Mübarek beldenin mübarek mihmanmüvazi"
-Sulhumuz etrafında
-Firari Vahdettin Mekke'de
-Rıfat Paşa'nın beyanatı

-Aralof Bey'in rahatsızlığı
s.4

-Vahdettin nasıl karşılandı?

-Harici haberler

22 Şubat 1923 **no:746**

s.1

-Leyli Regaip

-Münasebetsizler ve vakitsiz hücumlar ve tesirleri

-Halife Hazretlerinin kıymetdar iki hediyeleri

-Hariciye encümeni ve Büyük Millet Meclisi'nde

-Bir İngiliz gazetesinin mütalaası

-Fransız gazetelerinin ric'at hareketleri

s.2

-S. R. ,“Şehir ve kasaba isimleri nasıl tetkik edilir”

-Fransız gazetelerinin fikir ve mütalaaları

-Muhakemat encümeni

s.3

- Reneorilis

- Büyük Millet Meclisi

-İktisat Kongresi Reisi diyor ki

-Fransızları İngilizlerden teslim aldığı saha

- Dahili Haberler (-Cevat Abbas Bey – Maarif tayinleri –Gelenler, gidenler)

s.4

-Balıkesir halkı nasıl karşılamıştır

-Suriye'de vaziyet

-İngiliz Parlamentosunda

23 Şubat 1923 **no:747**

s.1

-Kudretimiz vardır, suretimizde1

-İntizar devriyesi Ankara'da

-Fransız müsaadekârlığını nasıl anlamışsınız

-Heyet-i Vekile müzakeratı

-Enfermasyon gazetesinin hezeyanları

-Almanya'nın mukavemeti ne vakit kırılacak

s.2

-Göynün'de abidei zafer

-İktisat Kongresi

-Müdafaa-i Milliye vekaleti için 3,375,000 liralık avans kabul edildi

s.3

-Esaslı bir tazminat isteyen bir idare

-Reneorilis

-Malûl Gazilerimiz için

-İzmir haberleri

- Dahili Haberler (-Maarif Tayinleri - Maliye tayinleri)

s.4

-Bir cevap dolayısıyla

-Harici haberler

-Kardeşlerimizin yardımı(Amerika'daki Müslümanlar)

Resmi bir tenzip

25 Şubat 1923 **no:748**

s.1

-İntizar devresinde biz ve Avrupa

-Mavi kitabın Neşri Tehir edildi (Ermeniler)

-Heyet-i Vekile'de

-İlmi bir izah

-Cuma günkü ziyaretler

s.2

-İşgal sahasında müsadereye devam ediliyor

-Meclis bütçesine tahsisatı munazeme ilavesine dair kanun müzakeresi

-Romanya – Bulgaristan

-İktisat Kongresi

s.3

- Reneorilis

-Aralof cenapları

-Esirlerimiz bekleniyor

-İstanbul'un geçirdiği tehlike

-Muhakemat encümeninde

-Irak'ın tahliyesi

- Dahili Haberler (-Hilal-ı ahmer yardımı)

s.4

- Garbi Trakya'da

-Meletiyos'un açtığı dava

-İtalya'da ecnebi sermaye

-Fransa – Rusya arasında

-(Bonarlo) diyor ki

-Rusya'nın bir tenzibi

26 Şubat 1923 **no:749**

s.1

-İlk ve esaslı bir tedavi

- Garbi Trakya'da harp hazırlıkları

s.2

-Mazhar Bey'e ikinci bir cevap

-Mehmet Abdülgani Said Mustafa,
"İslahı lazım mühim bir idare" (Musul)
-İngiliz gazeteleri İngiliz halkını nasıl alt ediyor
s.3
-Hilafet Bütçesi
-İktisat Kongresi
- Reneorilis
-Maarif programları
-Bir sene-i devriye
-Meletiyos'u istifaya davet
- Dahili Haberler (-Arslan Bey)
-Mısır ve Irak'ta
s.4
-İlanlar
-Resmi tebliğ
-Garbi Trakya'da
-Konferansın taziyesi
-(Tayis) diyor ki
-Harici haberler

27 Şubat 1923 **no:750**

s.1
-Aradaki Ruh hapis!
-Hükümetimiz tedkikatını hazırlığını
ikmal edildi
-Fransa İzmir'den gemilerini çekiyor
-(Bonarp) kabinesinin vaziyeti
-İktisat Kongresi'nin üçüncü umumi
içtimalı
s.2
-Almanya'da hayat pahalılığına ve
ihtikara karşı
- Büyük Millet Meclisi'nin dünkü içtimalı
-Kütahya Mebusu Besim Atalay,
"Mazhar Bey'e İkinci Cevap"

s.3
-Reneorilis
-Midilli'de kardeşlerimiz
-antakya ve İskenderun'da
-Muhakemat encümeninde
- Dahili Haberler (-Maarif -Maliye
tayinleri)
s.4
-Ağaç yetiştirmeliyiz
-Kardeşlerimizin yardımı
-Yunan haberleri

28 Şubat 1923 **no:751**

s.1

-Tahsin, "Ruji"
-(Bonarlo) ile (Puankare) arasında
-Sulh meselesi Büyük Millet Meclisi'nde
-İzmir'deki ecnebi gemilerini bir
teşebbüs vuku bulmadan çekiyor
s.2
-İsmet Paşa'nın İstanbul'daki temasları
-Kanada Başvekili (Makenzi) diyor ki
-Neresinden başlasak tutacak yer yok!
-Irak'ta İngilizler
-(Puankare) irat ettiği bit mıntıkada
diyor ki
s.3
-Papaz taassubu
- İktisat Kongresi
-Mısır ve Irak'ta
- Reneorilis
- Dahili Haberler (-Maarif tayinleri -
Kanun-ı esasi Encümeni)
-s.4

-Balkanlarda vaziyet
-Harici haberler
-İngiliz hezeyanı
-Şehrimizde fiyatlar (Ankara)
-Lehistan - Litvanya arasında
-Hicaz Kralı Hüseyin
-Borsa

1 Mart 1923 **no:752**

s.1
-İstediğimiz sulh
-İspanya Kralının yaveri
-Lord Kurzon diyor ki
-Cuma günü fevkalade bir içtimal
olacaktır
-Paşa Hazretlerinin bu günkü pek mühim
nutukları
s.2
-Üçyüz otuz dokuz senesi maliyesi için
30,114,225 liralık avans kanunu kabul
edildi
s.3
-Malûl Efrad ve zabitimiz
-İktisat Kongresinin beşinci umumi
içtimalı
-Kimler gidiyor
-İstanbul havadisleri
-Memurin muhakemat encümeni
-Altı aylık meselesi

-Harici haberler
s.4
-Yarım muahedelerin mustakbel tehlikeleri
-Hicaz Demiryolu
-Rusya – Lehistan
-Avam kamarasında mülteciler meselesi

2 Mart 1923 no:753

s.1
-T.B.M.M. Reisi Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri dördüncü mali sene münasebetiyle dün idarei dahiliyemizi vaziyet-i hariciyemiz ve bilhassa Hâkimiyet-i Milliye'nin telif ve takviyesi hususunda pek mühim bir irat buyurdular
-Milletimizin hukuk-u hayatiyesini kabul etmemek ısrarı ne netice verirse versin milletimiz o neticeyi kabul edecektir

-s.2

-Dustur hülâsamız olan Mısak-ı Milli'yi safhai tarihine yazan milletin demir elidir. Hâkimiyet ve İstiklâli son felakete kadar büyük bir vaziyet ve gaflete kendisine rehber tanıdığı ve derin bir teslimiyetle hafızı hayatı ad eylediği eshas ve eskale artık emniyet vermez

s.4

-Latife Hanım Efendi
-Kıymetli bir hediye

-Bulgar ve Yunan münasebatı

-İstanbul Valisi

-Refet Paşa

-Riyaset intihabları

4 Mart 1923 no:754

s.1

-Cuma ve Cumartesi günkü içtimalar
-Gazi Paşa Hazretleri Başbuğ
-Avrupa gazetelri ne diyor? (Lozan hakkında)
-Afgan Sefiri Hazretlerinin tebrikleri
-Mesali maliye ve iktisadiye etrafında
-Hilâfet Kongresinin kararı
-Patrik İlyas Efendi

s.2

-İktisat Kongresi
-Rusya ve devletler

-Avrupa'da askerler

-İngilizler ve Irak

-Makedonya Cemiyeti

-Yunanistan ahvali

-Amerika seyyahları

-Musolini hakkında

s.3

-Esirlerimizi bırakıyorlarmış

-Hafız Kamil

-Reneorilis

-Vatandaşların yardımı

-Dahili Haberler (-Maarif haberleri – Cemal Hüsnü Bey –Çankaya'da)

s.4

-Büyük Millet Meclisi'nde şaibeler intihabatı

-Harici haberler

-Halil ,“Afyonkarahisarlıların bir teşekkürü”

5 Mart 1923

no:755

s.1

-“Hâkimiyet-i Milliye” ve Hâli Celseler”

-Gazi Paşa Hazretleri İstanbul hemşehrisi

-Hürmet ve muhabbet dolu bir kalbin sesi!

-Hıdmetkarınız Mehmet Emin

-Mehmet Emin, “Mustafa Kemal”

-(Frederick)

-Büyük Millet Meclisi

-İngiltere ve Irak

-Kral Hüseyin'in bir telgrafı

s.2

-Latin harfini kabul edemeyiz?

-Almanya'nın bizimle yeni alakaları (Matbuat Hülâsaları)

-Sulhumuz etrafında

-(Rur)'da ehemmiyet

s.3

-Yahya Kemal Bey'in Konferansı

-Reneorilis

-Ethem ve kardeşleri

-Dahili haberler

s.4

-Harici haberler

-Memurin muhakemat heyetinde

-Fransa ve Rusya

-İtalyanların sulhun yeniden akdi hakkındaki kanaatlere ve ihtimallere hayal nazırıyla bakıyorlar

6 Mart 1923 no:756

s.1

-Yunanistan'dan gelen ilk müşkülât
-Ermeni yurdu meselesi
-Kurzon'un siyaseti
-Yeni konferans Lozan veya Venedik'te
-Mehmet Emin, "Mustafa Kemal – İnkılap"
- Büyük Millet Meclisi
-Bir tekzip etrafında

s.2

-İktisat Konferansının son celsesi
-Bir huruh hareketi tecrübesi
-Görüyoruz ki bir türlü anlamıyorlar

s.3

-İstanbul haberleri
-Hilal-ı Ahmer'in meskur mesaisinden
-Suriye ahvali
-Antakya ve İskenderun'da
-Harici haberler
-Reneorilis
-Dahili haberler

s.4

-İktisat mevad ve teminat hakkında
-Rusya ve Şark
-yunanistan'da vaziyet
-(Rur)'da Fransızlar

7 Mart 1923 no:757

s.1

-Dün Büyük Millet Meclisi müzakeratını ikmal ederek sulh müzakeratına devam etmek üzere hükümete beyan-ı itimat eylemiştir
-Sulhumuz etrafında
-İstanbul ve Boğazlar
-General (Pelle) neler görmüş ve anlamış?
-Fransız – İngiliz haricileri arasında temas
-Sulh teşebbüsüne devam etmek için hükümete ekseriyet azamiye ile mezuniyet

s.2

-Yeni Türkiye'nin dördüncü maarifi senesi

-İşgal sahasında müsadereye devam ediyorlar

-Nasıl aldatıyorlar
-Filistin'de intihabat
-Hint projeleri
-(Hivez)'in mektubu
-Balkanlar'da vaziyet

s.3

-Reneorilis
-Dahili Haberler(-Maarif Tayinleri)
-İktisat Kongresi
-Liberallaerin birleşmesi için
-Mesyü Musolini

s.4

-(Tutankamon)
-Milli ticaret Türk Anonim Şirketinin nizamnamesi
-Mehmet Hulusi ,“Abide ve Heykelle cevaz vardır”

8 Mart 1923 no:758

s.1

-Yine aynı tevazuyla!
-Heyet-i Vekile'nin dünkü içtimaı
-Londra, Paris, Roma kabineleri arasında
-General Harrington'un bir nümayişi
-Irak'ta vaziyet
-Vazife başına
-Remi tebliğ

s.2

-Yeni türkiye'nin dördüncü maarif senesi
-Postunun benekleri değişmeyen kaplan (Binbaşı Artur Mur)
-Bir Yunan propagandacısı

s.3

-Emin Bey'in cavabı
-Mısır'da buhran
-Esirlerimiz hakkında
-İstanbul ve Avrupa piyasaları

11 Mart 1923 no:760

s.1

-Son vaziyetimizin Fransa'daki tesiratı
-İngiltere müzakeratının başlamasına taraftar
-İngiltere, Roma ve Yunanistan'daki tesirat
-Açık deniz donanması
-Akılları başlarına gelmiş
-Müdafaa-i Hukuk Grubunda

s.2
-Yunanistan bu muvaffakiyetle devam ediyormuş
-İngiltere’de vaziyet
-rusya ve devletler
-(Dortmund) Fransız kıtaatı tarafından işgal edildi
-(Tutankamon) bir medeniyet devri

s.3
- İktisat Kongresi
-Fena bir vaziyet
-Vekil muallimler hakkında
-Reneorilis
-Esra meselesi
- Dahili Haberler(-Maarif –Maliye tayinleri –Gelenler, gidenler)

s.4
-Bir Fransız müdafaası
-İlanlar
-Harici haberler
-Borsa

12 Mart 1923 no:761

s.1
-Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri
-Fransa’da vaziyeti nasıl görüyorlar
-İngilizler ne düşünüyor
-İlk tesirler

s.2
-Türk Milleti ve bugünkü medeniyet
-İngiltere muhafilinde nikbenlik hükmü ferman
-Hâkimiyet-i Milliye – İnkılaptan istikarara
-Brüksel müzakeratının gayesi ne olacaktı

s.3
- Reneorilis
-Trablusgarp’da
-Neden vermiyorlarmış
-Nasıl aldatıyorlar?
- Dahili Haberler(-Yetinlerimize yardım)
-Mithat Nuri, “Uçacak Teyyareler”

s.4
-M.S. , “Şekli İdare – Tevhid-i Tedrisat”
-Rusya ve İngiltere
-Harici Haberler

13 Mart 1923 no:762

s.1

-Sulh yolundaki gayemiz
-Tekliflerimiz ve Fransız İngiliz gazteleri
-Sefaret heyetimiz Tahran yollarında
-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin marifetleri

s.2
-Türkiye’ye tahkim eder iseniz?
-İran Şahı Hazreteri huzurunda
-Fransa ve Suriye
-İngiltere ve Fransa’da müsait tesirat
-Yunanistan’da vaziyet

s.3
-Yunan esirleri
-H. N. , “Telsiz telgraf medeni bir ihtiyaç”
- Reneorilis

- Dahili Haberler(-Maarif encümeni müdüriyeti)
-İzmir haberleri
-İlk mektep

s.4
-Resmi tebliğ
(Rur)’da Alman tahkikatı devam ediyor

14 Mart 1923 no:763

s.1
-Mukabil projemizin bir muzaharet gördüğü
s.2

- Dahili Haberler(-Leyli Miraç – Bandırma-İzmir arasında –Meclisi umumiler –Nafia tayinleri –Vekalet encümeni müdüriyeti)
-yunanistan’daki muhacirler
-İzmir haberleri
-Esirlerimizin iadesi
-Aralof Bey’in naşı

- Reneorilis
-Suriye’de Fransızlar

s.4
-Yunanistan’da bulunan esir kardeşlerimiz
-Baytar tayinleri

15 Mart 1923 no:765

s.1
-Mali meselelerde harp yapabilir!
-İngiltere elinden geleni yapacaklardır
-Kurzon teklifatımız hakkında nikbin bulunuyor
-Gazi Paşa Atina Yolunda

-Atina'da Gazi Paşa Hazretlerine intizar ediyorlar

s.2

-Müttefekeyn devletleri tarafından verilen mukabil projede hükümetimiz tarafından yapılan ve kendilerine bildirilen tadilatın metni esasısı

s.3

-İzmir'de ağaç bayramı

-Eskişehir'in imarı yolunda

-Reneorilis

-Yine o dert

-Bulgaristan ahvali

-Sait Zeylül Paşa

-Dahili Haberler(-Maliye, adliye tayinleri

-Maarif tayinleri -Maarif vekaletinin bir tamimi)

s.4

-Harici haberler

-Esirlerimizin avdeti etrafında

-Yeni İngiliz ordusu

-Selanik limanı meselesi

-Brüksel Konferansı

16 Mart 1923 no:765

s.1

-Hayati bir nokta

-Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Atina'da halkın heyecanlı tezahüratıyla karşılandı

-Esirlerimiz geliyor

- Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin seyahat programı

s.2

-Müttefekeyn devletleri tarafından verilen mukabil projede hükümetimiz tarafından yapılan ve kendilerine bildirilen tadilatın metni esasısı

s.3

-Cahit Bey ne istiyor?

-Makedonya'da isyan

- Dahili Haberler(-Maarif tayinleri -Maarif encümeni müdüriyeti)

-Esirlerimiz hakkında

-Yeni Azerbaycan mümessili

- Reneorilis

s.4

-İngilizler neden harp etmek istemiyorlar?

-Sulhumuz etrafında

-(Frankfurt)'un işgalini istiyorlar

-Harici haberler

18 Mart 1923 no:766

s.1

-Ancak ve ancak mütekebil muamele ve hareket!

-Atina'da Gençliğe ulvi bir hitap

- Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin seyahatleri

s.2

-Mukabil projede hükümetimiz tarafından yapılan ve kendilerine bildirilen tadilatın metni esasısı

-Biz ve Bulgaristan

-Rusya ve Hindistan

s.3

-Refik Şevket [İnce], "Ankara ve Tanın"

-Resmi tebliğ

-Esirlerimiz geliyor

- Dahili Haberler(-Büyük Millet Meclisi)

-İstanbul sakinleri arasında

-Maarif Nişanı

s.4

-Müttefikler mukabil teklifatımızı tetkik ediyorlar

-Selanik limanı etrafında

-Yunan hükümetinin bir tebliği

-Akıları başlarına geldi(Ermeniler)

19 Mart 1923 no:767

s.1

-Atina'nın her tarafında derin bir muhabbet

-İngiliz gazetelerinin fikir ve kanaati

-İngiltere bize karşı nasıl bir mevkidedir?

s.2

-Yetmişbirinci maddeden yüz on yedinci maddeye kadar olan bu mevadın sulh muahedesinde tefrikini talep ediyoruz

s.3

- Dahili Haberler(-Heyet-i Vekile'de)

-İzmir haberleri

-İstanbul hakimleri arasında

-(Rur)'da vaziyet

-İngiliz ordusu mevcudu

-Fransızlar tarafından mezalim

-Londra müzakeresi pek uzun sürmeyecektir

s.4

- Garbi Trakya'da
 - Balkanlarda vaziyet
 - Gazi Paşa Tarsus çiftçileri arasında
- 20 Mart 1923 no:768**

s.1

- Zarif ve tehlikeli iltifatlar
- Paşa hazretlerinin avdetleri
- Ali Cenani, "Altı Aylıklar ve Tanin"
- Trablusgarp hakkında
- Resmi tebliğ

s.2

- Yetmişbirinci maddeden yüz on yedinci maddeye kadar olan bu mevadın sulh muahedesinden tefrikini talep ediyoruz

s.3

- Mukabil projemiz karşısında Fransa
- Dahili Haberler(-Nafia Tayinleri)
- Esir kardeşlerimiz geliyor
- İzmir için
- Londra müzakeratına (Bompar) siyaset edecek
- Mısır'da ihrar cemiyeti
- Gelenler, gidenler
- Maarif tayinleri

s.4

- Yunanistan'da hat hareketi
- Rus ticaret mümessiliği
- Müttefekeyn komisyon-u aliyasinin bir imarı
- Harici haberler

21 Mart 1923 no:769

s.1

- Atina seyahatinden bir müşahede: Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri ile çiftçi Ramazan ağa nasıl bir düşünüyorlar ve bir davranıyorlar?

s.2

- Bizi harbe sevk ederler ise sakın telaş etmeyiniz
- İngiliz hariciyesi gayri müsait bulmaktadır
- İzmir'de beklenen esirler
- Harrington gidiyor

s.3

- Musul hakkında Avam Kamarası'nda pek mühim müzakerat

- Müttefekeyn teklifatında yapılan tadilatın metni esasisi

s.4

- Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Konya'da
- Müzakerat-ı Sulhuye İstanbul'da devam
- Yunanistan ahvali

22 Mart 1923 no:770

s.1

- Rusya ve Türkiye
- Büyük Gazi ve Amerika'daki mevki
- Mütalaatımız hakkındaki Fransız intibaatı
- Mısır hareketi etrafında
- Londra müzakeratı on beş gün devam edecek

- İngiltere'nin yeni bir dostluğu

- Büyük Millet Meclisi'nin içtimai

- Mukabil projede hükümetimiz tarafından yapılan ve kendilerine bildirilen tadilatın metni esasisi

s.3

- Reneorilis(Son)

- (Rur)'da suikastler devam ediyor

- Aralof cenapları hakkında

- Kendimizi aldatmayalım

- Yunanistan haberleri

- Dahili Haberler(-Maarif binasında tamirat)

s.4

- Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri konya'da

- Harici haberler

- Sırbistan'da intihabat

23 Mart 1923 no:771

s.1

- Londra müzakeratı

- Musul hakkında

- Çiçerin diyor ki

- Yunan ihtilalcileri

- Konya'da Büyük Gazi'yi yalnız bir fatih değil yeni mukaddes vazifenin alemdarı olarak karşılandı

- İstanbul'da Borsa dalaveresi

- Mukabil projemiz kabil-i telif görünüyormuş

s.2

- Yeni Türkiye ve bir İngiliz görüşü

-Harici haberler
-Esirler hakkında
s.3
- Mukabil projede hükümetimiz tarafından yapılan ve kendilerine bildirilen tadilatın metni esasisi
-Memlekette atılacak büyük bir adım
s.4
-336, 337, 338 senelerine ait Tekalif-i Milliye'nin tavsiyesi hakkında
25 Mart 1923 no:772
s.1
-Gazi Paşa Hazretleri bugün şehrimizde
-Londra müzakeratı nasıl bir neticeye yürüyor
-Mali sahada mühim müsaadecarlılar
-Rusya – Almanya
-Tarsus'ta unutulmaz bir gün ve hatıra
s.2
-Türkiye ve İngiltere
-Balkan haberleri
-Garbi Trakya'da Yunanlılar
-Birkaç levha
-Mukabil projede yapılan ve kendilerine bildirilen tadilatın metni esasisi
s.3
-Ankara sokakları
-Esir kardeşlerimiz geldi
-İktisat Vekili Mahmut Esat Bey'in ağır bir tahrike karşı şiddetli vukurane bir müdafaası
s.4
-Akşehir, Afyon, Kütahya ve Eskişehir'de
-İzmir haberleri
-Harici haberler
-Alman Başvekili (Kuno) Münih'te
-İngiliz parlamentosu
-Türkiye – Vatikan
26 Mart 1923 no:773
s.1
-Başkumandanımız Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Konya'da hükümet dairesinde ve Türk Ocağı'nda irat buyrudukları iki mühim nutukta memleketimizi en ziyade alakadar eden milli, fikri, ilmi ve dini noktalara temas etti

-Gazi Paşa hazretleri Şehrimizde
s.2
-Harici haberler
-İran Ahvali
-Yunanistan'da vaziyet
-Millet bir çok fedakarlık, bir çok kan pahasına en nihayet elde ettiği umde hayatiyesine kimseyi tecavüz ettirmeyecektir
s.3
-Mahmut Esat ve Fevzi Beylerin müdafaatı
-Tan bize nasıl bir öğüt veriyor
-Cahit Bey'e iki cevap birden
-Resmi Tebliğ
s.4
-İstanbul'da Rus vapuru
-esaretten gelen kardeşlerimiz
27 Mart 1923 no:774
s.1
-Londra'daki müzakerenin safhaları
-Kazım Karabekir Paşa
-(Tahsin)'e göre
-(Harrington)'un çağrılmasında mühim sebepler
-Gazi Paşa'ya Osmaniye'deki heyetlerin taziyatı
-Resmi tebliğ
s.2
-Konferansın İstanbul'da akdi ihtimalleri
-Anadolu'ya getirilen eşyadan gümrük resmi alınması hakkında
-Sovyet liderleri
-(Rur)'da tren müsaadesi
-Askerlerimiz geçerken
s.3
-İstanbul arkadaşlarımızdan
-Esaretten gelen kardeşlerimiz
-İlk kadın doktorumuz
-İstanbul'daki manevra
-Venizelos'un İngiltere'de gördüğü İstikbâl
-İzmir haberleri
-Harici haberler
s.4
-“Yozgat” kelimesinin manası
-Yunanistan'da bulunan esir kardeşlerimiz (Listesi)

28 Mart 1923 no:775

s.1

- İğrendiğimiz çiban!
- İngiltere'nin yeni şark siyaseti
- Londra Konferansı

s.2

- Gazi Ayıntap heyeti nezdinde
- (Rur)'da gümrüklerin toplanmasına devam ediliyor
- Irak ve İngiltere
- İngiltere'nin endişesi
- Alman mileteposları
- Harici haberler
- Yunanistan'ın ve Venizelos'un son rezaletleri

s.3

- Alev [Birinci perde, birinci sahne ,Yazan:Şarelzade ,Tercüme eden: Ziya Gevher]
- Dahili Haberler(-Maarif haberleri – Ziyafetler)
- Esaretten gelen kardeşlerimiz
- Şimali Suriye hakkında
- Piyer Benuvav Bey'in oğlu (Le Journal – Paris)

s.4

- Harp kazançları vergisi
- Azizoğlu, "Futbol"

29 Mart 1923 no:776

s.1

- Önümüzdeki ihtimal
- Gazi Paşa Konya Hilal-ı Ahmer kadınlar şubesinde irat buyurdıkları nutuk
- Londra Konferansı

s.2

- Londra Konferansının temellüyat ve mukadderiyatı
- Şeriye Vekaletine 500 bin lira avans itası kabul edildi

s.3

- Alev
- Edirne Mebusu Mehmet Şeref ,“Hâkimiyet-i Milliye – İnkılap istikrara”(Teşkilat-ı Esasiye)
- İzmir Türk Ocağı'nda
- Yeni Mısır Kabinesi

- Resmi Tebliğ

s.4

- Tevlif edilen mileteposlar mahkum edildi

- Sırp – Bulgar itilafı

- Anglo – Ottoman Cemiyeti'nin bir içtimanda

30 Mart 1923 no:777

s.1

- Balkanlarda vaziyet
- Türkiye – Amerika münasebatı
- Londra konferansı müzakeratı ikmal etti
- Almanaya menfi mukavemette devam edecek
- Ali Şükrü Bey
- Müttefekeyn notası Cumartesi günü Adnan Bey'e verilecektir

s.2

- Ali Şükrü Bey'in gububeti dolayısıyla dün Büyük Millet Meclisi'nde ceryan eden müzakerat ve hükümet reisinin bu husustaki beyanatı

s.3

- Edirne Mebusu Mehmet Şeref ,“Hâkimiyet-i Milliye – İnkılap istikrara”
- Filistin ve İngiltere

- alev

s.4

- Harici haberler
- Türkiye – Romanya
- Afgan ve İngiltere münasebatı
- Borsa

1 Nisan 1923 no:778

s.1

- Nota şehrimizde (Ankara)
- Müttefekeyn mümessili vasıtasıyla dün gece Hariciye Vekaletimize verilen cevabi nota
- Adliye tahkikatı
- Cemiyet-i Akvam İçtimarı
- Garbi trakya'da yunanlılar
- Atina'da Cuma tatili
- Bulgar anarşistleri
- Filistin'de İngilizler

s.2

- Büyük Millet Meclisi'nde Ali Şükrü Bey hadisesi hakkında Adliye Vekili izahatta bulunmuş bazı kanunlar müzakere ve kabul omunmuştur

s.3

-Londra'daki kahraman
-Kazım Paşa
-İstikraz dahili
-Londra müzakeratı etrafında
müttefekeyn matbuatı
-Yeni kanunlar
-Asker esirler
-Müttefiklerin cevabi notası etrafında
-Maliye tayinleri
s.4
-Rusya'da
-Romanya Meclisi Mebusanında
-Borsa
-Harici haberler
2 Nisan 1923 no:779
s.1
-Meclisin kararının hükümete tebliği
-İsmet Paşa hazretlerinin beyanati
-Karar sureti
-Şeref okunacak bir sahife daha
s.2
-Dün Büyük Millet Meclisi'nde
intihabatın üç ay zarfında tecdidi için
ceryan eden müzakerat
s.3
-Büyük Gazi Afyon Karahisar'ında elli
bin kişilik bir halk kitlesi arasında ve
gençliğin samimi aguşunda iken
s.4
-Ali Şükrü Bey'in cesedi
-Müttefikler sulhu istiyormuş
3 Nisan 1923 no:780
s.1
-Kanunun kuvvet ve hâkimiyeti
-Yeni sulh konferansı etrafında
-İkinci İnönü zaferi'nin İzmir'de tesayidi
-Meznun Osman Ağa maktul
s.2
-Rauf Bey Efendi'nin çşnyet hakkında
Meclis'teki beyanati
-Yunanistan haberleri
-Irak'ın tahliyesi
-Harici haberler
-Kilis civarında
s.3
- Edirne Mebusu Mehmet Şeref
, "Hâkimiyet-i Milliye – İnkılap istikrara"
-İzmir Türk Ocağı'nda

-Alev
-Ziraat Bankası
s.4
-Azizoğlu, "Futbol"
-Muallimlik bir meselenin abadıdır!
4 Nisan 1923 no:781
s.1
-İtdal ve insaf ile
-İntihab konusunda tecil edilen maddeler
-Yeni sulh konferansı etrafında
-Vaka etrafında
-Cenaze merasimi
s.2
- Büyük Millet Meclisi dünkü
içtimasında yeni intihab-ı mebusan
kanunu müzakere etmiştir
-Irak ve Filistin'de
-Şayan-ı dikkat bir muhavere
s.3
-Alev
-Efkaf'ta tecdid
-Aralof cenapları şerefine
-Harici haberler
-Fransa – Almanya
-İkisine iki cevap
-Resmi tebliğ
s.4
-Türkiye Devlet Ticaret Bankası
-Garbi Trakya mezalimi
-Mısır ve İngiltere
-Batum'daki müşkülât
-Hicaz ve Amerika
5 Nisan 1923 no:782
s.1
-Zaif değil, kuvvet ifade eder!
-Yeni konferans, etrafında fikirler
mütalaalar
-Lora'nın Puankare ile mülakatı
-Cevap Heyet-i Vekile'de
-Yeni Rus Sefiri
s.2
-Ya namuzsuzluk, ya edepsizlik!
- Edirne Mebusu Mehmet Şeref
, "Hâkimiyet-i Milliye – İnkılap istikrara"
-İzmir Türk Ocağı'nda
-Cemiyet- akvam Lehide
-Yunanistan haberleri
-Harici haberler

s.3
-İsmail Habib, “Düzgün Başlayan Seyahat”
-Alev
-Mektebi Harbiye’nin resmi küşadı
s.4
-Yugoslavya intihabatı
6 Nisan 1923 no:783
s.1
-İyi bir alamet-i farikasında mıyız?
-Fethi Bey Efendi’nin beyanâtı
-Mahmut Esat Bey bize diyor ki
-Yeni sulh müzakeratı etrafında
s.2
-Musolini diyor ki
-Fransa – Almanya
-Yorgoviç idam edildi
-Türkiye Devlet Ticaret Bankası
-Harici haberler
s.3
-İsmail Habib, “Atina’ya Giriş”
-Esaretten gelen kardeşlerimiz
-Cevabımızın reddi
-Hüseyin Hilmi Paşa
s.4
-İntihapta mebus namzetleri
-Cafer Tayyar Bey Edirne’ye namzetliğini vazi etti
8 Nisan 1923 no:784
s.1
-İkinci bir müzakereye doğru
-23 Nisan’da Lozan’da içtima teklif ediyoruz
-İntihabat üzerinde müzakerat ve hazırlıklar
-Profesör Toynbee
-Sulh konferansı etrafında fikirler ve mütalaalar
s.2
-İsmail Habib, “Atina’nın sevinci”
-Alev
-İzmir haberleri
-Mısır ve Suriye’de
-Garbi Trakya’da tedhiş devam ediyor
-Resmi tebliğ
s.3

-Maarif musarrıf mecburesine dair lahiya-ı kanuniye müzakere ve mecburi izdivaç hakkındaki teklif reddedildi
s.4
-(Rur)’da Fransız işgali tevsi ediyor
-İdam etrafında
-Arnavut İslâm Kongresi
-Kızıl ordu
-Harici haberler
9 Nisan 1923 no:785
s.1
-İntihapta umdelerimiz
-Grupta faaliyet
-Heyet-i Murahhasımız
-İsmet [İnönü], “Cevabi Nota”(7 Nisan 1923)
-Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin intihap hakkındaki beyannameleri
s.2
-Şarki Anadolu Demiryolları hakkındaki “Çestir” projesine dair lahiya-ı kanuniyenin müzakeresi
s.3
-İsmail Habib, “Altın yurdu”
-Yahudi aleyhtarlığı
-İzmir tütün ameleleri
-Avusturya ve Macaristan’da
- Gazi Mustafa Kemal, “İntihap merasimine Davet”
s.4
-Garbi Trakya kıyımı
-Cemiyet-i Akvam
-Tamirat meselesi etrafında Fransa ve İngiltere
-Konferans etrafında
-Ucuz gazlar geliyor
10 Nisan 1923 no:786
s.1
-İşe başlarken
-Yeni Meclisin Avrupa’daki kuvveti
-İsmet Paşa Hazretlerinin hareketleri
- Büyük Millet Meclisi
s.2
-İntihaba hazırlık
-Şarki Ürdün’de
-Fransa – Almanya
-Zaferden müsaaadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler

-Midilli'den gelen kardeşlerimiz
-Bulgaristan'da intihabat
s.3
-Alev
-Halk gecesi
-Dahili Haberler(-Ziyaretler –Meclisi Ali Baytarı)
-Ali Tekin Efendi
-Rus Sefiri
-Memurin muhakemat encümeninde
s.4
-Resmi tebliğ
-Ucuz gazlar geliyor
11 Nisan 1923 **no:787**
s.1
-Umdelerin tatbikine şahısların ehemmiyeti
-İsmet Paşa Hazretlerinin marifetleri
-İki sulh konferansı etrafında
-Balkanlarda vaziyet
-İngiltere'de grev
-Sadi Celal Paşa
-İntihap hazırlıkları
s.2
-Meclis'te dört saat
-(Rur) meselesi etrafında Fransa ve İngiltere
-Harbi idame ettiren İngiliz diplomatlarıdır
s.3
-Alev
-Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler
s.4
-Harici haberler
-Dahili haberler
-Bir dolandırıcılık
12 Nisan 1923 **no:788**
s.1
-İstanbul'da intihaptaki vazifesi
-Memleketimizin nuru olan İstanbul
-Paşa Hazretleri ile bir mülakat
-Yeni sulh konferansı etrafında
s.2
-İsmet Paşa Hazretlerinin namzetliğini istiyor
-intihabat etrafında fikirler ve mütalalar

-lâkat ve Mülkiyet kanunu madil lahiya-ı kanunun müzakeresi
s.3
-İsmail Habib ,“Tarsus'un kıymeti”
-Alev
-Mühim bir kanun
-Kıymetli bir memurumuz
s.4
-Şehrimizdeki inşaat
-Adliye tayinleri
-Atina'da bir ceryan
-Sırbistan – Bulgaristan
13 Nisan 1923 **no:789**
s.1
-Üç umde etrafında bir tahlil
-Tazminat meselesi etrafında
-Sulh konferansı etrafında fikirler ve mütalalar
-İzmir'de intihabat
-Gülcemal hadisesi
s.2
-Otuz yedi milyon beş yüz bin liralık kanunun müzakeresi
-İstanbul gazeteleri
s.3
-İsmail Habib, “Selçukilerin İstanbul'unda”
-Alev
-Yunan istihzarı
-Filistin'de vaziyet
s.4
-Hadise katil hakkında son tahkikat
-Harici haberler
-“Memel” ahvali
-Rusya ve biz
-Alman mukavemeti devam ediyor
15 Nisan 1923 **no:790**
s.1
-İhtiyat zabitleri
-İttihat ve Terakki Fırkası var mıdır?
-Konferans 25 Nisan'da toplanacak
-Çin'de isyan
-İtalya ve sulh
-Amerika Lozan'a davet edilmemiş
-Heyet-i Murahhasımızın hareketi
s.2

-Şeriye ve Efkâf Vekili Huvaca Vehbi Efendi İstizah neticesinde idam-ı itimat beyan edilmiştir

s.3

-İntihabat

-İstanbul gazteleri

-İsmet Paşa İzmir’de

-(Rur)’da suikastçılar devam ediyor

s.4

-Harici haberler

17 Nisan 1923

no:792

s.1

-Ziya Gökalp, “Reyi Kimlere Vermeliyi?”

-Bugün Ramazan-ı Şerifin iptidaisi

-Gazi Başkumandanımızın ordulara beyannameleri

-İsmet Paşa

-“Çestir” projesi

-İntihabat hazırlıkları

-Ne mecburiyetimiz ne aciziyetimiz var?

s.2

-Büyük Millet Meclisi’nin, Pazar ve Pazartesi günü celselerinden: Hıyanet-i Vataniye’nin müzakeratı, dün çıkan bazı kanunlar

s.3

-Yunan Vahşetleri

-Alev

-Düşman memleketinde

s.4

-Alman – Fransız cidalinde buhran

-Harici haberler

-Azizoğlu, “İki Haftanın Oyunları”

18 Nisan 1923

no:793

s.1

-İktisadiyetimiz ve intihabat

-Fransızlar ve İngilizlerin kuyut-u ihtiraziyesi

-Atina’da büyük ziraat şirketi

-Garbi Trakya’da

-İntihabatımız ve haric

-Lozan Konferansı arifesinde faaliyetler

- Büyük Millet Meclisi’nde Ramazan tatili

s.2

-İsmail Habib ,“Zaferin başladığı beldede”

-Cemiyet-i Akvam ve Türkiye

-Harici haberler

-İrlanda faciası

-Balkanları için için saran tehlike

s.3

-Sulh ve İngiltere

-Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”

-alev

s.4

-(Rur)’da Alman – Fransız cidalı

-Dahili Haberler(-Çestir projesi –Heyet-i Vekile’de İçtima)

19 Nisan 1923

no:794

s.1

-Ziya Gökalp, “Fırka Nedir?”

-İsmet Paşa bugün hareket edecektir

-Nereler, ne kadar mebus çıkaracak?

-Cenubi Kürdistan’da

-Garbi Trakya’da

-Adnan Bey

s.2

-Araplar arasında ittihat fikri

-İsmail Habib, “Çiniler Beldesi’nden Ankara’ya”

-Yunanistan’ın Paris’te bulunduğu hüsnükabul!

-Sırbistan ve Yunanistan arasındaki ihtilaf

s.3

-Besim Atalay, “İslâm’da Halk Hâkimiyeti”

-İstanbul gazeteleri

-İntihabat ve tesirâtı

-Alev

-Cemiyet-i akvam’da

s.4

- Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler – Davetler –İçtimalar)

-Harici haberler

-İsmet Paşa hazretleri Lozan’a hareket etti

20 Nisan 1923

no:795

s.1

-İki hadise iki netice!

-İsmet paşa’ya

-“Çestir” projesi

-İntihabat hasbihalleri
-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri
İzmir'den namzet
s.2
-Lozan Konferansı arifesinde mütalaat
-İrlanda faciası
-İngiliz Fevkalade Komiseri'nin beyanâtı
-Bağdat ahvalı
-Amerika teşebbüsât-ı iktisadiyesi ve
İngiltere
-Türkiye – İtalya
s.3
-Alev
-Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete
ulaşmak için etrafında toplanacağımız
umdeler”
s.4
-İzmir havadisleri
22 Nisan 1923 **no:796**
s.1
-Büyük vatanperver, Hüseyin hadisesi
-Konferans'tan evvel
-Büyük Gazimizin, Trabzon minur ve
vefakar evladı ile bir hasbıhali
s.2
-İstanbul, İzmir, Atina ve intihabat
- Garbi Trakya'da
-Mısır ve İngiltere
-“Çestir” projesi
-İstanbul'da dün intihap olabilir!
-Ankara Türk Ocağı
-Şehrimizde faaliyet (Ankara)
s.3
-Alev
- Dahili Haberler(-Yeni Kastamonu
Valisi –Maarif tayinleri)
s.4
-Harici haberler
23 Nisan 1923 **no:797**
s.1
-Ziya Gökalp, “Fırkaların Siyasi Tasnifi”
-Eriştığımız büyük bir bayram günü
-Gazi Paşa Hazretleri ve Trabzonlular
-Lozan Konferansı bugün açıklanacak
mı?
s.2
-İsmet Paşa İstanbul'dan ayrılırken
-İstanbul Gazteleri

-Bulgaristan ve komşuları
-Balkanlarda
-“Çestir” projesi
s.3
-Nereler, ne kadar?
- Dahili Haberler(-Heyet-i Vekile
İçtimai)
-Bükreş sefareti
-Heyet-i Murahhasımız Lozan'da
s.4
-“Tanin”'in kin ve intikamı (Rıza Nur,
Hüseyin Cahit)
-Harici haberler
24 Nisan 1923 **no:798**
s.1
-Sulh etrafında dönen tehlikeler
-Trabzon'daki birkaç günlük
tereddüt(Mustafa Kemal Paşa Hazretleri)
-23 Nisan tesayidi
s.2
-İkinci Lozan Konferansı'nda
-Halk fırkası
-Türk Ocağı'nda
-Alman – Fransız cidalinde İngiltere'nin
mevkî
-Milli Bayram ve Ermeniler
s.3
-Azizoğlu, “Nur Yolcusu”
-Alev
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete
ulaşmak için etrafında toplanacağımız
umdeler”
-Besim Atalay, “İslam'da Saltanat”
s.4
-Adli İnkılap esasları
-Sırbistan'da
- Garbi Trakya'da
25 Nisan 1923 **no:799**
s.1
-Manasız tehditler
-Konferans, Pazarertesi günü ilk resmi
içtimamı akdeyledi
-Baş Kumandan
-Trabzon'da, Anadolu ve Rumeli
Müdafaa-i Hukuk Grubu Reisi Saruhan
Mebusu Reşat
s.2
-23 Nisan emsalsiz bir bayram günü oldu

-“Çestır” projesi ve Fransız gazeteleri
- Besim Atalay, “İslam’da Saltanat”
s.3
-Türkiye ve Afganistan
-Alev
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”
-Muallim Hikmet Recep, “Ufuklar”
s.4
-Alman – Fransız Mücadelesi safahatından
-Bir müsamere
26 Nisan 1923 **no:800**
s.1
-Karadeniz’den yükselen temiz ruh!
-Gözümüzü açarken
-Konferans’ta birinci celse ve nutuklar
-Amerika baş murahhasının gazetemize beyanatı
-Saruhan Mebusu Reşat, “Trabzon ve Maçka’nın umdelere merbutu”
s.2
-Türkiye anasır meselesi
-Lozan Konferansı hakkında mühim malumat
-İstanbul’da 23 Nisan nasıl geçti
s.3
-Kerami Hilmi, “Lozan Yolunda”
-Alev
- Dahili Haberler
-Harici Haberler
s.4
-Kazım [Karabekir] Paşa
-Trablusgarp
-Maddeler üzerinde müzakerat başladı
-“Çestır” projesi ve Amerika’nın düşüncesi
27 Nisan 1923 **no:801**
s.1
-İlk müşküller ve bir endişe
-Konferansa ait hususi telgraflarımız
-Lozan’dan gelen müteferrik malumat
-Gazi Paşa
-Rauf[Orbay] Bey
s.2
-Bankacılık mektebi
-Anadolu’da 23 Nisan

-Adliye tayinleri
- Dahili Haberler
-Hikmet Öne, “Mebusluğa Namzetim”
-Mevad-ı İktisadiye’ye ait müzakerat
s.3
-Alev
-Gazeteler
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”
-Harici Haberler
s.4
-Azizoğlu, “Futbol”
-Bir sanat hadisesi
29 Nisan 1923 **no:802**
s.1
-Ziya Gökalp, “Fırkaların İçtimai Tasnifi”
-Trükiye – İngiltere
-Fransız Tahriki
-Gazi Paşa
-Halit Paşa
-Takriben 306 mebus çıkacaktır
s.2
-Türk Ocağı’nda
- Lozan Sulh Konferansı’nda muhtelif mevzular üzerindeki müzakerat ve malumat
s.3
-Halide Edip[Adıvar], “Yâd ve Selâm”
-Maliye Vekaleti
-Mösyö Aralof
-İngiltere – Rusya
-Almanya – Fransa
-Alev
s.4
-İstanbul gazeteleri
-Harcic haberler
-Resmi tebliğ
30 Nisan 1923 **no:803**
s.1
-Konferansa ait hususi telgraflar
-Konferans mesaisi hakkındaki telgraflar
-Hususi içtima-ilk celse
s.2
-Yeni projemiz
-Türkiye – Fransa
-Konferansta karşımıza çıkan Fransızlar

s.3
-İbraz olunan akliselim
- Dahili Haberler
-Proje imzalandı
-Resmi tebliğ
-Alev
s.4
-Türklerin davası, yüksek bir davadır!
-Harici haberler
1 Mayıs 1923 no:804
s.1
-Lozan'da konferansla mukabil bir vaziyetimiz
- Lozan Sulh Konferansı'ndaki müzakerat
- Lozan Sulh Konferansı'nda Cumartesi mesaisi
-Bir Fransız tehdidi
s.2
-Harp üzerinde bir muhasebe
-Hindistan'da vaziyet
- Garbi Trakya'da
-Türkiye – İtalya
-İstanbul gazeteleri
-Sihhiye Vekili Doktor Tevfik Rüştü [Aras] ,“İntihabat faaliyetleri”
-İzmir'de yeni vapurlar
s.3
-Azizoğlu, “Takadların intikamı”
- Dahili Haberler
-Cinayet muhakemesinde
-Alev
s.4
-“Çestır” projesi ve Fransızlar
-Yeni Rus Sefiri,
3 Mayıs 1923 no:805
s.1
-Ziya Gökalp, “Ulum-u Siyaset
-Lozan Sulh Konferansı'na iat hususi telgraflarımız
-İstanbul'un tahliyesi müzakeratı devam ediyor
s.2
-24 Nisan içtimasında Meriç hududu üzerinde musırane bir müzakere, Suriye hudutları ve mali mesail münakaşatı
s.3
-Maarifte gaye

-İzmir havadisleri
-Harici Haberler
-Yunanistan'daki esirler
s.4
-Bir Mayıs Bayramı
-Puankare'nun General Pelle'ye tavsiyesi
4 Mayıs 1923 no:806
s.1
-Ziya Gevher [Etili], “Günahkarların Tesirleri”(Lozan ve Fransa)
-Bir mürtecinin sözleri çarpılıyor
- Lozan Sulh Konferansı faaliyetlerinden
-Cenup hudutlarımız üzerindeki nümayış
s.2
-Fransızların ağzını sulandıran meyve
-Fransa bizim hassa damarımızı bilirmiş
-Türkiye – Almanya
-Balkanlar'da
s.3
- Alev
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”
s.4
- Garbi Trakya'da
-İsmet Paşa ile General Pelle arasında
-Resmi tebliğ
6 Mayıs 1923 no:807
s.1
-Gazi Mustafa Kemal, “Karanlık Kalplerin Emellerine Birkaç Darbe!”
-Konferans kat'i, safhaya doğru ilerliyor
- İsmet Paşa ile General Pelle arasında
s.2
- Lozan Sulh Konferansı'nda 25 Nisan müzakeratı
s.3
-Türkiye – Yunanistan ihtilafı şeditir
- Dahili Haberler
- Harici Haberler
-“Çestır” projesi
s.4
-Hususi müzakereler ehemmiyet kesp ediyor
-İktisadi ve mali mesail üzerinde müzakerat
- Garbi Trakya'da
7 Mayıs 1923 no:808

s.1
-Mehmet Emin, “Türkiye”
-Konferansta pek mühim ateşli bir celse
-Kerami Hilmi, “Lozan Palas’ın dördüncü katına karşı!”
-Gazi ve Trabzon
s.2
-26 Nisan içtimasında hararetli bir müzakere ve gergin bir vaziyet
s.3
-İsmet Paşa ile General Pelle arasında
-İngiltere’nin Türkiye ve şarkındaki vaziyeti
-Fransız mezalimi
-İlk selam
-Harici Haberler
-Biz ve Türkler
s.4
- Garbi Anadolu’da
-Tahsisat meselesi üzerinde gürültüler!
8 Mayıs 1923 no:809
s.1
-Mehmet Emin, “Türkiye” (Halkçılık)
-Klod Farer
-Konferansa ait hususi telgraflar
s.2
-Lozan Konferansı’nda 28 Nisan içtiması oldukça sakin geçti
s.3
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”
- Alev
-Afgan sefiri
s.4
-Yunan tahsisatı
-İntihabat faaliyetleri
9 Mayıs 1923 no:810
s.1
-Sait Hikmet, “Şehitlerimizi, Malullerimizi Unutmayalım”
-Lozan’da iktisadi mevad müzakere olunuyor
-Kiliselerden İsmet Paşa Hazretlerine
-Kazım Paşa
s.2
-Türkiye – Fransa ve Fransız gazteleri

-Mütecevüz olmayan türk’ten boş korkular!
-Puankare – Pelle ve Gand mülakatı
s.3
-Esrarlı adam (Mesyu Gabro)
-Alev
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”
s.4
-Türklerin sulhu yapınız?
10 Mayıs 1923 no:811
s.1
-İsmet Haluk, “Türkiye’de Halk Hâkimiyeti”
-hususî muhabirimizin telgrafları
-Lozan’da Fransızlarla yeni bir hadise
-İtikad Şirketi Reisi Ahmet, “Gazi Reisimiz”
-İngiltere – Rusya
s.2
-Türkün ve Türkiye’nin arkasında korkunç hayaller
-Atina bankası
- Harici Haberler
s.3
- Alev
- Dahili Haberler
-Mustafa Rahmi, “Asrı Terbiye ve Maarif”
s.4
-Düşman memleketinde
11 Mayıs 1923 no:812
s.1
-Ziya Gevher, “Sırtan Hıyanet!”
- Lozan Sulh Konferansı
-Resmî tebliğ
s.2
-Girit Türkleri
-Türkiye etrafındaki mücadele
s.3
- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”
-Fakir Bir Genç Zabıt[Yazı dizisi]
s.4
-Fransız hakimleri heyecan uyandırdı
13 Mayıs 1923 no:813

s.1
-Gazi Paşa
-İlk Taş
-Konferansa ait hususi telgraflarımız
-Lozan'daki Rus murahhasının katli
s.2,3
-Mayısın ilk haftasında beklenen ümitler
boşa çıktı
s.4
-Mısır ve Irak'ta
-Resmi tebliğ
-İzmir havadisleri
14 Mayıs 1923 **no:814**
s.1
-Ziya Gevher, "Elim bir Cinayet
Karşısında"
- Konferansa ait hususi telgraflarımız
-Newyork caddesinde ipekli al sancak
-159'uncu madde siyasi komitesi
s.2
-Lozan'da 4 ve 4 Mayıs içtimaları
s.3
-Genç Zabit
s.4
-Mali ve iktisadi komisyonların
müzakereleri
-İngiltere – Rusya
-İntihabat havadisleri
-Doktor Zeki Hakkı, "Ankara'da Bir
Tehlike"
-Müsamere
-antakya'daki tükler
15 Mayıs 1923 **no:815**
s.1
-Ziya Gevher, "Hazırlanan Suikast"
-Hindistan ve Arabistan
-Bulgaristan'da vaziyet
-Dört Vekilimiz
-Lozan Konferansı'nda ve iddia üzerinde
mesai
-Lord Kurzon'un vahdet hareketi!
s.2
-Şevki Cihan, "Newyork'ta vatan için bir
içtima"
-İngilizler Lozan Konferansı'nı nasıl
görüyorlar?
-Bir Türk düşmanının açılan ağzı
s.3

-Yakın Şark'ta
-Gazi ve Köylü
-Zabit
- Harici Haberler
-Bergama ocağında
-Gazi ve Bolu
s.4
-Türkiye'de mebus intihabı
16 Mayıs 1923 **no:816**
s.1
-Ziya Gevher, "Türk Hırsı ve Osmanlı
Medeniyeti"
-İsmet Paşa – Pelle mülakatlarının
tesirleri
-İsmet Paşa ve memleket
-İzmir devrei işgali
s.2
- Mustafa Rahmi, "Asrı Terbiye ve
Maarif"
-İzmir haberleri
-Rusya'da nutuklar
s.3
-Yakın şarkta
-Zabit
-Alman – Fransız cidali
s.4
-Türkiye mebus intihabı
21 Mayıs 1923 **no:818**
s.1
- Ziya Gökalp, "deruni Hayat"
-Geçirdiğimiz üç mesut gün
-Gazi'den
-Harrington ve sulh
s.2
-Lozan'da Yunanlıların yaptıkları
gürültülerden
-Ameli bir netice olsun diye!
s.3
-Zabit
-Şirketler mümessilleri
- Dahili Haberler
s.4
-Diğer milletlerde
-Türkiye'de mebus intihabı
-İzmir, İzmir Osmanlı Anonim Şirketi
Müdürü
22 Mayıs 1923 **no:819**
s.1

-Bugün Lozan'da mühim bir içtima olacaktır

-Hususi Telgraflar

-Uzayan müzakeratın verdiği zaiyat

-Türk Fransız münasebetinde sulh

-Gazi Paşa

s.2

-Limon Sandres

-İngiltere ve Irak için verilen karar

-Lozan ve Almanya

s.3

- Dahili Haberler

-Zabit

-Zavallı Ankara

23 Mayıs 1923

no:820

s.1

-Ziya Gevher ,“Lozan'a giren Melânet dolayısıyla”

-Baş Murahhasımızın müttetikler nezdinde bir teşebbüs

-Konferans mesaisine dair tafsilat

-Vekillerimizin avdeti

-Kazım Paşa

-Balkanlar'da endişe

-Hasan ve Şefik Beylerin Paris teşebbüsâtı

s.2

-İngiliz – Fransız münasebeti hakkında

-Harun Galip

s.3

- Mustafa Rahmi, “Asrı Terbiye ve Maarif”

- Dahili Haberler(-Türk Ocağı'nda Konferans)

-İntihabta faaliyet

-Gelen esirlerimiz

-Bükreş mümessilimiz Cevat Bey ile bir mülakat

-Fakir Bir Genç Zabit

s.4

-İzmir haberleri

- Harici Haberler

24 Mayıs 1923

no:821

s.1

- Ziya Gökalp, “Milli ve Vicadani kutlandırmak”

-Kazım [Karabekir] Paşa

-Suikastin Londra'da tesirâtı

-Yunan donanması Çanakkale'de toplanıyormuş

s.2

-Bonarlo neden istifa etti?

-Almanya -Fransa

-Lozan'da 15 Mayıs içtimaı

s.3

-Fakir Bir Genç Zabit [Hâkimiyet-i Milliye'nin tefrikası: Piyer Loti, defter hatıratından, oğlu (Samailvubu) tarafından toplanmış parçalar, Mütercimi: Sait Hikmet]

- Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”

-Kore yangını

s.4

- Dahili Haberler(-Ziraat Mektebi Küşadı –Maarif tayinler –Gelenler, gidenler)

25 Mayıs 1923

no:822

s.1

-Sait Hikmet, “Yabancı acaba Kimdir?”

-Sirkeci Edirne Hattının kontrolünü istedi

-Taksimattan tahlise çare arıyorlar

-Lozan Konferansı'nın son günleri

s.2

- Mustafa Rahmi, “Asrı Terbiye ve Maarif”

-Fransızların Lozan'da tecridi

-Yunanlıların esirlerimize yaptıkları imha siyaseti

s.3

-Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”

-Fakir bir Genç Zabit

-Tevfik uluğ, “Bizde Fen ve Fencilik”

27 Mayıs 1923

no:823

s.1

-Ziya Gevher ,“Bizde olmayan bir namzet”

-Yunanlılardan ne kadar tazminat istiyoruz?

-Karaağaç ile beraber şimendifer hatlarını istedik

s.2

-Türkiye – Lehistan muahedesi müzakeratı

-Heyet-i Murahhasımızın şedit bir protestosu

-Tamirat meselesi gereken bir safhada mı*

s.3

-Dahili Haberler(-Nafia müzakeratı – Gelenler, gidenler)

-İntihabat etrafında

-Lütfi Fikri, “Bir Namzet’in Beyannamesi”

- Fakir bir Genç Zabit

s.4

-İmar mı? Tahrip mi?

-Yeni Başvekil

28 Mayıs 1923

no:824

s.1

-Ziya Gökalp, “Milli hissiyatı kuvvetlendirmek”

-Türk – Yunan ihtilafının safhaları

-Yunanlılar ile itilaf hasıl oldu

-Paris müzakeresi

-(Veruferke)’nin parası

s.2

-Bütün gürültülere şayialara rağmen (Lozan)

-Sihhiye işleri için heyetimizin beyannamesi

s.3

- Fakir bir Genç Zabit

- Dahili Haberler

s.4

-Diğer memleketlerde

-Nahiyelere de adalet

29 Mayıs 1923

no:825

s.1

- Ziya Gökalp, “Bir İnkılap”

-Yunanlılar ile olan itilaf yalnız karaağaç’ın terki ve hududun tahsisine münhasır değildir

-Tiflis’te idam

-Fevzi [Çakmak] Paşa Hazretleri

-İntihabat faaliyeti

-Düyun-ı Umumiye fazileri ve bir teminat

s.2

-Muallim Ahmet Halit, “İptidai Mekteplerin Islahı”

-Türk – Yunan itilafı nasıl oldu?

-Fransa - Almanya

s.3

- Fakir bir Genç Zabit

-Mustafa Rahmi, “İptidai Mektepleri”

- Dahili Haberler(-Rauf Bey Efendi’nin rahatsızlığı –Gelenler, gidenler)

-Fuat Bey

s.4

-İzmir Körfezi

30 Mayıs 1923

no:826

s.1

-Ziya Gevher, “Lozan’da son safha”

-Batum’da mitingler

-Heyet-i Vekile’de

-İntihabat faaliyetleri

-Mali komitede mühim müzakereler

s.2

-Muallim Ahmet Halit, “İbtidai Mekteplerin Islahı”

-Türk – Yunan itilafına dair

-Düyun-ı Umumiye Fazileri hakkında fikirler

s.3

-Mustafa Rahmi, “İptidai Mektepler”

- Dâhili Haberler (-Kazım Karabekir Paşa - İzmir’de imarat –İzmir’de Dar’ül Bedayi)

-İzmir’de intihabat

- Fakir bir Genç Zabit

s.4

-Adliye tayinleri

31 Mayıs 1923

no:827

s.1

-Ziya Gevher, “Amerika ile müzakereye başlarken”

-Bulgar murahhasları Sofya’dan talimat aldı

-İsmet Paşa’nın talebi karşısında

-Türkiye – Amerika arasında müzakerata başlandı

s.2

-Kerami Hilmi, “Konferans Bir İş Görebildi mi?”

-Düyun-u umumiye

-İntihabat faaliyetleri

s.3

- Fakir bir Genç Zabit

- Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler)

-Peşte'deki Türklerin karşısında bir Aznavur!

s.4

-Hint Hilâfet Komitesi'nin dört kararı

-İzmir haberleri

1 Haziran 1923

no:828

s.1

-Tanzimat'a mukabil bize terk edilen arazi

-İstanbul'un tahliyesi etrafında

-sulh etrafında Avrupa gazetelerinin neşriyatı

s.2

- Arnold Toynbee ,“Ankara İntibaları”

- Mustafa Rahmi, “İptidai Mektepler”

s.3

- Fakir bir Genç Zabıt

-Sait Hikmet, “İntihabat faaliyetleri”

- Dahili Haberler

s.4

-Amsterdam tütün sergisinde

3 Haziran 1923

no:829

s.1

-Ziya Gökalp, “İngiltere ve Amerika'da Fırka Teşkilatı ve İnzibatı”

-Yeniden kaleme alınacak mukavelenameler

-Avam Kamarası'nda

-Fevzi [Çakmak] Paşa

s.2

-Sırp gazeteleri ve Müslümanlar

-Melûnlar hükümetine yordakçılık edenler

s.3

- Dahili Haberler(-İzmir Şimendiferleri)

-İntihabat faaliyeti

s.4

-Almanya'da vaziyet

-Esir çocuklarımız

4 Haziran 1923

no:830

s.1

-Büyük Halaskara Nişane-i Şükran

-Fener'deki Patrikhane hadisesi

-Müttefiklerin yeni tarz tavsiyesi

-İntihabatta milli heyecan

s.2

-Lozan Konferansı'nda geçirilen günler

-Şirket mümessileriyle müzakerat

-muhacirlerin iskanı

-İntihabat faaliyeti

s.3

-Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”

-Mekteplerimiz

-S. E. ,“Avrupalı Türk”

s.4

-Mustafa Tevfik Uluğ, “Leyli İptidai Mektepler”

5 Haziran 1923

no:831

s.1

-Süryani Kadim Cemaati'nin sadakati

-Mardinlilerin haklı bir müracaatı

-İngilizler Yunan nokta-i nazarını iltizam etmekte

s.2

-Mustafa Rahmi , “Tâli Mektepler”

-Hezimet Yunanistan'ı uslandırmadı

s.3

-Aksaray yangını

-Zavallı Garbi Trakya

-İntihabat faaliyeti

-Dahiliye Vekaletimiz'in birkaç tamimi

- Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler – Ziya Gevher Bey'in rahatsızlığı)

s.4

-Ticaret-i Milliye'nin inkişafı

-Zirai nümayişler

6 Haziran 1923

no:832

s.1

-Yeni bir suikast haberi mi?

-Yüz milyonluk bir istikraz

-Patrik Meletiyos hadisesi

-Bulgarların verdikleri notanın esasları

s.2

-Türk – Yunan sulhu

-Karaağaç ve Bulgarlar

-Türk Müslüman düşmanı Gevun nerler düşünüyor?

s.3

-Mustafa Rahmi, “Muallim İhzarı”

- Fakir bir Genç Zabıt

-Gazi Paşa

- İntihabat faaliyeti

s.4

-S. E. , “Kıssadan hisse”

-Rusya Ahvalı
-Fenni temayişler
7 Haziran 1923 **no:833**
s.1
-Kerami Hilmi, “Türkiye – Yunan İhtilafı”
-Gazi Paşa’nın mühim bir tamimi
-Karaağaç ne vakit ve nasıl tahliye edilecek
-Firari Ermenilerin İstanbul’a avdetine müsaade etmiyoruz
s.2
-Mustafa Rahmi, “Muallim İhzarı”
-Atina Bankası meselesi
-Duyun-u umumiye hamilleri ile müzakerat
-Meletiyos hadisesi
s.3
-Devletlerin vaziyeti
- İntihabat faaliyeti
- Fakir bir Genç Zabıt
-Haklı bir müracaat (Mardin)
- Dahili Haberler(-Simav Türk Ocağı – Gelenler, gidenler)
s.4
-Avrupa milletleri ruhiyatı
8 Haziran 1923 **no:834**
s.1
-Kerami Hilmi, “Şirketlere dair hararetili bir celse”
-(Pele) bize tazyik icrarını teklif etti
-İsmet Paşa ebediyen bekleyemeyeceğini söyledi (Lozan)
-İlk yeni mebuslarımız
-Sulh meselesinde gazeteci gözüyle vaziyet
s.2
-Ahmet Hidayet, “Amsterdam sergisinde”
-Tazminat-ı Hariciye Celsesi(Lozan)
s.3
-S. E., “Bizim İçin Hayal”
- Dahili Haberler(-Heyet-i Vekile Encümeni Müdüriyeti)
-Harici Haberler
- İntihabat faaliyeti
- Fakir bir Genç Zabıt
s.4

-Mehmet İsmet, “Avrupa Milletleri Ruhıyatı”
10 Haziran 1923 **no:835**
s.1
-Yeni mebuslarımız
-Amerika ile münferit muahede müzakeresi başladı
-Ankara’da fenni bir gün yaşamakla bahtiyardır
-İsmet Paşa’nın kat’i ve Haklı beyanâtı
s.2
-Avrupa milletleri ruhiyatı
-Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan
-Yunanistan tekamülü (İzmir’den Meriç’e gerilemesi)
-Brüksel Konferansı
-Mali mesailide anlaşılırsa (Lozan)
s.3
- İntihabat faaliyeti
-Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler-Adliye tayinleri –Mustafa Kaptan’ın muhakemesi)
-Musolini’nin nutku
s.4
-Fransız heyeti talimatını almıştır
-Harici haberler
11 Haziran 1923 **no:836**
s.1
-Bir mebus namzetinin hodgamlığı
-Rauf [Orbay] Bey Efendi’nin beyanâtları
-Sofya’da itilaf
s.2
-Fransızlar
-Lozan’dan gelen son telgraflar
-Yunan şenaatlerinden
-S. E. , “Bir Tenakuz”
s.3
-Ziya Hüsnü, “İngiltere’nin istikbâli iktisadiyesi”
- Dahili Haberler(-Ziraat Mektebi Müşiri)
s.4
-Harici Haberler
12 Haziran 1923 **no:837**
s.1
-Kerami Hilmi, “Lozan Konferansı’nda beklediğimiz sulh”
-Bulgar ihtilali hitam buldu

-Faizlerde itilaf olunmamıştır(Lozan)
s.2
-Romalılar
-Hâla müsaderat devam ediyor
-Maliye Vekilimiz'in beyanâtı
s.3
-Şimendiferler ve tramvay itilaf nameler
(Lozan)
-Bor asit, Balya, Karaydın madenleri
meselesi (Lozan)
- Fakir bir Genç Zabit
-Resmi Tebliğ
- İntihabat faaliyeti
s.4
-Bağdat hattı
-Almanya'da vaziyet
13 Haziran 1923 **no:838**
s.1
-Yeni intihap olunan mebuslarımız
-İsmet Paşa'nın memleketini müdafaası
(Lozan)
-Sadri Ethem, "Kara Gün Dostu İçin"
-Müzakeratın neticesinden endişe eden
bir gazete
s.2
-Mustafa Rahmi, "İtalyanlar"
s.3
-Lütfi Arif, "Kongreye Dair Bir İzah"
- Fakir bir Genç Zabit
- İntihabat faaliyeti
- Dahili Haberler(-İmtihanla Tâli
Muallimler)
s.4
- Behiç Enver, "Amerika'da tahsil ve
terbiye"
-Kastamonu'da Tevfik Efendi'nin
muhakemesi
14 Haziran 1923 **no:839**
s.1
-Mühim bir teklif-i malinin esası
-Gazi Paşa'nın İstanbul hemşerisi
-Sulh olursa Reisi Cumhur merasime
davet edilecek
s.2
-Eski Yunanlılar
-Son celsenin tafsilatı (Lozan)
s.3

-Behiç Enver, "Amerika'da Tahsil ve
Terbiye"
-Milli heyecan etrafında
- Dahili Haberler(Loti ailesine taziye)
-Fakir Bir Genç Zabit
s.4
-Lozan'da cereyan eden son müzakerat
-avdet eden esirlerimiz
15 Haziran 1923 **no:840**
s.1
-Milli heyecan önünde intihabat
-İsmet Paşa'nın Türk gazetecilerine
beyanâtı
-Yunanistan ile sulh humünferit
teşebbüsü
s.2
-Mustafa Rahmi, "Almanlar"
-Gazi paşa'nın kabulü
-Şirketler müzakeratı bitti
-Konferansın tehlikeleri
-Ekmek meselesi
s.3
-Arabistan ithadı
-Gazi Mustafa Kemal, "Zaferden saadete
ulaşmak için etrafında toplanacağımız
umdeler"
- Fakir bir Genç Zabit
-S.E. , "Tayinle mi? İntihapla mı?"
s.4
- Harici Haberler
-İstanbul'un tahliyesi
- Dahili Haberler(-İzmir'de tütün ziraatı –
Behiç Bey Ankara'da)
17 Haziran 1923 **no:841**
s.1
-Ziya Gevher, "Altın Vereceksiniz!"
-Yeni mebuslarımız şehrimizde
-İsmet Paşa kat'ı talimatı almıştır:
Fazilerde Frank!
s.2
-Mustafa Rahmi, "Alman Tarihi"
-Bir Japon gözüyle Ankara
-Karaağaç meselesinde Bulgarlar'ın
vaziyeti
s.3
-Fakir Bir Genç Zabit
-İntihabat Faaliyeti
-"Çestir" imtiyazı

-Dahili Haberler (-Marşendizle gelenler)
s.4

-Reji Şirketi İtilafı

-Harici Haberler

18 Haziran 1923 no:842

s.1

-Ziya Gevher, “İmtiyazlar meselesi”

-Gazi Paşa Hazretleri İzmir’den namzet

-Mustafa Rahmi, “Almanlar ve Ruslar”(Müeelifi: Alfred Foyye)

-Bulgaristan ahvali hakkında son malumat

s.3

-S. E., “Asıl şark meselesi”

-Hayırlı bir teşebbüs

-Müntehib-i Sani intihabatına başlanıyor

-Anzavur’un mezarı

-Fakir Bir Genç Zabit

s.4

-Türkiye – İtalya

-Harici haberler

19 Haziran 1923 no:843

s.1

-Ziya Gevher, “Şehrimizde İntihabat Başlarken”

-Lozan’dan gelen son telgraflar

-Kütahya, Siirt, Cebel-i Bereket intihabatı

s.2

-Mustafa Rahmi, “Bugünkü Rusların seciyesi”

-Merkezi Asya’da (Kızıl ordu)

-Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin namzetleri

s.3

-S. E., “Milli Hukuk”

-Müntesip-i sani intihabatı başlıyor

-Fakir Bir Genç Zabit

-İntihabat faaliyeti

s.4

-Anadolu’da “Çestur” imtiyazı

-Dahili Haberler (-Emlak Şirketi İtilafnamesi –Maliye Vekili Hasan Fehmi)

20 Haziran 1923, no:844

s.1

-Ziya Gevher, “Yabancılık Verilen Yabancılık”

-Gazi Paşa

-Yeniden Tahakkuk eden mebus namzetleri

-İstanbul’da fevkalade tezahürat
s.2

-Mustafa Rahmi, “İspanyollar”

-Bulgaristan ahvali

-Hasan [Fehmi] Bey’in faizlere dair beyanatı

-Fransa – İngiltere

s.3

-İntihapta bozguncular

-Dahili Haberler (-Edip Bey)

-Fakir Bir Genç Zabit

-Bugün müntehip-i sani intihabatına başlıyoruz

s.4

-İntihabat faaliyeti

-Harici haberler

-Resmi tebliğ

21 Haziran 1923, no:845

s.1

-Ziya Gevher, “Lozan’da Garip Bir Rücu”

-Aydın, Sinop, Siirt’te intihabat

-Dün Ankara intihabatı başladı

s.2

-Mustafa Rahmi, “Büyük adamlar Yetiştirmek”

-Japon mümessili ile mülakat

-Sakin müzakerelerle geçe bir hafta

s.3

-İstanbul’un tezahüratı

-Gazi Mustafa Kemal, “Zaferden saadete ulaşmak için etrafında toplanacağımız umdeler”

-Fakir Bir Genç Zabit

-Manevi Birlik

s.4

-Harici Haberler

22 Haziran 1923 no:846

s.1

-Ziya Gevher, “Ankara’da Rey Verilirken”

-Sakarya ,Sinop, Çatalca’da intihabat bitti

-İran kabinesi

-Roma sefareti

-Bugün ilan edilen yeni namzetler
s.2
-Mustafa Rahmi, “Kadınların Menşei
-Amerika’da kardeşlerimiz arasında
s.3
-Abdülfezzen Tevfik, “Türk’ün ebedi
vazifesi”
-İntihabat faaliyeti
-Harici Haberler
-Dahili Haberler (-İzmir Elektrikle
Tenevvür Edilecek)
s.4
-Dahiliye Vekili Ali Fethi, “Dersaadet
telefon şebekesi itilafnamesi”

24 Haziran 1923 no:847

s.1
-Gazi Paşa Hazretleri edebiyat müderrisi
-Tekfur Dağlı, Cebel-i Bereket intihabatı
-Şuralar Cumhuriyeti mümessili yoldaş
s.2
-İntihabat faaliyeti
-yunan gazeteleri bizle anlaşmak fikrinde
bulunuyorlar
-Resmi Tebliğ
s.3
-Fakir Bir Genç Zabit
-Bulgaristan’da son vaziyet
-Müntehib-i sani intihabatı devam ediyor
s.4
-İktisat komitesi ecnebi postalarının
ılgasını kabul etti

25 Haziran 1923 no:848

s.1
-Ziya Gevher, “Bulgar hadisesinin
ehemmiyeti”
-Lozan müzakeratında neticesiz mesai
-Trabzon’un Kazım Karabekir Paşa’ya
müracaatı
s.2
-Mustafa Rahmi, Erkek Vadisinde”
-İktisat Komitesinde sigorta şirketlerinin
müzakeratı
s.3
-Dahili Haberler (-İzmir’de yeni vapurlar
-Heyet-i Vekile İçtimaı)
-İntihabat faaliyeti
s.4
-Bursa sergisi talimatnamesi

27 Haziran 1923 no:850

s.1
-Ziya Gevher, “İfşa Olunan Bir Hakikat”
-Aydın, Siirt, Isparta ve Dersim intihabatı
-İmtiyaz meselesi için talimat bekleniyor
-Vziyette sulh yoktur, gerginlik devam
ediyor
s.2
-Mustafa Rahmi, “Kalbi iltaric-i insani”
-Fransa – Almanya meselesi
-Bulgaristan haberleri
s.3
-Fakir Bir Genç Zabit
-İntihabat faaliyeti
-Dahili Haberler (-Gelenler, gidenler)
-Fransız zulmü

s.4
-Müntehib-i sani intihabatı devam ediyor

28 Haziran 1923 no:851

s.1
-Ziya Gevher, “Feri Hayatın Doğurduğu
Düşünceler!”
-Türkiye – Yunan hududu tespit edildi
s.3
-İngiltere – Fransa
-Dahili Haberler (-Hilal-ı Ahmer –Heyet-
i Vekile)
-Mühim bir teşebbüs
-Fakir Bir Genç Zabit
-Şirketler ve Türkler
s.4
-Heyet-i İlmiye

29 Haziran 1923 no:852

s.1
-Ziya Gevher, “Kıymetli Bir Dostluk
Etrafındaki Tehlikeler”
-İntihabat faaliyetle devam ediyor
-İstanbul’un tahliyesinden sonra
Gelibolu?
s.2
-Terbiye ve Tesalüp tesiri
-Lozan müzakeratının son vaziyeti
-Yunanistan mübadeleyi tesrih etmek
istiyor
s.3
-Mustafa Ruhi, “Mekteplerde ilgalık”
-Filistin müzakeresi facia oldu
-Fakir Bir Genç Zabit

-Midilli’de Türkler
s.4

-İngiltere – Fransa

1 Temmuz 1923 no:853

s.1

-Müttefikler kendi aralarında
uyuşamıyorlar

-Ziya Gevher, “Sulh ve Maceracılık”

-İntihabat birkaç güne kadar son
safhasına nail oluyor

-Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti dün Konya
namzedini tespit ve tebliğ etmiştir

s.2

-Kerami Hilmi, “Bir sabun köpüğü gibi
eriyen iddialar”

-Murahasların talimatları karşılaştırıldı

-Fransızların para işlerindeki fikirleri

s.3

-Fakir Bir Genç Zabıt

-İntihabat faaliyeti

-Abdülfeyyaz Tevfik, “Linyitlerimizin
Kıymetini Bilelim”

-Dahili Haberler

s.4

-Üsküdar, Kadıköy şirketleri

-Gavur İmam, halk

-“Kennedy” mukaveleleri

2 Temmuz 1923 no:854

s.1

-Siirt Mebusu Mahmut, “Bir mekal ve bir
isnat münasebetiyle”

-Heyet-i murahhaslarımız nihai
müzakerata hazırdır

-İstanbul rum Ortodokslarının bir
telgrafı

s.2

-Anadolu şimendiferleri imtiyaz meselesi

-Yeni Roma mümessilimiz Sait Bey

-Vahdettin elini nerelere uzatmıştır

-Ziya Hüsnü, “Mukavele-i Ticariye
Etrafında”

s.3

-Balkanlar hadısati

-Fransız – Alman Cidali

--Dahili Haberler (-İlmi bir konferans –
Şehrimizde iki yangın –Nafia meclisi)

-Bir tekzip – bir tefsir münasebetiyle

s.4

-Tamirat meselesi etrafındaki haberler

3 Temmuz 1923 no:855

s.1

-Ziya Gevher, “Lozan’da son vaziyet”
Beklenen talimatlar gelmeğe başladı

-Karahisar gizli Kars intihabatı bitti

-İsmet Paşa sulh taraftarı olduğunu teyit
etmiştir

s.2

-Lozan müzakeratının son safhası

-İzmir Zaferi

-Gazi’nin taraftarı Hintliler

-İnsaniyet halaskarı

s.3

-Taht el-zemin olur

-Sandıkta kalan mebuslar

-Dahili Haberler(-Yunan gemileri –
İstanbul’a kabul edilecek ecnebiler)

s.4

-Azizoğlu, “Futbol”

4 Temmuz 1923 no:856

s.1

-Ziya Gevher, “Harekete Geçmek İçin!”

-Tahliyenin tehiri havadisleri mevsimsiz

-Kırkkilise [Kırkkale] ve Artvin
intihabatı bitti

-Baş murahhasımızın konferansa notası

-Meletiyos hazırlandı

-Muhterem misafirlerimiz

s.2

-Kerami Hilmi, “Ankara İtilafnamesi ve
bir suret-i hal”

-Geri kalan iki ihtimal

s.3

-Fakir Bir Genç Zabıt

-Atina’da intihabat mücadelesi

-alman – Fransız cidali ve İngiltere

s.4

-Kastamonu’da Hoca Tevfik Efendi
davası

-Gelen altınlarımız

5 Temmuz 1923 no:857

s.1

-Ziya Gevher, “Konferansta son
sözlerimiz”

-Türk – Yunan ihtilafı tamamen hal
edilmiştir

-Dünkü intihabat netayici

-Ankara şehri müntehib-i sanileri
s.2
-Müttefikler verdikleri sözleri de inkar ediyorlar
-Müşterek teşebbüs meselesi
s.3
-Teslihat-ı havaniye
-Hadiseler ve muhtelif fikirler
-Dahili Haberler(-Afgan Sefiri geliyor – Gelinler, gidenler)
-Fakir Bir Genç Zabit
s.4
-Resmi Tebliğ
-Cihan'ın taksimi ve Fransa
-Klod Farer'in İsmet Paşa'ya telgrafı
6 Temmuz 1923 no:858
s.1
-Hakiki bir Fransız'ın düşünceleri (Jan Şeliklin)
-Murahhaslarımızın bir kısmı avdet ediyor
-Ankara namzetleri ilan edildi
-Konferans müzakeratı için tehir ediyormuş
s.2
-İlk tedrisatta tarihin maksadı
-İngiliz Müdafaa-i Havaniyesi
-Almanya ahvali
-Dahili Haberler(-Heyet-i Vekile İçtima)
-Dahiliye encümeni müdüriyeti)
s.3
-İzmir havadisleri
-Balkanlar ahvali
-Bir Türk şirketinin maksadı ve mahiyeti
-Bir keşif ilmi hakkındaki rapora dair
s.4
-Şerif Hicazi İngilizlere veriyor
8 Temmuz 1923 no:859
s.1
-Türk – Yunan itilafına dair müşterek mektup
-İsmet Paşa Hazretlerinin verdikleri notanın metni
-Müdafaa-i Hukuk namzetleri kazanmaktadırlar
-Kıymettar bir tevcihe mukabele
s.2

-Mustafa Rahmi, “İlk tedrisatta tarihin maksadı”(John Dewey)
-Tamirat meselesi etrafında
-İngiliz bütçe lahiyası
s.3
-Fakir Bir Genç Zabit
-Bursa'da mühim bir sergi
-Resmi Tebliğ
-Dahili Haberler(-Müdafaa-i Milliye Vekili İzmir'de –Bedri Bey'in Vefatı)
s.4
-Almanya – Fransa – Belçika
-Üzüm ve İncirlerimiz
9 Temmuz 1923 no:860
s.1
-Ziya Gevher, “Sulha doğru mu?”
-Kuponların ihrac ve tahliyenin kabulü
-Saruhan ve Hakkari'nin yeni mebusları
-Müzakeratın neticesi mektup tutuluyor
s.2
-Mustafa Rahmi, “John Dewey”
-İtilaf nasıl tesis edebileceklerdir
s.3
-Ziya Gevher, “Teslihat-ı Havaiye”
-Macaristan'daki Türkler
-Dahili Haberler
-İstanbul gazeteleri
-Fakir Bir Genç Zabit
s.4
-Abdülfeyyaz Tevfik, “Gizli Mikrop nasırları”
-Muahede henüz imza edilmiş değildir
-Konya ve Adana'nın yeni mebusları
10 Temmuz 1923 no:861
s.1
-İmzayı men eden sebepler
-En müşkil hilâfet hal edilmekle beraber, imtiyazlar imzayı men eden bir mana teşkil eylemektedir
s.2
-Artık tarihe karışan bir nota
-Son celsenin intibaları
s.3
-Mustafa Rahmi, “Çocuk Programı”
-Fakir Bir Genç Zabit
-Bütün gazetelere bir nazar
-Dahili Haberler
(-Heyet-i Vekile Encümeni)

s.4

- Azizoğlu, “Futbol”
- Papa ve Fransa siyaseti
- Cemiyet-i akvam’da

11 Temmuz 1923 no:862

s.1

- Ziya Gevher, “Son Oyun mu?”
- Her şey hazır mı?
- Sulhun en son manası üzerine
- İstanbul’da İngiliz mümessilinin beyanâtı
- Mühim bir beyanât

s.2

- Şimdi Ankara’dan talimat bekliyorlar
- İktisadi istiklalimize varılacak darbe
- Yeni mebuslarımız ile hasbihaller

s.3

- Sadri Ethem, “Mahalli Vatanperverliğe Dair”
- Türklüğe ikilik sokmağa uğraşanlar
- Fakir Bir Genç Zabıt

s.4

- Fransız gazeteleri sulh lehinde

12 Temmuz 1923 no:863

s.1

- Vaziyette bir tebdil yoktur
- İstanbul surlarında badel-i tahliye gemi kalmayacak
- İstanbul İngiliz mümessilinin beyanâtı
- Burdur Vilayeti intihabatı dahi bitti
- “Kennedy” meselesi
- Bir tekzip

s.2

- Mustafa Rahmi, “Çocuk ve ders programı”
- İngiltere – Fransa
- Sulh cilveleri
- Türkiye ve Bulgaristan

s.3

- Şakir Hazım, “Teslihat-ı havaiye ve ehemmiyeti”
- İstanbul gazetelerinin fikirleri mutalâsı
- Gözü açıklar
- Fakir Bir Genç Zabıt
- Resmi Tebliğ

s.4

- Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler)
- Harici Haberler

-Salib-i Ahmer

13 Temmuz 1923 no:864

s.1

- Ziya Gevher, “Hayati bir itilaf noktası”
- Vaziyet-i siyaside bir tebdil yoktur
- Ankara’nın dört kazasında intihabat
- Türklerle iyi geçinmek mecburuyetindeyiz

s.2

- Mustafa Rahmi, “Çocuk ve Ders Programı”
- İngiliz hariciye müsteşarının beyanâtı
- Bulgaristan’da vaziyet
- Bulgaristan siyaseti
- Bahriyemizde kaç filoyla kavuşuyoruz

s.3

- Fakir Bir Genç Zabıt(Son)
- “Kennedy yağması
- Dahili Haberler(-Heyet-i Vekile İçtimaı –Gelenler, gidenler –Mühim, spor müsamesesi)
- Gazetelerin fikirleri ve mütalaaları
- Fenerler idaresi

s.4

- Boğazlarda gemi bırakmak istiyorlarmış
- Musul’da İngilizler

15 Temmuz 1923 no:865

s.1

- Bütün cihan görmeli ve anlamalıdır ki
- Ankara intihabatı bitmek üzere
- İhtilaf nasıl başladı ve ne oldu?
- Baş murahaslarımızın yeni teklifatı

s.2

- Sultan Ahmet Han Hazretleriyle bir mülakat
- Fetih yoktur
- Harici haberler
- İngiliz – Fransız ihtilafındaki şiddet

s.3

- Bir Kadın sonbaharı [Marsel Prevu, Mütercimi: Sait Hikmet, Birinci kısım-1-]
- Şakir Hazım, “Teslihat-ı havaiyemiz meselesi”
- Dahili Haberler(-Heyet-i İlmiye’nin İçtimaları)

-İstanbul Gazetelerinin fikirleri ve mütalaaları(Cuma günü, Tanin, İdam, Vatan refikalarımızın baş makaleleri)

s.4

-Kastamonu'daki hıyanet-i vataniye Davası

-Heyet-i İlmiye

-İhsan Alp, "Selaveya Nedir?"

16 Temmuz 1923 no:866

s.1

-Ziya Gevher, "Maskeler Atıldıktan Sonra"

-Amasya ve Gaziyıntap'ın yeni mebusları

-Bir murahhasımız vaziyeti nasıl anlatıyor

-Müzakerata başlamak üzere emir aldılar

s.2

-Heyet-i İlmiye'nin ilk içtimaı

-meğer dostluğumuz onlar için kıymetliymiş (Yunanistan)

-Atina'da milli harp

-İstanbul'u tutuşturan kundakçıların itirafı

s.3

-Kadının son baharı

-Yetimlerinizin yardımcıları

-İstanbul gazetelerinin fikirleri, mütalaaları

s.4

-Türkiye'de ve Mısır'da kadın hayatı

17 Temmuz 1923 no:867

s.1

-Ziya Gevher, "Yeniden Müzakere!"

-Dün Lozan'da müzakerat yeniden başladı

-Kastamonu intihabatı kahır bir ekseriyetle bitti

-Müttefiklerin notası memnuniyet bahis değildir

s.2

-Türk matbuatından, cihan matbuatına

-İmtiyaz meselesinde Amerikalıların vaziyeti

-Neticeden evvel efkar nasıl hazırlanıyordu

s.3

-Son bahar

-Heyet-i İlmiye'nin dünkü mesaisi

-Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler – İzmir'de bayram günlerinde gazete)

-İstanbul gazetelerinin fikir ve mütalaaları

s.4

-Son günde nerede kalmıştı

-İstanbul yangıncıları

18 Temmuz 1923 no:868

s.1

-Ziya Gevher, "Beklediğimiz Netice!"

-Lozan'da, en nihayet her noktada tam bir itilaf hasıl olmuştur

-İntihabatımız ve Yunanlılar

-Kadınlık ve mevki

-Yunanistan'da bir hadise

s.2

-Lozan'da pek çirkin bir hadise

-Siverek ve Maraş intihabatı da bitti

-Küçük itilaf

-İtalya'da vaziyet

-Son celse ve bazı tafsilat

-İran ve İngilizler

s.3

-Sadri Ethem, "Kara Sakız"

-Suriye – Fransa

-İstanbul gazeteleri

-Son bahar

-Dahili Haberler (-Heyet-i İlmiye'de –Gelenler, gidenler)

s.4

-İncircilerin teşebbüsü

19 Temmuz 1923 no:869

s.1

-Ziya Gevher, "24 Temmuz" (Lozan)

-Muahede Temmuz'un 24'üncü Salı günü imza edilecektir

-İsmet Paşa ile Pele arasında

-Yeni namzetlerimiz

-İran sefiri

s.2

-Abdulfeyyaz Tefik, "Altıncı Hassa"

-Türkler ve Esirler

-Hanya'da Yunanistan'a ne hazırlanıyor

-Türkiye – Amerika muahedenamesi

-Suikast

s.3

-Mısır ile Hicaz arasında cidal

-Heyet-i İlmiye2de
-Son bahar
-Öldürücü sıcaklar
-İstanbul matbuatı
s.4
-Konferans az daha ikamete uğrayacaktır
20 Temmuz 1923 no:870
s.1
-Ziya Gevher, “Dokuz Senelik Mücadeleden Sonra!”(Lozan)
-İstifade eden yalnız Türklerdir
-Amerika mühim bir rol oynadı mı?
-Murahhaslar imzaya mezuniyet aldılar
-Şimdiye kadar kaç mebus çıktı?
s.2
-Mustafa Rahmi, “Jonh Dewey’in Pedagojisi” [Eğitim Bilimleri]
-Yunanla mübadele
s.3
-Heyet-i İlmiye’nin inakâtı münasebetiyle
-Yeni mebuslarımız
-Son bahar
-Dahili Haberler (-Ziya Bey’in tefrişatı – Şehit Nazım Bey’in Ruhu İçin)
s.4
-Türkler ve Esirler
-Harici Haberler
-İstanbul’daki müsabaka
22 Temmuz 1923 no:871
s.1
-Kadınlığın büyük bir zaferi
-Ruslar boğazlar mukavelesini imzalayacak
-Ankara merkez intihabatı da bitti
-Lozan’da söylenecek nutuklar müzakere ediliyor
-Yunanistan’da vaziyet
s.2
-Mustafa Rahmi, “John Dewey’in Pedagojisi”
-Alman meselesi
-Amerika ile müzakerat
-Pek terbiyeli? “Tevhid-i Efkâr’a”?
s.3
-Heyet-i İlmiye’nin umumi bir içtimaı
-Son bahar
-İlk tedrisat encümeninin mühim kararı

-Türk ressamları
-İstanbul gazeteleri
s.4
-Azizoğlu, “Futbol”
23 Temmuz 1923 no:872
s.1
-Ziya Gevher, “Kadınlığın Yüksek Mevkî!”
-Yeni Ankara Mebuslarımız
-Sait Hikmet, “23 Temmuz”
-Gazi Paşa’nın muvaffakiyeti gözleri kamaştırıyor
s.2
-Mustafa Rahmi, “John Dewey’in Pedagojisi”
-Kerami Hilmi, “Son İtilaf Üzerinde İhtisat” (Lozan)
-Balkanlarda
s.3
-Son Baharı
-Bayramlar mevsimi
-Şenlikler ve Rumlar
-Dahili Haberler(-Gelenler, gidenler)
-Amelenin terfi
-İstanbul gazeteleri
29 Temmuz 1923 no:874
s.1
-Mesut günler nasıl geçti?
-Fevzi [Çakmak] Paşa Hazretleri şehrimizde (Ankara)
-İngiliz vatanperverleri Türkiye’ye mirvandar
-Rauf [Orbay] Bey Efendi’nin tebrikatı
-Malatya, Ergani, Maraş, Gümüşhane mebusları
s.2
-Muhtelif Anadolu’da serur sadmun
-Halkın tebrikleri
-Türkiye – Lehistan
30 Temmuz 1923 no:875
s.1
-Ziya Gevher, “Zaferimize Hariçten Bir Bakış”
-Amerikalılarla ceryan eden müzakerat bitmek üzeredir
-Büyük Gazi İzmir’de
-Diyarbakır ve Genç intihabatı

-Murahhaslarımız İtalyan sefinesi ile dönecektir

-Harrington'un nutku

-Venezilos beyanında hakikati itiraz ediyor

s.2

-Mustafa Rahmi, "John Dewey'in Pedagojisi"

-Lozan Zaferi'ni ne ile kazandık

-Fransız – Alman ihtilafı

s.3

-Fuat Bey'in Amerika seyahati

-Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimaı

-İttihat zabitlerine davet)

-Ereğli ve Zonguldak kömür mıntıkları

-Son Bahar (Tefrika:11, Mütercimi: Sait Hikmet)

s.4

-Gümüş Hacı Köyü'nde

31 Temmuz 1923 no:876

s.1

-Ziya Gevher, "Mücahitlerin Hissesi"

-Telgraf(-İsmet Paşa ile Venizelos arasında mübadele meselesi)

-Türkiye'nin zaferi karşısında Avrupa

-Devlet Bankası

-Heyet-i Murahhasımız

s.2

-Lozan'da akdedilen ilk muahede

-Türkler ve Esirler

-Anadolu'da Bayram şenlikleri

s.3

-İhtiyat zabitleri hakkında bir kararname

-Türkiye – Amerika

-Yunanistan'da vaziyet

-Gazetelere bir nazar (-29 Temmuz gazetelerinde mütalaat)

-Son Bahar 12

s.4

-Almanya – Fransa

1 Ağustos 1923 no:877

s.1

-Ziya Gevher, "Memleket ve Gençliği Kurtarmak İçin"

-Telgraf(-İsmet Paşa İtalyan Sefinesiyle gelmeyecek)

-İsmet Paşa

-Gazi Paşa

-Sulhumuz ve İngiliz matbuatının mütalaaları

s.2

-Mustafa Rahmi, "Ahlak ve Pedagoji"

-Dahili Haberler (-Mübadele tahsisatı – Gelenler, gidenler –Ankara'da bir dar'ül-fünun)

-Yunanistan'da terhis

-Alman meselesi

-Son Bahar -14-

3 Ağustos 1923 no:879

s.1

-Ziya Gevher, "Yapmak ve tutmak!"

-Gazi Paşa Hazretleri'nin avdetleri (Eskişehir'de)

-On dört sualimize cevap (ilmi)

-Büyük Millet Meclisi'nde (Umumi İçtima)

-Türkiye – Amerika münesebat müstacelesi

-Rauf Bey Efendi

s.2

-Yeni mebuslarımız

-İran sefiri

-Türkiye – Lehistan

-Yunanistan Ahvali

-Son Bahar -15-

-Heyet-i İlmiye'de umumi içtima

-Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimaı – Gelenler, gidenler)

-Gazetelere bir nazar

5 Ağustos 1923 no:880

s.1

-Büyük Millet Meclisi işe başlıyor

-Telgraf(-Muahedeyi ne suretle tasdik edecekler)

-On dört sualimize cevap

-Büyük Gazi ve ihtiyat zabitleri

s.2

-Türkiye ve bizim Müslümanlar!

-Hardinge'nin vefatı

-Yunan Helenleri

-İstanbul'da bir kaza

s.3

-Gazetelere bir nazar

-Dahili Haberler (-İstanbul borsasında – Gelenler, gidenler)

-Son Bahar 16

6 Ağustos 1923 no:881

- s.1
-İstanbul'un tahliyesi için müzakerat
-Şimdiye kadar intihab olunan mebuslarımız
-On dört sualimize cevap
-Loid Corc karşısında Avrupa
-Avam Kamarası'nda
- s.2
-Heyet-i İlmiye'nin müspet neticeleri
-Gazetelere bir nazar
-Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimaı
-Kemal Paşa Kozası -Rauf Bey Kayseri'de)
-Son Bahar -17-

- s.4
-Yunanistan'da vaziyet

7 Ağustos 1923 no:

- s.1
Ziya Gevher, "Daimi Bir Tehlike"
-Telgraf (-Sulh perane siyasete devam edecekmiş -İngiliz Maliye Nazırları istifasını verdi)
-Gazi Paşa ihtiyatların Reisi fahrısı
-On dört sualimize cevap (Maarif)
-Amerikalılar ile itilaf olur mu?
-Kıbrıs Adası
- s.2
-Heyet-i İlmiye'nin müspet neticelerinden
-Balkan ahvalı
-Rus Müslümanları
-Tamirat meselesi
- s.3
-Mesut Ethem, "İki Cephenin Nizamları"
-Dahili Haberler (-İhtiyat zabitleri cemiyeti -Gelenler, Gidenler)
-İstanbul para piyasası
-Jandarma faaliyeti
-İki mektup [Ankara Maarifi]
-Son Bahar -18-

8 Ağustos 1923 no:883

- s.1
-Türkiye üçüncü muahedeyi de imzaladı
-Telgraf (-Türkiye - Amerika muahedesinin esasları)
-Halk Fırkası'nın ilk içtimaı
-ankara merkez

- türk ocağı
s.2
-On dört sualimize cevap [Maarif]
-Fransa'nın talebi
-Alman meselesi
-Atina haberleri
s.3
-Şarkta dirilen bir millet
-Dahili Haberler (-Tayin -Dahiliye Vekaleti encümeni müdüriyeti -Gelenler, gidenler)
-Konya ve ihtiyatlar
-Kastamonu davası
-İzmir havadisleri
-Son Bahar -19-

9 Ağustos 1923 no:884

- s.1
Ziya Gevher, "Üçüncü Muahede"
-Türk - Amerikan muahedesi
-Teşkilat-ı Esasiye
-Heyet-i İlmiye'de
-Tarihi birikim
- s.2
-Yeni mebuslarımız ne düşünüyor?
-İngiliz siyasetinin müşkülleri
-Ermeni Ameli zir vezeber oldu
- s.3
-Hindistan'da
-Gazetelere bir nazar
-Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile İçtimaı -Maliye Tayinleri)
-Son Bahar -20-

10 Ağustos 1923 no:885

- s.1
-Büyük Millet Meclisi Riyaseti
-Büyük Millet Meclisi'nin küşadı
-Heyet-i Vekile Riyaseti ve Adliye Vekaleti
-Rusya Müslümanları
-İsmet Paşa İstanbul'a girince
-Yeni Valilerimiz
- s.2
-Paçavranın yıl dönümü
-Alman meselesi
-Heyet-i İlmiye'nin mühim içtimaı
- s.3

-Halk Fırkası nizamnamesi

-Son Bahar -21-

12 Ağustos 1923 no:880

s.1

Ziya Gevher, "İkinci Devreye Girerken"

-Heyet-i Murahhasımız yarın şehrimizde

-Büyük Millet Meclisi'nin Küşadı

-Türk zafer siyasisi ve Yunanistan

s.2

-Sami Rıfat, "Başlamadan bitirilen bir itiraz karşısında"

-Karaağaç'ın tahliyesi

-Gelecek vatandaşlar için

s.3

-İngiltere – Fransa

-Fas ve İspanya

-Balkanlarda

s.4

-Türk Ocağı'nda

13 Ağustos 1923 no:887

s.1

Ziya Gevher, "Lozan Kahramanlarımız"

-Heyet-i Murahhasımız bu sabah şehrimizde (Ankara)

-Halk Fırkası Encümeni Mahsusa'nın İçtimaları

-Sulhumuz ve Fransa

-Rodas'ta imha

-Misafirlerimizden Zekai Bey ile mülakatımız

-İsmet Paşa Hazretleri İstanbul'dan mefareket ederken

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde

-Doktor Fuat Bey'le mülakat

-Yunanistan'da intihabat mücadelesi

-Giresun intihabatı

-Harici Haberler

s.3

-John Dewey – Mustafa Rahmi, "Ahlak ve Pedagoji" -4-

-Dahili Haberler (-Encümenler intihabatı)

-İstanbul şehir incileri

-alman meselesinde Fransa ve İngileter

-Son Bahar -22-

14 Ağustos 1923 no:

s.1

-Müttefekeyn Büyük Millet Meclisi Riyasetine intihap edilen Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin mühim ve tarihi nutukları

s.2

-Büyük Millet Meclisi'nde dünkü intihabat

-İsmet Paşa Hazretleri'nin gazetemize beyanatı

-İsmet Paşa Hazretleri aguşumuzdur

s.3

-Rıza Nur Bey Efendi ile bir mülakat

-Afgan Sefiri Hazretlerinden mebuslarımıza

s.4

-Heyet-i İlmiye

15 Ağustos 1923 no:889

s.1

Ziya Gevher, "Büyük Gazi'nin Hitabesi Okundu"

-Yeni Heyet-i Vvkilemiz

-İslâm aleminde Büyük Gazi

-Yeni Millet Meclisi'nin hariçteki mevkî

-İstanbul'un tahliyesi

-Ordu Mebusları

-Ankara ve onun kalpağı

s.2

-Mustafa Rahmi, "Siayset-i İlmiye"

-Galatasaray

-Heyet-i İlmiye'nin teşebbüslerinden

s.3

-Yeni bir umde lazımsa!

-Almanya'da vaziyet

-Bulgaristan ve komşuları

s.4

-Tamirat hakkında İngiltere'nin cevabı

16 Ağustos 1923 no:899

s.1

-Münasebat-ı siyasiyenin iadesine doğru

-Muahede-i sulhiyenin tasdik hazırlıkları

-Bulgaristan Hariciye Nazırının gazetemize beyanatı

-Heyet-i İlmiye

-Balkanlar'da vaziyet

s.2

-Sami Rıfat, "Başkumandan Bitirilen İtiraz Karşısında"

-Venizelos Milli bölük teşkil
etmeyecekmiş!

-Heyet-i İlmiye'nin teşebbüsleri

-Son Bahar -22-

17 Ağustos 1923 no:891

s.1

-Trabzon intihabatı da bitti

-Büyük Gazi'nin Amerika'daki namı

-İstanbul ve Boğazlar'ın tahliye ve
teslimi

-Amerika muahedesi

-Rusya ve Boğazlar

-Cemal Bey

-Heyet-i İlmiye

s.2

-Yunanistan'da buhran gittikçe artıyor

-Büyük Millet Meclisi

s.3

-Mustafa Rahmi, "İslah Irak"

-Dahili Haberler (-İçtimalar, davetler –
Gelenler, gidenler)

-Son Bahar -24-

19 Ağustos 1923 no:892

s.1

-Gazi Paşa Hazretleri Ankara Mebusu

-Gazi Paşa ile Altın Kılınc

-Yeni Japon sefirinin gazetemize
beyanâtı

s.2

-Abdülfeyyaz Tevfik, "Kadının İçtimai
Ehemmiyeti"

-İngiltere, Fransa, Belçika arasında

-Maarifte tedrisat-ı diniye

s.3

-Mustafa Rahmi, "İslah Irak"

-Berlin'de Bayram

-Dahili Haberler (-Kazım Karabekir
Paşa'nın seyahati –İzmir'in istihlası
gününi tesyit için

-Son Bahar -25-

20 Ağustos 1923 no:893

s.1

-Ziya Gevher, "Yetimler İçin Fedakarlık"

-Halife Hazretlerinin Tebligatı
(Abdülmecit Efendi)

-İsmet Abidesi

-Boğaz mukaselesi

s.2

-Büyük Millet Meclisi'inde

-Yunanistan'da Şurayı Kral topluyor

-İran hayatında umumi hareketler

s.3

-Maliye vekili

-İzmir Haberleri

-İstiklâl Madalyası

-Son Bahar -26-

21 Ağustos 1923 no:894

s.1

Ziya Gevher, "Ankara ve Ankaralıların
İrtidatı"

-Halk Fırkası'nın dünkü içtimai

-Kağıt paramızın yükselmesi için

-Yeni Valiler

s.2

-Bir itiraz karşısında: Son Neşriyat -3-

-Makedonya istiklâli için çalışıyor

s.3

-Makyevalli

-İzmir haberleri

-İngiltere Fransız notasını bekliyor

-Son Bahar -27-

22 Ağustos 1923 no:895

s.1

-Büyük Millet Meclisi dün de sulh
muahedenamesinin müzakeratına devam
edildi

s.2

-Tahliye tasdikten iki gün sonra

-Yunanistan'da intihabat etrafında
mücadele

-Avam Kamarasında

s.3

-Dahili Haberler (-Heyet-i Vekile
İçtimai)

-Ankaralı hemşehrilerimizin protestoları

-Gazetemiz muhakemede

24 Ağustos 1923 no:897

s.1

-Büyük Millet Meclisi dün Hariciye
Vekilimizin belîğ bir nutkundan sonra
muahedeyi kabul tasdik eyledi

26 Ağustos 1923 no:898

s.1

-(26 Ağustos)'ta fec ile beraber bütün
Dünya gözlerini açtığı zaman
topçularımız ateşe başladı. Beş gün sonra

süngülerimiz düşmanın göğsüne girmiş
ve mesele hal edilmişti

s.2

-Ziya Gevher, “26 Ağustos”
-İstanbul’un tahliyesi etrafında

-9 Eylül’de

s.3

-Bütçe hazırlıkları

-Maarif tayinleri

-Son bahar -28-

27 Ağustos 1923 no:899

s.1

-İstanbul faaliyetle tahliye edilmektedir

-Yunanlılar muahedeyi tasdik ettiler

-İran Sefiri

-26 Ağustos

s.2

-Sami Rifat, “İtiraz Karşısında”

-Büyük Millet Meclisi’nde

s.3

-Tamirat meselesi etrafında mütalaat

-Türkçe Kanunu

-İktisadi Hücum!

28 Ağustos 1923 no:900

s.1

-Ziya Gevher, “Kararlarda, Muhsule-i
Muhakeme”

-İngilizler istanbul’dan harekete
başladılar

-Yunanlılar mübadele meselesini nasıl
anlamışlar

s.2

-Mustafa Rahmi, “Makyavelli”

-Yunan esirleri Türkiye’de hakikaten
yaşamışlardır

-Tunalı Hilmi, “Türkçe Kanunu
Vesilesiyle”

s.3

-Abdülfeyyaz Tevfik, “Avcılık”

-Son Bahar -29-

29 Ağustos 1923 no:901

s.1

-Ziya Gevher, “Biz Ankaralıların
Cevabı!”

-Mübadele-i Ahali meselesinde faaliyet

-Meşgul topraklarımızın tahliyesi
etrafında

s.2

-Mustafa Rahmi, “Makyavelli”

-İhtiyat zabiti

s.3

-Ankara Müdafaa-i hukuk Heyet-i
Merkeziye Reisi Rifat, “Zaruri Bir
Cevap”

2 Eylül 1923 no:903

s.1

-Tahliye tekrarı faal bir devreye girdi

-Ahalinin mübadelesi meselesi etrafında

-Karaağaç’ın teslimi

-Yahya Kemal Bey’in kongresi

-Büyük Millet Meclisi’nin dünkü içtimaı

s.3

-Son Bahar -32-

-Adalardaki kardeşlerimiz

3 Eylül 1923 no:904

s.1

-Ziya Gevher, “Bir Avrupa Hadisesi”

-İstanbul ve Boğazlar Etrafında

-Korfu ile Sisam’ın işgalinden sonra

-İzmir namzetleri

s.2

-Mustafa Rahmi, “Nizam’ülmülk ve
Siyasetnamesi”

-Mübadele Meselesi

-Aydın şimendifer işçilerinin grevi

s.3

-Sulhtan sonra İngiliz fikri

-Son Bahar -33-

4 Eylül 1923 no:905

s.1

-Ziya Gevher, “Müthiş Bir İsraf Yatağı”

-İlk iş adliye makinesinin ıslahı

-Mübadele meselesi ve Hilal-ı Ahmer

s.2

-İstanbul’un tahliyesi devam ediyor

-Muvazene-i Milliye’de mühim bir
içtima

s.3

-İtalyan – Yunan hadisesi

-Lozan’daki zaferimiz ve Tunus
Müslümanları

-Karaağaç’ı yıkıyorlar

-Son Bahar -34-

s.4

-Posta kanunu

-Türkiye yetimleri

5 Eylül 1923 **no:906**

- s.1
-İtalya Cemiyet-i akvam'ın müdahalesini tanımlıyor
-Tahliye ve teslim-i ameliyesi devam ediyor
s.2
-Yunanistan vermezse Zaharov versin
-İzmir Kurtuluş Bayramı
-Hariciye müsteşarlığı
-Ordu müfettişlikleri
s.3
-Abdülfeyyaz Tevfik, "Yeni ve Son Usul"
-Yetimlerimizin günü
-Aydın şimendiferleri grevi

6 Eylül 1923 **no:908**

- s.1
-Hükümet, takip edeceği programını dün Büyük Millet Meclisi'ne bildirdi
-Mübadele Meselesi Etrafında faaliyet
-Türk – Rus müzakeratı
s.2
-Fethi Bey dün Büyük Millet Meclisi'nde veraset ettiği hükümet programı
-Karaağaç'ı ayın 10'unda teslim alıyoruz
s.3
-İtalyan – Yunan meselesi
s.4
-Posta Kanunu
-Musolini'nin beyanatu

7 Eylül 1923 **no:909**

- s.1
-Ziya Gevher, "Hükümetin Programı"
-Cemiyet-i akvam mı, sofrta kongresi mi?
s.3
-Abdülfeyyaz Tevfik, "Aksaray Faciası"
-Zabitan maaşlarının tezyidi
s.4
-Türkiye yetimleri
-İtalya – Yunanistan davası

9 Eylül 1923 **no:910**

- s.1
-Güzel İzmir, güzel İzmir... gördük ki sen bizimsin ve koparılamaz parçamızsın
-Mecburi bir hizmet
-Ruhban Cemiyeti protestoda bulunmuş
s.3

-Cemiyet-i Akvam'da Mösyö
Salandera'nın beyanatu

-Aydın şimendiferi
11 Eylül 1923 **no:912**

- s.1
-İşgal altındaki topraklarımızın tahliyesi devam ediyor
-İçki memnuniyeti
s.2
-İtalya ve Yunanistan
-Tamirat davası
-Zeki Hakkı, "Ormana Düşen Yıldırım"
s.4

-Türkiye Yetimleri
12 Eylül 1923 **no:913**

- s.1
-Sakarya Zaferi'nin yıl dönümü
-Halk Fırkası dünden itibaren resmen teşkil etmiştir
-Mübadele için 3 milyon lira
s.2
-Halk Fırkası'nın Nizamnamesi
-İzmir'in emsalsiz Kurtuluş Bayramı
13 Eylül 1923 **no:914**

- s.1
-Yunan mezaliminin feci bir safhası daha
-Ziraat Bankası'nın faaliyeti ve ıslahı
-Japonya felaketi
s.3
-Aksay Şark faciası
-Halk Fırkası'nın Nizamnamesi
s.4
-Zeki Hakkı, "Ormana Düşen Yıldırım"

14 Eylül 1923 **no:915**

- s.1
-Yunanlılar Garbi Trakya'yı feci bir ölüm sahnesi yaptılar
-Zelzeleden sonra (Japonya)
s.2
-Yeni kazanç vergisi hakkında malumat
-Habeşistan mektubu
s.3
-Almanya'nın vaziyeti karşısında Rusya
-Posta kanunu
s.4
-Türkiye yetimleri

16 Eylül 1923 **no:916**

s.1

-Karaağaç'ı dün öğleyin Yunanlılardan teslim aldık
-Kan ağlıyan Makedonyalıların feci sancularından
-İzmir'de gözyaşlarıyla akdolunan miting
-Zeki Hakkı, "Ormana Düşen Yıldırım"
-Avans Kanunu
s.3
-Muhtaç çiftçiler için verilen tahsisat 1 Milyon 100 Bin liraya çıkarıldı
17 Eylül 1923 no:917
s.1
-İran hükümetinin tuhaf bir hareketi
-Karaağaç'ı enkaz ve harabe halinde bıraktılar
s.2
-Makedonya Müslümanları çırıl çıplak
s.3
-Dar'ül bedayi Ankara'da
-Zeki Hakkı, "Ormana Düşen Yıldırım"
18 Eylül 1923 no:918
s.1
-Akdeniz'de
-İstanbul'un tahliyesi 4 Teşrin-i evvel 'de bitiyor
-Bulgaristan'da kitle halinde tevkifat
s.2
-Mustafa Rahmi, "Jan Jak Rousseu"
s.3
-Posta kanununun dün kabul olunan maddeleri
19 Eylül 1923 no:919
s.1
-Tahliye işleri devam ediyor (İstanbul)
-Fırka divanı
-Karaağaç hakkında
s.2
-Trablusgarp Trabluslularındır
20 Eylül 1923 no:920
s.1
-Yunanlılar kardeşlerimizi nasıl soyuyorlar
-Büyük Millet Meclisi'nin dünkü içtimalı
-Ali Fuat Paşa
-Cemiyet-i akvam
s.2
-Kıymetli Ressamlarımız
s.3

-Mustafa Rahmi, "Jan Jak Rousseu"
-Bir felaket daha (Japonya)
21 Eylül 1923 no:921
s.1
-Macaristan ile tesisi-i münasebat
-Balkanlılar arasındaki tehlikeli ihtilaf
-Hilal-ı Ahmer'in yardımı
-Bastil'e nazire
s.2
-Bükreş mümessilimiz Cevat Bey'in beyanatı
-İran ve Irak
-Resim sergisi
s.3
-İzmir'de facia kumpanyası (Hastane)
23 Eylül 1923 no:922
s.1
-Mübadele kanunu
-bayrağımız Bozcaada'da dalgalanıyor
-Himaye-i Etfal Kongresi
s.2
-Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin senelik raporu
s.3
-Mahsusat-ı Zatiyece bağlanan maaşlar
-Suriye haberleri
-Kurtaran Aşk 1 (Tefrika: Ziya Gevher)
24 Eylül 1923 no:923
s.1
-Bulgaristan'daki dahili iğtişaş tehlikeli bir hal alıyor
-Türkiye – Amerika
s.2
-Mustafa Rahmi, "Harbort Spencer"
-Müslümanlar son yaşamak çaresinden de mahrum[Yunanistan]
s.3
-İzmir haberleri
-Kurtaran Aşk -2-
-Abdulfeyyaz Tefrik, "Japonya'daki Yeni Felaket Münasebetiyle"(Tayfun)
s.4
-Mahsusat-ı Zatiyece bağlanan maaşlar
25 Eylül 1923 no:924
s.1
-Yeni İktisat Vekili
-İşgal kumandanları veda ediyorlar

-Bulgaristan'da vaziyet Çiçerin'den çıktı mı?

s.2

-Mustafa Rahmi, "Habort Spencer"

-Başvekillerin Paris mülakatından sonra

s.3

-Kurtaran Aşk-3-

s.4

-Fiyume meselesi

26 Eylül 1923 no:925

s.1

-Bulgaristan'da kargaşalık devam ediyor

-Makedonya'dan gelecek kardeşlerimize yardım

s.2

-Fiyome meselesi neden tekrar canlandı

-Ali Fuat Paşa

-Mustafa Rahmi, "Tereddüt"

27 Eylül 1923 no:926

s.1

-Mübadele Komisyonu işe başladı

s.3

-Papa Eftim Efendi – Fener Patrikhanesi

-Amerika torpidoları

-Kurtaran Aşk-4-

s.4

-Maarif Tayinleri

28 Eylül 1923 no:927

s.1

-Gazi Mustafa Kemal Paşa
Hazretlerinden Alem-i İslâm'a bir hitabe

-İsyân yalnız bir mıntıkaya mı muhasır kaldı?

-Mübadele heyeti

-Papa Eftim İstanbul'da ne yapıyor?

-Kurtaran Aşk-5-

30 Eylül 1923 no:928

s.1

-Fethi Bey Efendi'nin mühim beyanâtı

-İstanbul'da ecnebi işgalinin son dakikaları

-Türkiye hükümet merkezi neresi olacak?

s.2

-İstanbul'da tahliye ve mübedele işleri

s.3

-Kurtaran Aşk-6-

s.4

-Mahsusat-ı Zatiyece bağlanan maaşlar

1 Teşrin-i evvel 1923 no:929

s.1

-Yarın ecnebi işgali ebediyen nihayet bulacak

-Drama köylerinde müthiş Yunan faciaları

s.3

-Ressam Hüseyin Avni, "Galeriler"

-Kurtaran Aşk-7-

2 Teşrin-i evvel 1923 no:930

s.1

-Saat üç'te İstanbul'dan gidiyorlar (İşgalciler)

-Himaye-i Etfal Kongresi'nin son içtimarı

s.2

-Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin Nizamnamesi

-Ankara müzesinde

s.3

-Kurtaran Aşk-8-

-İzmir Haberleri

3 Teşrin-i evvel 1923 no:931

s.1

-İstanbul'da dün zincirlerinden kurtuldu ve hür Anadolu'ya kavuştu

-Bulgaristan'da komünistlerin son döküntüleri

s.3

-Ermenilerin derdi (-Ermenilerin Rusya'ya sığınma talebi)

-Kurtaran Aşk-9-

5 Teşrin-i evvel 1923 no:933

s.1

-Muzaffer Türk Orduları yarın sabah hürriyetine kavuşan İstanbul'a giriyor

-Gazi Paşa nezdinde bir pir

-Fırka divanı

-Midilli Türklerinin Ayvalık'a nakline başlanıyor

s.2

-Mustafa Rahmi, "Durkhaim"

s.3

-Serbest Dar'ülfünun

-Kurtaran Aşk-11-

7 Teşrin-i evvel 1923 no:934

s.1

-Muzaffer Kahraman Kıt'atımız dün sevgili İstanbul'a girmiştir

- Yunanistan'da intihabat
s.2
-Mücadele-i Milliye'ye iştirak etmeyen zabitler
s.3
-Kurtaran Aşk-12-
s.4
-Mahsusat-ı Zatiyece bağlanan maaşlar
8 Teşrin-i evvel 1923 no:935
s.1
-Ferit Paşa ölmüş
-Heyetimiz Atina'da
-İstanbul'da çoşkun tezahürat devam ediyor
-Fener meselesi (Papa Eftim)
-Himaye-i Etfal
-Yeni İzmir Mebusu (Osmanzade Hamdi Bey)
s.2
-Ziraat Bankası'na bir nazar
s.3
-Ressam Hüseyin Avni, "Galeriler"
-Kurtaran Aşk-13-
9 Teşrin-i evvel 1923 no:936
s.1
-Heyet-i Mebusa şerefine verilen ziyafet
-Tahliyeden sonra (İstanbul)
-Mahut Papaz
s.3
-Ormancılık Doktoru .Tevfik Ali, "Türkiye'de Ormancılık ve Ormancılık Fenni"
-Kurtaran Aşk-14-
10 Teşrin-i evvel 1923 no:937
s.1
-Yunanistan'da intihabat
s.2
-İhtiyat zabitlerinin tefileri kanunu
s.3
-Kurtaran Aşk-15-
11 Teşrin-i evvel 1923 no:938
s.1
-Hâla mı Fener Atina'dan idare fikrindedir?
-Mübadele Komisyonunun ilk içtiması
s.2
-İstikbâl hadisesi hakkında Büyük Millet Meclisi'nde uzun ve hararetli bir celse
s.3
-Kurtaran Aşk-16-
s.4
-Ormancılık Doktoru .Tevfik Ali, "Türkiye'de Ormancılık ve Ormancılık Fenni"
19 Teşrin-i evvel 1923 no:939
s.1
-Harici siyasete milli alaka
-Türkiye – Almanya
s.3
-Mahsusat-ı Zatiyece bağlanan maaşlar
-Kurtaran Aşk-17-
14 Teşrin-i evvel 1923 no:940
s.1
-İstanbul matbuatı ve Ankara
-Heyet-i Mebusamızın İstanbul'dan hareketi
-Ankara Türkiye devletinin mevkî
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nin dünkü içtiması
s.3
-Rıza Nur Bey
-Papa'nın muaveneti
s.4
-Resim sergisi
15 Teşrin-i evvel 1923 no:941
s.1
-Lord Curzon'un son nutku
-Ankara şen ve Ankaralılar mesut
-Mübadele meselesi
s.2
-Abdülfeyyaz Tevfik, "Göz ve Ziya"
-Papa Eftim ve Fener
s.3
-Kurtaran Aşk-18-
16 Teşrin-i evvel 1923 no:942
s.1
-Devlet merkezi
-Fedakar zabitlerin maaşları
-Yeni teşkilat-ı Esasiyemizin üzerinde müzakerat
s.2
-Mübadele 1 Teşrin-i sani den sonra başlıyor
-İstirazeman kabinesine verilen selahiyet
s.4

-Devletler münasebetimizi tesis
arzusunda

-Kafkasya haberleri

17 Teşrin-i evvel 1923 no:943

s.1

-Hükümet merkezi

-Altı aylık siyaset ve faaliyet-i maliyemiz

-Yunan zulmü bütün şiddetiyle devam
ediyor

s.3

-Altı aylık siyaset ve faaliyet-i maliyemiz

-Kurtaran Aşk-20

s.4

-Berlin'de müsademeler

19 Teşrin-i evvel 1923 no:945

s.1

-Kör taassup!

-İhtiyat zabitleri ve malul gaziler

-Fırar, bakaya, tecavüzü müddet kanunu

s.3

-Ankara'da mevcut nifais

-Askeri talebe

-Kurtaran Aşk-21-

s.4

-Meclis müzakeratından mabad

21 Teşrin-i evvel 1923 no:946

s.1

-Yeni mübadele, imar ve iskan vekilimiz

-McDonald şerefine

-Tenkit!

s.3

-Uzaktaki vatandaşlar

-Trablusgarp'ta

-Kurtaran Aşk-22-

s.4

-İhtiyat zabitleri

22 Teşrin-i evvel 1923 no:947

s.1

-Dün kahraman zabitlerimiz için pek
kadirşinasına bir karar verildi

-Teşkilat-1 Esasiye

-Bulgar hariciye nazırı memnun dönüyor

-Yeni Yunan kabinesi teşkil ediyor

s.3

-Abdulfeyyaz Tefvik, "Halı ve Halıcılık"

-Kurtaran Aşk-23-

s.4

-Mahsusat-1 Zatiyece bağlanan maaşlar

23 Teşrin-i evvel 1923 no:948

s.1

-İskan ve İmar Vekaleti

-Zabitlerimizin yeni maaş kanunu

-Amerikalılar ile müzakere

s.4

-Himaye-i Etfal'de

24 Teşrin-i evvel 1923 no:949

s.1

-Gazi Paşa Hazretleri ve sanat

-Yunanistan'da yeni bir ihtilal çıktı

-Amerikalılar ile müzakere dün başladı

s.2

-İngiltere muahedeyi ne zaman tenkit
edecek

-Mustafa Rahmi, "Kutadgu Bilig"

s.3

-Açıktaki zabitan

-İzmir havadisleri

-Pamuklarımızın ıslahı

-Kurtaran Aşk-24-

s.4

-Alman tahsisatı

25 Teşrin-i evvel 1923 no:950

s.1

-Kusur kimde?

-Fethi Bey Efendi'nin dahiliyeden
istifaları

-Ali Fuat Paşa

s.2

-Abdulfeyyaz Tefvik, "Ekmekçilik
Sanatında yeni bir inkılap"

-Büyük Millet Meclisi'nin 24 Teşrin-i
evvel içtimaı

s.3

-İhtilal Yunanistan'ın her tarafını sardı

26 Teşrin-i evvel 1923 no:951

s.1

-Son haberler münasebetiyle

-Halk Fırkası'nın dünkü içtımında

-Nafia teşkilatı

s.2

-Yunanistan'da kanlı müsademeler
devam ediyor

-Tamirat meselesi ve İngiltere'nin
siyaseti

s.3

- İzmir Haberleri
-Kurtaran Aşk-25-
28 Teşrin-i evvel 1923 no:952
s.1
-Heyet-i Vekile azalarının istifaları
s.2
-Büyük Millet Meclisi'nde
s.3
-Memurlar arasında
-Kurtaran Aşk-26-
29 Teşrin-i evvel 1923 no:953
s.1
-Ali Fuat Paşa
-Heyet-i Vekile nasıl teşkil edecektir?
-Mezalim teminata rağmen devam ediyor
s.2
-Türk alicenabına karşı Yunan nankörlüğü
s.3
-Memurlar arasında
-Kurtaran Aşk-27-
30 Teşrin-i evvel 1923 no:954
s.1
-Büyük Millet Meclisi dün gece sekiz buçukta Türkiye Devleti'nin şeklini müttefikan "Cumhuriyet" olarak tespit ve dokuza çeyrek kala Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini müttefikan "Reisi Cumhur" intihap eyledi
s.2
-Türkiye Devleti bir Cumhuriyet idare oarak tesisi eyleyen Büyük Millet Meclisi'nin tarihi celsesi
s.3
-Kurtaran Aşk-28-
1 Teşrin-i sani 1923 no:955
s.1
-Türkler kalpten Cumhuriyetperverlerdir!
-Cumhuriyet ve İstanbul gazetelerinin fikirleri
-Reisi Cumhurumuz!
-Nafia Vekili Muhtar Bey'in beyanâtı
s.3
-Teşkilat-ı Esasiye
-Kurtaran Aşk-29-
2 Teşrin-i sani 1923 no:957
s.1
-Ferit Bey Efendi'nin beyanâtı
- Fethi Bey Efendi Meclis Reisi
-İsmet Paşa
s.3
-İlk Cumhuriyet ve İstanbul gazeteleri?
-Gazeteler için mühim bir imtihan günü (İstanbul)
-Rauf [Orbay] Bey'in beyanâtı
s.4
-Ankara Belediye Teşkilatı
4 Teşrin-i sani 1923 no:958
s.1
-Rusya'dan tebrikler
-Dar'ülfünun
-İstanbul idaresi
s.3
-Cumhuriyet ve Anadolu
-Ahmet Rasim, "İstanbul Mektubu"
5 Teşrin-i sani 1923 no:959
s.1
-Mütehassıslar bahsi
-Jandarma kumandanlığında yeni teşkilat
-Cumhuriyet tebrikatı
-Mübadele işleri
s.3
-Abdülfeyyaz Tevfik, "Eksiklerimiz – Milli Kütüphane"
-Türk alicenaplığına karşı Yunan nankörlüğü
6 Teşrin-i sani 1923 no:960
s.1
-İş, iş!!
-Trakya hududumuzun tehdidi hazırlıkları
-Bahriye Vekaleti hakkındaki ceryanlar
-Mübadele'nin başlangıcında Yunan faciaları
-Mustafa Rahmi, "Altay Türkleri"
s.3
-Mahsusat-ı zatiyece bağlanan maaşlar
-Kurtaran Aşk-30-
7 Teşrin-i sani 1923 no:961
s.1
-Reisi Cumhurumuz için
-Ankara'nın imarı etrafında faaliyetler
s.3
-Kurtaran Aşk-31-
s.4
-Meclis müzakeratı

8 Teşrin-i sani 1923 no:962

s.1

-Hürriyet dersi verenler
-Reisi Cumhurbaşmıza tebrik için
-Yunanistan'da Cumhuriyet etrafında münakaşalar

s.2

-Şakir Hazım, "her şeyden Evvel: Müdafaa-i Havaiye

s.3

-Kurtaran Aşk-32-

9 Teşrin-i sani 1923 no:963

s.1

-Dünyanın en büyük adamı (Mustafa Kemal Paşa)

-Hüseyin Cahit Bey'in son muhalefeti

s.3

-Ahmet Rasim, "İstanbul Mektubu"

s.4

-Mübadele, imar ve iskan kanununun kabulü

11 Teşrin-i sani 1923 no:964

s.1

-Tanin ve Derviş ve Hiddet-i Sani

-Kazım Karabekir Paşa İstanbul'da

-Cumhuriyetimizi ve Reisi Cumhurbaşmızu Tebrik

-Başvekilimizin dünkü mühim beyanâtı

s.2

-Şeriye Vekilimiz

s.3

-İsmet Paşa Hazretlerinin beyanâtı

s.4

-Muallimler Kongresi

12 Teşrin-i sani 1923 no:965

s.1

-Son cevap

-İngiliz Hükümeti muahedeyi tasdik ediyor

-Cumhuriyetimizi ve Reisi Cumhurbaşmızu tebrik

-Anadolu demiryolları itilafnamesi

-Hilal-ı Ahmer faaliyetleri

s.2

-Suriye haberleri

-Abdülfeyyaz Tevfik, "Tersidat-ı Havaiye Merkezlerinin Ehemmiyeti"

s.3

-Ahmet Rasim, "İstanbul Mektubu"

-Kurtaran Aşk-33-

13 Teşrin-i sani 1923 no:966

s.1

-Tahkikat devam ediyor

-Cumhuriyetimizi ve Reisi Cumhurbaşmızu tebrik

-Hükümetimiz Yunanlıları protesto etti

s.3

-Falih Rıfkı Bey'in bir cevabı

-Kurtaran Aşk-34-

14 Teşrin-i sani 1923 no:967

s.1

-Sükun istiyor muyuz?

-Ankara'nın imarına doğru

-Fahrettin Paşa şehrimizde [Ankara]

s.2

-Erkan-ı Harbiye Kaymakamı Abdülhamit, "Rasathaneye İhtiyacımız Vardır"

s.3

-Mustafa Rahmi, "Altay Misalleri"

-Evkaf havadisleri

-Kurtaran Aşk-35-

15 Teşrin-i sani 1923 no:968

s.1

-Geniş fikir

-türk – Arnavutluk muhadenet muahedesi

-Yunanistan'da günden güne mühimleşen temayüller

s.2

-İngiltere avam kamarası fesh olunuyor

s.3

-Kurtaran Aşk-36-

16 Teşrin-i sani 1923 no:969

s.1

-Hale göre, hasbihal kılıkli

-Halk Fırkası Heyet İdaresi

-İktisadi faaliyetin tesisine doğru

-Rauf Bey'in avdeti

s.3

-Ahmet Rasim, "İstanbul Mektubu"

-Kurtaran Aşk-37-

18 Teşrin-i sani 1923 no:970

s.1

-Romanya heyeti

-Edirne'ye gidecek olan heyet-i mahsusâ

s.2

-Büyük Millet Meclisi [Müzakere]
s.3

-Suriye haberleri

19 Teşrin-i sani 1923 no:971

s.1

-Orta tedrisat

-Şimendifer mukavelesi muazene
encümeninde

s.2

-Abdülfeyyaz Tevfik, “Alemin Kanaati
Muhitleri Aşmaya Başladı”

s.3

-Ahmet Rasim, “İstanbul Mektubu”

-Kurtaran Aşk-38- (SON)

20 Teşrin-i sani 1923 no:972

s.1

-Başvekillik beyanâtı

-Ankara'nın imarından: Elektrikle
tenuvirat

-Şark demiryollarında grev başladı

21 Teşrin-i sani 1923 no:973

s.1

-Dünden itibaren Müdafaa-i Hukuk
Teşkilatı Halk Fırkasına inkılap eyledi

-Edirne Heyet-i Mahsusesi'nin hareketi

s.3

-Mustafa Rahmi, “Türklerin Menşei”

-Garbi Trakya'daki Yunan mezalimi

s.3

-İzmir'de tayyare kazası

22 Teşrin-i sani 1923 no:974

s.1

-Halk Fırkası'nın programı

-Edirne'ye gidecek heyet İstanbul'da

-Atina'dan gelen heyet-i mahsusa

s.3

-İzmir'in imarı

23 Teşrin-i sani 1923 no:975

s.1

-Doktor Tevfik Rüştü Bey'in beyanâtı

s.2

-Abdülfeyyaz Tevfik, “Semavi
Takvimden Bir Yaprak”

s.3

-Ahmet Rasim, “İstanbul Mektubu”

25 Teşrin-i sani 1923 no:976

s.1

-Muhalefetin başka bir cephesi

-Mustafa Fevzi Efendi Hazretleri ile bir
mülakat

s.4

-Mübadele işleri biraz yoluna girmiştir

26 Teşrin-i sani 1923 no:977

s.1

-halk Fırkası'nın Perşembe günkü mühim
içtimaı

s.3

-Halk Fırkası'nın 22 Teşrin-i sani
Perşembe günkü celsesinde esaslı
prensipler üzerinde pek mühim ve ciddi
müzakerat

27 Teşrin-i sani 1923 no:978

s.1

-fikir mücadelesi

-Yusuf Kemal Bey Londra mümesili

-Büyük Millet Meclisi'nde: İki Kanun

s.2

-Halk Fırkası'nın 22 Teşrin-i sani celsesi

s.3

-Maarif Vekaleti

28 Teşrin-i sani 1923 no:979

s.1

-Hür Trakya hatırla ve bil!

-Trakya'nın Gazi Reisimize tazimatı

-Maliye Vekili

s.2

-Mustafa Rahmi, “Eski Türklerin Hayatı:
Kalmuklar”

s.3

-Ademzade İdris, “Naçar Kalınca”
(Fransızca'dan Tercüme) [Hikaye]

29 Teşrin-i sani 1923 no:980

s.1

-Galip, mağlup

-Halk Fırkası

s.2

-Abdülfeyyaz Tevfik, “Deniz ve
Karalarda Hayat-ı Bereket”

s.3

-Ahmet Rasim, “İstanbul Mektubu”

30 Teşrin-i sani 1923 no:981

s.1

-Cumhuriyet ve Tarihi

-Sakarya'nın hatırası

s.3

-Patrik meselesi

- Vatan matbuatı
s.4
-İdris, “Hudut” [Hikaye]
2 Kânun-ı evvel 1923 no:982
s.1
-Hâkimiyet-i Milliye
-Tanine Cevabım (Kütahya Mebusu Recep)
-Teşkilat-ı Esasiye Kanununun tadilatı
s.3
-İmar Vekaletinin bir aylık mesaisi
3 Kânun-ı evvel 1923 no:983
s.1
-Hükümetimizin siyasi müzakereleri
-Yunanistan’da politika ehemmiyeti
s.2
-Abdülfeyyaz Tevfik, “İslâm Kütüphaneleri”
-Mübadele meselesi
s.3
-Vatan matbuatı
s.4
-İdris, “Hata Tamiri” [Hikaye]
4 Kânun-ı evvel 1923 no:984
s.1
-Kendimizi aldatmayalım!
-Teşkilat-ı Esasiye Tadilatı
-Reisi Cumhurbaşumuzun mühim beyanatı
s.2
-Türkiye Büyük Millet Meclisi: Altmış birinci içtima
-Hamdullah Suphi, “Hüseyin Cahit Bey’e Verdiklerine Cevabım”
5 Kânun-ı evvel 1923 no:985
s.1
-Teşkilat-ı Esasiye tadilatı
-Lozan muahedesi Fransız meclisinde
-Halk Fırkası’nın dünkü içtimaı
s.2
-Mustafa Rahmi, “Kalmuklar’da”
s.3
-Garbi Trakya için
-Nüzhet Haşim, “Türkçe Nasıl Tasfiye Edilebilir?”
6 Kânun-ı evvel 1923 no:986
s.1
-Ağaoğlu Ahmet, “Hüseyin Cahit Bey’e Cevabım”
-Teşkilat-ı Esasiye Tadilatı
-Bir istifa şayiası önünde (Maliye Vekili Fethi Bey)
s.2
-Meclis dün iki celsede de orta tedrisat muallimleri kanun lahiyasının müzakeresiyle meşgul oldu
s.3
-Malul gaziler tam maaş alacaklar
-Vatan matbuatı
7 Kânun-ı evvel 1923 no:987
s.1
-Patrikhanede hadise
-Hukuk-u aile kanunu büyük bir adımdır
-Dar’ül fünun ve mektep-i aliye muallimleri
s.2
-Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım [Karabekir] Paşa
s.3
-Ahmet Rasim, “İstanbul Mektubu”
s.4
-İdris, “Ay İki Ne Kurtulamıyor” [Hikaye]
9 Kânun-ı evvel 1923 no:988
s.1
-Tahrikat-ı hariçdende
-İstanbul’a bir istiklâl mahkemesi gidiyor
-Teşkilat-ı Esasiye tadilatı
s.2
-Papa Eftim Feneri işgalden sonra
s.3
-Ankara’da Hilal-ı Ahmer
s.4
-İzmir rıhtımında ibret-i bahis bir manzara
10 Kânun-ı evvel 1923 no:989
s.1
-Mektup hadisesinin tahlili
-Hüseyin Cahit, Ahmet Cevdet, Velit, HayriMuhiddin, Ömer İzzettin
s.2
-Abdülfeyyaz Tevfik, “Son Keşif-i Mevhibesi”
s.3
-Tefrika:1
-Mahsusat-ı zatiyece bağlanan maaşlar
s.4

- Köylünün düğünü
11 Kânun-ı evvel 1923 no:990
s.1
-İstiklâl mücadelesi devam ediyor
-İstiklâl mahkemesi İstanbul'da
s.3
-Tefrika:2
s.4
-İngiltere'de hükümete kimler, nasıl geçecekler
12 Kânun-ı evvel 1923 no:991
s.1
-Ağa Han ve Emir Ali cenaplarına tavsiyelerimiz
-Teşkilat-ı Esasiye Tadilatı
-Köy, kasaba ve şehirlerimizin idaresi
-İstanbul İstiklâl mahkemelerinin vazifesi
s.2
-Mustafa Rahmi, "Kalmuklar'da İtikat"
s.4
-İdris, "Güm, Güm, Güm" [Hikaye]
13 Kânun-ı evvel 1923 no:992
s.1
-Dahili ıslahat vesilesiyle
-İstiklâl mahkemesi tevkiflerini emretti
-Müşir Fevzi Paşa
s.2
-Hükümetimiz ile Lehistan arasında Lozan'da müneakit muahede ve müzakerelere ait kanunlar dün kabul edildi
s.3
-Tefrika: 3
14 Kânun-ı evvel 1923 no:993
s.1
-İngiltere intihabatı
-Ağa Han kimdi, ne oldu?
-Lozan muahedesi
s.2
-İstanbul İstiklâl mahkemesinin vazife ve selahiyetinin müzakeresi
s.3
-Tefrika: 4
-Ahmet Rasim, "İstanbul Mektubu"
16 Kânun-ı evvel 1923 no:994
s.1
-Türkiye tamamıyla hür ve serbesttir
-İstiklâl mahkemesi muhakemeye başladı
- Ağa Han kimdi, ne oldu?
s.3
-İlk Teşkilat: Köy Kanunu
-Mübadele meselesi
-Tefrika: 5
s.4
-Muallimler derneğinde
17 Kânun-ı evvel 1923 no:995
s.1
-Harici münasebatımızın son manzarası
-Ziya Gökalp, "Garp Ailesi ve Türk Ailesi"
-Demiryolları meselesi ve encümen
s.2
-Ağa Han kimdir, ne istiyor?
s.3
-Doktor Ahmet Minür, "Ahval-i Ruhiye"
s.4
-İdris, "Rejin" [Hikaye]
18 Kânun-ı evvel 1923 no:996
s.1
-Dost Arnavutluk
-Hint Müslümanlarından Büyük Reisi Cumhurbaşumuza
-Mevkuf gazetelerin ikinci muhakemeleri
s.3
-İstiklâl Mahkemelerinin birinci celsesi
-Demiryolları hakkında encümen kararı
-Tefrika: 7
19 Kânun-ı evvel 1923 no:997
s.1
-Cumhuriyet'in ismi, şekli, kuveti
-Halk Fırkası'nın dünkü içtimai
-Ağa Han kimdir, ne namzetidir?
-Gazeteciler muhakemesi Cumartesi bitecek
s.2
-Hamdullah Suphi [Tanrıöver], "Nasihat Verenler Memleketinde"
-Köy kanunu, yeni teşkilat
s.3
-Tefrika: 8
-Ahmet Rasim, "İstanbul Mektubu"
-Evkaf Vekaletinin mühim bir kararı
20 Kânun-ı evvel 1923 no:998
s.1
-Telkin ve tebliğ

- Lütfi Fikri Bey İstiklâl Mahkemesinde
-Ağa Han Kimdi, ne yapılmak isteniyor?
s.3
-Tefrika: 9
-Gazetecilerin ikinci mahkemesi
s.4
-Lazistan Mebusu Ekrem, “Ceza Kanununda Bir Tadil Talebi”
21 Kânun-ı evvel 1923 no:999
s.1
-Fransa için
-Ağa Han Kimdi, ne yapılmak isteniyor?
s.3
-Tefrika: 10
23 Kânun-ı evvel 1923 no:1000
s.1
-Ağaoğlu Ahmet, “İstanbul Mektupları”
-340 bütçesi
-Üç gazetenin üçüncü mahkemesi
s.3
-Tefrika: 11
-Trabzon’daki gazete
s.4
-Ziraat Kongresi
24 Kânun-ı evvel 1923 no:1001
s.1
-İstiklâl Mahkemesi
-Mevkufenin ince bir hassasiyetle müdafaası
-Himaye-i Etfal Cemiyeti’nin mühim yardımları
s.2
-Ağa Han Kimdi, ne yapılmak isteniyor?
-Köy kanunu
s.3
-Tefrika:12
-Ahmet Rasim, “İstanbul Mektubu”
25 Kânun-ı evvel 1923 no:1002
s.1
-Yeni zihniyet
-Himaye-i Etfal Cemiyeti’nin yeni faaliyet eserleri
- Abdülkadir Kemali Bey’in ithamatına cevabı
s.2
-İstiklâl Mahkemesi Kanunu
s.3
-Tefrika: 13
s.4
-Vatan matbuatı
26 Kânun-ı evvel 1923 no:1003
s.1
-Köy kanunu!
-Ağa Han Kimdi, ne yapılmak isteniyor?
-İstiklâl Mahkemesi’nde gazetecilerin muhakemesi
s.2
-Mustafa Rahmi, “Kalmuklar’a Göre Ervah-ı Semaiye”
s.3
-Tefrika:14
-İzzeddin Paşa
27 Kânun-ı evvel 1923 no:1004
s.1
-Af kanunu dün meclisten çıktı
-Maarif Vekaleti
s.2
-İstiklâl Mahkemesi kanunu
s.3
-Lütfi Fikri Bey davası – Müdafaa ve cevabı
-Tefrika15
28 Kânun-ı evvel 1923 no:1005
s.1
-Lütfi Fikri Bey’in mahkumiyeti
-Genç Cumhuriyetimiz ve eski muhalefet
s.3
-Tefrika:16
30 Kânun-ı evvel 1923 no:1006
s.1
-Gazetecilerin muhakemesinin son safhası
s.2
-Genç Cumhuriyetimiz ve eski muhalefet

SONUÇ

Milli Mücadele basını sansürlerin en üst düzeyde uygulandığı bir dönemdir. Birinci Dünya Savaşı sırasında uygulanan askeri sansürün ardından Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasıyla tekrar üst düzeye çıkmış ve 16 Mart 1920'de İstanbul'un İşgali ile en üst seviyeye ulaşmıştır. Birbiri ardına sansüre uğrayan basının İşlevselliğini yitirmesi Mustafa Kemal Atatürk'e bir gazete oluşturma fikrini vermiştir. Çünkü basın o dönemde kamuoyu oluşturma araçları içerisinde etkisi ilk sırada olan bir yerdedi.

Millete sansürsüz bir şekilde gerçekleri bildirmek amacıyla ilk olarak Sivas'ta İrade-i Milliye gazetesini kurmuş olan Atatürk, Ankara'ya gelişinden hemen sonra da Hâkimiyet-i Milliye gazetesini çıkartmıştır. İçinde bulunulan kötü şartlar göz önüne alındığında basına verilen önem daha iyi anlaşılmaktadır. Ulusal Dava'nın haklılığından hiç şüphe duyulmaması sebebiyle askeri harekâtle birlikte bu harekâtların haklılığının ve bu girişimlerin bir eşkıya direnişi değil bir milletin uyanışı olduğu tüm dünyaya duyurulmak istenmiştir.

Hâkimiyet-i Milliye gazetesi dağıtım koşulları nedeniyle okur kitlesi olarak özellikle asker ve sivil idarecilere ulaşan bir gazete olmuştur. Az sayıda basılabildiği için her bir nüshası boşa gitmeyecek şekilde önemli mevkileri işgal edenlere ulaşmıştır. Bu sayede bu aracılığıyla daha geniş halk kitlelerine ulaşılma hedeflenmiştir. Okuma-yazma düşüklüğü de bunda etken olmuştur. Hâkimiyet-i Milliye, Milli Mücadele sırasında Türkiye'nin basın hayatının bir merkezi haline gelmiştir. Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürlüğü onun adeta idari yapısını oluştururken, Anadolu Ajansı'nın da gazetenin doğru haberlere ulaşmasını sağlamak üzere kurulmuştur tespiti yersiz olmayacaktır.

Hâkimiyet-i Milliye gazetesi Yeni Türkiye'yi oluşturan önder kadronun görüşleri doğrultusunda Milli Mücadele süresince halkın ve dışardan Türkiye'yi destekleyen Müslüman âleminin desteğini yitirmemek için, savaşın Padişah ve Halifeyi kurtarmak için yapıldığını savunmuştur. Halkın dinamiklerini iyi belirlemiş ve savaş esnasında halkı motive edebilmek için Saltanat ve Hilâfet'i kutsal hedefler olarak telakki etmiştir. Padişah ile ilgili bütün yazılarda methiye ve dualar yer almıştır. Ancak Saltanatın kaldırılması sürecinde Padişah aleyhine yazılara geniş yer verilmiştir.

Saltanatın kaldırılması esnasında esas olan kutsiyetin Hilâfet makamında olduğu belirtilmiş ve halkın inançlarına saygı gösterilmiştir. Halka rağmen halkın geleceği için bu yola başvurulmuştur. Dış yardımlar konusunda Rusya'dan gelen yardımlara ihtiyaç duyulduğu için Yeni Türkiye'nin Sovyet Rusya ile yakınlaşmasının doğurduğu endişeleri gidermek için halka Bolşevizm'in ne olduğu anlatılmıştır. Ve Türk Milletine uygulanabilirliği konusundaki endişeleri kaldıran da yine Hâkimiyet-i Milliye olmuştur. Halkı kışkırtıcı tartışmalara ılımlı yaklaşan Hâkimiyet-i Milliye Manda ve Himaye gibi Milli Mücadele ruhuna ters düşen konularda ise kesin tavrını sonucu ne olursa olsun ortaya koymaktan çekinmemiştir.

Hâkimiyet-i Milliye yazılarında halkın her kesiminin anlayabileceği sade bir dil kullanılmıştır. Sade dil kullanımının yanında savunulan bütün görüşler akıl ve bilime uygun neden sonuç ilişkisi içinde irdelenmiş, tüm yönleriyle gözler önüne konmaya dikkat edilmiştir. Milletın tamamına yönelik hedef kitle belirlenmeksizin çıkarılması dünya basın tarihi içinde de eşine az rastlanır bir nitelik kazanmasına neden olmuştur. Kurtuluş Savaşı sırasında cephe haberlerinin bütün sütunlarını kaplaması beklenen gazete eğitim, sağlık, sivil toplum örgütleri ve ekonomi alanlarına geniş sütunlar ayırmıştır. Milli Mücadele döneminde daha o zamandan Yeni Türkiye'nin kuruluşu ve sonrasında yapılacak reformların sinyallerini vermiştir.

Kurtuluş Savaşı sırasında ve sonrasındaki gelişmelere bakarsak, gazetenin yukarıda belirttiğimiz doğrultuda görevini en iyi şekilde gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz. Hâkimiyet-i Milliye Milli Mücadele'nin ve onu gerçekleştiren kadronun ideolojisi, bu ideolojiyi gerçekleştirirken izledikleri yolun önemli yapıtaşlarından biri olmuştur. Milli mücadele'den sonra da önemi koruyan gazete devrimleri halka en doğru anlatan yayın organı olma unvanını hak etmiştir.

BİBLİYOGRAFYA

Temel Kaynak

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi, 10 Ocak 1920 –30 Aralık 1923 tarihleri arasındaki sayılar.(No:1 – 1006)

Kitap, Tez ve Makaleler

AKŞİN, Sina, **İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele**, Cem Yay., İstanbul, 1976.

AKYÜZ, Yahya, **Türk Eğitim Tarihi**, Alfa Yay., İstanbul, 2001.

ALTINTAŞ, Ersin, “Atatürk’ün Çağdaş Eğitim Anlayışı ve Liderliği”, **Erdem**, Cumhuriyet özel sayısı-II, C.11, sayı:32, T.T.K., Ankara, Eylül-1998, ss. 339 – 345.

ALTINAL, Şengül, **Basının Kamuoyu Oluşturma İşlevine Örnek Olarak Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi**, Marmara Üniv. (Doktora Tezi), İstanbul, 1992.

Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, I-III, T.T.K., Ankara, 1997.

Atatürk Ansiklopedisi, Haz: Kemal Zeki Gençosman, May Yay., C.6, İstanbul, 1981.

ATAY, Falih Rıfkı, **Çankaya**, Sena Yay., İstanbul, 1980.

AVCI, Cemal, “Atatürk’ün Eğitim Hakkındaki Düşünceleri”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.15, Sayı: 45, T.T.K., Ankara, Kasım-1999, ss. 1183 – 1189.

AYPETE, Oğuz, “Milli Mücadele’de Manda Sorunu ve Mustafa Kemal’in Yaklaşımı”, **Atatürk Yolu**, C.6, Yıl:12, sayı:24, Ankara Üniv. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yay., Ankara, 1999, ss. 475 – 486.

AYTAÇ, Kemal, **Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Eğitim Politikası Üzerine Konuşmaları**, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yay: 4, Ankara, 1984.

BANOĞLU, Niyazi Ahmet, **Basın Tarihimizin Ak ve Kara Günleri**, M. Sıralar Matbaası, İstanbul, 1960.

BARAN, Tülay Alim, **Vasıf Çınar ve İzmir’e Doğru Gazetesi Yazıları**, Arma Yay., İstanbul, 2001.

BAYKAL, Hülya, **Türk Basın Tarihi, 1831–1923**, Afa Matbaacılık, İstanbul, 1990.

- BERKES, Niyazi, **Türkiye’de Çağdaşlaşma**, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 2003.
- BİLGİ, Nejdî, “Millî Mücadele’nin Başlarında İstanbul Türk Basını”, **Türk Yurdu**, C.17, sayı: 122, Ankara, Ekim-1997, ss. 65 – 70.
- , “Mütareke Döneminde İsmail Hâmi (Danışmend) Tarafından Yayınlanan Memleket Gazetesi”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.8, Ege Üniversitesi Yay., İzmir, 1992, ss. 127 - 155.
- , “Millî Mücadele’nin Başlarında İstanbul’da Yayınlanan Türk Dünyası Gazetesi”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.10, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1995, ss. 263 – 288.
- COŞAR, Ömer Sami, **Millî Mücadele Basını**, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Yay., İstanbul(sene yok).
- ÇAPA, Mesut, “Millî Mücadele Döneminde İstikbal Gazetesi”, **Atatürk Yolu**, Ankara Üniv.Yay., C.3,Yıl:5, sayı:10, Ankara Üniv. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yay., Ankara, 1992, ss. 133 – 139.
- ÇELEBİ, Mevlüt, **Millî Mücadele Döneminde Türk – İtalyan İlişkileri**, Atatürk Araş. Merkezi Yay., Ankara, 2002.
- ÇUBUKÇU, İbrahim Ağâh, “Halifelik, Din ve Lâiklik”, **A.A.M.D.**, T.T.K., C.6, sayı: 17, Ankara, 1990, ss. 302 – 314.
- DELİORMAN, Altan, “Türk Basın Tarihi”, **Türk Kültürü**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., C.4, sayı:43,Ankara, Mayıs-1966, ss. 616 – 619.
- DEMİREL, Ahmet, **Birinci Meclis’te Muhalefet – İkinci Grup**, İletişim Yay., 1. baskı, İstanbul, 1994.
- DEVELİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yay. ,16. Basım, Ankara,1999.
- Devrimler Ansiklopedisi**, Haz: Saadet Altay, Milliyet Yay., İstanbul, 1991.
- Devrin Yazarlarının Kalemile Milli Mücadele ve Gazi Mustafa Kemal**, Haz: Mehmet Kaplan ve Diğerleri, C.2, Kültür Bak. Yay., Ankara,1992.
- DOĞRAMACI, İhsan, “Atatürk ve Eğitim”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.1, sayı:3, T.T.K., Ankara, 1985, ss. 650 – 661.
- DUDA, Herbert W., **Hilafetten Cumhuriyet’e Geçiş**, Çev: Abdurrahman Güzel, Türk Kültürünü araştırma Enstitüsü Yay., Ankara, 1989.

- DUMAN, Hasan, **İstanbul Kütüphaneleri Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu 1828 – 1928**, İslâm, Tarih, Sanat ve Kültür araştırma Merkezi İslâm Konferansı Teşkilatı, İstanbul, 1986.
- EROĞLU, Hamza, **Atatürk ve Cumhuriyet**, Atatürk Araştırma Merkezi Yay. ,Ankara, 1998.
- ERSOY, Ülkü “Hâkimiyet-i Milliye”, **Türk Ansiklopedisi**, C.18, Ankara, 1970, ss. 328 – 330.
- Eski Harfli Türkçe Yayınlar Toplu Kataloğu**, C.1 Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Özkan Matbaacılık, Ankara, 1987.
- GERÇEK, Selim Nüzhet, **Türk Matbuatı**, Derleyen: Ali Birinci, Gezgin Kitapevi, Ankara, 2002.
- GEVGİLLİ, Ali, “Türkiye Basını”, **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi**, C.1, İletişim Yay. ,İstanbul, 1983, ss. 210 – 227.
- GİRİTLİ, İsmet, “Atatürk ve Halkçılık”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.7, sayı:20, T.T.K., Ankara, 1991, ss. 170 – 185.
- GÜLMEZ, Nurettin, **Kurtuluş Savaşı’nda Anadolu’da Yeni Gün**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 1999.
- GÜNER, Zekai, **Milli Mücadele Başlarken Türk Kamuoyu**, Kültür Bak. Yay. , Ankara, 1999.
- _____, “Milli Mücadele’de Türk Kamuoyunu Oluşturan Basın”, **Erdem**, Cumhuriyet Özel Sayısı-I, C.11, sayı:31, T.T.K., Ankara, Mayıs-1999, ss. 92 – 102.
- _____, Kabataş, Orhan, **Milli Mücadele Dönemi Beyannameleri ve Basını**, Atatürk Kültür Merkezi Yay., sayı:38, Ankara,1990.
- HÜLAGÜ, Metin, “Milli Mücadele Dönemi Türkiye – İslam Ülkeleri Münasebetleri”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.15, sayı: 45, T.T.K., Ankara, Kasım-1999, ss. 901 – 938.
- ILGAR, İhsan, **Mütareke’de Yerli ve Yabancı Basın**, Kervan Yay. ,İstanbul, 1973.
- İLERİ, Rasih Nuri, **Atatürk ve Komünizm**, May Yay., İstanbul, 1970.
- İNÜĞUR, M. Nuri, **Basın Yayın Tarihi**, Der. Yay., İstanbul 2002.
- _____, **Türk Basınında İz Bırakanlar**,Der Yay.,İstanbul,1988.

- _____, **Türk Basın Tarihi**, gazeteciler Cemiyeti Yay., Erdini Basımevi, İstanbul, 1992.
- İSKİT, Server, “Hakimiyet-i Milliye”, **Aylık Ansiklopedi**, C.1, İstanbul, 1944, ss. 271 – 173.
- _____, **Türkiye’de Matbuat İdareleri ve Politikaları**, Başvekâlet Basın ve Umum Müdürlüğü Yay. No:2, Ankara,1943.
- _____, **Türkiye’de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış**, Milli eğitim Bakanlığı Araştırma – İnceleme Dizisi: 80, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2000.
- İZGİ, Özkan, “Atatürk’ün Eğitim ve Üniversitelere Bakış Açısı”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.1, T.T.K., Ankara, 1984, ss. 267 – 276.
- JAESCHKE, Gotthard, **Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi**, Mondros’tan Mudanya’ya Kadar, T. T. K., Ankara,1970.
- KABACALI, Alpay, **Türk Basınında Demokrasi**, Kültür Bak. Yay., Ankara, 1994.
- KALIPÇI, İlknur, , **Atatürk Basın ve Bursa**, Bursa Valiliği, Bursa, 1998.
- KANSU, Mazhar Müfit, **Erzurum’dan Ölümüne Kadar Atatürk’le Beraber**, C.2, T.T.K., Ankara, 1988.
- KAPLAN, İsmail, **Türkiye’de Milli Eğitim İdeolojisi**, İletişim Yay., İstanbul, 1999.
- KARDEŞ, Fethi, **60 Yılın Hikayesi**, Basın Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 1980.
- KASALAK, Kadir, **Milli Mücadele’de Manda ve Himaye Meselesi**, Genel Kurmay Yay., Ankara, 1993.
- KASAROĞLU, Doğan, **Türk Basınında Kim Kimdir**, Ayyıldız Yay., Ankara, 1977.
- KAYACAN, İsa, **Basınımızın Anadolu Cephesi**, Ece Yay., Ankara 1996.
- KAYNAR, Reşat, “Atatürk’ün Kültür ve Eğitim Anlayışı”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.2, sayı:6, T.T.K., Ankara, 1996, ss. 582 – 590.
- KEMAL, Atatürk, **Nutuk**, Haz: Zeynep Korkmaz, Atatürk Araş. Merkezi Yay., Ankara, 2003.
- KESKİN, Mustafa, **Hindistan Müslümanlarının Milli Mücadele’de Türkiye’ye Yardımları**, Kayseri, 1991.
- KHAN, Ali Asghar “Hint Müslümanlarının Türk Kurtuluş Hareketine Mali Yardımı (1919- 1923)”, Çev: Ahmet Özgiray, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.8, Ege Üniversitesi Yay., İzmir, 1992, ss. 203 – 217.

- KOCATÜRK, Utkan, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Kronolojisi**, T. T. K., Ankara, 1988.
- KİLİ, Suna, **Türk Devrim Tarihi**, Teken Yay., İstanbul, 1982.
- KOLOĞLU, Orhan, **Kuvayı Milliye'den Günümüze Türk Basını**, Kültür Bakanlığı Yay: 1563, Demokrasi Klasikleri Dizisi: 2, Ankara, 1993.
- Kurtuluş Savaşı'nın İdeolojisi**, Hâkimiyet-i Milliye Yazıları, Çevrimyazı: Hadiye Bolluk, Sadeleştirme: Kurtuluş Güran, 2. baskı, Kaynak Yay., İstanbul, 2004.
- LEWİS, Bernard, **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, Çev: Metin Kıratlı, T.T.K., Ankara, 2000.
- MENTEŞ, Suphi, "Hâkimiyet-i Milliye'nin Zafer Sayısı 20 Eylül 1921", **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, sayı:35 ,Ağustos, 1970, ss. 50 – 56.
- Milli Egemenlik Dergisi**, yıl:1, sayı:1, Ankara,23 Nisan 1985, ss. 28 – 30.
- NACİ, Fethi, **Atatürk'ün Temel Görüşleri**, Gerçek Yay., 6. baskı, İstanbul, 1968.
- ÖKE, Mim Kemal, **Hilafet Hareketleri**, Türk Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 1991.
- ÖKLEM, Necdet, **Hilâfetin Sonu**, Ege Üniv. Yay., İzmir, 1981.
- ÖNDER, Mehmet, "Milli Mücadele'nin Yanında ve Safında Ögüd Gazetesi", T.T.K., **X. Türk Tarih Kongresinden Ayrı Basım**, Ankara, 1994, ss. 2863 – 2876.
- _____, "Milli Mücadele'nin Gazetesi Hâkimiyet-i Milliye Nasıl Çıkarıldı?", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C.7, Sayı: 20 (Mart 1991'den ayrı basım), T.T.K., Ankara, 1993, ss. 285 – 302.
- ÖNSOY, Rıfat, "Milli Mücadele'nin Mali Kaynakları ve Dış Yardımlar", **Milli Mücadele Tarihi**, Atatürk Araş. Merkezi, Ankara, 2002, ss. 303 – 331.
- ÖZAKMAN, Turgut, **Vahidettin, M. Kemal ve Milli Mücadele**, Bilgi Yay., İstanbul, 1997.
- ÖZKAN, Işık, **Basım ve Basın İşletmeciliği**, Bilgehan Basımevi, İzmir, 1989.
- ORAL, Fuat Süreyya, **Cumhuriyet Basın Tarihi**, (1923 – 1973), Sanayiî Nefise Matbaası, Ankara, 1973.
- _____, **Türk Basın Tarihi**, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi, 1728 – 1922, Yeni Adım Matbaası, Ankara, 1967.
- ÖZKAYA, Yücel, "Milli Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa'nın Basınla İlişkileri ", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, T:T.K., C.1, Sayı: 3, Ankara, 1985, ss. 871 – 911.

- _____, **Milli Mücadele’de Atatürk ve Basın**, Atatürk Arş. Merkezi Yay., Ankara, 1989.
- _____, “Hâkimiyet-i Milliye”, **Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C.15, İstanbul, 1997, ss. 200 – 202.
- _____, “Milli Mücadele’de Anadolu Ajansı’nın Kuruluşu ve Faaliyetine Ait Bazı Belgeler”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.1, sayı:2, T.T.K., Ankara, 1985, ss. 587 – 599.
- _____, “Türk Basınında Cumhuriyetin İlanının Öncesi ve Sonrası”, **Atatürk Yolu**, C.2, sayı: 11, Ankara Üniv. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yay., Ankara, 1993, ss. 279 – 310.
- ÖZTOPRAK, İzzet, **Kurtuluş Savaşı’ında Türk Basını, (Mayıs 1919- Temmuz 1927),Türkiye İle İlgili Dış Haberler ve Bunların İç Basındaki Tepkileri**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılı Dizisi:8,TİSA Matbaası, Ankara,1981.
- _____, **Türk ve Batı Kamuoyu’nda Milli Mücadele**, T.T.K., Ankara, 1989.
- POLAT, İlknur, “Atatürk ve Milli Eğitim”, **Atatürk Yolu**, Yıl: 2, sayı: 3, Ankara Üniv. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yay., Ankara, 1989, ss. 437 – 445.
- SAKAL, Fahri, **Ağaoğlu Ahmed Bey**, T.T.K.,Ankara,1999.
- SARIHAN, Zeki, **Kurtuluş Savaşı Günlüğü**, C.2, T.T. K. Yay. , Ankara,1994.
- SEZER, Ayten, “Milli Mücadele’de Eğitim Kurumları”, **Türk Yurdu**, C.17, sayı: 122, Ankara, 1997, ss. 54 – 61.
- ŞAHİNGÖZ, Mehmet, Keleşyılmaz, Mustafa, “Milli Mücadele Türk Basınında Wilson Prensipleri”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.12, sayı:35, T.T.K., Ankara, 1996, ss. 360 – 373.
- ŞAPOLYO, Enver Behnan, **Türk Gazeteciliği ve Her Yönüyle Basın**, Güven Matbaası, Ankara, 1974.
- TEVETOĞLU, Fethi, “İrade-i Milliye” , **Türk Ansiklopedisi**, Milli Eğitim Basımevi, C.20, Ankara,1972, s. 185.
- _____, **Hamdullah Suphi Tanrıöver**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay. ,Türk Büyükleri Dizisi:8, Ankara,1986.
- _____, **Milli Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar**, T.T.K., Ankara, 1991.

- _____, “Atatürk’le Okyar’ın Çıkardıkları Gazete: Minber”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.5, Sayı: 13, T.T.K., Ankara, Kasım 1989, ss. 183 – 193.
- TEZCAN, Mahmut, “Atatürk’ün Eğitim Anlayışı”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C.5, sayı:14, T.T.K., Ankara, 1989, ss. 594 – 605.
- TÖKİN, Firuzan Hüsrev, **Basın Ansiklopedisi**, Kulen Basımevi, İstanbul, 1963.
- TOPUZ, Hıfzı, **100 Soruda Türk Basın Tarihi**, Gerçek Yay., İstanbul, 1973.
- _____, **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi**, Remzi Kitabevi, 1. Baskı, İstanbul, 2003.
- TUNÇAY, Mete, **Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek-Parti Yönetimi’nin Kurulması**, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 1999.
- TURAL, Mehmet Akif, **Saltanat’ın Otopsi ve Milli Hâkimiyet Yolunda Çekilen Çileler**, T.T.K., Ankara, 1997.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C.4, Dergâh Yay. , İstanbul, 1981.
- TÜRKER, Hasan, **Türk Devrimi ve Basın**, 1922 – 1925, Dokuz Eylül Yay., İzmir, 2000.
- Türkiye’nin Sosyo-Politik ve Kültürel Hayatında Basın**, Basın Yayın Genel Müdürlüğü, Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik Yay., İstanbul, 1979.
- Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I**, Haz: Durmuş Yalçın ve diğerleri, Atatürk Araş. Merkezi Yay. ,Ankara, 2002.
- ULUĞ, Naşit Hakkı, **Siyasi Yönleriyle Kurtuluş Savaşı**, Milliyet Yay., İstanbul, 1973.
- _____, **Halifeliğin Sonu**, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul, 1975.
- YILDIRIM, Hüseyin “İrade-i Milliye”, **Atatürk Araş. Merkezi Dergisi**, C.8, sayı: 23, Ankara, 1992, ss. 325 – 330.
- YILMAZ, Mustafa, **Milli Mücadele’de Yeşil Ordu**, Kültür Bakanlığı Yay.,Ankara 1987.
- _____, “Kurtuluş Savaşı Sırasında İç ve Dış Basın”, **Türk Yurdu**, C.17, sayı: 122, Ankara, Ekim–1997, ss. 71 – 74.
- YUST, K., **Kemalist Anadolu Basını**, Yayına Haz: Orhan Koloğlu, Çağdaş Gazeteciler Derneği Yay: 17, Çev: N.E., 1. baskı, Ankara, 1995.